

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ДСТУ 4100:2021

Безпека дорожнього руху

ЗНАКИ ДОРОЖНІ

**Загальні технічні умови
Правила застосування**

Відповідає офіційному тексту

ПЕРЕДМОВА

- 1 РОЗРОБЛЕНО: Технічний комітет стандартизації «Автомобільні дороги і транспортні споруди» (ТК 307), Державне підприємство «Державний дорожній науково-дослідний інститут імені М.П. Шульгіна» (ДП «ДерждорНДІ»)
- 2 ПРИЙНЯТО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ Державного підприємства «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ») від 26 травня 2021 р. № 191 з 2021–11–01
- 3 Цей стандарт розроблено згідно з правилами, установленими в національній стандартизації України
- 4 НА ЗАМІНУ ДСТУ 4100:2014

Право власності на цей національний стандарт належить державі.
Заборонено повністю чи частково видавати, відтворювати
зادля розповсюдження і розповсюджувати як офіційне видання
цей національний стандарт або його частини на будь-яких носіях інформації
без дозволу ДП «УкрНДНЦ» чи уповноваженої ним особи

ДП «УкрНДНЦ», 2021

ЗМІСТ

	с.
1 Сфера застосування.....	1
2 Нормативні посилання	1
3 Терміни та визначення понять	3
4 Позначки та скорочення	4
5 Класифікація	5
6 Основні параметри та розміри.....	19
7 Дорожні знаки індивідуального проєктування (ДЗІП).....	28
7.1 Загальні характеристики, розміщення інформації, розміри зображень і написів, компонування	28
7.2 Колір тла ДЗІП	32
7.3 Мова написів, дублювання латиницею, скорочення на ДЗІП.....	32
7.4 Маршрутне орієнтування.....	33
8 Загальні технічні вимоги	34
8.1 Класифікація світлоповертальних матеріалів	34
8.2 Вимоги до матеріалів для дорожніх знаків зі світлоповертальним зображенням лицевої поверхні.....	35
8.3 Вимоги до дорожніх знаків.....	39
8.4 Спеціальні вимоги до знаків із внутрішнім освітленням	40
8.5 Розміщення знаків на щитах та фонових щитах	42
9 Вимоги щодо безпеки	43
10 Вимоги щодо охорони довкілля	44
11 Комплектність, маркування, пакування, правила приймання.....	44
11.1 Комплектність	44
11.2 Маркування	44
11.3 Пакування.....	45
11.4 Правила приймання	45
12 Методи контролювання	45
13 Гарантії виробника.....	47
14 Правила застосування	47
14.1 Загальні положення.....	47
14.2 Загальні вимоги	48
14.3 Попереджувальні знаки	50
14.4 Знаки пріоритету.....	56
14.5 Заборонні знаки.....	58

14.6 Наказові знаки	64
14.7 Інформаційно-вказівні знаки.....	66
14.8 Знаки сервісу	78
14.9 Таблички до дорожніх знаків	78
Додаток А (обов'язковий) Зображення знаків на масштабній сітці	82
Додаток Б (обов'язковий) Шрифт на масштабній сітці. Літери української абетки (доповнені літерами російської абетки), літери латинської абетки, цифрові та розділові знаки	112
Додаток В (довідковий) Перелік автомобільних доріг категорії «Е» на території України.....	122
Додаток Г (обов'язковий) Ширина літерних площ.....	123
Додаток Д (довідковий) Перелік міжнародних транспортних коридорів на території України	125
Додаток Е (обов'язковий) Транслітерація літер української абетки літерами латиниці	126
Додаток Ж (обов'язковий) Скорочення найчастіше вживаних слів.....	127
Додаток И (довідковий) Приклади компонування знаків індивідуального проектування	128
Додаток К (обов'язковий) Графіки колірних областей зображень дорожніх знаків у колориметричній системі МКО 1931 року.....	130
Додаток Л (обов'язковий) Метод визначення адгезії матеріалу до основи знака	136
Додаток М (обов'язковий) Метод визначення стійкості світлоповертального матеріалу до впливу ударного навантаження	137
Додаток Н (обов'язковий) Метод визначення стійкості світлоповертального матеріалу до очищувальних рідин.....	138
Додаток П (довідковий) Бібліографія	139

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

БЕЗПЕКА ДОРОЖНЬОГО РУХУ

ЗНАКИ ДОРОЖНІ

**Загальні технічні умови
Правила застосування**

ROAD SAFETY

TRAFFIC SIGNS

**General technical conditions
Application rules**

Чинний від 2021–11–01

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1 Цей стандарт поширюється на дорожні знаки, призначені для інформування учасників дорожнього руху щодо умов, напрямків, режимів руху на автомобільних дорогах і вулицях (далі — дорогах) та виїздах на них з прилеглих територій, на територіях об'єктів дорожнього сервісу, а також на матеріали для світлоповертальних поверхонь (далі світлоповертальні матеріали) технічних засобів організації дорожнього руху.

1.2 Цей стандарт застосовний при розробленні розділу з ОДР у проєктній документації на будівництво доріг, об'єктів сервісу, проєктів (схем) організації дорожнього руху (далі — ОДР) згідно з ДСТУ 8752, а також при виготовленні дорожніх знаків і здійсненні контролю їхньої якості.

1.3 Цей стандарт не поширюється на дорожні знаки та інформаційні табло зі змінною інформацією, знаки туристичні активного туризму (пішого, велосипедного, лижного, кінного тощо), вимоги до яких регулюються згідно з ДСТУ 4241 та ДСТУ 7450 відповідно.

1.4 Цей стандарт відповідає вимогам Конвенції про дорожні знаки і сигнали (Відень, 1968 р.) [15].

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цьому стандарті наведено посилання на такі національні нормативні документи:

ДСТУ 2587:2021 Безпека дорожнього руху. Розмітка дорожня. Загальні технічні умови

ДСТУ 2935:2018 Безпека дорожнього руху. Терміни та визначення понять

ДСТУ 3587-97 Безпека дорожнього руху. Автомобільні дороги, вулиці та залізничні переїзди. Вимоги до експлуатаційного стану

ДСТУ 3849:2018 Дорожній транспорт. Кольорографічні схеми, розпізнавальні знаки, написи та спеціальні сигнали оперативних, спеціалізованих та спеціальних транспортних засобів. Загальні вимоги

ДСТУ 4050-2001 Спецодяг сигнальний. Жилети. Технічні умови

ДСТУ 4123:2020 Безпека дорожнього руху. Засоби заспокоєння руху. Загальні технічні вимоги

ДСТУ 4241:2003 Безпека дорожнього руху. Знаки дорожні та інформаційні табло зі змінною інформацією. Загальні технічні вимоги

ДСТУ 4462.3.01:2006 Охорона природи. Поводження з відходами. Порядок здійснення операцій

ДСТУ 4462.3.02:2006 Охорона природи. Поводження з відходами. Пакування, маркування і захоронення відходів. Правила перевезення відходів. Загальні технічні та організаційні вимоги

ДСТУ 7168:2010 Безпека дорожнього руху. Огородження дорожні тимчасові. Загальні технічні умови

ДСТУ 7450:2013 Туристичні послуги. Знаки туристичні активного туризму. Класифікація, опис і правила застосування

ДСТУ 8749:2017 Безпека дорожнього руху. Огородження та організація дорожнього руху в місцях проведення дорожніх робіт

ДСТУ 8751:2017 Безпека дорожнього руху. Огородження дорожні і напрямні пристрої. Правила використання. Загальні технічні вимоги

ДСТУ 8752:2017 Безпека дорожнього руху. Проект організації дорожнього руху. Правила розроблення, побудови, оформлення. Вимоги до змісту

ДСТУ 8906:2019 Планування та проектування велосипедної інфраструктури. Загальні вимоги

ДСТУ 8906:2019 Планування та проектування велосипедної інфраструктури. Загальні вимоги

ДСТУ Б А.1.1-100:2013 Автомобільні дороги. Терміни та визначення понять

ДСТУ-Н Б В.1.3-1:2009 Система забезпечення точності геометричних параметрів у будівництві. Виконання вимірювань, розрахунків та контроль точності геометричних параметрів. Настанова

ДСТУ Б В.2.3-30:2015 Автомобільні дороги загального користування з трьома смугами руху. Загальні технічні вимоги

ДСТУ Б В.2.6-133:2010 Конструкції будинків і споруд. Опори залізобетонні дорожніх знаків. Технічні умови (ГОСТ 25459–82, MOD)

ДСТУ EN IEC 60238:2018 (EN IEC 60238:2018, IDT; IEC 60238:2016, IDT) Патрони лампові різьбові

ДСТУ EN ISO 374-1:2018 (EN ISO 374-1:2016; A1:2018, IDT ISO 374-1:2016; Amd. 1:2018, IDT) Рукавички захисні від небезпечних хімічних речовин та мікроорганізмів. Частина 1. Термінологія та вимоги до експлуатаційних характеристик щодо ризиків від хімічних речовин

ДСТУ EN ISO 4892-3:2019 (EN ISO 4892-3:2016, IDT; ISO 4892-3:2016, IDT) Пластмаси. Методи випробування на дію лабораторних джерел світла. Частина 3. Флуоресцентні лампи ультрафіолетового випромінювання

ДСТУ EN ISO 11664-2:2018 (EN ISO 11664-2:2011, IDT; ISO 11664-2:2007, IDT) Колориметрія. Частина 2. Джерела світла, стандартизовані МКО

ДСТУ IEC 61238-1-3:2019 (IEC 61238-1-3:2018, IDT) Опресовані та механічні з'єднувачі для силових кабелів. Частина 1-3. Методи випробування та вимоги до опресованих та механічних з'єднувачів для силових кабелів для номінальних напруг від 1 кВ ($U_m = 1,2$ кВ) до 30 кВ ($U_m = 36$ кВ), випробуваних на неізольованих провідниках

ДСТУ ISO 6270-2:2015 Фарби та лаки. Визначення вологостійкості. Частина 2. Випробування зразків в атмосфері конденсації води (ISO 6270-2:2005, IDT)

ДСТУ ISO/CIE 10526:2007 Стандартні колориметричні випромінювання за CIE (ISO/CIE 10526:1999, IDT)

ДСТУ ISO 12944-5:2019 (ISO 12944-5:2018, IDT) Фарби та лаки. Захист від корозії сталевих конструкцій захисними лакофарбовими системами. Частина 5. Захисні лакофарбові системи

ГОСТ 14192–96 Маркировка грузов

ГОСТ 15150–69 Машины, приборы и другие технические изделия. Исполнения для различных климатических районов. Категории, условия эксплуатации, хранения и транспортирования в части воздействия климатических факторов внешней среды.

Примітка. Чинність стандартів, посилаючись на які є в цьому стандарті, перевіряють згідно з офіційними виданнями національного органу стандартизації — каталогом національних нормативних документів і щомісячними покажчиками національних стандартів.

Якщо стандарт, на який є посилання, замінено новим або до нього внесено зміни, треба застосовувати новий стандарт, охоплюючи всі внесені зміни до нього.

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

У цьому стандарті вжито терміни, наведені:

— у [1]: автомобільна дорога, автомобільні дороги загального користування, вулиці й дороги міст та інших населених пунктів, об'єкти дорожнього сервісу;

— у [4]: автомагістраль, автопоїзд (транспортний состав), безпечна дистанція (далі дистанція), вантажний автомобіль, велосипед, велосипедист, водій, габаритно-ваговий контроль, головна дорога, дати дороги, дорожні роботи, дорожні умови, дорожня обстановка, житлова зона, залізничний переїзд, зупинка, край проїзної частини, маршрутні транспортні засоби (транспортні засоби загального користування), міст, населений пункт, небезпека для руху, недостатня видимість, обгін, обмежена оглядовість, оглядовість, острівця безпеки, перехрестя, пішохід, пішохідний перехід, пішохідна доріжка, прилегла територія, причіп, смуга руху, стоянка, темна пора доби, трамвайна колія, транспортний засіб тротуар, удосконалене покриття, учасник дорожнього руху, шляхопровід;

— у ДБН В.2.3-4 [12]: віднесені ліві повороти, проміле, стислі умови, транспортна розв'язка;

— у ДБН В.2.3-5 [13]: вулиці населених пунктів, велосипедна доріжка, велосипедна смуга, дороги населених пунктів;

— у ДБН В.2.2-40 [11]: особа з порушенням зору, особа з інвалідністю;

— у ДСТУ 2935: аварійно-небезпечна ділянка, ділянка концентрації ДТП, розмітка дорожня;

— у ДСТУ 8749: дорожні роботи;

— у ДСТУ Б А.1.1-100: категорія дороги, організація дорожнього руху, перехідно-швидкісна смуга, проїзна частина, розділювальна смуга, технічні засоби організації дорожнього руху.

Нижче наведено терміни, додатково вжиті в цьому стандарті, та визначення позначених ними понять:

3.1 (дорожній) затор

Збільшення рівня завантаження транспортом автомобільних доріг (вулиць) або перехресть, що призвело до зменшення їхньої пропускної спроможності, зниження швидкості транспортного потоку з частими зупинками автомобілів і зменшенню дистанції між ними

3.2 (дорожній) знак

Один із елементів системи технічних засобів регулювання дорожнім рухом, який представляє собою сигнальний пристрій встановленої форми і кольору(-ів), на якому(-их) нанесено зображення, призначені для інформування учасників дорожнього руху про умови, напрямки та режими руху на автомобільних дорогах, вулицях та об'єктах сервісу чи на прилеглий території

3.3 дорожній знак із внутрішнім освітленням

Дорожній знак, видимість лицевої поверхні якого у темну пору доби забезпечується внутрішнім джерелом світла

3.4 дорожній знак індивідуального проєктування; ДЗІП

Інформаційно-вказівні знаки, які застосовують для зазначення інформації про назви об'єктів, відстань та/або напрямки руху до них, розмір яких залежить від об'єму наведеної інформації і визначається розрахунково-графічним методом при його компонуванні

3.5 дублюючий дорожній знак

Дорожній знак аналогічний основному, який розташовується ліворуч від проїзної частини (на розділювальній смузі, напрямному островці, островці безпеки) або над проїзною частиною в одному створі з основним знаком

3.6 захисна кромка

Елемент, призначений для посилення кромки дорожнього знака та запобігання травмам від удару об край знака під час його монтування чи експлуатаційного утримання та для запобігання деформації від інших чинників

3.7 зображення дорожнього знака

Набір символів, написів, ліній, смуг на лицьовій поверхні знака, форма і розмір яких визначені цим стандартом

3.8 індекс та номер дороги, маршруту

Прийняте у встановленому порядку літерне та числове позначення автомобільних доріг загального користування та маршруту Європейської мережі доріг категорії «Е» на території України

3.9 кольоростійкість

Здатність матеріалу під впливом кліматичних умов тривалий час зберігати свої колориметричні характеристики

3.10 літерна площа

Масштабна сітка визначеної геометричної форми і розмірів, що призначена для розміщення літер, цифр, розділових знаків залежно від висоти великої літери, яка застосовується для складання написів на дорожніх знаках

3.11 лицева поверхня дорожнього знака

Повернута в сторону водія поверхня дорожнього знака з нанесеним на ній зображенням.

Примітка. Залежно від способу нанесення зображення лицева поверхня може бути такою що наклеюється, фарбується або комбінованою, зокрема нанесеною методом цифрового друку

3.12 (міський) громадський транспорт

Підземний та наземний транспорт, що здійснює перевезення пасажирів за встановленим маршрутом у межах населеного пункту (метро, автобус, тролейбус, трамвай, фунікулер, міський електропотяг)

3.13 перегон

Ділянка дороги між сусідніми перехрестями

3.14 світлоповертальний матеріал

Матеріал, який має здатність відображати світло у напрямку, зворотному до напрямку його падіння

3.15 система маршрутного орієнтування; маршрутне орієнтування

Система передачі інформації учасникам дорожнього руху (водіям, пасажирам) за допомогою дорожніх знаків індивідуального проєктування у поєднанні з дорожньою розміткою 1.23 згідно з ДСТУ 2587 про їхнє місцезнаходження, напрямок та відстань до проміжних і кінцевого пунктів на маршруті чи до державного кордону

3.16 смуга руху для аварійної зупинки

Спеціально облаштована смуга за межами земляного полотна на крутих чи затяжних спусках для безпечної зупинки транспортного засобу у разі відмови його гальмівної системи

3.17 створ (дорожнього) знака

Площина поперечного перетину дороги, яка проходить через місце встановлення дорожнього знака.

4 ПОЗНАКИ ТА СКОРОЧЕННЯ

У цьому стандарті вжито такі позначки та скорочення:

АЗС — автозаправна станція;

ДЗІП — дорожні знаки індивідуального проєктування;

ДТП — дорожньо-транспортна пригода;

МКО — міжнародна комісія з освітлення;

НД — нормативний документ;

ОДР — організація дорожнього руху;

ТЗ — транспортний засіб;

h_B — висота великої літери;

‰ — проміле.

5 КЛАСИФІКАЦІЯ

5.1 Стандарт установлює сім груп дорожніх знаків:

- 1 — попереджувальні;
- 2 — пріоритету;
- 3 — заборонні;
- 4 — наказові;
- 5 — інформаційно-вказівні;
- 6 — сервісу;
- 7 — додаткової інформації (таблички до дорожніх знаків).

5.2 Кожному знаку присвоєно номер, який складається з номера групи до якої належить знак, порядкового номера знака в групі, порядкового номера різновиду знака (за наявності), розділених між собою крапками.

Групи, назви, номери та зображення дорожніх знаків наведено в таблицях 1—7.

5.3 Залежно від призначення дорожні знаки поділяються на:

- постійні — встановлені відповідно до проєкту (схеми) ОДР згідно з ДСТУ 8752;
- тимчасові — встановлені у місцях проведення дорожніх робіт згідно з ДСТУ 8749; на ділянках доріг, де стан покриття проїзної частини та узбіччя тимчасово не відповідають вимогам ДСТУ 3587 і потребують ремонту; на ділянках доріг, де спостерігаються затори в дорожньому русі внаслідок обставин, що не мають постійного характеру; на ділянках доріг, де передбачено тимчасову зміну режиму або напрямку руху.

Строк застосування тимчасових дорожніх знаків обмежується тривалістю виконання дорожніх робіт або закінченням подій, що зумовили їх застосування.

5.4 Залежно від забезпечення видимості зображення лицевої поверхні дорожнього знака у темну пору доби знаки поділяються на:

- знаки із світлоповертальною поверхнею;
- знаки із внутрішнім освітленням.

Попереджувальні знаки

Таблиця 1

Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака
 1.1	Небезпечний поворот праворуч	 1.4.7	Напрямок повороту	 1.12	Вибоїна
 1.2	Небезпечний поворот ліворуч	 1.5.1	Звуження дороги	 1.13	Слизька дорога
 1.3.1	Декілька поворотів	 1.5.2	Звуження дороги	 1.14	Викидання кам'яних матеріалів
 1.3.2	Декілька поворотів	 1.5.3	Звуження дороги	 1.15	Небезпечне узбіччя
 1.4.1	Напрямок повороту	 1.6	Крутий підйом	 1.16	Падіння каміння
 1.4.2	Напрямок повороту	 1.7	Крутий спуск	 1.17	Боковий вітер
 1.4.3	Напрямок повороту	 1.8	Виїзд на набережну або берег	 1.18	Низьколітаючі літаки
 1.4.4	Напрямок повороту	 1.9	Тунель	 1.19	Перехрещення з рухом по колу
 1.4.5	Напрямок повороту	 1.10	Нерівна дорога	 1.20	Перехрещення з трамвайною колією
 1.4.6	Напрямок повороту	 1.11	Пагорб	 1.21	Перехрещення рівнозначних доріг

Кінець таблиці 1

Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака
 1.22	Перехрещення з другорядною дорогою	 1.29	Одноколійна залізниця	 1.34	Виїзд велосипедистів
 1.23.1	Прилягання другорядної дороги	 1.30	Багатоколійна залізниця	 1.35	Перегін худоби
 1.23.2	Прилягання другорядної дороги	 1.31.1	Наближення до залізничного переїзду	 1.36	Дикі тварини
 1.23.3	Прилягання другорядної дороги	 1.31.2	Наближення до залізничного переїзду	 1.37	Дорожні роботи
 1.23.4	Прилягання другорядної дороги	 1.31.3	Наближення до залізничного переїзду	 1.38	Затори в дорожньому русі
 1.24	Світлофорне регулювання	 1.31.4	Наближення до залізничного переїзду	 1.39	Аварійно-небезпечна ділянка (інша небезпека)
 1.25	Розвідний міст	 1.31.5	Наближення до залізничного переїзду	 1.40	Зміна покриття
 1.26	Двосторонній рух	 1.31.6	Наближення до залізничного переїзду	 1.41	Місце (ділянка) концентрації ДТП
 1.27	Залізничний переїзд із шлагбаумом	 1.32	Пішохідний перехід		
 1.28	Залізничний переїзд без шлагбаума	 1.33	Діти		

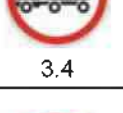
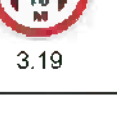
Знаки пріоритету

Таблиця 2

Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака
 2.1	Дати дорогу	 2.3	Головна дорога	 2.5	Перевага зустрічного руху
 2.2	Прізд без зупинки заборонено	 2.4	Кінець головної дороги	 2.6	Перевага перед зустрічним рухом

Заборонні знаки

Таблиця 3

Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака
 3.1	Рух заборонено	 3.8	Рух на велосипедах заборонено	 3.15	Рух ТЗ, маса яких перевищує ...т, заборонено
 3.2	Рух механічних ТЗ заборонено	 3.9	Рух пішоходів заборонено	 3.16	Рух ТЗ, навантаження на вісь яких перевищує ...т, заборонено
 3.3	Рух вантажних автомобілів заборонено	 3.10	Рух з ручними візками заборонено	 3.17	Рух ТЗ, ширина яких перевищує ...м, заборонено
 3.4	Рух з причепом заборонено	 3.11	Рух гужових возів (саней) заборонено	 3.18	Рух ТЗ, висота яких перевищує ...м, заборонено
 3.5	Рух тракторів заборонено	 3.12	Рух ТЗ, що перевозять небезпечні вантажі, заборонено	 3.19	Рух ТЗ, довжина яких перевищує ...м, заборонено
 3.6	Рух мотоциклів заборонено	 3.13	Рух ТЗ, що перевозять вибухові та легкозаймисті вантажі, заборонено	 3.20	Рух ТЗ без додержання дистанції ...м, заборонено
 3.7	Рух на мопедах заборонено	 3.14	Рух ТЗ, що перевозять речовини, які забруднюють воду, заборонено	 3.21	В'їзд заборонено

Кінець таблиці 3

Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака
 3.22	Поворот праворуч заборонено	 3.30	Кінець обмеження максимальної швидкості	 3.38	Зона обмеженої стоянки
 3.23	Поворот ліворуч заборонено	 3.31	Зона обмеження максимальної швидкості	 3.39	Кінець зони обмеженої стоянки
 3.24	Розворот заборонено	 3.32	Кінець зони обмеження максимальної швидкості	 3.40	Митниця
 3.25	Обгін заборонено	 3.33	Подачу звукового сигналу заборонено	 3.41	Контроль
 3.26	Кінець заборони обгону	 3.34	Зупинку заборонено	 3.42	Кінець усіх заборон і обмежень
 3.27	Обгін вантажним автомобілям заборонено	 3.35	Стоянку заборонено	 3.43	Небезпека
 3.28	Кінець заборони обгону вантажним автомобілям	 3.36	Стоянку заборонено в парні числа місяця	 3.44	Рух зазначених ТЗ заборонено
 3.29	Обмеження максимальної швидкості	 3.37	Стоянку заборонено в парні числа місяця	 3.45	Рух зазначених ТЗ заборонено

Наказові знаки

Таблиця 4

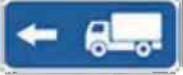
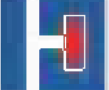
Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака
 4.1	Рух прямо	 4.10	Круговий рух	 4.19	Доріжка для вершників
 4.2	Рух праворуч	 4.11	Рух легкових автомобілів	 4.20.1	Напрямок руху ТЗ із небезпечними вантажами
 4.3	Рух ліворуч	 4.12	Обмеження мінімальної швидкості	 4.20.2	Напрямок руху ТЗ із небезпечними вантажами
 4.4	Рух прямо або праворуч	 4.13	Кінець обмеження мінімальної швидкості	 4.20.3	Напрямок руху ТЗ із небезпечними вантажами
 4.5	Рух прямо або ліворуч	 4.14	Доріжка для велосипедистів	 4.21	Рух із застосуванням ланцюгів проти ковзання
 4.6	Рух праворуч або ліворуч	 4.15	Кінець доріжки для велосипедистів	 4.22	Кінець ділянки руху із застосуванням ланцюгів проти ковзання
 4.7	Об'їзд перешкоди з правого боку	 4.16	Доріжка для пішоходів	 4.23	Дорога для суміщеного руху легкових автомобілів та велосипедистів
 4.8	Об'їзд перешкоди з лівого боку	 4.17	Доріжка для пішоходів і велосипедистів	 4.24	Кінець дороги для суміщеного руху легкових автомобілів та велосипедистів
 4.9	Об'їзд перешкоди з правого або лівого боку	 4.18	Суміжні пішохідна та велосипедна доріжки		

Інформаційно-вказівні знаки

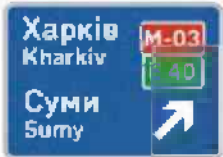
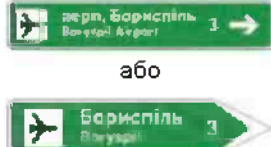
Таблиця 5

Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака
 5.1	Автомагістраль	 5.10.1	Виїзд на дорогу зі смугою для руху маршрутних ТЗ	 5.17.1	Напрямок руху по смугах
 5.2	Кінець автомагістралі	 5.10.2	Виїзд на дорогу зі смугою для руху маршрутних ТЗ	 5.17.2	Напрямок руху по смугах
 5.3	Дорога для автомобілів	 5.10.3	Виїзд на дорогу зі смугою для руху маршрутних ТЗ	 5.18	Напрямок руху по смузі
 5.4	Кінець дороги для автомобілів	 5.10.4	Виїзд на дорогу зі смугою для руху маршрутних ТЗ	 5.19.1	Використання смуги руху
 5.5	Дорога з одностороннім рухом	 5.11	Смугою для руху маршрутних ТЗ	 5.19.2	Використання смуги руху
 5.6	Кінець дороги з одностороннім рухом	 5.12	Кінець смуги для руху маршрутних ТЗ	 5.19.3	Використання смуги руху
 5.7.1	Виїзд на дорогу з одностороннім рухом	 5.13	Дорога із реверсивним рухом	 5.20.1	Початок додаткової смуги руху
 5.7.2	Виїзд на дорогу з одностороннім рухом	 5.14	Кінець дороги із реверсивним рухом	 5.20.2	Початок додаткової смуги руху
 5.8	Дорога зі смугою для руху маршрутних ТЗ	 5.15	Виїзд на дорогу із реверсивним рухом	 5.21.1	Кінець додаткової смуги руху
 5.9	Кінець дороги зі смугою для руху маршрутних ТЗ	 5.16	Напрямки руху по смугах	 5.21.2	Кінець додаткової смуги руху

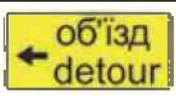
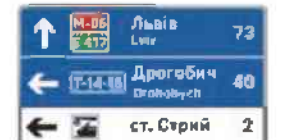
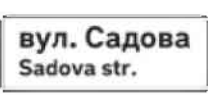
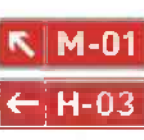
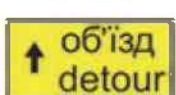
Продовження таблиці 5

Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака
 5.22	Прилягання смуги для розгону ТЗ	 5.31.2	Напрямок руху для вантажних автомобілів	 5.38.2	Пішохідний перехід
 5.23	Прилягання додаткової смуги руху з правого боку	 5.31.3	Напрямок руху для вантажних автомобілів	 5.39	Діагональний пішохідний перехід
 5.24	Мінімальна швидкість на різних смугах руху	 5.32.1	Тупик	 5.40.1	Підземний пішохідний перехід
 5.25	Мінімальна швидкість на смузі руху	 5.32.2	Тупик	 5.40.2	Підземний пішохідний перехід
 5.26	Обмеження максимальної швидкості на різних смугах руху	 5.32.3	Тупик	 5.41.1	Надземний пішохідний перехід
 5.27.1	Зміна напрямку руху на дорозі із розділювальною смугою	 5.33	Рекомендована швидкість	 5.41.2	Надземний пішохідний перехід
 5.27.2	Зміна напрямку руху на дорозі із розділювальною смугою	 5.34	Житлова зона	 5.42.1	Місце для стоянки
 5.28	Смуга руху для аварійної зупинки	 5.35	Кінець житлової зони	 5.42.2	Місце для стоянки
 5.29	Місце для розвороту	 5.36	Пішохідна зона	 5.42.3	Місце для стоянки
 5.30	Зона для розвороту	 5.37	Кінець пішохідної зони	 5.43	Зона стоянки
 5.31.1	Напрямок руху для вантажних автомобілів	 5.38.1	Пішохідний перехід	 5.44	Кінець зони стоянки

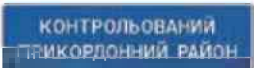
Продовження таблиці 5

Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака
 5.45.1	Пункт зупинки автобуса	 5.50	Кінець населеного пункту	 5.57	Попередній показчик напрямків
 5.45.2	Кінець пункту зупинки автобуса	 5.51	Початок населеного пункту	 5.57	Попередній показчик напрямків
 5.46.1	Пункт зупинки трамвая	 5.52	Кінець населеного пункту	 5.57	Попередній показчик напрямків
 5.46.2	Кінець пункту зупинки трамвая	 5.53	Початок забудови населеного пункту	 5.57	Попередній показчик напрямків
 5.47.1	Пункт зупинки тролейбуса	 5.54	Кінець забудови населеного пункту	 5.58	Попередній показчик напрямку
 5.47.2	Кінець пункту зупинки тролейбуса	 5.55	Загальні обмеження швидкості та термін застосування денних ходових вогнів (денного світла)	 5.58	Попередній показчик напрямку
 5.48	Місце зупинки таксі	 5.56	Можливість використання дороги	 5.59	Показчик напрямку
 5.49	Початок населеного пункту	 5.57	Попередній показчик напрямків	 5.59	Показчик напрямку

Продовження таблиці 5

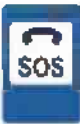
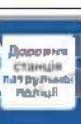
Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака
 5.59	Показчик напрямку	 5.64.2	Напрямок об'їзду	 5.69	Місце зупинки
 5.59	Показчик напрямків	 5.64.3	Напрямок об'їзду	 5.70	Зміна схеми руху
 5.60	Показчик напрямків	 5.65.1	Назва об'єкта	 5.71	Аеропорт
 5.60	Показчик напрямків	 5.65.2	Назва об'єкта	 5.72	Залізничний вокзал чи пункт зупинки поїздів
 5.61	Показчик відстаней (підтвердження маршруту)	 5.66	Номер маршруту (дороги)	 5.73	Автовокзал чи автостанція
 5.61	Показчик відстаней (підтвердження маршруту)	 5.67.1	Номер і напрямок маршруту (дороги)	 5.74	Тунель
 5.62	Схема руху	 5.67.2	Номер і напрямок маршруту (дороги)	 5.75	Закінчення тунелю
 5.63	Схема об'їзду	 5.67.3	Номер і напрямок маршруту (дороги)	 5.76	Автоматична відеофіксація порушень Правил дорожнього руху
 5.64.1	Напрямок об'їзду	 5.68	Кілометровий знак	 5.77	Морський (річковий) порт чи вокзал

Кінець таблиці 5

Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака
 5.78	Радіостанції, що передають інформацію про дорожній рух	 5.84	Початок прикордонної смуги	 5.93.1	Суміжні пішохідний перехід і велосипедний переїзд
 5.79.1	Аварійний вихід	 5.85	Кінець прикордонної смуги	 5.93.2	Суміжні пішохідний перехід і велосипедний переїзд
 5.79.2	Аварійний вихід	 5.86	Початок контрольованого прикордонного району	 5.94.1	Дорога із зустрічною велосипедною смугою
 5.80.1	Показчик напрямку і відстані до аварійного виходу	 5.87	Кінець контрольованого прикордонного району	 5.94.2	Кінець дороги із зустрічною велосипедною смугою
 5.80.2	Показчик напрямку і відстані до аварійного виходу	 5.88	Велосипедна смуга	 5.95.1	Виїзд на дорогу із одностороннім рухом і зустрічною велосипедною смугою
 5.81	Показчик напрямків і відстані до аварійних виходів	 5.89	Кінець велосипедної смуги	 5.95.2	Виїзд на дорогу із одностороннім рухом і зустрічною велосипедною смугою
 5.82.1	Платна дорога	 5.90	Зона для пішоходів і велосипедистів	 5.96.1	Зона габаритно-вагового контролю
 5.82.2	Кінець платної дороги	 5.91	Кінець зони для пішоходів і велосипедистів	 5.96.2	Кінець зони габаритно-вагового контролю
 5.83.1	Платна дорога	 5.92.1	Велосипедний переїзд		
 5.83.2	Кінець платної дороги	 5.92.2	Велосипедний переїзд		

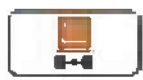
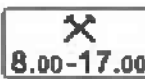
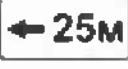
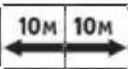
Знаки сервісу

Таблиця 6

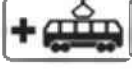
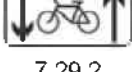
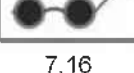
Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака
 6.1	Пункт першої медичної допомоги	 6.7.5	Автозаправні та електрозарядні станції	 6.15	Місце відпочинку
 6.2	Лікарня	 6.7.6	Автозаправні та електрозарядні станції	 6.16	Готель або мотель
 6.3	Телефон для виклику аварійної служби	 6.7.7	Автозаправні та електрозарядні станції	 6.17	Туристична база
 6.4	Вогнегасник	 6.8	Телефон	 6.18	Кемпінг
 6.5	Пункт технічного обслуговування	 6.9	Пункт довідкової служби	 6.19	Місце стоянки причепів у кемпінгу
 6.6	Пункт миття автомобілів	 6.10	Дорожні станції патрульної поліції	 6.20	Ділянка для табору автотуристів і місце стоянки причепів у кемпінгу
 6.7.1	Автозаправні станції	 6.11	Туалет	 6.21	Пляж або басейн
 6.7.2	Автозаправні станції	 6.12	Питна вода	 6.22	Визначні місця
 6.7.3	Електрозарядні станції	 6.13	Ресторан або їдальня	 6.23	Шиномонтаж
 6.7.4	Автозаправні станції	 6.14	Кафе		

Таблички до дорожніх знаків

Таблиця 7

Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака
 7.1.1	Відстань до об'єкта	 7.3.3	Напрямок дії	 7.5.6	Вид ТЗ
 7.1.2	Відстань до об'єкта	 7.4.1	Час дії	 7.5.7	Вид ТЗ
 7.1.3	Відстань до об'єкта	 7.4.2	Час дії	 7.5.8	Вид ТЗ
 7.1.4	Відстань до об'єкта	 7.4.3	Час дії	 7.5.9	Вид ТЗ
 7.2.1	Зона дії	 7.4.4	Час дії	 7.6.1	Спосіб поставлення ТЗ на стоянку
 7.2.2	Зона дії	 7.4.5	Час дії	 7.6.2	Спосіб поставлення ТЗ на стоянку
 7.2.3	Зона дії	 7.4.6	Час дії	 7.6.3	Спосіб поставлення ТЗ на стоянку
 7.2.4	Зона дії	 7.4.7	Час дії	 7.6.4	Спосіб поставлення ТЗ на стоянку
 7.2.5	Зона дії	 7.5.1	Вид ТЗ	 7.6.5	Спосіб поставлення ТЗ на стоянку
 7.2.6	Зона дії	 7.5.2	Вид ТЗ	 7.6.6	Спосіб поставлення ТЗ на стоянку
 7.2.7	Зона дії	 7.5.3	Вид ТЗ	 7.6.7	Спосіб поставлення ТЗ на стоянку
 7.3.1	Напрямок дії	 7.5.4	Вид ТЗ	 7.7	Стоянка із непрацюючим двигуном
 7.3.2	Напрямок дії	 7.5.5	Вид ТЗ	 7.8	Напрямок головної дороги

Кінець таблиці 7

Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака	Зображення і номер знака	Назва знака
 7.9	Смуга руху	 7.20	Обмеження по температурі	 7.27	Нанесення розмітки
 7.10	Кількість поворотів	 7.21.1	Вид небезпеки	 7.28.1	Вид громадського транспорту
 7.11	Паромна переправа	 7.21.2	Вид небезпеки	 7.28.2	Вид громадського транспорту
 7.12	Ожеледиця	 7.21.3	Вид небезпеки	 7.28.3	Вид громадського транспорту
 7.13	Вологе покриття	 7.21.4	Вид небезпеки	 7.28.4	Вид громадського транспорту
 7.14	Платні послуги	 7.21.5	Вид небезпеки	 7.29.1	Напрямок руху велосипедистів
 7.15	Місце для огляду автомобілів	 7.22	Лижники	 7.29.2	Напрямок руху велосипедистів
 7.16	Пішоходи із порушенням зору	 7.23	Місце для зарядки електромобілів	 7.29.3	Напрямок руху велосипедистів
 7.17	Особи з інвалідністю	 7.24	Евакуатор	 7.29.4	Напрямок руху велосипедистів
 7.18	Крім осіб з інвалідністю	 7.25	Острівця безпеки	 7.29.5	Напрямок руху велосипедистів
 7.19	Обмеження тривалості стоянки	 7.26	Термін застосування денних ходових вогнів (денного світла)	 7.29.6	Напрямок руху велосипедистів

6 ОСНОВНІ ПАРАМЕТРИ ТА РОЗМІРИ

6.1 Зображення символів і написів на знаках, крім ДЗІП (5.27.1, 5.27.2, 5.49—5.52, 5.56—5.63, 5.65.1, 5.65.2, 5.66, 5.67.1—5.67.3, 5.68), наведено на масштабній сітці у додатку А.

6.2 Літери, цифри, розділові знаки повинні бути написані шрифтом Road UA Bold, наведеним у додатку Б.

6.3 Збільшення зображення знаків, літер, цифр тощо щодо встановлених цим стандартом розмірів треба виконувати фотографічним методом або за допомогою масштабної сітки.

6.4 Значення параметрів, що наносять на знаки 1.6, 1.7, 3.3, 3.15—3.20, 3.29—3.32, 4.12, 4.13, 5.24—5.26, 5.30, 5.33, 5.57, 5.59, 5.60, 5.61, 6.1—6.23, 7.1.1—7.2.2, 7.2.5—7.2.7, 7.4.3—7.4.7, 7.19, 7.20, потрібно брати з наведених у таблиці 8.

Таблиця 8

Номер знака	Назва параметра	Значення параметра
3.17, 3.18	Лінійні величини	Кратне 0,1 м
3.19	Лінійні величини	Кратне 1,0 м
3.20, 5.30, 7.1.2	Лінійні величини	(10, 15, 20, 25, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 100, 120, 150, 200, 250, 300) м
5.57, 6.1—6.23, 7.1.1, 7.1.3, 7.1.4, 7.2.1, 7.2.2, 7.2.5—7.2.7	Лінійні величини	(10, 15, 20, 25, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 100, 120, 150, 200, 250, 300, 350, 400, 500, 600, 700, 800, 900) м, у діапазоні від 1 км до 10 км — кратне 0,1 км, 10 км і більше — кратне 1,0 км
5.59—5.61	Лінійні величини	Кратне 1 км (розмірність не зазначають)
3.29—3.32, 4.12, 4.13, 5.24—5.26, 5.33	Швидкість	Кратне 10 км/год (розмірність км/год не зазначають)
3.3	Маса	(3,5; 8; 10; 15; 20; 25) т
3.15	Маса	(1,5; 2; 2,5; 3; 3,5; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 12; 15; 18; 20) т і далі кратне 5 т
3.16	Навантаження на вісь	1,5; 2; 2,5; 3; 3,5; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11 т
7.4.3	Час	Дні тижня
7.4.4—7.4.6	Час	Час доби, кратний 30 хв
7.4.7	Час	Дні тижня; час доби, кратний 30 хв
7.19	Час	10 хв, 15 хв, 20 хв, 30 хв, 1 год, 2 год і більше — кратне 1 год.
1.6, 1.7	Похил	Кратне 1 %

6.5 Зображені стрілками напрямки на знаках 5.16, 5.18 повинні відповідати конфігурації перехрестя, на яке розповсюджується дія знаків.

6.6 На знаках 5.27.1, 5.27.2, 5.28, 5.31.1—5.31.3, 5.57, 5.58, 5.60, 5.62, 5.63, 5.64.1—5.64.3, 5.67.2 та 5.67.3 зображення (конфігурація) стрілок має відповідати реальним напрямкам об'їзду, руху на перехресті.

6.7 На таблиці 7.8 схематичне зображення перехрестя повинно відповідати його реальній конфігурації, при цьому широкими лініями позначають дороги, якими надано право першочергового проїзду (головні дороги), а тонкими лініями — дороги, на яких установлені знаки 2.1 чи 2.2 (другорядні дороги).

6.8 Дозволено виготовляти знаки 4.1—4.6 інших різновидів, ніж встановлено цим стандартом, з конфігурацією стрілок, що відповідає вимогам напрямку руху на конкретному перехресті.

6.9 У разі необхідності на табличках 7.1.3, 7.1.4 можна зображати стрілки під кутом 45° до горизонталі.

6.10 На знаках 5.19.1—5.19.3 зображають знаки, що забороняють або дозволяють рух окремих видів ТЗ по смузі руху.

Дозволено знаки, що забороняють або дозволяють рух окремих видів ТЗ по смузі руху зображати на знаку 5.20.1.

6.11 У нижній частині знаків 5.45.2, 5.46.2, 5.47.2 та 5.48, а також знаків 5.45.1, 5.46.1 та 5.47.1, у разі їх застосування без знаків 5.45.2, 5.46.2 та 5.47.2, потрібно зазначити: назву зупинки, номер маршруту, час початку і закінчення руху, інтервали руху, кінцеві та основні проміжні зупинки, назви суб'єктів, відповідальних за технічний та санітарний стан зупинки, також може бути зазначено іншу інформацію про рух маршрутних ТЗ.

Допускається змішувати біле тло знаків 5.45.1, 5.46.1, 5.47.1 та 5.48 із зображенням символу ТЗ вгору на 50 мм, щоб розмістити потрібну інформацію у нижній частині знака.

6.12 На знаках 5.64.1—5.64.3 замість слова «об'їзд» можна зазначити назву населеного пункту, до якого раніше здійснювався рух закритою ділянкою дороги. У цьому разі назву населеного пункту має бути написано великими літерами.

6.13 У нижній частині знаків сервісу, за необхідності, можна зазначити відстань між знаком і об'єктом, розміщеним за ходом руху або знаком і перехрестям чи з'їздом з дороги у напрямку до об'єкта сервісу, а також іншу інформацію (час їхньої роботи, за аналогією з табличками 7.1.1, 7.1.3, 7.1.4, 7.4.1—7.4.7, тип пального (на символі знака), номер телефону тощо) так, щоб не утруднювати сприймання основної інформації.

6.14 Для покращення видимості знаків по зовнішній кромці потрібно наносити тонку облямівку (зовнішня облямівка), яка повинна бути чорною навколо білого і жовтого кольорів та білою навколо інших кольорів.

Внутрішня облямівка (за наявності) повинна бути червоного кольору (широка) або чорного (вузька).

6.15 Зовнішню облямівку на знаках 1.1—1.3.2, 1.5.1—1.30, 1.32—1.41, 2.1, 2.5, 3.1—3.20, 3.22—3.25, 3.27, 3.29, 3.33—3.37, 3.40, 3.41, 3.43—3.45 наносять за рахунок звуження червоної облямівки.

6.16 На знаках із широкою внутрішньою облямівкою червоного, кольору, що розміщені на щитах, виготовлених із застосуванням флуоресцентного матеріалу жовтого або жовто-зеленого кольору (далі — фонових щитах) відповідно до 8.5.2 та на знаках із додатковою облямівкою жовтого або жовто-зеленого кольору зі флуоресцентного матеріалу відповідно до 8.5.3, дозволено не наносити зовнішню облямівку за відповідного збільшення ширини внутрішньої облямівки.

6.17 Різнокольорові темні чи світлі елементи зображень на знаках (наприклад, сині та червоні, білі та жовті) повинні розмежовуватися білими або чорними тонкими лініями відповідно.

6.18 Дорожні знаки виготовляють чотирьох типорозмірів: I — малого, II — середнього, III — великого, IV — дуже великого.

6.19 Типорозміри знаків, залежно від умов застосування, потрібно вибирати відповідно до таблиці 9.

Таблиця 9 — Типорозміри знаків залежно від умов застосування

Типорозмір знаків	Умови застосування знаків	
	за межами населених пунктів	у населених пунктах
I	Дороги з шириною проїзної частини менше ніж 6 м	Дороги з однією смугою для руху в одному напрямку та проїзди із спільною проїзною частиною в обох напрямках
	Велосипедні доріжки, доріжки для пішоходів і вершників, території, де немає чітко виражених доріг (АЗС, зона відпочинку, пішохідна зона, зона стоянки тощо)	
II	Дороги із спільною проїзною частиною з двома, трьома, чотирма смугами для руху в обох напрямках	Дороги з двома і більше смугами для руху в одному напрямку та дороги загального користування, що суміщені з дорогами населених пунктів

Кінець таблиці 9

Типорозмір знаків	Умови застосування знаків	
	за межами населених пунктів	у населених пунктах
III	Дороги із відокремленими проїзними частинами з двома та більше смугами руху в одному напрямку Місця проведення дорожніх робіт, крім автомагістралей	Місця проведення дорожніх робіт
IV	Місця проведення дорожніх робіт на автомагістралях	—
	Показники напрямку і відстані до аварійного виходу в тунелях	

Примітка 1. На ділянках (місцях концентрації ДТП, аварійно-небезпечних ділянках (наприклад, при наближенні до залізничного переїзду, пішохідного переходу з обмеженою видимістю чи з високою інтенсивністю пішохідного руху) дозволено застосування дорожніх знаків наступного в сторону збільшення типорозміру для даної дороги.

Примітка 2. Типорозмір знаків, встановлених при виїзді з прилеглих територій, повинен відповідати типорозміру знаків автомобільних доріг чи вулиць до яких вони прилягають.

Примітка 3. За відповідного обґрунтування дозволено застосування дорожніх знаків більшого ніж вказано в таблиці типорозміру, незалежно від значення доріг і вулиць.

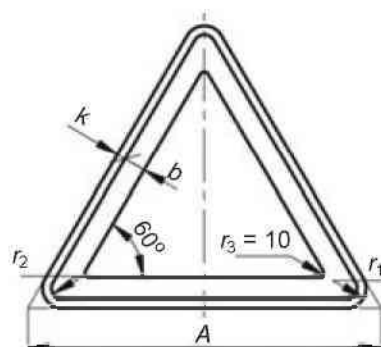
6.19.1 У населених пунктах дозволено застосування знаків меншого типорозміру або зменшеного розміру (крім тимчасових) з метою створення комфортного середовища через покращення візуального сприйняття архітектурно-ландшафтного дизайну та запобігання перекриттю видимості знаків.

Знаки меншого типорозміру дозволено застосовувати за умови забезпечення їхньої видимості із врахуванням дорожньої обстановки та місця їх встановлення відповідно до 14.2.4, за умови погодження із відповідним підрозділом Національної поліції в установленому порядку.

6.19.2 Якщо на автомобільній дорозі загального користування за межами населених пунктів можна вибрати для застосування різні типорозміри знаків відповідно до таблиці 9, рекомендовано вибрати найбільший, з метою кращого його сприйняття учасниками дорожнього руху.

6.20 Цифри та символи на знаках 3.26, 3.28, 3.30, 3.32, 3.39, 5.37, 5.44, 5.92 повинні бути світло-сірого кольору на білому тлі. Паралельні лінії, що пересікають знак (у тому числі й 3.42) зверху (справа) вниз (наліво) та написи повинні бути чорного кольору.

6.21 Розміри знаків залежно від їхньої форми та різних типорозмірів повинні відповідати вимогам, наведеним на рисунках 1—8 та в таблицях 10—16.

Примітка. Значення A , k , r_1 , r_2 наведено в таблиці 10.

Рисунок 1 — Знаки у формі рівностороннього трикутника

Таблиця 10 — Розміри знаків у формі рівностороннього трикутника

Розміри у міліметрах

Номери знаків	Типорозмір	Довжина сторони рівностороннього трикутника, A	Ширина внутрішньої облямівки, b	Ширина зовнішньої облямівки, k	r_1	r_2
1.35	I	700	45	10	30	20
	II	900	60	15	45	30
1.1—1.3.2, 1.6—1.13, 1.16—1.23.4, 1.25, 1.27—1.33, 1.34, 1.36, 1.38, 1.40, 2.1	I	700	45	10	30	20
	II	900	60	15	45	30
	III	1 200	85	20	60	40
1.4.1—1.4.7, 1.5.1—1.5.3, 1.13, 1.14, 1.15, 1.24, 1.26, 1.37, 1.39	I	700	42	10	30	20
	II	900	60	15	45	30
	III	1 200	85	20	60	40
	IV	1 500	110	25	75	50
1.41	III	1 200	85	20	60	40
	IV	1 500	110	25	75	50

Примітка. Для знаків 2.1, встановлених на велосипедних доріжках, допустимо зменшення розміру A до 350 мм. Ширина внутрішньої облямівки в даному випадку повинна становити 40 мм, зовнішньої — 10 мм.

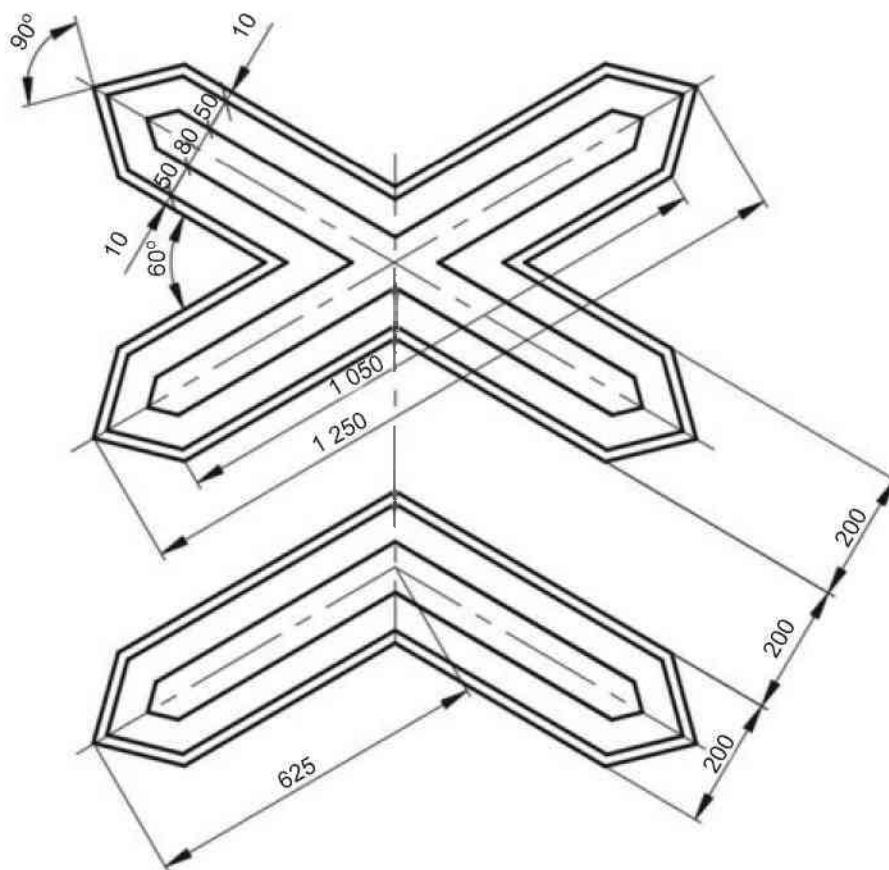
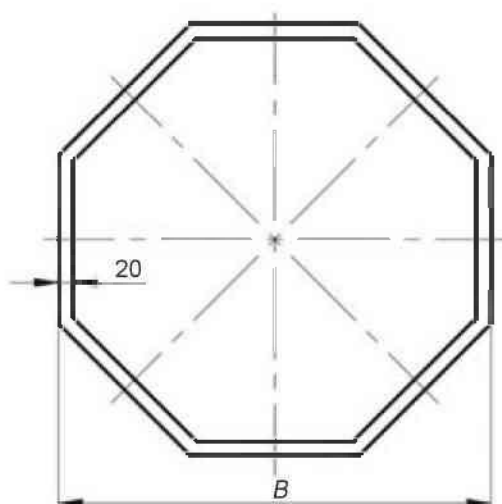

Рисунок 2 — Знаки 1.29, 1.30

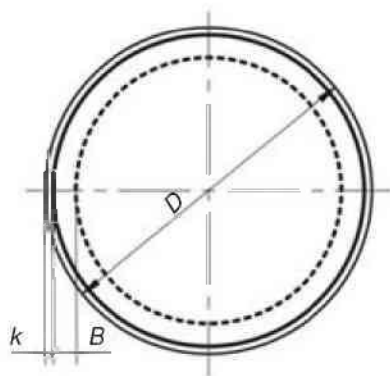
Примітка. Значення B наведено в таблиці 11.

Рисунок 3 — Знак 2.2

Таблиця 11 — Розміри знака 2.2

Розміри у міліметрах

Номер знака	Типорозмір	Ширина знака, B
2.2	I	700
	II	900
	III	1 200
Примітка. Ширина зовнішньої облямівки для всіх типорозмірів становить 20 мм.		

Примітка. Значення D , b , k наведено в таблиці 12.

Рисунок 4 — Знаки у формі круга

Таблиця 12 — Розміри знаків у формі круга

Розміри у міліметрах

Номери знаків	Типорозмір	Діаметр круга, D	Ширина внутрішньої облямівки (червоної широкої або чорної вузької), b	Ширина зовнішньої облямівки, k
3.33, 3.34—3.37	I	600	50	10
	II	700	60	15
3.2—3.6, 3.12—3.20 3.22—3.24, 3.27, 3.44, 3.45	I	600	50	10
	II	700	60	15
	III	900	80	20

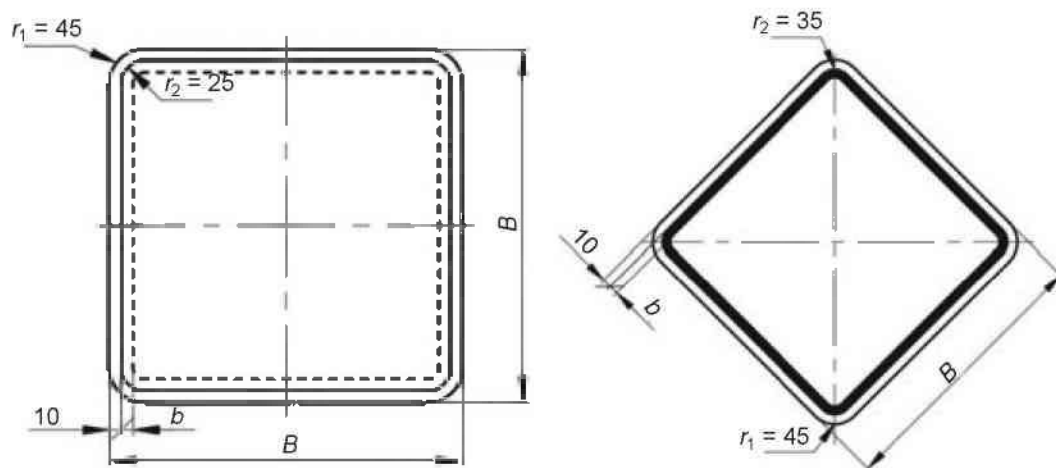
Кінець таблиці 12

Номери знаків	Типорозмір	Діаметр круга, D	Ширина внутрішньої облямівки (червоної широкої або чорної вузької), b	Ширина зовнішньої облямівки, k
3.7—3.11	I	600	50	10
	II	700	60	15
3.40, 3.41, 3.43,	II	700	60	15
	III	900	80	20
2.5, 3.1, 3.21, 3.25, 3.29, 3.42	I	600	50	10
	II	700	60	15
	III	900	90	20
	IV	1 200	105	25
4.7, 4.8, 4.9	I	600	—	20
	II	700	—	20
	III	900	—	20
	IV	1 200	—	20
4.1—4.6, 4.10, 4.21, 4.22	I	600	—	20
	II	700	—	20
	III	900	—	20
4.14—4.19, 4.23, 4.24	I	600	—	10
3.26, 3.28, 3.30,	I	600	10	10
	II	700	10	10
	III	900	15	10
4.11, 4.12, 4.13,	III	900	—	20
	IV	1 200	—	20

Примітка 1. Для знаків 3.34—3.37 допускається зменшення розмірів D до 350 мм. При цьому $b = 40$ мм, $k = 10$ мм.

Примітка 2. Для знаків 4.14—4.19 допускається зменшення розмірів D до 350 мм. При цьому ширина зовнішньої облямівки $k = 10$ мм.

Примітка 3. Для знаків, встановлених на території об'єктів дорожнього сервісу, допустимо зменшення розмірів D до 350 мм. При цьому $k = 10$ мм, $b = 40$ мм (за наявності).

Примітка. Значення B , b наведено в таблиці 13.

Рисунок 5 — Знаки у формі квадрата

Таблиця 13 — Розміри знаків у формі квадрата

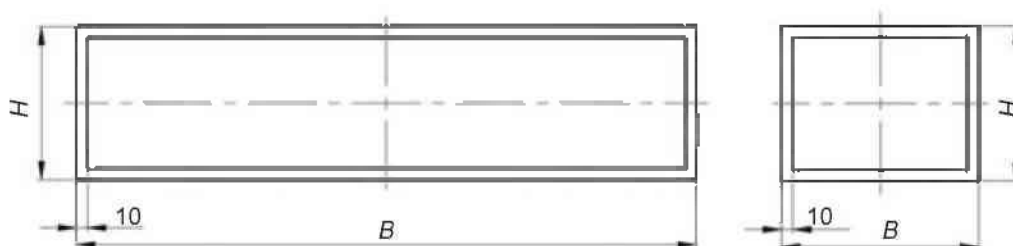
Розміри у міліметрах

Номери знаків	Типорозмір	Довжина сторін знака, B	Ширина внутрішньої облямівки, b
2.3, 2.4, 7.1.2, 7.8, 7.25	I	600	10
	II	700	15
	III	900	20
2.6, 5.5, 5.6, 5.32.1—6.32.3, 5.38.1, 5.38.2, 5.42.1, 5.92.1, 5.92.2, 5.93.1, 5.93.2, 5.94.1, 5.94.2	I	600	—
	II	700	—
	III	900	—
5.13—5.15, 5.28, 5.88, 5.89	I	600	—
	II	700	—
5.8—5.12, 5.18, 5.19.3, 5.20.1—5.23, 5.29, 5.30, 5.33, 5.39, 5.40.1—5.41.2, 5.42.2, 5.42.3	II	700	—
	III	900	—
5.36, 5.37, 5.90, 5.91	I	600	10
5.79.1, 5.79.2	IV	1 500	—

Примітка 1. Для знаків 2.3, встановлених у населених пунктах, допустимо зменшення розмірів B до 350 мм. Радіус заокруглення r в даному випадку, повинен становити 20 мм, ширина внутрішньої облямівки — 10 мм.

Примітка 2. Знаки 5.40.1—5.41.2 у населених пунктах дозволено застосовувати I типорозміру.

Примітка 3. Для знаків, встановлених на території об'єктів дорожнього сервісу допускається зменшення розмірів B до 350 мм. Радіус заокруглення r , в даному випадку, повинен становити 20 мм, ширина внутрішньої облямівки — 10 мм.

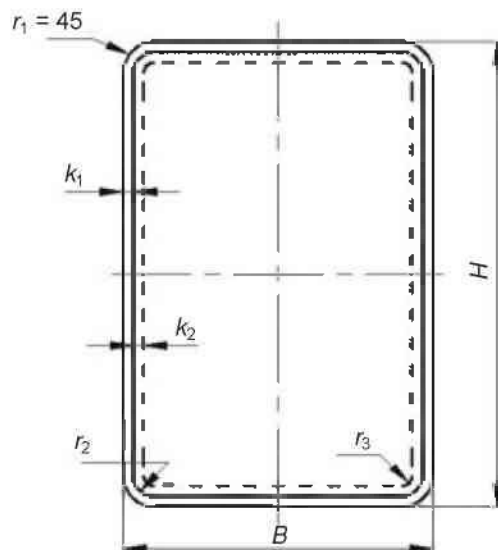
Примітка. Значення B , H наведено в таблиці 14

Рисунок 6 — Знаки 1.4.1—1.4.7

Таблиця 14 — Розміри знаків 1.4.1—1.4.7

Розміри у міліметрах

Номери знаків	Типорозмір	Висота знака, H	Ширина знака, B
1.4.1, 1.4.4, 1.4.6 1.4.2, 1.4.5, 1.4.7	I, II	500	2 250, 1 120, 570
	III	700	3 150, 1 580, 800
1.4.3	I, II	500	2 250
1.4.3	III	700	3 150
Примітка. Ширина зовнішньої облямівки для всіх типорозмірів становить 10 мм.			

Примітка. Значення B , H , k_1 , k_2 , r_2 , r_3 наведено в таблиці 15

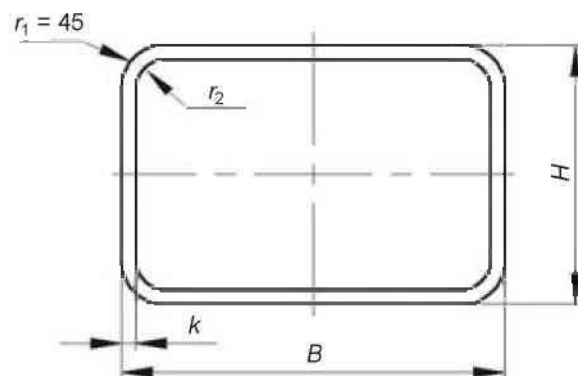
Рисунок 7 — Знаки у формі прямокутника (вертикальні)

Таблиця 15 — Розміри знаків у формі прямокутника (вертикальні)

Розміри у міліметрах

Номери знаків	Типорозмір	H	B	k_1	k_2	r_2	r_3
1.31.1—1.31.6	I	600	300	10	10	35	25
	II	700	350				
	III	900	450				
3.31, 3.32,	I	900	600	10	10	35	25
3.38, 3.39	II	1 050	700	10	15	35	20
4.20.1—4.20.3	I	900	600	10	10	35	25
	II	1 050	700	10	15	35	20
	III	1 350	900	10	20	35	15
5.1—5.4, 5.82.1, 5.82.2	III	1 350	900	20	—	25	—
5.34, 5.35,	I	900	600	10	—	35	—
5.43, 5.44, 5.48	I	900	600	10	10	35	25
5.45.1, 5.46.1, 5.47.1	I, II, III	900	600	10	—	35	—
5.45.2*	I	375	600	10	10	35	25
	II	440	700		15	35	20
	III	565	900		20	35	15
5.46.2, 5.47.2*	II	525	700	10	15	35	20
5.55	—	2 250	1 200	20	—	25	—
5.71, 5.74, 5.75, 5.76, 5.78, 5.96.1, 5.96.2, 6.1—6.5, 6.7.1—6.7.7, 6.8, 6.10	I	900	600	10	—	35	—
	II	1 050	700	20	—	25	—
	III	1 350	900	20	—	25	—
5.72, 5.73, 5.77, 6.6, 6.9, 6.11—6.23	I	900	600	10	—	35	—
	II	1 050	700	20	—	25	—
7.2.2—7.2.4	I	600	300	10	—	35	—
	II	700	350				
	III	900	450	15	—	30	—

* Вимоги стосуються верхньої частини знаків. Ширина нижньої частини «Розклад руху» повинна дорівнювати ширині верхньої частини знаків 5.45.2, 5.46.2, 5.47.2, а висота залежить від обсягу наведеної інформації про рух маршрутних ТЗ.

Примітка. Значення H , B , k , r наведено в таблиці 16

Рисунок 8 — Знаки у формі прямокутника (горизонтальні)

Таблиця 16 — Розміри знаків у формі прямокутника (горизонтальні)

Розміри у міліметрах

Номер знака	Типорозмір	H	B	k	r_2
7.1.1, 7.2.1, 7.21.1—7.21.5 (на ділянках (місцях) концентрації ДТП та аварійно-небезпечних ділянках рекомендовано застосовувати III, IV типорозмір)	I	300	600	10	35
	II	350	700	10	35
	III	450	900	15	30
	IV	600	1 200	20	25
7.1.3, 7.1.4, 7.2.5—7.7, 7.9—7.20, 7.22, 7.26, 7.28.1—7.28.4	I	300	600	10	35
	II	350	700	10	35
	III	450	900	15	30
7.29.1—7.29.6	I	300	600	10	35
5.95.1, 5.95.2	I	700	1 050	10	35
	II	900	1 350	10	35
7.27	III	450	900	15	30
	IV	600	1 200	20	25
5.7.1, 5.7.2, 5.31.1—5.31.3, 5.69, 7.23, 7.24	I	350	1 050	10	35
	II	450	1 350	10	35
5.68 (одна чи дві цифри)	II	200	300	10	35
5.68 (три цифри)	II	200	400	10	35
5.70	I	600	1 850	10	35
	II	950	2 900	15	30
	III	1 250	3 850	20	25
5.17.1, 5.17.2, 5.19.1, 5.19.2, 5.24, 5.26	II	700	1 400	20	25
	III	900	1 800	20	25
5.16 (для двох смуг руху в одному напрямку), 5.25	II	700	1 050	20	25
	III	900	1 350	20	25
5.16* (для трьох смуг руху в одному напрямку)	II	700	1 400	20	25
	III	900	1 800	20	25

* У разі зазначення напрямків для більше ніж трьох смуг руху розмір B потрібно збільшувати на 400 мм — для II типорозміру та на 500 мм — для III типорозміру на кожну додаткову смугу руху.

6.22 Поле допуску розмірів знаконосіїв та зображень знаків не повинно перевищувати $\pm 5\%$.

7 ДОРОЖНІ ЗНАКИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПРОЄКТУВАННЯ (ДЗІП)

7.1 Загальні характеристики, розміщення інформації, розміри зображень і написів, компонування

7.1.1 До ДЗІП відносяться знаки 5.27.1, 5.27.2, 5.49—5.52, 5.56—5.63, 5.65.1, 5.65.2, 5.66, 5.67.1—5.67.3, 5.68.

7.1.2 Компонувальні розміри знаків і написів на них потрібно визначати залежно від висоти великої літери (h_b), яку, залежно від місця встановлення знака, потрібно вибирати із ряду: 100 мм, 150 мм, 200 мм, 300 мм, 400 мм, 500 мм. При цьому довжину напису розраховують підсумовуванням ширини літерних площ літер, цифр або знаків пунктуації з вирахуванням лівого напівпробілу першої літери і правого напівпробілу останньої літери, цифри або розділового знака. Величина напівпробілів визначається як мінімальна відстань від краю літерної площі до літери, цифри або розділового знака.

7.1.3 Власні назви об'єктів потрібно виконувати з великої літери, а загальні назви (площа, аеропорт, музей тощо) при них — малими.

Приклад

вул. Хрещатик, аерп. Бориспіль, сан. Карпати, м. Харків.

Якщо загальні назви застосовуються самостійно, вони повинні бути написані з великої літери.

Приклад

Аеропорт, Музей.

7.1.4 Висота великої літери (h_b) на ДЗІП, призначених для встановлення поза населеними пунктами, повинна становити не менше ніж:

а) на автомобільних дорогах загального користування, що суміщені за напрямком із дорогами категорії «Е» на території України, затверджених в установленому порядку (додаток В), на дорогах з індексом «М» згідно з [6]:

- 500 мм на дорогах I категорії;
- 400 мм на дорогах II та III категорій;

б) на інших дорогах загального користування:

- 400 мм на дорогах I категорії;
- 300 мм на дорогах II та III категорій;
- 200 мм на дорогах IV категорії;
- 200 мм, 150 мм на дорогах V категорії.

Примітка. Категорії доріг згідно з ДБН В.2.3-4 [12].

7.1.5 Висота великої літери (h_b) на ДЗІП, призначених для встановлення в населених пунктах, повинна становити не менше ніж:

- 400 мм, 300 мм — на магістральних дорогах та магістральних вулицях загальноміського значення безперервного руху;
- 300 мм, 200 мм — на магістральних вулицях загальноміського значення регульованого руху і районного значення];
- 200 мм, 150 мм — на вулицях і дорогах місцевого значення.

Примітка. Категорії доріг і вулиць населених пунктів згідно з ДБН В.2.2-12 [10].

Для вулично-дорожньої мережі в науково-виробничих, промислових і комунально-складських зонах (районах), на пішохідних вулицях і дорогах, проїздах та для вулиць і доріг сільських населених пунктів згідно з ДБН В.2.2-12 [10] дозволено зменшення висоти великої літери (h_b) до 100 мм.

7.1.6 На знаках 5.49—5.52 із назвами сільських населених пунктів дозволено зменшення висоти великої літери (h_b) на один розмір із наведених у 7.1.4.

7.1.7 Висота великої літери (h_b) на знаку 5.63 має дорівнювати: 300 мм — для знаків, призначених для встановлення на дорогах поза населеними пунктами, і 200 мм — у населених пунктах.

7.1.8 Висота цифр і літер на знаках 5.66, 5.67.1—5.67.3 має дорівнювати ближньому меншому розміру із наведених у 7.1.4, 7.1.5.

7.1.9 На знаках 5.57, 5.60 потрібно зазначати не більше ніж дві-три назви населених пунктів або інших об'єктів для кожного напрямку, але не більше ніж 7 назв у цілому. На знаках 5.58, 5.59, 5.61 потрібно зазначати не більше ніж три назви.

7.1.10 При зазначенні на знаках 5.57, 5.60 і 5.61 кількох назв населених пунктів у одному напрямку дозволено зменшення висоти великої літери (h_b) для назв менш крупних населених пунктів (зазвичай проміжних). Зменшений розмір великої літери (h_b) має відповідати ближньому сусідньому розміру, наведеному в 7.1.4, 7.1.5.

Для назви більш крупного населеного пункту із зазначених у даному напрямку зменшення висоти великої літери (h_b) не дозволено.

7.1.11 При зазначенні на знаках 5.57—5.61 назв кількох об'єктів маршруту в одному напрямку першим зверху вказують пункт, найближчий до місця встановлення знака, інші назви — зверху до низу у порядку збільшення відстані від місця встановлення знака до об'єкта.

7.1.12 На знаку 5.60 потрібно зазначати не більше ніж три напрямки руху.

При зазначенні кількох напрямків їх потрібно навести у такій послідовності (зверху до низу):

- прямо;
- ліворуч (або на розворот);
- праворуч.

7.1.13 Числа на знаках 5.59, 5.60, що вказують відстань від місця встановлення знака до зазначеного об'єкта, потрібно розміщувати на одному рівні із назвою населеного пункту чи іншого об'єкта праворуч від напису (крім знаків 5.59, що мають форму стрілки), при цьому цифри, що вказують однакові розряди чисел, мають знаходитися один під другим. У разі дворядкового напису назви одного об'єкта — числа, що вказують відстань, розміщують посередині між ними.

Примітка. Дворядковий напис — напис, що його виконують у два рядки однією або двома мовами і який стосується одного пункту маршруту.

На знаках 5.59, що мають форму стрілки, цифри потрібно розташовувати між назвою об'єкта і вістрям стрілки; на знаках 5.59 прямокутної форми цифри потрібно розташовувати після назви об'єкта.

7.1.14 На знаках 5.57—5.60, 5.61, 5.63 можна наносити зображення знаків 5.66, які треба розміщувати:

- на знаках 5.57 — біля оголовка стрілки відповідного напрямку, зокрема на полі розміщених на знаку вставок, які стосуються вказаного відповідною стрілкою напрямку;
- на знаках 5.58 — біля оголовка стрілки або над назвою об'єкта (об'єктів);
- на знаках 5.59, 5.60 — ліворуч від назви об'єкта (об'єктів) симетрично стосовно назви об'єкта (об'єктів);
- на знаках 5.61 — над назвою об'єкта (об'єктів), якщо рух до вказаних об'єктів здійснюється спільним маршрутом, або ліворуч від назви об'єкта (об'єктів) симетрично стосовно їхньої назви, якщо в подальшому рух до них здійснюється за іншим маршрутом;
- на знаках 5.63 — біля оголовка стрілки та біля схематичного позначення дороги, якою здійснюють об'їзд.

7.1.14.1 Якщо рух до кількох вказаних на знаках 5.57, 5.58, 5.60, 5.63 об'єктів здійснюють спільним маршрутом, то зображення знаків 5.66 розміщують симетрично стосовно назв таких об'єктів та стрілки, що зазначає напрямок руху до них.

7.1.14.2 Зображення знаків 5.66, які зазначають номери маршрутів/доріг національної та міжнародної класифікації згідно з [6, 16, 17], що стосуються одного об'єкта, розміщують один під одним або поруч в рядок без інтервалу. При цьому першим зазначають номер національної класифікації доріг. Літери та цифри першого знака повинні бути такої самої величини, що і літери та цифри другого знака.

7.1.15 Номер маршрутів/доріг на знаках 5.66—5.67.3 та вставках зображень знаків 5.66 на ДЗІП повинні відповідати нумерації, визначеній міжнародними та національними нормативними актами.

7.1.16 На знаках 5.57—5.60 дозволено наносити символи та піктограми автомагістралі, аеропорту, залізничного вокзалу чи пункту зупинки поїздів, автовокзалу чи автостанції, морського (річкового) порту чи вокзалу відповідно до зображень, вказаних на знаках 5.1, 5.71—5.73, 5.77, а також туристичних та спортивних об'єктів, історичних та культурних пам'яток. У випадку зазначення символу чи піктограми об'єкта його власну назву можна не зазначати.

Примітка. Туристичні символи на ДЗІП потрібно розміщувати на тлі коричневого кольору.

7.1.16.1 На знаках 5.57—5.60 символи та піктограми потрібно розміщувати з протилежного боку до місця розміщення номера дороги (маршруту), якщо ці позначення стосуються одного об'єкта. У разі відсутності позначення номера дороги (маршруту) символи та піктограми розміщують ліворуч від назви об'єкта.

Для зменшення компоновальних розмірів ДЗІП дозволено символи та піктограми розміщувати під назвою відповідного об'єкта.

7.1.16.2 На знаках 5.57—5.60 висота символу чи піктограми повинна становити від $1,0 h_b$ до $2,0 h_b$ — для однорядкового напису назви об'єкта і від $2,0 h_b$ до $2,5 h_b$ — для дворядкового напису назви одного об'єкта.

7.1.17 На знаках 5.57 і 5.63 дозволено наносити зображення інших знаків у зменшеному масштабі, які інформують учасників руху про особливості маршруту або режими руху. При цьому найбільший габаритний розмір зображень знаків повинен становити від $3,0 h_b$ до $5,0 h_b$.

7.1.18 Висота літер та цифр на знаках 5.66, зображення яких застосовують на вставках ДЗІП, повинна становити від $0,7 h_b$ до $1,0 h_b$. Її визначають залежно від компоновальних розмірів ДЗІП, з урахуванням зручності сприйняття учасниками руху. При цьому ширина зовнішньої облямівки вставок повинна дорівнювати $0,1 h_b$, внутрішній радіус закруглення облямівки — $0,15 h_b$, зовнішній вертикальний розмір зображення знака — від $1,2 h_b$ до $1,5 h_b$.

7.1.19 Ширина зовнішньої облямівки (білого кольору) на ДЗІП з тлом синього, зеленого, коричневого та чорного кольорів повинна дорівнювати $0,12 h_b$. На ДЗІП з тлом білого та жовтого кольорів, ширина зовнішньої облямівки (білого/жовтого кольору) повинна становити — $0,06 h_b$, ширина внутрішньої облямівки (чорного кольору) — $0,12 h_b$.

Внутрішній радіус закруглення зовнішньої облямівки — $0,3 h_b$, внутрішньої облямівки — $0,18 h_b$.

7.1.20 На знаку 5.60 ширина півні, що розділяє написи, які належать до різних напрямків, має дорівнювати $0,1 h_b$. Суміжні частини знака з різним кольором тла ліній не розділяють.

7.1.21 На ДЗІП відстань по горизонталі між словами, числами, стрілкою, кольоровими вставками, зображенням знаків має становити від $0,3 h_b$ до $1,0 h_b$.

Відстань по горизонталі між облямівкою знака і написом (найближчою літерою або цифрою), стрілкою, символом, піктограмою, кольоровою вставкою, зображенням знака повинна становити від $0,3 h_b$ до $1,0 h_b$.

7.1.22 На ДЗІП відстань по вертикалі має становити:

— між облямівкою знака або ліній, яка розділяє написи, що відносяться до різних напрямків і рядком (вимірюють до великих літер) — від $0,3 h_b$ до $1,0 h_b$;

— між рядками різних написів, що відносяться до одного напрямку — від $0,4 h_b$ до $0,8 h_b$, а для дворядкового напису — $0,4 h_b$;

— на знаках 5.57—5.60, 5.62, 5.63 між вставкою, стрілкою і облямівкою — від $0,3 h_b$ до $1,0 h_b$.

7.1.23 Допустимо зменшення відстані між оголовком стрілки та іншими елементами зображення до $0,2 h_b$.

На знаках 5.67.1—5.67.3 відстань від стрілки до облямівки розділювальної лінії можна зменшити до $0,15 h_b$.

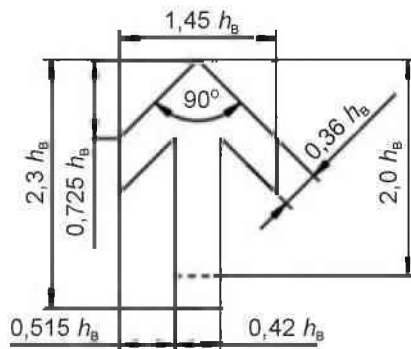
7.1.24 На знаках 5.57—5.60, 5.62, 5.63 5.67.2—5.67.3 напрямок стрілок повинен відповідати реальному напрямку руху на транспортній розв'язці та схемі ОДР.

7.1.25 На знаках 5.57 у нижній частині потрібно зазначати відстань від місця встановлення знака до перехрестя чи транспортної розв'язки в різних рівнях.

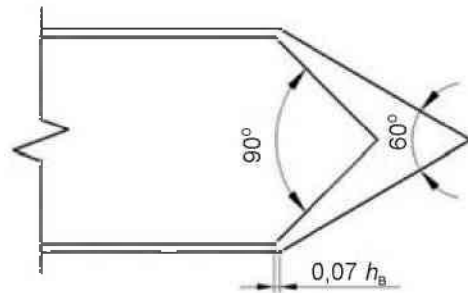
Висота цифр, що вказують відстань, повинна відповідати найближчому меншому значенню висоти великої літери (h_b) з ряду, наведеного в 7.1.4, 7.1.5.

7.1.26 Ширина червоної похилої смуги на знаках 5.50, 5.52, 5.54, 5.83.2, 5.85, 5.87 повинна дорівнювати $0,4 h_b$. Похила смуга червоного кольору повинна перетинати їх з нижнього лівого кута до верхнього правого.

7.1.27 Стрілки на ДЗІП потрібно виконувати відповідно до рисунка 9.

а) стрілки на знаках 5.58, 5.59 (прямокутної форми), 5.60, 5.67.1—5.67.3 та оголовка стрілок схем руху на знаках 5.57, 5.62, 5.63.

б) конфігурація оголовка стрілки знака 5.59

Умовні позначки:

h_B — висота великої літери.

Примітка. Дозволено застосування іншої конфігурації стрілки, зображеної на рисунку 9 а), для відображення траєкторії руху по транспортній розв'язці.

Рисунок 9 — Форма та розміри стрілок на ДЗІП

7.1.27.1 На знаках 5.58, 5.59 (прямокутної форми) і 5.60 стрілки мають бути завдовжки $2,3 h_B$ і розміщуватись симетрично відносно верхньої і нижньої облямівки або лінії, що розділяє написи.

7.1.27.2 На знаку 5.58, якщо зазначено назви кількох маршрутів, допустимо збільшення довжини стрілки, зберігаючи інші параметри, задані на рисунку 9 а).

7.1.27.3 У разі вертикального розміщення стрілки або під кутом 45° допустимо зменшити її довжину за рахунок стрижня до $2,0 h_B$.

7.1.27.4 На знаках 5.57 та 5.63 довжину стрілок потрібно вибирати з компонувальних міркувань, ширину стрілок для другорядних напрямків рекомендовано зменшити на 30 % відносно стрілок основного напрямку.

7.1.28 У разі використання на знаку двох висот великої літери (h_B) для розрахунку розмірів облямівки знака, стрілок та елементів напису, що відносяться до головного напрямку, а також відстані між ними і написами, які відповідають другорядним об'єктам, потрібно визначати їх, виходячи з більшої висоти великої літери (h_B).

Розміри напису та стрілок для другорядних напрямків потрібно визначати, виходячи з меншої висоти великої літери (h_B).

7.1.29 Дозволено виконувати шрифтом, що має менший розмір:

- дворядковий напис однієї назви;
- напис у рядку, що містить більше ніж 10 елементів (за елемент потрібно приймати: літеру, цифру, оголовок стрілки, символ автомагістралі або аеропорту, зображення знака 5.66 чи іншого знака);
- назви другорядних (проміжних) пунктів маршруту.

7.1.30 Для написів, що містить більше ніж 10 елементів у рядку, дозволено:

- застосування меншого розміру шрифту;
- розташування напису в два рядки чи перенесення слів;
- скорочення часто вживаних слів у власних назвах.

7.1.31 Дозволено складні назви населених пунктів або об'єктів подавати у два рядки, наприклад: Кам'янець-Подільський.

7.1.32 Написи на ДЗІП повинні складатися з окремих літерних площ (літер, цифр та розділових знаків), ширину яких, залежно від висоти великої літери h_B (100, 150, 200, 300, 400, 500) мм для написів на тлі синього, зеленого чи коричневого кольорів, наведено в таблицях Г.1—Г.3 додатка Г.

Для написів на знаках з тлом білого, червоного чи жовтого кольорів ширину літерних площ, наведену в таблицях Г.1—Г.3 (додатка Г), можна зменшити на $0,05 h_B$ з кожного боку.

7.2 Колір тла ДЗІП

7.2.1 Тло знаків 5.57 та 5.58 (якщо зазначено кілька напрямків руху) повинно бути: зеленого кольору — на знаках, призначених для встановлення на автомагістралях; білого кольору — в населених пунктах; синього кольору — на інших дорогах.

Якщо на знаках, призначених для встановлення в населених пунктах, зазначають тільки назви інших населених пунктів або об'єктів, рух до яких здійснюють не магістраллю, тло знаків повинно бути синього кольору.

7.2.2 На знаках, призначених для встановлення на автомагістралях, напис, який містить назви населених пунктів або об'єктів, рух до яких здійснюють не автомагістраллю, має бути виконано на вставці з синім тлом, а на призначених для встановлення на ділянці автомагістралі в межах населеного пункту напис, який містить назви об'єктів цього населеного пункту, — на вставці з білим тлом.

7.2.3 На знаках, призначених для встановлення на дорогах, крім автомагістралей, напис, що містить назви населених пунктів або об'єктів, рух до яких здійснюють автомагістраллю, повинен бути виконаний на вставці із зеленим тлом.

На знаках з білим тлом напис, що містить назви інших населених пунктів або об'єктів, рух до яких повинен здійснюватися автомагістраллю, має бути виконано на вставці із зеленим тлом, а якщо рух повинен здійснюватися не автомагістраллю — із синім.

7.2.4 Знак 5.58 у разі зазначення одного напрямку руху повинен мати: зелене тло, якщо вказують напрямок руху до населеного пункту або об'єкта, рух до якого здійснюють автомагістраллю, синє — якщо рух здійснюють не автомагістраллю, біле — якщо зазначені об'єкти розміщені в населеному пункті.

7.2.5 Знак 5.59 та частини знака 5.60 повинні мати зелене тло, якщо рух до зазначених на них населених пунктів або об'єктів здійснюють автомагістраллю, синє — якщо рух здійснюють іншими дорогами, і біле тло — якщо зазначені об'єкти розміщені в населеному пункті, за винятком випадків зазначення на знаках 5.59 назв туристичних та спортивних об'єктів, історичних та культурних пам'яток, коли тло знаків повинно бути коричневого кольору.

7.2.6 У разі зазначення на знаку 5.60 кількох напрямків руху вони повинні бути розміщені зверху до низу в такій послідовності: прямо, ліворуч (чи на розворот), праворуч.

Якщо для одного напрямку використовують знаки (або частину знака), які виконують на різному тлі, то кольори повинні бути розміщені (зверху до низу): зелений, синій, білий.

У разі зазначення на одному тлі для одного напрямку руху кількох об'єктів, зверху вказують найближчий від місця встановлення знака об'єкт, внизу — найбільш віддалений.

7.2.7 Знаки 5.65.2, 5.68, призначені для встановлення на автомагістралях, повинні мати зелене тло, а призначені для встановлення на всіх інших дорогах, ураховуючи і дороги у населених пунктах, — синє, за винятком випадків зазначення на знаках 5.65.2 назв туристичних та спортивних об'єктів, історичних та культурних пам'яток, коли тло знаків повинно бути коричневого кольору.

7.2.8 Знаки 5.66, 5.67.1—5.67.3 повинні мати зелене тло у разі позначення Європейської мережі доріг (літера Е), червоне тло — у разі позначення міжнародних (літера М) та національних (літера Н) доріг, синє тло — у разі позначення регіональних (літера Р) та територіальних (літера Т) доріг, біле тло — у разі позначення обласних (літера О) та районних (літера С) доріг.

Знак 5.65.1 повинен мати біле тло, а у разі зазначення назви туристичного чи спортивного об'єкта, історичної чи культурної пам'ятки — коричневе.

7.3 Мова написів, дублювання латиницею, скорочення на ДЗІП

7.3.1 Власні назви об'єктів та написи на ДЗІП потрібно подавати українською мовою.

Обов'язковому дублюванню латиницею підлягають назви та написи на знаках, встановлених на дорогах зазначених у переліку:

— ділянок доріг, що суміщені за напрямком з дорогами категорії «Е» на території України, затверджених в установленому порядку згідно з [16, 17] (додаток В) та міжнародних доріг з індексом «М» згідно з [6];

— доріг, що суміщені за напрямком з міжнародними транспортними коридорами, що пролягають через територію України (додаток Д);

- автомобільних туристичних маршрутів України;
- дорогах загального користування державного значення.

Примітка. Необхідність дублювання назв інших населених пунктів, об'єктів на маршруті визначає власник автомобільних доріг за погодженням з уповноваженим підрозділом Національної поліції.

7.3.1.1 Українські власні назви населених пунктів відтворюють латиницею за допомогою транслітерації (політерного переписування українських літер латиницею) згідно з [5] та таблицею Е.1 додатка Е.

7.3.1.2 Напрямок маршруту до державного кордону на ДЗІП зазначають написом українською мовою назви крупного населеного пункту сусідньої держави (місто, адміністративний центр тощо), розташованого на маршруті та дублюванням його офіційної назви мовою цієї держави та латинськими літерами, якщо в країні не застосовують латинську абетку, з урахуванням 7.3.2.

Назви населених пунктів країн, де застосовують латинську абетку, рекомендовано писати так, як прийнято в цих країнах.

7.3.2 На ДЗІП потрібно наносити написи не більше ніж двома мовами.

Написи, продубльовані латинськими літерами, можуть бути розміщені як на ДЗІП, що містять український текст, так і на додатково встановлених знаках згідно з [15].

7.3.3 Висота великої літери (h_b) на написах, що дублюються, повинна бути на порядок менша, крім випадків, коли $h_b = 100$ мм.

7.3.4 Основною вимогою до кожного напису на ДЗІП є ідентичність — однакове відтворення його на усіх знаках, де він нанесений.

7.3.5 Рішення щодо написів на ДЗІП, які підлягають встановленню на транспортних розв'язках, розташованих на межі обслуговування ділянок дороги різними власниками автомобільних доріг, підлягають взаємному узгодженню.

7.3.6 Найчастіше вживані на знаках слова допустимо скорочувати. Скорочення слів українською та англійською мовами мають відповідати наведеним у таблиці Ж.1 додатка Ж.

7.3.7 Якщо на знаках указують власну назву закордонних об'єктів, то країну їх розміщення позначають розпізнавальним автомобільним знаком даної країни у вигляді еліпса білого кольору з чорною облямівкою та чорними літерами всередині, довжина вертикальної осі еліпса має становити $1,3 h_b$, горизонтальної осі — $2,0 h_b$.

Якщо на знаках указують власну назву об'єкта, що розташований на кордоні країн, то поряд із назвою такого об'єкта зазначають розпізнавальні автомобільні знаки кожної з країн.

Розпізнавальний(-і) автомобільний(-і) знак(и) розміщують праворуч від назви об'єкта.

7.4 Маршрутне орієнтування

7.4.1 На ДЗІП, що включені до системи маршрутного орієнтування на автомобільних дорогах загального користування, рекомендовано позначати:

- назви населених пунктів (кінцевих та проміжних на маршруті);
- межі областей, адміністративних районів;
- аеропорти;
- спортивні комплекси;
- заповідники, національні парки, курортні зони тощо;
- інші споруди історичних та культурних пам'яток та місця масового тяжіння туристів, паломників;
- гірські перевали, автомобільні тунелі;
- транспортні розв'язки у різних рівнях, перехрещення з іншими дорогами;
- прикордонні пункти пропуску автомобільного транспорту та назви найближчих населених пунктів сусідньої держави (місто, адміністративний центр);
- об'єкти сервісу.

7.4.2 На ДЗІП, що включені до системи маршрутного орієнтування у населених пунктах, рекомендовано позначати:

- назви інших населених пунктів;
- назви вулиць, бульварів, площ, адміністративних районів тощо;
- спортивні комплекси;

- історичні пам'ятники, пам'ятники природи і культури;
- об'єкти транспортної інфраструктури (аеропорти, залізничні вокзали, пункти зупинки поїздів, автовокзали, автостанції, морські (річкові) порти чи вокзали, інші об'єкти, місця для стоянки тощо);
- центр міста;
- інші об'єкти тяжіння туристів, паломників;
- об'єкти сервісу.

Рішення щодо зазначення об'єктів на ДЗІП на автомобільних дорогах загального користування, що пролягають через населені пункти, приймається власником доріг (вулиць) спільно з відповідними органами місцевого самоврядування за погодженням із уповноваженим підрозділом Національної поліції

7.4.3 Під час розроблення системи маршрутного орієнтування потрібно забезпечити умови постійного інформування водія про його місцезнаходження на маршруті відносно об'єктів орієнтування й кінцевого пункту призначення.

Назва об'єкта, що з'явився на ДЗІП, повинна повторюватися на наступних ДЗІП, встановлених на маршруті руху до об'єкта.

Система маршрутного орієнтування є складовою проєкту (схеми) ОДР згідно з ДСТУ 8752 або може бути окремим проєктом (для мережі доріг в межах області чи доріг, що пролягають через кілька областей), що подається на погодження і затвердження в установленому порядку.

7.4.4 На ДЗІП чи на щитах для їх розміщення заборонено наносити зображення та написи, що містять рекламну інформацію (логотипи, торгові марки, власні назви підприємств, організацій, суб'єктів підприємницької діяльності, об'єктів торгівлі тощо).

7.4.5 Написи, що використовуються на знаках туристичної інформації, потрібно, за можливості, замінити позначеннями або піктограмами для того, щоб вони були більш зрозумілими іноземним туристам.

7.4.6 Габаритні розміри ДЗІП потрібно визначати після його компонування. Приклади компонування ДЗІП наведено в додатку И.

8 ЗАГАЛЬНІ ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ

8.1 Класифікація світлоповертальних матеріалів

8.1.1 Світлоповертальні матеріали класифікують за такими ознаками:

- інтенсивність світлоповертання та технології виробництва;
- колір;
- кольоростійкість світлоповертальних матеріалів I та II класів;
- наявність властивостей флуоресценції світлоповертального матеріалу III класу.

8.1.2 Залежно від інтенсивності світлоповертання та технології виробництва виділяють такі класи матеріалів:

- клас I — матеріал із середньою інтенсивністю світлоповертання:
- клас I-а — матеріал, що має оптичну систему зі скляних мікрокульок;
- клас I-б — матеріал, що має оптичну систему із мікропризм;
- клас II — матеріал з високою інтенсивністю світлоповертання:
- клас II-а — матеріал, що має оптичну систему зі скляних мікрокульок;
- клас II-б — матеріал, що має оптичну систему із мікропризм;
- клас III — матеріал із дуже високою інтенсивністю світлоповертання.

Дозволяється використовувати інші світлоповертальні матеріали за умови, що їхні характеристики будуть не нижче ніж наведені у цьому стандарті.

8.1.3 Залежно від кольору виділяють такі види світлоповертальних матеріалів:

- білий;
- жовтий;
- червоний;
- зелений;
- синій;
- оранжевий;
- коричневий;
- жовто-зелений.

8.1.4 Залежно від кольоростійкості виділяють такі види світлоповертальних матеріалів I та II класів:

- із середньою кольоростійкістю (K_1);
- із високою кольоростійкістю (K_2).

8.1.5 Залежно від наявності властивостей флуоресценції виділяють такі види світлоповертальних матеріалів III класу:

- зі флуоресценцією;
- без флуоресценції.

8.1.6 Область застосування світлоповертального матеріалу залежно від категорії автомобільної дороги наведена у таблиці 17.

Таблиця 17

Категорія автомобільної дороги	Характеристика світлоповертального матеріалу	
	Клас	Кольоростійкість
I-a, I-б, II	II-б III	K_2
III, IV	I-б II-a та II-б	K_2
V	I-a I-б	K_1 K_2

Примітка 1. У чисельнику наведені мінімальні вимоги до класу світлоповертального матеріалу, а в знаменнику — рекомендовані.

Примітка 2. На ділянках концентрації ДТП на автомобільних дорогах усіх категорій повинен застосовуватись світлоповертальний матеріал III класу.

Примітка 3. Для виготовлення зображення знаків 1.4.1—1.4.7, 5.38.1 та 5.38.2 5.39 повинен застосовуватись світлоповертальний матеріал на клас вище ніж передбачено мінімальними вимогами.

Примітка 4. Для виготовлення зображення знаків 1.29 та 1.30 повинен застосовуватись світлоповертальний матеріал III класу.

Примітка 5. Тло фонових щитів жовтого або жовто-зеленого кольору, а також зображення знаків, розміщених на цьому щиті, повинні бути із світлоповертального матеріалу III класу.

Мінімальні вимоги до рівня світлоповертання тимчасових знаків повинні відповідати прийнятому класу постійних знаків для автомобільної дороги/вулиці даної категорії. Але, з урахуванням додаткової небезпеки, яку представляють місця проведення дорожніх робіт, для тимчасових знаків рекомендовано використовувати світлоповертальні флуоресцентні матеріали.

8.1.17 Для виготовлення світлоповертальної поверхні дорожнього знака потрібно застосовувати плівки одного типу та однієї оптичної системи.

8.2 Вимоги до матеріалів для дорожніх знаків зі світлоповертальним зображенням лицевої поверхні

8.2.1 Координати кольоровості x та y точок перетину граничних ліній колірних областей світлоповертального матеріалу I класу із середньою кольоростійкістю повинні знаходитися в межах відповідно до таблиці 18.

Таблиця 18

Колір	Координати кольоровості для кутових точок							
	1		2		3		4	
	x	y	x	y	x	y	x	y
Білий	0,355	0,355	0,305	0,305	0,285	0,325	0,335	0,375
Жовтий	0,522	0,477	0,470	0,440	0,427	0,483	0,465	0,534
Червоний	0,735	0,265	0,674	0,236	0,569	0,341	0,655	0,345
Зелений	0,007	0,703	0,248	0,409	0,177	0,362	0,026	0,399
Синій	0,078	0,171	0,150	0,220	0,210	0,160	0,137	0,038
Оранжевий	0,610	0,390	0,535	0,375	0,506	0,404	0,570	0,429
Коричневий	0,455	0,397	0,523	0,429	0,479	0,373	0,558	0,394

Примітка. Графік колірних областей в колориметричній системі Міжнародної комісії з освітлення (МКО) 1931 року наведено на рисунку К.1 (додаток К).

8.2.2 Координати кольоровості x та y точок перетину граничних ліній колірних областей світлоповертального матеріалу I класу з високою кольоростійкістю повинні бути в межах відповідно до таблиці 19.

Таблиця 19

Колір	Координати кольоровості для кутових точок							
	1		2		3		4	
	x	y	x	y	x	y	x	y
Білий	0,305	0,315	0,335	0,345	0,325	0,355	0,295	0,325
Жовтий	0,494	0,505	0,470	0,480	0,493	0,457	0,522	0,477
Червоний	0,735	0,265	0,700	0,250	0,610	0,340	0,660	0,340
Зелений	0,110	0,415	0,150	0,415	0,150	0,455	0,110	0,455
Синій	0,130	0,086	0,160	0,086	0,160	0,120	0,130	0,120
Оранжевий	0,610	0,390	0,535	0,375	0,506	0,404	0,570	0,429
Коричневий	0,455	0,397	0,523	0,429	0,479	0,373	0,558	0,394

Примітка. Графік колірних областей в колориметричній системі Міжнародної комісії з освітлення (МКО) 1931 року наведено на рисунку К.2 (додаток К).

8.2.3 Координати кольоровості x та y точок перетину граничних ліній колірних областей світлоповертального матеріалу II класу із середньою кольоростійкістю повинні бути в межах відповідно до таблиці 20.

Таблиця 20

Колір	Координати кольоровості для кутових точок							
	1		2		3		4	
	x	y	x	y	x	y	x	y
Білий	0,355	0,355	0,305	0,305	0,285	0,325	0,335	0,375
Жовтий	0,545	0,454	0,487	0,423	0,427	0,483	0,465	0,534
Червоний	0,735	0,265	0,674	0,236	0,569	0,341	0,655	0,345
Зелений	0,007	0,703	0,248	0,409	0,177	0,362	0,026	0,399
Синій	0,078	0,171	0,150	0,220	0,210	0,160	0,137	0,038
Оранжевий	0,610	0,390	0,535	0,375	0,506	0,404	0,570	0,429
Коричневий	0,455	0,397	0,523	0,429	0,479	0,373	0,558	0,394

Примітка. Графік колірних областей в колориметричній системі Міжнародної комісії з освітлення (МКО) 1931 року наведено на рисунку К.3 (додаток К).

8.2.4 Координати кольоровості x та y точок перетину граничних ліній колірних областей світлоповертального матеріалу II класу з високою кольоростійкістю і світлоповертального матеріалу III класу повинні знаходитися в межах відповідно до таблиці 21.

Таблиця 21

Колір	Координати кольоровості для кутових точок							
	1		2		3		4	
	x	y	x	y	x	y	x	y
Білий	0,305	0,315	0,335	0,345	0,325	0,355	0,295	0,325
Жовтий	0,494	0,505	0,470	0,480	0,513	0,437	0,545	0,454
Червоний	0,735	0,265	0,700	0,250	0,610	0,340	0,660	0,340
Зелений	0,110	0,415	0,170	0,415	0,170	0,50	0,110	0,500
Синій	0,130	0,090	0,160	0,090	0,160	0,140	0,130	0,140
Оранжевий	0,610	0,390	0,535	0,375	0,506	0,404	0,570	0,429
Коричневий	0,455	0,397	0,523	0,429	0,479	0,373	0,558	0,394
Жовтий флуоресцентний	0,521	0,424	0,557	0,442	0,479	0,520	0,454	0,491
Жовто-зелений флуоресцентний	0,387	0,610	0,460	0,540	0,438	0,508	0,376	0,568

Примітка. Графік колірних областей в колориметричній системі Міжнародної комісії з освітлення (МКО) 1931 року для світлоповертальних матеріалів без властивостей флуоресценції наведено на рисунку К.4 (додаток К), з властивостями флуоресценції — на рисунку К.5 (додаток К).

8.2.5 Коефіцієнт яскравості світлоповертального матеріалу має відповідати вимогам відповідно до таблиці 22.

Таблиця 22

Колір	Коефіцієнт яскравості β для класу світлоповертального матеріалу		
	I	II	III
Білий	$\geq 0,35$	$\geq 0,27$	$\geq 0,40$
Жовтий	$\geq 0,27$	$\geq 0,16$	$\geq 0,24$
Червоний	$\geq 0,05$	$\geq 0,03$	$\geq 0,03$
Зелений	$\geq 0,04$	$\geq 0,03$	$\geq 0,03$
Синій	$\geq 0,01$	$\geq 0,01$	$\geq 0,01$
Оранжевий	$\geq 0,17$	$\geq 0,14$	$\geq 0,14$
Коричневий	$0,03 \leq \beta \leq 0,09$	$0,03 \leq \beta \leq 0,09$	$0,04 \leq \beta \leq 0,06$
Жовтий флуоресцентний	—	—	$\geq 0,38$
Жовто-зелений флуоресцентний	—	—	$\geq 0,60$

8.2.6 Флуоресцентний коефіцієнт яскравості світлоповертального матеріалу III класу з властивостями флуоресценції має відповідати вимогам відповідно до таблиці 23.

Таблиця 23

Колір	Флуоресцентний коефіцієнт яскравості β_F , не менше ніж
Жовтий флуоресцентний	0,25
Жовто-зелений флуоресцентний	0,35

8.2.7 Питомий коефіцієнт сили світла світлоповертального матеріалу I класу має відповідати вимогам відповідно до таблиці 24.

Таблиця 24

Кут спостереження α	Кут освітлення β	Питомий коефіцієнт сили світла, $\text{кд} \cdot \text{лк}^{-1} \cdot \text{м}^{-2}$, не менше ніж						
		Білий	Жовтий	Червоний	Зелений	Синій	Оранжевий	Коричневий
12'	5°	70	50	14,5	9	4	25	1
	30°	30	22	6	3,5	1,7	10	0,3
	40°	10	7	2	1,5	—	2,2	—
20'	5°	50	35	10	7	2	20	0,6
	30°	24	16	4	3	1	8	0,2
	40°	9	6	1,8	1,2	—	2,2	—
2°	5°	5	3	1	—	—	1,2	—
	30°	2,5	1,5	—	—	—	—	—
	40°	1,5	1,0	—	—	—	—	—

8.2.8 Питомий коефіцієнт сили світла світлоповертального матеріалу II класу має відповідати вимогам відповідно до таблиці 25.

Таблиця 25

Кут спостереження	Кут освітлення	Питомий коефіцієнт сили світла, $\text{кд} \cdot \text{лк}^{-1} \cdot \text{м}^{-2}$, не менше ніж						
α	β	Білий	Жовтий	Червоний	Зелений	Синій	Оранжевий	Коричневий
12°	5°	250	170	45	45	20	100	12
	30°	150	100	25	25	11	60	8,5
	40°	110	70	15	12	8	29	5,0
20°	5°	180	120	25	21	14	65	8
	30°	100	70	14	12	8	40	5
	40°	95	60	13	11	7	20	3
2°	5°	5	3	1	—	—	1,5	—
	30°	2,5	1,5	—	—	—	1	—
	40°	1,5	1,0	—	—	—	—	—

8.2.9 Питомий коефіцієнт сили світла світлоповертального матеріалу III класу має відповідати вимогам відповідно до таблиці 26.

Таблиця 26

Кут спостереження	Кут освітлення	Питомий коефіцієнт сили світла R_A , $\text{кд} \cdot \text{лк}^{-1} \cdot \text{м}^{-2}$, не менше ніж							
α	β	Білий	Жовтий*	Червоний	Зелений	Синій	Оранжевий	Коричневий	Флуоресцентний жовто-зелений
20°	5°	300	195	60	30	19	150	9	240
	20°	240	155	48	24	16	120	7,2	190
	30°	165	110	33	17	11	83	5,0	130
	40°	30	20	6	3	2	15	1	24
1°	5°	35	23	7	3,5	2,5	18	1	28
	20°	30	20	6	3	2	15	1	24
	30°	20	13	4	2	1,5	10	—	16
	40°	3,5	2	1	—	—	2	—	2,5
1,5°	5°	15	10	3	1,5	1	7,5	—	12
	20°	13	8	2,5	1	—	6,5	—	10
	30°	9	6	2	—	—	4,5	—	7
	40°	1,5	1	—	м	—	1	—	1

* Без властивостей флуоресценції та із властивостями флуоресценції.

8.2.10 Різниця питомого коефіцієнта світлоповертання світлоповертального матеріалу одного кольору при одному куті спостереження і освітлення має становити не більше ніж 15 %.

8.2.11 Світлоповертальний матеріал не повинен допускати зміни розмірів більше ніж на 0,5 % протягом 10 хв і більше ніж на 2 % протягом 24 год після видалення захисної підкладки.

8.2.12 Після випробування на вплив атмосферних умов (прискорене штучне старіння) протягом 2 000 год світлоповертальний матеріал, залежно від класу та кольоростійкості, повинен відповідати таким вимогам:

— координати кольоровості мають відповідати вимогам 8.2.1— 8.2.4;

— коефіцієнт яскравості має відповідати вимогам 8.2.5;

— питомий коефіцієнт світлоповертання при куті спостереження $\alpha = 20^\circ$ та кутах освітлення $\beta = 5^\circ$ та $\beta = 30^\circ$ має бути не менше ніж 80 % від значень, вказаних у 8.2.7— 8.2.9.

8.2.13 Адгезія світлоповертального матеріалу до основи знака повинна бути не більше ніж 50 мм.

8.2.14 Світлоповертальний матеріал повинен бути стійким до впливу ударного навантаження. На поверхні світлоповертального матеріалу після ударного впливу вантажу масою $(0,45 \pm 0,01)$ кг, що впав з висоти 0,22 м, не повинно бути тріщин і відшаровування від підкладки в радіусі до 6 мм від точки удару.

8.2.15 Світлоповертальний матеріал повинен бути стійкий до впливу очисних рідин. Після випробування на поверхні світлоповертального матеріалу не повинно бути бульбашок, тріщин, горбів, здуття тощо.

8.2.16 Матеріали для виготовлення знаків із світлоповертальною поверхнею повинні забезпечувати їх читабельність у світлу і темну пору доби.

8.3 Вимоги до дорожніх знаків

8.3.1 Знаки потрібно виготовляти зі світлоповертальною поверхнею або із внутрішнім освітленням у кліматичному виконанні У та ХЛ, категорії розміщення 1 згідно з ГОСТ 15150. Знаки повинні відповідати вимогам цього стандарту і технічним умовам, розробленим та погодженим у встановленому порядку.

Допустимо виготовляти знаки як одnobічні, так і двобічні

8.3.2 Геометричні параметри знаків, які не визначає цей стандарт, мають відповідати вказаним у робочих креслениках, наведених у технічних умовах.

8.3.3 Усі деталі та складові частини знаків повинні бути виготовлені з антикорозійних матеріалів або мати захисне покриття. Покриття має відповідати вимогам ДСТУ ISO 12944-5 та ДСТУ ISO 6270-2.

8.3.4 Корпус і зворотній бік знака, а також усі елементи кріплення та стояк (опора) повинні бути сірого кольору. Не потребують фарбування оцинковані (або зроблені з інших матеріалів, які стійкі до корозії) поверхні дорожніх знаків та оцинковані (або зроблені із матеріалів, які стійкі до корозії) елементи кріплення знаків.

Примітка. Оцинковані поверхні конструкції дорожніх знаків не повинні віддзеркалювати світло фар чи сонячні промені.

8.3.5 Основа, елементи жорсткості, захисна кромка та елементи кріплення знака (далі — конструкція знака) повинні забезпечувати відсутність деформацій, спричинених впливом розрахункового вітрового навантаження $1,2 \text{ кН/м}^2$ протягом 5 хв. Після випробування конструкція знака не повинна зруйнуватися, а максимальний тимчасовий відхил має становити не більше ніж 25 мм/м.

Елементи кріплення повинні забезпечувати відсутність прокручування знака навколо стояка (опори).

8.3.6 Конструкція знака повинна забезпечувати відсутність деформацій, спричинених впливом динамічного навантаження від снігоприбирання $3,0 \text{ кН/м}^2$ протягом 5 хв. Після випробування конструкція знака не повинна бути зруйнована, а максимальний тимчасовий відхил має становити не більше ніж 25 мм/м.

8.3.7 Конструкція знака повинна забезпечувати відсутність деформацій, спричинених впливом вертикальних і горизонтальних точкових навантажень $0,75 \text{ кН}$ згідно з EN 12899-1 [20] протягом 5 хв. Після випробування конструкція знака не повинна зруйнуватися, а максимальний тимчасовий відхил має становити не більше ніж 25 мм/м.

8.3.8 Лінійні розміри зображень знаків мають відповідати вимогам цього стандарту за максимальних відхилів, що не перевищують зазначених у таблиці 27.

Таблиця 27

Лінійний розмір зображення знака, мм	Допустимий відхил, мм
Менше ніж 50 включно	± 1
Від 50 до 100	± 2
» 100 » 500	± 3
» 500 » 1 000	± 4
» 1 000 » 1 500	± 5
» 1 500 » 2 000	± 6
» 2 000 » 2 500	± 7
» 2 500 » 3 200	± 9
3 200	± 10

8.3.9 Відхили кутових розмірів зображень знаків не мають перевищувати 2°.

8.3.10 Лінійні розміри основи знака не повинні перевищувати 3 % від лінійних розмірів зображення знака.

8.3.11 Світлоповертальний матеріал зображень світлоповертальних знаків має відповідати вимогам 8.2.

Елементи зображень чорного або сірого кольору світлоповертальних знаків не повинні мати світлоповертального ефекту.

8.3.12 Опори для встановлення дорожніх знаків, зокрема переносні, повинні забезпечувати потрібну стійкість від впливу розрахункових навантажень, а також навантажень від транспорту, що проїжджає поруч, та від очищення знаків ручним чи механічним способом.

8.3.13 У разі невідповідності дорожніх знаків вимогам 8.2.1—8.2.9, 8.4.1—8.4.7, вони підлягають заміні. Не дозволено зняття дорожніх знаків без негайної заміни.

8.4 Спеціальні вимоги до знаків із внутрішнім освітленням

8.4.1 Координати кольоровості x та y точок перетину граничних ліній кольорних областей знаків, поверхня яких не має світлоповертального ефекту, із внутрішнім освітленням повинні знаходитися в межах відповідно до таблиці 28.

Таблиця 28

Колір	Координати кольоровості для кутових точок							
	1		2		3		4	
	x	y	x	y	x	y	x	y
Білий	0,35	0,36	0,3	0,31	0,29	0,32	0,34	0,37
Жовтий	0,522	0,477	0,47	0,44	0,427	0,483	0,465	0,534
Червоний	0,69	0,31	0,595	0,315	0,569	0,341	0,655	0,345
Зелений	0,313	0,682	0,313	0,453	0,209	0,383	0,013	0,486
Синій	0,078	0,171	0,196	0,25	0,225	0,184	0,137	0,038
Оранжевий	0,61	0,39	0,535	0,375	0,506	0,404	0,57	0,429
Коричневий	0,455	0,352	0,445	0,382	0,602	0,396	0,551	0,442
Сірий	0,350	0,360	0,300	0,310	0,290	0,320	0,340	0,370
Чорний	0,385	0,355	0,3	0,27	0,26	0,31	0,345	0,395

Примітка. Графік кольорних областей в колориметричній системі Міжнародної комісії з освітлення (МКО) 1931 року наведено на рисунку К.6 (додаток К).

8.4.2 Коефіцієнт яскравості знаків, поверхня яких не має світлоповертального ефекту, із внутрішнім освітленням має відповідати вимогам, зазначеним у таблиці 29.

Таблиця 29

Колір	Коефіцієнт яскравості, β
Білий	$\geq 0,75$
Жовтий	$\geq 0,45$
Червоний	$\geq 0,07$
Зелений	$\geq 0,10$
Синій	$\geq 0,05$
Оранжевий	$\geq 0,20$
Коричневий	$0,04 \leq \beta \leq 0,15$
Сірий	$0,16 \leq \beta \leq 0,24$
Чорний	$\leq 0,03$

8.4.3 Середня яскравість елементів зображення знаків із внутрішнім освітленням повинна становити:

- $(240 \pm 40) \text{ кд} \cdot \text{м}^{-2}$ для білого кольору;
- $(35 \pm 10) \text{ кд} \cdot \text{м}^{-2}$ для червоного кольору;
- $(150 \pm 30) \text{ кд} \cdot \text{м}^{-2}$ для жовтого кольору;
- $(50 \pm 15) \text{ кд} \cdot \text{м}^{-2}$ для зеленого кольору;
- $(20 \pm 5) \text{ кд} \cdot \text{м}^{-2}$ для синього кольору.

Допустимо, щоб на зображенні знака були окремі точки з мінімальною та максимальною яскравістю:

- $100 \text{ кд} \cdot \text{м}^{-2}$ і $300 \text{ кд} \cdot \text{м}^{-2}$ для білого кольору;
- $10 \text{ кд} \cdot \text{м}^{-2}$ і $60 \text{ кд} \cdot \text{м}^{-2}$ для червоного кольору;
- $50 \text{ кд} \cdot \text{м}^{-2}$ і $250 \text{ кд} \cdot \text{м}^{-2}$ для жовтого кольору;
- $20 \text{ кд} \cdot \text{м}^{-2}$ і $90 \text{ кд} \cdot \text{м}^{-2}$ для зеленого кольору;
- $5 \text{ кд} \cdot \text{м}^{-2}$ і $35 \text{ кд} \cdot \text{м}^{-2}$ для синього кольору.

Допустима кількість точок зображення кожного кольору з мінімальною та максимальною яскравістю — не більше ніж 3, а для ДЗІП — не більше ніж 3 на 1 м^2 поверхні зображення знака.

8.4.4 Повинен забезпечуватись рівномірний розподіл яскравості по всьому полю зображення знаків із внутрішнім освітленням.

8.4.5 Яскравість знаків із внутрішнім, залежно від яскравості дорожнього фону, має відповідати значенням відповідно до таблиці 30.

Таблиця 30

Колір	Площа знака, м^2	Характер застосування	Яскравість дорожніх знаків, $\text{кд} \cdot \text{м}^{-2}$	
			за низької яскравості дорожнього фону до $0,5 \text{ кд} \cdot \text{м}^{-2}$	за нормальної яскравості дорожнього фону більше ніж $0,5 \text{ кд} \cdot \text{м}^{-2}$
Білий або жовтий	$\leq 1,5$	—	60—100	150—350
	$> 1,5$	Як фон	25—50	70—130
		Як символ	50—80	100—200
Оранжевий	—	—	0,10—0,25	Залежно від яскравості білого або жовтого елемента знака
Зелений	—	—	0,08—0,20	
Червоний	—	—	0,05—0,13	
Синій	—	—	0,03—0,10	
Чорний	—	—	> 3	

8.4.6 Відношення максимальної яскравості до мінімальної для знаків із внутрішнім освітленням повинно бути не більше ніж 5:1 та 10:1 відповідно.

8.4.7 Конструкція знаків з внутрішнім освітленням повинна забезпечувати:

- фіксовану установку різьбових електропатронів, що витримують вплив крутного моменту, що дорівнює $3,0 \text{ Н} \cdot \text{м}$;
- легкий доступ до елементів знака, що підлягають чищенню або заміні, та до місць електричних з'єднань;
- щільність з'єднань скла з корпусом знака, необхідну для запобігання пошкодженню від дощу інтенсивністю 5 мм/хв .

8.4.8 Для приєднання знаків із внутрішнім освітленням до електромережі має бути передбачена клемна колодка типу Св-2-4.0/250 УЗ згідно з вимогами НД. Клемна колодка повинна бути розміщена у середині корпусу знака.

8.4.9 Опір ізоляції між струмовідними проводами та уземлювальним контактом має бути не менше ніж 20 МОм у знеструмленому стані.

8.4.10 Ізоляція між струмовідними проводами та уземлювальним контактом повинна витримувати випробувальну напругу 1 500 В за частоти 50 Гц без пробою або перекриття не менше ніж 1 хв.

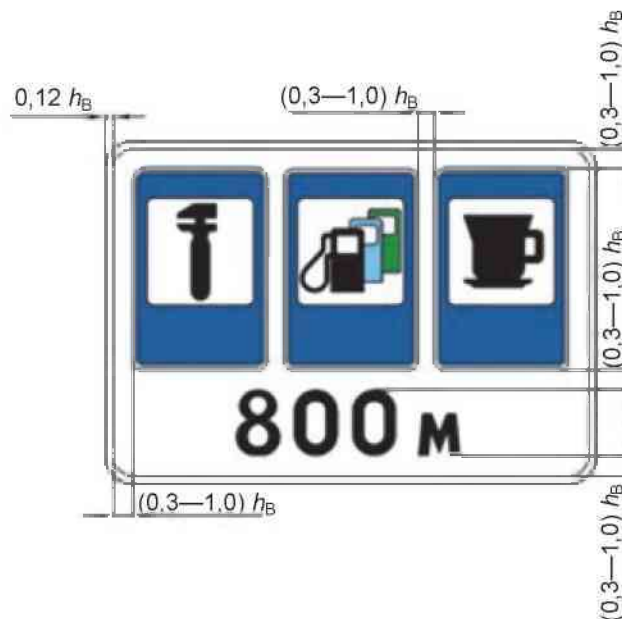
8.4.11 Для внутрішньої електропроводки освітлюваних знаків повинні застосовуватися мідні дроти із поперечним перерізом не менше ніж 1 мм^2 з ізоляцією, розрахованою на напругу не нижче ніж 660 В змінного струму за частоти 50 Гц.

8.4.12 Для заземлення металевих не струмовідних частин знак повинен мати контактний затискач згідно з ДСТУ ІЕС 61238-1-3 з умовним позначенням заземлення. Заземлювальні дроти повинні мати маркування або забарвленість, що відрізняється від забарвленості фазових дротів.

8.5 Розміщення знаків на щитах та фонових щитах

8.5.1 Допустимо розміщувати зображення кількох знаків сервісу, але не більше ніж чотирьох, на щиті прямокутної форми з білим світлоповертальним тлом, при цьому зображення знаків також повинно мати світлоповертальний ефект. Знаки розміщують в один ряд (два або три знаки) та в два ряди: два зверху та два знизу у послідовності відповідно до номера знака в групі.

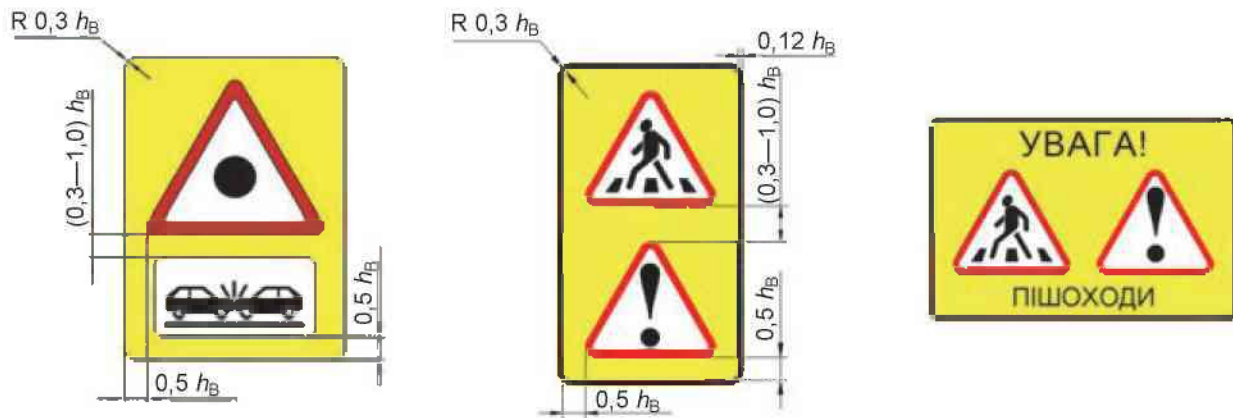
Відстань по горизонталі та вертикалі між зображеннями знаків має бути $(0,3—1,0) h_B$, ширина зовнішньої облямівки щита — $0,12 h_B$, внутрішній радіус заокруглення облямівки — $0,3 h_B$, відстань від облямівки щита до зображення знака, напису, стрілки по горизонталі і по вертикалі має становити $(0,3—1,0) h_B$, але не менше ніж $0,1 \text{ м}$ (рисунк 10).

Рисунк 10 — Приклад розміщення знаків на щиті прямокутної форми з білим світлоповертальним тлом

8.5.2 Знаки, на яких потрібно зосередити увагу водіїв з урахуванням додаткової небезпеки (ділянки (місця) концентрації ДТП, аварійно небезпечні ділянки, зона проведення дорожніх робіт), дозволено розміщувати на фонових щитах із жовтим або жовто-зеленим світлоповертальним тлом із властивостями флуоресценції (III клас), при цьому для зображення знаків також потрібно використовувати світлоповертальні матеріали III класу. На фонових щитах дозволено розміщувати не більше ніж два знаки без врахування табличок до дорожніх знаків або один знак із табличкою. Написи на фонових щитах повинні бути чорного кольору.

Відстань по горизонталі та вертикалі між зображенням знака і межею фонового щита має становити $0,5 h_B$, але не менше ніж $0,1 \text{ м}$; ширина облямівки щита — $0,12 h_B$; внутрішній радіус заокруглення облямівки — $0,3 h_B$. (рисунк 11).

Примітка. На знаках з широкою червоною внутрішньою облямівкою, що розміщені на фонових щитах, дозволено не наносити зовнішню облямівку за відповідного збільшення ширини внутрішньої облямівки відповідно до 6.16.

Рисунок 11 — Приклади розміщення знаків на фоновому щиті з жовтим (жовто-зеленим) світлоповертальним тлом із властивостями флуоресценції

8.5.3 Знаки, на яких потрібно зосередити увагу водіїв з причини підвищеної небезпеки (ділянки концентрації ДТП, ділянки з обмеженою видимістю наземних пішохідних переходів, криві в плані, місця проведення дорожніх робіт тощо), дозволено застосовувати з додатковою зовнішньою облямівкою жовтого або жовто-зеленого кольору із властивостями флуоресценції з урахуванням 8.5.4.

Ширина додаткової облямівки має становити $0,5 h_B$, але не менше ніж 0,1 м (рисунок 12).

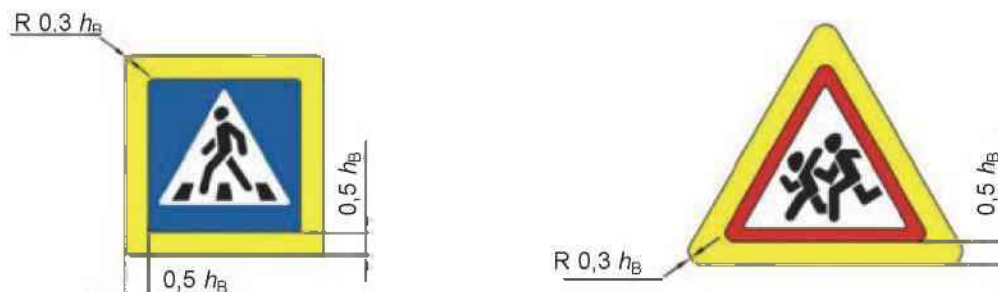

Рисунок 12 — Приклад знаків із додатковою світлоповертальною зовнішньою облямівкою жовтого кольору

8.5.4 Для уникнення звикання та притуплення уваги водіїв знаки на фонових щитах чи з додатковою зовнішньою облямівкою із світлоповертальним тлом із властивостями флуоресценції жовтого або жовто-зеленого кольору дозволено застосовувати лише у виняткових випадках з урахуванням дорожньої обстановки та стану аварійності на ділянці.

9 ВИМОГИ ЩОДО БЕЗПЕКИ

9.1 Огородження місць виконання робіт по встановленню, демонтажу та експлуатаційному утриманню дорожніх знаків потрібно виконувати згідно з ДСТУ 8749 та ДСТУ 7168.

Технологічний транспорт, машини та механізми, що залучені під час виконання робіт, повинні бути у технічно справному стані та обладнані розпізнавальними знаками і мати включені пробліскові маячки жовтого (оранжевого) кольору згідно з ДСТУ 3849.

Примітка. Кількість та місце встановлення застосованих на транспорті пробліскових маячків повинна забезпечувати видимість сигналів з усіх боків.

9.2 Під час виконання робіт із установлення, демонтажу знаків, робіт з експлуатаційного утримання або контролю їхньої якості потрібно дотримуватися охорони праці згідно з НПАОП 63.21-1.01 [9] та пожежної безпеки згідно з НАПБ А.01.001 [7].

9.3 Робітники, залучені до роботи, попередньо повинні пройти інструктаж з охорони праці, виробничої санітарії, пожежної та електробезпеки згідно з НПАОП 0.00-4.12 [8], НПАОП 63.21-1.01 [9], НАПБ А.01.001 [7] та бути одягнені у сигнальний спецодяг згідно з ДСТУ 4050.

10 ВИМОГИ ЩОДО ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ

10.1 Матеріали, застосовані для виготовлення дорожніх знаків, не повинні бути токсичними.

10.2 Тара і залишки використовуваних матеріалів; відходи, що з'явилися під час проведення робіт з установлення, демонтажу дорожніх знаків, підлягають утилізації згідно з ДСТУ 4462.3.01 та ДСТУ 4462.3.02.

11 КОМПЛЕКТНІСТЬ, МАРКУВАННЯ, ПАКУВАННЯ, ПРАВИЛА ПРИЙМАННЯ

11.1 Комплектність

Знаки повинні постачатися в комплекті з елементами кріплення та супровідною документацією виробника. До комплекту дорожніх знаків входять:

- дорожні знаки — кількість за заявкою споживача;
- елементи кріплення — вид і кількість за заявкою споживача (залежно від способу кріплення і типу опор для встановлення дорожніх знаків);
- технічний паспорт — 1 шт. на партію відповідно до наданої заявки;
- інструкція щодо правил монтування та експлуатування, транспортування та зберігання знаків;
- сертифікат відповідності знаків вимогам цього стандарту (за наявності);
- санітарно-епідеміологічний висновок для полімерних матеріалів (за наявності);
- упаковка — 1 шт. на 6—10 знаків.

Крім того, до комплекту поставки ДЗІП необхідно додатково долучати такі вироби (кількість — за заявкою споживача):

- складальна рама;
- модулі ДЗІП;
- елементи кріплення модулів до складальної рами (скоби, хомути, болти, гайки, шайби тощо).

11.2 Маркування

11.2.1 Маркування виконують чорним кольором, стійким до стирання, вигорання та атмосферних опадів. Маркування наносять на тильний бік корпусу знака або закріплюють на спеціальній металевій чи пластиковій табличці, самоклеючій етикетці білого або жовтого кольору, прикріпленій до основи знака на сторону протилежну лицьовій, де маркування виконують друкарським способом.

У маркуванні повинно бути зазначено:

- назву підприємства-виробника чи товарний знак, щоб ідентифікувати виробника;
- дату виготовлення (місяць, дві останні цифри року);
- номер або код партії;
- клас світлоповертального матеріалу (для світлоповертальних знаків) і найменування виробника;
- позначення цього стандарту;
- позначення технічних умов.

Крім того, на знаках із внутрішнім освітленням необхідно вказувати:

- номінальну напругу, у вольтах;
- кількість ламп;
- номінальну потужність кожної лампи, у ватах.

Підприємству-виробнику дозволено наносити зазначену інформацію і графічним способом, а балансоутримувачу, за потреби, — додаткову інформацію (наприклад, місце встановлення знака (індекс та номер дороги, адресу прив'язку (км + м, або просторові координати), назву або товарний знак підприємства чи юридичної особи, що встановлювала знак) з можливістю зчитування її технічними засобами для перенесення цієї інформації в комп'ютер тощо).

Примітка. У разі нанесення підприємством-виробником інформації і графічним способом (у вигляді штрих-коду, QR-коду) можна надавати додаткову інформацію (наприклад, зазначити дату виготовлення світлоповертального матеріалу тощо).

11.2.2 Світлоповертальний матеріал на лицьовій поверхні повинен мати маркування, видиме неозброєним оком і містити такі елементи:

- найменування виробника світлоповертального матеріалу та/або його товарний знак;
- клас світлоповертального матеріалу.

Маркування повинно повторюватися не менше одного разу на прямокутнику 400 мм × 400 мм.

11.2.3 Транспортне маркування упакованих знаків здійснюється згідно з ГОСТ 14192 і охоплює:

- кількість знаків в упаковці;
- номери знаків в упаковці;
- масу упаковки (брутто).

11.3 Пакування

11.3.1 Готові знаки повинні бути обгорнуті або перекладені пакувальним матеріалом у 2—3 шари і складені в дощаті обрешітки або фанерні ящики згідно з чинними нормативними документами по (6—10) шт.

Допустимо використовувати й інші види пакування, передбачені підприємством-виробником, які забезпечують збереження виробів від механічних пошкоджень під час транспортування і зберігання.

11.3.2 Деталі кріплення мають бути обгорнуті в пакувальний матеріал згідно з нормативними документами і складені в тару, передбачену підприємством-виробником.

До комплекту потрібно вкладати запасні деталі кріплення та інструменти (за потреби).

11.4 Правила приймання

11.4.1 Щоб перевірити відповідність дорожніх знаків вимогам цього стандарту, підприємство-виробник повинно проводити приймально-здавальні та періодичні випробування.

11.4.2 Обсяг приймально-здавальних та періодичних випробувань, а також їх періодичність потрібно зазначати в технічних умовах на знаки конкретних видів.

12 МЕТОДИ КОНТРОЛЮВАННЯ

12.1 Випробування знаків на відповідність вимогам цього стандарту проводять за температури повітря (20 ± 15) °C і відносної вологості (50—90) %, якщо в методиці випробування не встановлено іншого.

12.2 Кількість зразків для випробування кожного показника — не менше трьох.

12.3 Геометричні параметри знаків визначають згідно з ДСТУ-Н Б В.1.3-1.

12.4 Стійкість конструкції знака до деформацій, спричинених впливом розрахункового вітрового навантаження, динамічного навантаження від снігоприбирання, вертикального і горизонтального точкових навантажень, перевіряють згідно з EN 12899-1 [20].

12.5 Відхил кутових розмірів зображень знаків визначають згідно з ДСТУ-Н Б В.1.3-1.

12.6 Координати кольоровості x та y точок перетину граничних ліній колірних областей, коефіцієнт яскравості та флуоресцентний коефіцієнт яскравості визначають за допомогою спектрофотометра згідно з ISO 15368 [18], колориметра з похибкою вимірювання ± 5 % або спектроколориметра з похибкою вимірювання ± 5 % за освітлення під кутом (45 ± 5)° і вимірі під кутом (0 ± 5)° для стандартного джерела світла D₆₅ згідно з ДСТУ EN ISO 11664-2. Кути вимірюють перпендикулярно до вимірювальної поверхні.

Вимірювання виконують відповідно до інструкцій до приладів.

12.7 Питомий коефіцієнт сили світла світлоповертального матеріалу визначають за допомогою ретрорефлектометра або інших засобів вимірювання, що моделюють умови вимірювання за кутів освітлення відповідно до таблиць 24—26 з джерелом світла типу А згідно з ДСТУ EN ISO 11664-2.

Вимірювання виконують відповідно до інструкцій до приладів.

12.8 Прискорене штучне старіння світлоповертального матеріалу проводять згідно з ISO 4892-2 [19] протягом 2 000 год за параметрів, наведених у таблиці 31.

Таблиця 31

Параметр випробування	Лампа з повітряним охолодженням	Лампа з водяним охолодженням
Цикл: — освітлення — розпилення води	безперервне кожні 2 год протягом 18 хв	безперервне кожні 2 год протягом 18 хв
Температура на чорному стандартному термометрі	$(65 \pm 5) ^\circ\text{C}$	$(65 \pm 5) ^\circ\text{C}$
Відносна вологість	$(50 \pm 5) \%$	$(50 \pm 5) \%$
Щільність потоку випромінювання в діапазоні: — від 300 нм до 400 нм — від 300 нм до 800 нм	$(60 \pm 6) \text{ Вт/м}^2$ $(550 \pm 55) \text{ Вт/м}^2$	$(60 \pm 6) \text{ Вт/м}^2$ $(630 \pm 63) \text{ Вт/м}^2$
Примітка. Вода, яку використовують для розпилення на зразок, має містити не більше ніж 1 мг/дм^3 кремнію.		

12.9 Адгезію світлоповерхтального матеріалу до основи знака визначають згідно з додатком Л.

12.10 Стійкість світлоповерхтального матеріалу до впливу ударного навантаження визначають згідно з додатком М.

12.11 Для перевірки яскравості зображення знака із внутрішнім освітленням його поділяють на однакові ділянки в формі квадрата зі стороною не більше ніж 150 мм. Розмір сторони вибирають так, щоб було виділено не менше ніж 10 ділянок, розподілених, за можливості, рівномірно по поверхні вимірюваного елемента. Вимірювання яскравості виконують яскравомірами з похибкою вимірювання $\pm 10 \%$ у центрі кожної ділянки і визначають її середньоарифметичне значення для кожного кольору. Для перевірки мінімальної та максимальної яскравості зображення на знаку візуально вибирають на кольоровому елементі дві точки з мінімальною та максимальною яскравістю і вимірюють значення їхньої яскравості.

12.12 Перевірку рівномірності розподілу яскравості виконують для зібраних знаків у зазначеній нижче послідовності:

— для кожного кольору візуально визначають на поверхні знака ділянки з центрами в точках 1 і 2 із найбільшим можливим перепадом яскравості, розташованих на відстані 50 мм один від одної. Схему виконання наведено на рисунку 13.

— вимірюють фотоелектричним фотометром значення яскравості L_1 , L_2 та L_Z ($\text{кд} \cdot \text{м}^{-2}$) відповідно в точках 1, 2 і в точці Z, симетрично розміщеній між точками 1 та 2, і визначають рівномірність розподілу яскравості, яку вважають допустимою за дотримання нерівності (12.1):

$$L_1 - L_2 \leq 0,5 L_Z. \quad (12.1)$$

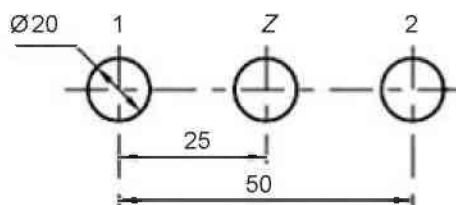

Рисунок 13

12.13 Освітленість вимірюють люксометром класу точності не нижче ніж 10 з верхньою межею вимірювання не менше ніж 500 лк відповідно до інструкції приладу.

12.14 Фіксовану установку різьбових електропатронів перевіряють згідно з ДСТУ EN IEC 60238.

12.15 Перевірку щільності з'єднання скла з корпусом знака проводять у зазначеній нижче послідовності:

— знаки встановлюють у робоче положення і впливають на них струменями води під тиском $203\,680 \text{ Па}$ з висоти від 1,5 м до 2 м від верхньої точки знака під кутом $(30 \pm 2)^\circ$ до вертикалі, які

перекривають габаритні розміри знаків не менше ніж на 200 мм. Тривалість випробування — 15 хв. Через кожні 3 хв знаки повертають навколо вертикальної осі на кут 90°. Допустимо переривати випробування на час повороту знаків.

— після закінчення випробування з зовнішньої поверхні видаляють воду, відкривають і оглядають знаки. Знаки вважають такими, що витримали випробування, якщо на лампах і контактах не будуть виявлені краплі води.

12.16 Опір ізоляції перевіряють без ламп, установлених на знак. Опір ізоляції вимірюють мегомметром постійного струму напругою 500 В з похибкою вимірювання $\pm 15\%$.

12.17 Електричну міцність ізоляції перевіряють без ламп, встановлених на знак, на високовольтній установці змінного струму частотою 50 Гц і потужністю не менше ніж 500 Вт. Напругу підвищують плавно від нуля або від значення, що не перевищує номінального, до випробувального значення протягом 20 с.

Під випробувальною напругою в 1 500 В знаки витримують протягом 1 хв, після чого напругу плавно, не менше ніж за 10 с, знижують до нуля.

12.18 Стійкість світлоповертального матеріалу до впливу очищувальних рідин визначають згідно з додатком Н. Для випробування відбирають дві рідини з переліку:

- мильний розчин або тривідсотковий розчин хлориду натрію — для очищення від бруду і пилу;
- уайт-спірит, паливо, сольвент або нафтовий розчинник — для видалення нафтопродуктів і вугільного пилу.

12.19 Комплектність, маркування та стан упаковки контролюють зовнішнім оглядом.

12.20 Під час вимірювання параметрів знаків допустимо застосовувати інші засоби вимірювання, метрологічні характеристики яких дозволяють визначати контрольовані показники із заданою точністю.

13 ГАРАНТІЇ ВИРОБНИКА

13.1 Підприємство-виробник повинно гарантувати відповідність знаків вимогам цього стандарту у разі дотримання умов експлуатування, транспортування та зберігання.

13.2 Гарантійний строк:

а) зберігання знаків на складі — не більше ніж 2 роки від дати виготовлення;

б) експлуатування:

- 1) для знаків, виготовлених без застосування світлоповертальних матеріалів — не менше ніж 3 роки від дати введення в експлуатацію;
- 2) для знаків, виготовлених із застосуванням світлоповертальної плівки класу I — не менше ніж 7 років від дати введення в експлуатацію;
- 3) для знаків, виготовлених із застосуванням світлоповертальної плівки класів II, III — не менше ніж 10 років від дати введення в експлуатацію.

14 ПРАВИЛА ЗАСТОСУВАННЯ

14.1 Загальні положення

14.1.1 Дорожні знаки потрібно розташовувати так, щоб їх добре бачили учасники дорожнього руху як у світлий, так і в темний час доби, була забезпечена зручність експлуатування і обслуговування, а також було неможливе їх ненавмисне пошкодження. При цьому вони не повинні бути затулені від учасників дорожнього руху будь-якими перешкодами (зеленими насадженнями, щоглами зовнішнього освітлення тощо).

Під час розташування дорожніх знаків повинна бути забезпечена спрямованість інформації, яку вони передають, тільки до тих учасників руху, для яких її призначено.

Дорожні знаки повинні бути видимі за відстані не менше ніж 100 м за напрямком руху.

На ділянках доріг, де дорожню розмітку важко побачити в певні сезони року (сніг, винос бруду на проїзну частину тощо) або не можна негайно відновити, повинні бути установлені відповідні за змістом дорожні знаки.

Види знаків, їхню кількість, місце встановлення визначають у проєктах (схемах) ОДР, розроблених і затверджених у встановленому порядку згідно з ДСТУ 8752, а в зоні проведення дорожніх робіт — згідно з ДСТУ 8749.

14.1.2 Заборонено встановлення чи демонтування дорожніх знаків без погодження з уповноваженим підрозділом Національної поліції відповідно до [2], окрім випадків огороження небезпечної ділянки (оповзень, провалля, відсутня чи зруйнована кришка люка оглядового колодязя чи решітка дощоприймального колодязя та інших виявлених недоліків згідно з ДСТУ 3587) та зняття знаків із негайною їх заміною.

14.1.3 Дорожні знаки, застосування яких було зумовлено причинами тимчасового характеру (дорожні роботи, сезонні особливості руху тощо), потрібно виконувати на жовтому тлі, а у разі неможливості виконання на жовтому тлі — допустимо розміщувати їх на щитах жовтого кольору відповідно до 8.5.2. Ці знаки повинні бути негайно демонтовані або закриті чохлами після усунення причин, які викликали їх встановлення.

14.1.4 Дорожні знаки дозволено застосовувати у випадках, не передбачених цим стандартом та Правилами [4], якщо необхідність такого застосування обґрунтована конкретними умовами дорожнього руху.

14.1.5 Відповідно до [14] за погодженням із уповноваженим підрозділом Національної поліції згідно з [2] в експериментальному порядку допустимо застосовувати дорожні знаки, не встановлені чинними стандартами та технічними умовами, зокрема керовані дорожні знаки й табло зі змінною інформацією згідно з ДСТУ 4241. При цьому, за потреби, для своєчасного інформування учасників руху на експериментальній ділянці дороги повинні бути встановлені інформаційні щити, які пояснюють зміст і значення експерименту, що його проводять.

14.1.6 Дозволено експлуатування дорожніх знаків, установлених відповідно до попереднього видання цього стандарту, до закінчення строку експлуатування, якщо це не суперечить відповідним нормативно-правовим актам.

14.2 Загальні вимоги

14.2.1 Знаки із внутрішнім освітленням застосовують на ділянках доріг зі стаціонарним освітленням, яке увімкнене на весь темний час доби.

Знаки зі світлоповертальною поверхнею застосовують на ділянках доріг без стаціонарного освітлення, а також на ділянках доріг зі стаціонарним освітленням, за умови забезпечення видимості знаків за відстані не менше ніж 100 м як у світлий, так і в темний час доби. При цьому, залежно від рівня освітленості, застосовують знаки з інтенсивністю світлоповертання (клас плівки), яка дає змогу забезпечити контрастність, розрізненість та читабельність зображення знака на загальному фоні.

Клас і кольоростійкість світлоповертальної плівки для виготовлення знаків потрібно застосовувати відповідно до 8.1.6, залежно від категорії дороги. В інших випадках — за умови обґрунтування.

14.2.2 В одному поперечному перетині дороги допустимо встановлювати не більше ніж три знаки, без урахування дублюючих знаків і табличок до дорожніх знаків, крім випадку розташування знаків над кожною смугою руху, зображення знаків сервісу на щиті відповідно до 8.5.1, а також позначення місць проведення дорожніх робіт.

Послідовність розміщення знаків різних груп на одній опорі (зверху-вниз або зліва-направо) повинна бути така:

- знаки пріоритету;
- попереджувальні знаки;
- наказові знаки;
- заборонні знаки;
- інформаційно-вказівні знаки;
- знаки сервісу.

Примітка. За винятком знаків 5.7.1—5.7.2, 5.95.1—5.95.2, які за встановлення кількох знаків на одній опорі біля виїзду на дорогу розміщують зверху над іншими знаками відповідно до 14.7.8, 14.7.83.

У разі розміщення на одній опорі знаків однієї групи їх розташовують відповідно до номера знака в групі (від меншого до більшого).

Схеми розташування знаків на одній опорі наведено на рисунку 14.

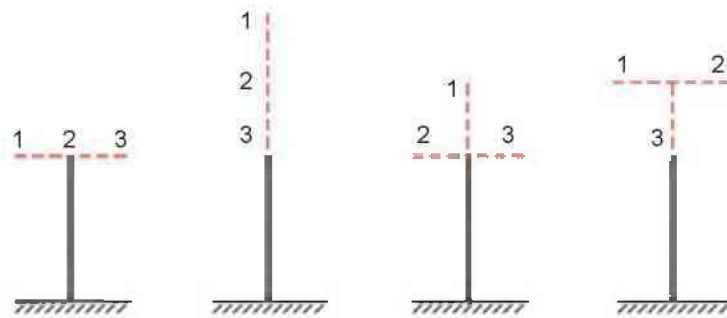

Рисунок 14 — Схеми розташування трьох знаків на одній опорі

14.2.3 Знаки, встановлені на дорозі послідовно, за винятком знаків, дія яких поширюється на перехрестя, пішохідний перехід, та встановлених у місцях проведення дорожніх робіт, повинні бути розташовані поза населеними пунктами за відстані не менше ніж 50 м, а в населених пунктах — не менше ніж 25 м між поперечними перетинами дороги, де встановлені знаки. Вказана вимога не стосується розміщення знаків 1.4.1—1.4.7, 4.7—4.9, 5.20.1—5.20.2, 5.45.1—5.48, 5.66, 5.68.

У населених пунктах, в'їзди до яких і виїзди з яких позначені знаками 5.49, 5.50, 5.53, 5.54, знаки застосовують згідно з вимогами цього стандарту, що відносяться до населених пунктів; а в населених пунктах, позначених знаками 5.51, 5.52 — згідно з вимогами, що відносяться до ділянок доріг поза населеними пунктами.

14.2.4 Знаки потрібно встановлювати з правого боку дороги поза проїзною частиною та узбіччям (дозволено встановлювати на присипній бермі), на тротуарі (за умови, що опори знаків не заважають руху особам на інвалідних візках), розділювальній смузі, газоні тощо та над проїзною частиною (на консольній, рамній опорі, розтяжці тощо) крім випадків, що спеціально обумовлені цим стандартом. Спосіб встановлення знака визначається з урахуванням 14.2.17.

На дорогах із двома і більше смугами для руху в одному напрямку знаки, що встановлені з правого боку дороги (з урахуванням інформації, що міститься на них), потрібно дублювати. Дублюючі знаки рекомендовано встановлювати на розділювальній смузі, а за її відсутності чи недостатньої ширини — над дорогою або на лівому боці дороги, якщо для руху в зустрічному напрямку є не більше ніж дві смуги.

Знаки дозволено розміщувати на опорах зовнішнього освітлення, електрозв'язку, інших інженерних мереж.

Примітка. Розміщення знаків на розтяжках чи кронштейнах контактних мереж міського електротранспорту узгоджують з організацією, що експлуатує контактну мережу.

14.2.5 Відстань від краю проїзної частини, а за наявності узбіччя — від брівки земляного полотна до найближчого до неї краю знака, встановленого збоку від проїзної частини, має становити від 0,5 м до 2,0 м, а до краю інформаційно-вказівних знаків 5.49—5.54, 5.57, 5.59, 5.60, 5.63, 5.65.2, 5.61, 6.67, 5.67.1—5.67.3 — від 0,5 м до 5,0 м, але якнайближче до краю проїзної частини.

За наявності на узбіччі дорожнього огородження першої групи згідно з ДСТУ 8751 знаки встановлюють за тильною стороною огородження так, щоб край знака не виступав за лицьову сторону огородження.

14.2.6 За складних умов (біля урвищ, виступів скель, парпетів тощо) дозволено встановлювати знаки на узбіччях. У цьому разі відстань між краєм проїзної частини і найближчим до неї краєм знака повинна становити не менше ніж 0,5 м, а висота встановлення має бути не менше ніж 2 м.

14.2.7 За відсутності транспортного огородження знаки, розташовані на узбіччі, а також на розділювальній смузі, потрібно встановлювати на безпечних опорах згідно з ДСТУ Б В.2.6-133 та інших відповідних НД. Верхній обріз фундаменту опори знака повинен бути виконаний врівень із поверхнею узбіччя, розділювальної смуги або присипної берми.

14.2.8 У місцях проведення дорожніх робіт на проїзній частині і в разі змін, обумовлених обставинами тимчасового характеру, тимчасові знаки на переносних опорах дозволено встановлювати на проїзній частині відповідно до схеми ОДР, яка затверджена в установленому порядку. Тимчасові дорожні знаки на переносних опорах рекомендовано встановлювати на опорах жовтого кольору.

14.2.9 Відстань від нижнього краю знака (без урахування попереджувальних знаків 1.31.1—1.31.6 і табличок до дорожніх знаків) до поверхні дорожнього покриття (висота встановлення), крім випадків, спеціально обумовлених стандартом, має становити:

— від 1,5 м до 2,2 м — у разі встановлення збоку від дороги поза населеними пунктами; від 2,0 м до 4,0 м — у населених пунктах;

Примітка. Висота встановлення знаків 1.4.1—1.4.7 відповідно до 14.3.7, 14.3.8.

— не менше ніж 0,6 м — у разі встановлення на острівцях безпеки і на проїзній частині дороги перед перешкодою;

— від 5,0 м до 6,0 м — у разі розміщення знаків над проїзною частиною.

У разі розміщення знаків на прогінних конструкціях штучних споруд і за відстані від поверхні дорожнього покриття до низу прогінної конструкції споруди менше ніж 5 м вони не повинні виступати за їхній нижній край.

Примітка. При виборі висоти встановлення дорожніх знаків над проїзною частиною потрібно враховувати збільшення товщини дорожнього покриття у разі проведення в подальшому ремонтних робіт.

Висоту встановлення знаків, розміщених збоку від дороги, визначають від поверхні дорожнього покриття на краю проїзної частини.

Якщо знаки розміщено один під одним, висоту встановлення визначають за нижнім знаком.

Дозволено встановлення конструкції для тимчасового дорожнього знака/знаків за висоти (250—300) мм від дорожнього покриття згідно з 5.5.10.1 ДСТУ 7168.

14.2.10 Відстань між сусідніми знаками, розміщеними на одній опорі, дія яких поширюється на ту саму проїзну частину, за винятком знаків, виконаних в одному корпусі, має становити від 20 мм до 100 мм.

14.2.11 Знаки не потрібно встановлювати за відстані менше ніж 1,0 м від проводів освітлювальної мережі, а від лінії високої напруги має бути відстань не менше ніж 2,5 м. У межах охоронної зони високовольтних ліній електропередач установлювати знаки на порталних, консольних опорах і тросах-розтяжках заборонено.

14.2.12 У проектах організації дорожнього руху для доріг із трьома і більше смугами для руху в одному напрямку, не враховуючи перехідно-швидкісні смуги, розміщення знаків 5.57—5.61 потрібно передбачати над проїзною частиною на опорах рамного або консольного типу.

На транспортних розв'язках автомобільних доріг загального користування з індексом «М» згідно з [6] з іншими дорогами державного значення знаки 5.57—5.61 встановлюються, а з індексом «Н» — їх рекомендовано встановлювати на опорах рамного або консольного типу.

14.2.13 Знаки, що відносяться до перехресть, установлює й утримує дорожня організація — власник головного напрямку дороги (окрім попередніх покажчиків напрямку/напрямоків). На кільцевих розв'язках — організація, що утримує дорогу вищої категорії, а за однакової категорії — організація, що утримує дорогу з більшою інтенсивністю руху.

14.2.14 Установку й утримання дорожніх знаків 1.29, 1.30 на залізничному переїзді здійснює власник залізничної колії/колій або уповноважена ним організація згідно з [14].

14.2.15 Вимоги тимчасових знаків мають перевагу перед постійними знаками.

14.2.16 Контроль за технічним станом знаків та їхньою видимістю в різні періоди року здійснює організація, на балансі якої вони знаходяться.

14.2.17 Вибір конструкцій опор для розміщення знаків здійснюється на основі відповідного обґрунтування із урахуванням забезпечення найкращої видимості знаків.

14.3 Попереджувальні знаки

14.3.1 Попереджувальні знаки застосовують для інформування учасників руху про наближення до небезпечної ділянки дороги та характер небезпеки на ділянці, рух якою потребує вжиття заходів відповідно до попередження на знаках.

14.3.2 Поза населеними пунктами попереджувальні знаки, крім знаків 1.4.1—1.4.7, 1.29—1.31.6, потрібно встановлювати за відстані від 150 м до 300 м, а в населених пунктах — за відстані від 50 м до 100 м від початку небезпечної ділянки.

Якщо початок небезпечної ділянки закритий від водія крутим поворотом, переломом поздовжнього профілю, спорудою тощо, допустимо установлювати попереджувальні знаки за іншої відстані, яку зазначають на табличці 7.1.1.

14.3.3 Якщо між попереджувальним знаком і початком небезпечної ділянки є перехрестя, за ним потрібно установлювати повторний попереджувальний знак із табличкою 7.1.1.

Якщо відстань між перехрестям і початком небезпечної ділянки менше ніж 20 м, то на дорозі, що перетинається, допустимо встановлення відповідного знака з табличкою 7.1.3 або 7.1.4 за відстані до 50 м від перехрестя.

Для зазначення довжини небезпечної ділянки із попереджувальними знаками застосовують табличку 7.2.1.

14.3.4 Знаки 1.8, 1.13—1.16, 1.25, 1.27, 1.28, 1.33, 1.37 потрібно повторно встановлювати поза населеними пунктами, а знаки 1.33, 1.37 — і в населених пунктах. Другий знак повинен бути встановлений за відстані не менше ніж 50 м від початку небезпечної ділянки.

14.3.5 Знаки 1.1 «Небезпечний поворот праворуч» та 1.2 «Небезпечний поворот ліворуч» потрібно встановлювати перед кривими в плані з радіусом менше ніж 500 м поза населеними пунктами, і менше ніж 150 м — у населених пунктах або перед кривими в плані з обмеженою видимістю у напрямку руху згідно з ДБНВ.2.3-4 [12].

14.3.6 Знаки 1.3.1 та 1.3.2 «Декілька поворотів» потрібно встановлювати перед двома і більше розташованими одна за одною кривими в плані з радіусом менше ніж 500 м кожна поза населеними пунктами, і менше ніж 150 м кожна — у населених пунктах, за умови, що відстань між такими кривими менше ніж 300 м — поза населеними пунктами, 100 м — у населених пунктах. Знак 1.3.1 встановлюють з першим поворотом праворуч, знак 1.3.2 — з першим поворотом ліворуч.

Відстань між сусідніми кривими в плані визначають між кінцем однієї і початком наступної кривої протилежного напрямку.

За наявності трьох і більше послідовних кривих у плані зі знаками 1.3.1 та 1.3.2 потрібно застосовувати табличку 7.10 із зазначенням кількості кривих. Дозволено зазначати кількість поворотів і на самих знаках 1.3.1 та 1.3.2.

Якщо не виконуються вимоги по забезпеченню видимості на кривих у плані згідно з ДБНВ.2.3-4 [12], разом із знаками 1.1—1.3.2 встановлюють знак 3.25.

14.3.7 Знаки 1.4.1, 1.4.2 «Напрямок повороту» застосовують для позначення:

— зовнішнього краю кривої у плані з обмеженою видимістю у напрямку руху згідно з ДБНВ.2.3-4 [12] та кривих у плані з радіусом менше ніж 500 м — поза населеними пунктами, і менше ніж 150 м — у населених пунктах. Знаки потрібно установлювати по зовнішньому краю кривої на продовженні осі смуги (смуг), якою здійснюється рух до повороту. Протягом однієї кривої знаки 1.4.1, 1.4.2 можна повторювати;

— напрямку об'їзду перешкоди на дорозі;

— знак 1.4.1 застосовують для позначення напрямку об'їзду центрального острівця на транспортних розв'язках кільцевого типу. Знаки 1.4.1 встановлюють на центральному острові, напроти кожного в'їзду за відстані від 1,0 м до 5,0 м від зовнішнього краю центрального острівця.

Знаки 1.4.1, 1.4.2 повинні бути встановлені на висоті від 1,0 м до 1,5 м.

Знаки 1.4.4—1.4.7 «Напрямок повороту», що являють собою частину знаків 1.4.1 та 1.4.2 (одна або дві стрілки), дозволено застосовувати:

— у місцях, передбачених для встановлення знаків 1.4.1 та 1.4.2;

— на кривих у плані радіусом не більше ніж 1 000 м — поза населеними пунктами і не більше ніж 350 м — у населених пунктах.

На кривих у плані з обмеженою оглядовістю, якщо при наближенні до кривої важко визначити напрямок повороту, перевагу потрібно надавати знакам 1.4.4, 1.4.5 (дві стрілки).

Знаки 1.4.4—1.4.7 встановлюють по зовнішній стороні кривої. На дорогах з розділювальною смугою — по зовнішній стороні кривої для кожного напрямку. Другий, третій чи четвертий знак 1.4.4—1.4.7 повинні знаходитися на продовженні осі смуги (смуг), якою здійснюється рух до повороту.

Рекомендовану відстань між знаками вздовж кривої в плані наведено у таблиці 32 залежно від радіуса кривої.

Таблиця 32 — Рекомендована відстань між знаками 1.4.4—1.4.7 вздовж зовнішньої сторони кривої в плані

Радіус кривої, м	Відстань між знаками	Радіус кривої, м	Відстань між знаками
у населених пунктах		поза населеними пунктами	
Менше ніж 25	3	350—450	40
25—45	5	451—550	45
46—70	8	551—650	50
71—100	10	651—750	60
101—150	15	751—850	65
151—250	22	851—950	75
251—350	30	961—1 000	85

Примітка. Дозволено знаки 1.4.4—1.4.7 застосовувати на кривих у плані з радіусом більше ніж 350 м — у населених пунктах на дорогах загального користування, ділянках концентрації ДТП та аварійно-небезпечних ділянках та на кривих у плані з радіусом більше ніж 1 000 м — поза межами населених пунктів за відповідного обґрунтування. Відстань між знаками у цьому випадку має становити (35—40) м та (85—90) м відповідно.

Знаки 1.4.4—1.4.7 повинні бути встановлені на висоті від 1,0 м до 1,5 м від рівня краю проїзної частини.

14.3.8 Знак 1.4.3 «Напрямок повороту» потрібно встановлювати на Т-подібних перехрестях навпроти проїзду, який не має продовження; на розгалуженнях доріг, якщо є небезпека їх проїзду в прямому напрямку, — перед розгалуженням (біля вершини кута розгалуження).

Знак 1.4.3 повинен бути встановлений на висоті від 1,0 м до 1,5 м.

Дозволено не встановлювати знак 1.4.3 на Т-подібних перехрестях і розгалуженнях доріг, якщо в місці, передбаченому для їх встановлення, встановлено знаки 5.59 або 5.67.2 та/чи 5.67.3.

14.3.9 У зоні проведення дорожніх робіт дозволено застосовувати знаки 1.4.1—1.4.7 (у тому числі і з додатковою зовнішньою облямівкою жовтого чи жовто-зеленого кольору із властивостями флуоресценції відповідно до 8.5.3) для зазначення напрямку об'їзду огороженої ділянки. Знаки в цьому разі потрібно розташовувати на огорожувальних бар'єрах.

14.3.10 Знаки 1.5.1—1.5.3 «Звуження дороги» потрібно встановлювати перед ділянками доріг, де ширина проїзної частини зменшується більше ніж на 0,5 м. Поза населеними пунктами знак потрібно встановлювати також перед мостами, шляхопроводами, естакадами і тунелями, якщо ширина проїзної частини в межах штучної споруди не більше ніж на підходах до неї, а в населених пунктах — якщо ширина проїзної частини в межах штучної споруди менше ніж на підходах до неї.

Знак 1.5.2 не встановлюють у місцях закінчення смуги розгону і додаткової смуги на підйом.

Знак 1.5.3 не встановлюють у місці закінчення смуги розгону.

14.3.11 Знаки 1.6 «Крутий підйом» та 1.7 «Крутий спуск» потрібно встановлювати відповідно перед підйомом або спуском, якщо довжина ділянки дороги на схилі за відповідної величини схилу більше ніж зазначено в таблиці 33.

Таблиця 33

Похил схилу, %	Довжина схилу, м, більше ніж
40—50	600
51—60	450
61—70	350
71—80	300
понад 80	270

Примітка. На знаках 1.6, 1.7 похил вказують у відсотках, %.

Якщо підйоми та спуски розташовані один за одним, знаки 1.6 та 1.7 (без таблички 7.1.1) дозволено встановлювати в безпосередній близькості перед початком підйому або спуску.

Якщо ділянку підйому або спуску неможливо бачити на всій її протяжності або її довжина перевищує 0,5 км, то зі знаком 1.6 або 1.7 потрібно застосовувати табличку 7.2.1.

14.3.12 Знак 1.8 «Виїзд на набережну або берег» потрібно встановлювати перед ділянками доріг, що виходять на набережну або берег водойми, у тому числі на паромну переправу (у даному випадку застосовується з табличкою 7.11). Знак 1.8 потрібно встановлювати незалежно від наявності дорожнього огороження.

Знак 1.8 потрібно повторно встановлювати поза населеними пунктами відповідно до 14.3.4.

14.3.13 Знак 1.9 «Тунель» застосовують для попередження про наближення до тунелю, позначеного знаком 5.74; тунелю, що не має штучного освітлення або в'їзні портали яких через рельєф місцевості видно за відстані менше ніж 150 м і на під'їздах до них звужена проїзна частина.

14.3.14 Знак 1.10 «Нерівна дорога» потрібно встановлювати перед ділянками доріг, що мають дефекти покриття у вигляді напливів, гребінок, хвилястості, колійності та інших нерівностей проїзної частини, величина яких перевищує допустимі значення згідно з ДСТУ 3587.

14.3.15 Знак 1.11 «Пагорб» потрібно застосовувати у разі наявності на ділянках доріг бугорів, «горбатих» мостів чи не плавних стикувань конструкцій мостів, а також перед ділянками доріг, де штучно влаштовано бугори для примусового зниження швидкості руху ТЗ (дорожні пагорби, підвищені пішохідні переходи згідно з ДСТУ 4123), або перед трамвайними коліями, які облаштовані з підвищенням над проїзною частиною.

Знак 1.11 рекомендовано застосовувати спільно зі знаком 3.29 або 5.33.

14.3.16 Знак 1.12 «Вибірна» потрібно встановлювати за наявності на ділянках доріг вибоїн, просідань дорожнього покриття, розміри яких перевищують допустимі значення згідно з ДСТУ 3587.

Знак 1.12 рекомендовано застосовувати спільно зі знаком 3.29.

14.3.17 Знак 1.13 «Слизька дорога» потрібно встановлювати перед ділянками доріг, на яких коефіцієнт зчеплення шин із вологим покриттям проїзної частини менше ніж допустимий згідно з ДСТУ 3587 та на ділянках доріг, де в зимовий період на покритті спостерігається ожеледиця.

Знак 1.13 рекомендовано встановлювати також на ділянках, де на проїзній частині спостерігається винос багнюки, глини з прилеглих доріг, наявність опалого листя з навислих крон дерев тощо.

Із знаком 1.13 встановлюють таблички 7.13 та/або 7.12.

Знак 1.13 потрібно повторно встановлювати поза населеними пунктами відповідно до 14.3.4. З повторним знаком потрібно застосовувати табличку 7.2.1, на якій зазначають довжину ділянки дороги з підвищеною слизькістю.

14.3.18 Знак 1.14 «Викидання кам'яних матеріалів» потрібно встановлювати перед ділянками доріг із удосконаленим покриттям, на яких під час ремонтних робіт та після них можливе викидання гравію, щебеню тощо з-під коліс ТЗ.

Знак 1.14 потрібно повторно встановлювати поза населеними пунктами відповідно до 14.3.4. З повторним знаком потрібно застосовувати табличку 7.2.1, на якій зазначають довжину ділянки дороги, на якій можливе викидання гравію, щебеню тощо з-під коліс ТЗ.

14.3.19 Знак 1.15 «Небезпечне узбіччя» потрібно встановлювати на ділянках із небезпечним узбіччям (ремонтні роботи, стан узбіччя не відповідає вимогам ДСТУ 3587 тощо).

14.3.20 Знак 1.16 «Падіння каміння» потрібно встановлювати перед ділянками доріг, на яких можливі обвали, зсуви, снігові лавини та каменепади.

Знак 1.16 потрібно повторно встановлювати поза населеними пунктами відповідно до 14.3.4. З повторним знаком потрібно застосовувати табличку 7.2.1, на якій зазначають довжину ділянки дороги, на яких можливі обвали, зсуви, снігові лавини та каменепади.

14.3.21 Знак 1.17 «Боковий вітер» потрібно встановлювати перед ділянками доріг, що проходять через гірські перевали, високі насипи, мости, шляхопроводи, вздовж урвищ та річок тощо, на яких можливий сильний боковий вітер або його раптові пориви.

14.3.22 Знак 1.18 «Низько літаючі літаки» потрібно встановлювати перед ділянками доріг, що проходять поблизу аеродромів, або над якими літаки або вертольоти пролітають на невеликій висоті.

14.3.23 Знак 1.19 «Перехрещення з рухом по колу» потрібно встановлювати поза населеними пунктами перед кожним перехрестям, на якому встановлені знаки 4.10, у населених пунктах — перед перехрестями, відстань видимості у напрямку руху яких становить менше ніж 50 м, а також перед кожним перехрестям, на якому відсутнє стаціонарне освітлення.

14.3.24 Знак 1.20 «Перехрещення з трамвайною колією» потрібно встановлювати перед перехрещенням дороги з трамвайними коліями поза перехрестям, а також перед перехрестями (площами), через які проходять трамвайні колії, якщо відстань видимості колій менше ніж 50 м.

Якщо автомобільна дорога проходить паралельно трамвайним коліям за відстані менше ніж 50 м, то знак 1.20 з табличкою 7.1.3 або 7.1.4 повинен бути встановлений перед перехрещенням з дорогою, що веде в бік трамвайних колій, за відстані 50 м від перехрещення.

14.3.25 Знак 1.21 «Перехрещення рівнозначних доріг» потрібно встановлювати перед перехрещенням рівнозначних за значенням доріг, де діють загальноприйняті в державі правила черговості проїзду перехресть «правило правої руки» згідно з [4] у випадку, якщо не забезпечена відстань видимості згідно з ДБН В.2.3-4 [12], ДБН В.2.3-5 [13], або планування перехрестя може спровокувати хибні правила пріоритету.

Знаки 1.21 не рекомендовано застосовувати на дорогах загального користування згідно з ДБН В.2.3-4 [12].

14.3.26 Знаки 1.22 «Перехрещення з другорядною дорогою», 1.23.1—1.23.4 «Прилягання другорядної дороги» потрібно встановлювати на дорогах, позначених знаком 2.3 поза населеними пунктами, а також на дорогах, які проходять через населені пункти, позначені знаком 5.51, для попередження водіїв про перехрещення з другорядною дорогою, або про її прилягання.

На знаках 1.23.1—1.23.4 зображення доріг, що прилягають, повинно відповідати реальній конфігурації перехрестя.

Знаки 1.23.3 та 1.23.4 потрібно встановлювати, якщо відстань між місцями прилягання другорядних доріг менше ніж 50 м — у населених пунктах і 100 м — поза населеними пунктами.

Примітка. У разі, якщо прилягають дві дороги з однієї із сторін чи по дві з обох сторін і відстань між ними менше ніж 50 м у населених пунктах і менше ніж 100 м поза населеними пунктами, знаки 1.23.3, 1.23.4 потрібно повторити після першого прилягання з відповідної сторони.

Дозволено не встановлювати знаки 1.23.1 та 1.23.2 перед з'їздами з транспортних розв'язок у різних рівнях.

Знаки 1.22—1.23.4 дозволено застосовувати для позначання окремих перехресть, на яких необхідно встановити черговість проїзду, що відрізняється від черговості проїзду перехресть рівнозначних доріг. Якщо на такому перехресті головна дорога змінює напрям, то на головній дорозі перед перехрестям повинен бути встановлений знак 2.3 із табличкою 7.8.

14.3.27 Знак 1.24 «Світлофорне регулювання» потрібно встановлювати поза населеними пунктами перед кожним перехрестям, пішохідним переходом або ділянкою дороги, рух на яких регулює світлофор, у населених пунктах — якщо відстань видимості сигналів світлофора становить менше ніж 100 м, а також перед першим після в'їзду до населеного пункту перехрестям або пішохідним переходом зі світлофорним регулюванням.

14.3.28 Знак 1.25 «Розвідний міст» потрібно встановлювати перед усіма розвідними мостами.

Знак 1.25 потрібно повторно встановлювати поза населеними пунктами відповідно до 14.3.4.

14.3.29 Знак 1.26 «Двосторонній рух» потрібно встановлювати перед ділянкою дороги (проїзної частини) з двостороннім рухом, якщо перед нею була ділянка з одностороннім рухом. Знак 1.26 потрібно застосовувати незалежно від застосування знака 5.6.

Знак 1.26 не потрібно застосовувати, якщо дорога позначена знаком 5.5, закінчується на Т-подібному перехресті, перехресті з рухом по колу або площі.

14.3.30 Знаки 1.27 «Залізничний переїзд із шлагбаумом» та 1.28 «Залізничний переїзд без шлагбаума» потрібно встановлювати перед усіма залізничними переїздами: 1.27 — перед обладнаним шлагбаумом; 1.28 — перед необладнаним шлагбаумом.

Знаки 1.27 та 1.28 потрібно дублювати на дорогах із трьома й більше смугами для руху в обох напрямках, а також на дорогах з однією або двома смугами для руху в обох напрямках, якщо відстань видимості переїзду поза населеними пунктами — менше ніж 300 м, а в населених пунктах — менше ніж 100 м.

Якщо автомобільна дорога перетинає переїзди, відстань між якими становить менше ніж 50 м, знаки 1.27 та 1.28 потрібно встановлювати тільки перед першим переїздом, а в інших випадках — перед кожним переїздом.

Якщо автомобільна дорога проходить паралельно залізничній колії за відстані від 20 м до 50 м, то на дорозі, що перетинає їх, потрібно додатково встановлювати знак 1.27 або 1.28 з табличкою 7.1.1.

Якщо відстань між залізничною колією і дорогою становить менше ніж 20 м, то знаки 1.27 та 1.28 з табличкою 7.1.3 або 7.1.4 повинні бути встановлені на відстані не менше ніж 50 м перед перехрещенням з дорогою, яка веде в бік переїзду.

Знаки 1.27, 1.28 потрібно повторно встановлювати поза населеними пунктами відповідно до 14.3.4.

14.3.31 Знаки 1.29 «Одноколійна залізниця» і 1.30 «Багатоколійна залізниця» потрібно встановлювати перед усіма залізничними переїздами без шлагбаума через залізницю відповідно з однією або з двома й більше коліями. За наявності на переїзді світлофорної сигналізації знаки 1.29 і 1.30 потрібно встановлювати на одній опорі зі світлофором, а у разі її відсутності — за відстані не менше ніж 20 м від найближчої рейки.

Примітка. Знаки 1.29, 1.30 встановлює і утримує власник залізничної колії/колій.

14.3.32 Знаки 1.31.1—1.31.6 «Наближення до залізничного переїзду» потрібно встановлювати поза населеними пунктами перед кожним переїздом.

Знаки 1.31.1—1.31.3 потрібно встановлювати праворуч від дороги, а знаки 1.31.4—1.31.6 — ліворуч. Знаки 1.31.1 та 1.31.4 потрібно встановлювати з першим (основним та дублюючим) по ходу руху знаком 1.27 або 1.28, знаки 1.31.3 і 1.31.6 — з другим знаком 1.27 або 1.28, а знаки 1.31.2 та 1.31.5 — самостійно, за однакової відстані між першим і другим знаком 1.27 або 1.28.

Знаки 1.31.1, 1.31.3, 1.31.4 та 1.31.6 потрібно розташовувати під знаком 1.27 або 1.28, установленим на висоті відповідно до 14.2.9.

Знаки 1.31.2 та 1.31.5 потрібно встановлювати на висоті, що дорівнює висоті встановлювання знаків 1.31.1, 1.31.3, 1.31.4 та 1.31.6.

14.3.33 Знак 1.32 «Пішохідний перехід» потрібно встановлювати поза населеними пунктами та в населених пунктах, позначених знаком 5.51, перед усіма нерегульованими пішохідними переходами, позначеними знаками 5.38.1, 5.38.2 та/або розміткою згідно з ДСТУ 2587.

У населених пунктах, позначених знаком 5.49 чи 5.53, знак 1.32 встановлюють перед нерегульованими пішохідними переходами на яких не забезпечена видимість згідно з ДБН В.2.3-4 [12], ДБН В.2.3-5 [13] або коли пішохідний перехід розташований на ділянці концентрації ДТП, де серед видів ДТП зафіксовано наїзди на пішохода.

Знак 1.32 допустимо не встановлювати перед пішохідними переходами, розміщеними на перехрестях.

14.3.34 Знак 1.33 «Діти» потрібно встановлювати перед ділянками доріг, на які є вихід з території дитячих закладів (дошкільних закладів, шкіл, дитячих таборів тощо), що прилягають безпосередньо до даної дороги.

Знак 1.33 потрібно повторювати відповідно до 14.3.4. Перший знак повинен бути встановлений за відстані 100 м, а другий — не менше ніж 50 м до початку небезпечної ділянки. З повторним знаком потрібно застосовувати табличку 7.2.1, на якій зазначають довжину ділянки дороги, що прилягає безпосередньо до території дитячого закладу з урахуванням відстані від місця встановлення знака до початку такої ділянки.

14.3.35 Знак 1.34 «Виїзд велосипедистів» потрібно встановлювати поза перехрестями перед перехрещеннями з велосипедною доріжкою, позначеною знаками 4.14, 4.17 та 4.18, а також на ділянці дороги, де можлива раптова поява велосипедистів та їх рух через проїзну частину.

14.3.36 Знак 1.35 «Перегін худоби» потрібно встановлювати перед ділянками доріг, що пролягають уздовж ферм, відкритих загонів, пасовищ, де худоба може вийти на проїзну частину дороги, та перед місцями, де худобу переганяють через дорогу.

14.3.37 Знак 1.36 «Дикі тварини» потрібно встановлювати перед ділянками доріг, що пролягають територією заповідників, мисливських господарств, лісових масивів тощо, якщо на них можлива поява диких тварин. Ці знаки застосовують з табличкою 7.2.1.

14.3.38 Знак 1.37 «Дорожні роботи» потрібно встановлювати перед місцями проведення будь-яких видів ремонтних робіт на дорозі. За умов, коли знак неможливо встановити згідно з вимогами, викладеними в 14.3.2 та 14.3.4, дозволено встановлювати другий знак 1.37 безпосередньо біля початку ділянки проведення робіт. При цьому за початок ділянки потрібно вважати перший за ходом руху

напрямний або огороджувальний пристрій. У разі проведення короткострокових робіт, пов'язаних із профілактичним оглядом колодязів підземних інженерних мереж або прибиранням проїзної частини, дозволено установлювати один знак 1.37 на пересувній опорі за відстані від 10 м до 15 м від місця проведення робіт.

На дорогах, що мають щонайменше дві смуги для руху в одному напрямку, знак 1.37 потрібно застосовувати разом зі знаками 4.7 та 4.8, які використовують для позначення лінії відхилення траєкторії руху ТЗ у місцях проведення ремонтних робіт разом зі знаками 5.27.1 та 5.27.2 на дорогах, що мають розділювальну смугу. Знаки потрібно встановлювати згідно з вимогами 14.3.2 та 14.3.4.

Якщо перед ділянкою дороги, де проводять дорожні роботи, застосовано також інші знаки, то знак 1.37 потрібно встановлювати першим за ходом руху, крім випадку, коли поза населеними пунктами застосовано знак 5.63.

14.3.39 Тимчасові знаки 1.10, 1.12, 1.14, 1.15, 1.37, 1.38 установлюють на час, необхідний для проведення відповідних робіт на дорозі. Ці знаки повинні мати жовте тло.

14.3.40 Знак 1.38 «Затори в дорожньому русі» потрібно встановлювати в місцях із недостатньою пропускнуною спроможністю проїзної частини, де найбільш вірогідне виникнення заторів унаслідок проведення дорожніх робіт або недостатньої пропускнуною спроможності дороги. Знак 1.38 можна застосовувати з табличками 7.4.1—7.4.7.

14.3.41 Знак 1.39 «Аварійно-небезпечна ділянка (інша небезпека)» потрібно встановлювати перед ділянками доріг у місцях, де геометричні параметри проїзної частини, радіуси вертикальних і горизонтальних кривих тощо не відповідають вимогам ДБН В.2.3-4 [12] та ДБН В.2.3-5 [13].

У разі встановлення знака перед ділянкою дороги, що проходить поблизу гірськолижних трас або трас інших зимових видів спорту, з ним установлюють табличку 7.22.

Для зазначення виду небезпеки разом зі знаком дозволено встановлювати таблички 7.21.1—7.21.5.

14.3.42 Знак 1.40 «Зміна покриття» потрібно встановлювати перед ділянкою дороги, на якій змінюється вид покриття.

14.3.43 Знак 1.41 «Місце (ділянка) концентрації дорожньо-транспортних пригод» потрібно встановлювати перед місцем або ділянкою концентрації ДТП, визначених у встановленому порядку. Для зазначення виду небезпеки разом зі знаком встановлюють таблички 7.21.1—7.21.5.

14.4 Знаки пріоритету

14.4.1 Знаки пріоритету застосовують для зазначення черговості проїзду перехресть, перехрещень окремих проїзних частин, що відрізняється від черговості проїзду перехресть рівнозначних доріг із урахуванням 14.3.26; а також вузьких ділянок доріг, рух на яких не регулюється сигналами світлофорів чи регулювальником.

14.4.2 Знак 2.1 «Дати дорогу» потрібно встановлювати:

— безпосередньо перед виїздом на дорогу, по якій знаками 2.3 або 1.22, 1.23.1—1.23.4 надано переважне право проїзду даного перехрестя;

— безпосередньо перед виїздом на кільцеву розв'язку позначену знаком 4.10;

— на велосипедній доріжці, безпосередньо перед виїздом на проїзну частину поза перехрестям, де велосипедист зобов'язаний уступити дорогу іншим ТЗ, які наближаються дорогою, що перетинається згідно з [4].

Якщо у місцях виїзду на дорогу, на якій ТЗ користуються переважним правом проїзду перехрестя, є смуга розгону, то знак 2.1 потрібно встановлювати перед початком цієї смуги.

Допустимо установлювати знак 2.1 у місцях виїзду на дорогу з покриттям з лісових просік, польових та інших доріг без покриття, а також з територій АЗС, майданчиків для стоянки ТЗ і відпочинку учасників дорожнього руху, відокремлених від проїзної частини, а також з територій гаражів тощо.

Перед перехрестями, на яких головна дорога змінює напрям, або перед кільцевими розв'язками знак 2.1 потрібно встановлювати на другорядних дорогах з табличкою 7.8.

Знак 2.1 з табличкою 7.1.1 або 7.1.2 на дорогах поза населеними пунктами, за винятком доріг без покриття, потрібно встановлювати попередньо за відстані від 150 м до 300 м від перехрестя, якщо перед перехрестям встановлено відповідно знак 2.1 або 2.2.

14.4.3 Знак 2.2 «Проїзд без зупинки заборонено» потрібно встановлювати в місцях, де, згідно з вимогами 14.4.2, може бути встановлено знак 2.1, але на під'їзді до перехрестя не забезпечено видимість ТЗ, які наближаються дорогою, що перетинається.

Перед перехрестями, на яких головна дорога змінює напрямку, а також перехрестями зі складним плануванням, знак 2.2 потрібно встановлювати з табличкою 7.8.

Знак 2.2 потрібно встановлювати в місці, з якого для водія, що зупинився, забезпечено видимість ТЗ, які рухаються дорогою, що перетинається. У разі неможливості виконання цієї вимоги знак 2.2 устанавлюють якомога ближче до такого місця в поєднанні з табличкою 7.1.2 та розміткою 1.12 (стоп-лінія) згідно з ДСТУ 2587.

Знак 2.2 потрібно встановлювати перед залізничними переїздами без охорони та перед тими, які не облаштовані світлофорною сигналізацією, якщо на переїзді не забезпечена видимість, при якій водій автомобіля, який перебуває від переїзду за відстані видимості для зупинки автомобіля відповідно до таблиці 5.5 ДБН В.2.3-4 [12], може бачити поїзд, що наближається за відстані не менше ніж 50 м від переїзду. Знак 2.2 встановлюють за відстані 10 м до найближчої рейки.

Знак 2.2 допустимо устанавлювати також у разі виконання ремонтних робіт на переїзді.

Якщо на дорозі безпосередньо перед перехрестям встановлено знак 2.2, то йому повинен передувати знак 2.1 з табличкою 7.1.2.

14.4.4 Знак 2.3 «Головна дорога» потрібно застосовувати для позначення ділянки дороги, під час руху якою ТЗ мають переважне право проїзду нерегульованого перехрестя, й устанавлювати його на початку головної дороги. У населених пунктах знак 2.3 потрібно повторювати перед кожним перехрестям, де надано переважне право проїзду перехрестя.

Перед перехрестями, на яких головна дорога проходить у прямому напрямку, а на дорозі, яка перетинається, є не більше чотирьох смуг, дозволено устанавлювати знак 2.3 розміром 350 мм × 350 мм.

Дозволено не повторювати знак 2.3 перед з'їздами з транспортних розв'язок у різних рівнях.

Перед перехрестями, на яких головна дорога змінює напрямку, а також перед перехрестями зі складним плануванням знак 2.3 з табличкою 7.8 потрібно встановлювати попередньо за відстані від 150 м до 300 м від перехрестя поза населеними пунктами та від 50 м до 100 м від перехрестя — у населених пунктах.

Безпосередньо перед перехрестями, на яких головна дорога змінює напрямку, а також перехрестями зі складним плануванням на головній дорозі потрібно встановлювати знак 2.3 із табличкою 7.8, а на другорядній — знак 2.1 чи 2.2 із табличкою 7.8.

14.4.5 Якщо дорога, що позначена знаком 2.3, закінчується перед дорогою, учасникам руху по якій надано пріоритетне право проїзду даного перехрестя, то безпосередньо перед перехрестям потрібно встановити знак 2.4 разом зі знаком 2.1 або 2.2, а попередньо — знак 2.1 з табличкою 7.1.1 або 7.1.2 відповідно. У населених пунктах дозволено попередньо встановлювати знак 2.4 з табличкою 7.1.1

Якщо на такому перехресті головна дорога змінює напрямку, то на головній дорозі перед перехрестям потрібно встановити знак 2.3 з табличкою 7.8, а за перехрестям — знак 2.4, якщо на наступному перехресті ця дорога буде другорядною, або знак 2.3 — якщо буде головною.

14.4.6 На регульованих перехрестях знаки 2.1, 2.2 та 2.3 потрібно розміщувати на опорі світлофора, а якщо це неможливо — за відстані не більше ніж 5 м від опори так, щоб вони в обох випадках не закривали сигнали основного світлофора.

14.4.7 Знак 2.4 «Кінець головної дороги» потрібно застосовувати для позначення кінця головної дороги, позначеної знаком 2.3, рухаючись якою водії користувалися пріоритетним правом проїзду перехрестя.

Якщо дорога, що позначена знаком 2.3, закінчується перед дорогою, учасникам руху по якій надано пріоритетне право проїзду даного перехрестя, то знак 2.4 повинен бути встановлений разом зі знаком 2.1 або 2.2. У населених пунктах знак 2.4 допустимо устанавлювати попередньо з табличкою 7.1.1.

14.4.8 Знаки 2.5 «Перевага зустрічного руху», 2.6 «Перевага перед зустрічним рухом» потрібно застосовувати, щоб організувати рух на вузькій ділянці дороги, де роз'їхатися зустрічним ТЗ неможливо або небезпечно (вузькі ділянки доріг, мости з шириною проїзної частини менше ніж 6 м тощо), за умов інтенсивності руху, яка забезпечує саморегулювання зустрічного роз'їзду і видимість всієї вузької ділянки дороги та протилежного в'їзду на неї з кожного кінця вузької ділянки.

На ділянках доріг із поздовжнім похилом знаки 2.5 та 2.6 необхідно застосовувати так, щоб перевагу надавати ТЗ, що рухаються на підйом.

Якщо перед вузькою ділянкою встановлено знак 2.6, що надає пріоритет проїзду вузькою ділянкою перед зустрічним рухом, то на протилежному кінці ділянки потрібно встановлювати знак 2.5.

Знаки 2.5 та 2.6 потрібно встановлювати безпосередньо перед вузькою ділянкою дороги з її протилежних кінців. Знак 2.5, що забороняє в'їжджати на вузьку ділянку дороги за наявності на ній або на протилежному під'їзді до неї зустрічних ТЗ, потрібно встановлювати і попередньо з табличкою 7.1.1 на одній опорі з відповідними знаками 1.5.1—1.5.3.

14.5 Заборонні знаки

14.5.1 Заборонні знаки застосовують, щоб увести обмеження руху або їх скасувати.

14.5.2 Заборонні знаки, крім спеціально обумовлених цим стандартом випадків, потрібно встановлювати безпосередньо перед ділянками доріг, на яких вводиться або скасовується відповідне обмеження.

Примітка. Заборонні знаки, які обмежують рух окремих видів ТЗ, рекомендовано встановлювати попередньо, зокрема перед найближчим перехрестям до ділянки на якій вводиться обмеження, разом із табличкою 7.1.1, для своєчасного інформування водіїв про наявні попереду обмеження і можливості вибору ними, за потреби, іншого маршруту.

14.5.3 Знак 3.1 «Рух заборонено» потрібно застосовувати, щоб заборонити рух в обох напрямках усіх ТЗ на окремих ділянках доріг чи певних територіях (у пішохідній зоні чи зоні для пішоходів і велосипедистів; на ділянках доріг, що перебувають в аварійному стані і непридатні для руху ТЗ, на території заповідника тощо).

На початку пішохідної зони чи зони для пішоходів і велосипедистів знак 3.1 встановлюють разом зі знаком 5.36 чи 5.91. Перед ділянкою дороги та/або вулиці, що перебуває в аварійному стані й непридатна для руху ТЗ, знак 3.1 встановлюють разом зі знаком 3.43.

В інших випадках, знак 3.1 потрібно встановлювати з урахуванням вимог 14.5.36.

За потреби зона і час дії знака 3.1 можуть бути конкретизовані застосуванням відповідних табличок.

14.5.4 Знак 3.2 «Рух механічних транспортних засобів заборонено» потрібно застосовувати, щоб заборонити рух усіх механічних ТЗ. Знак 3.2 потрібно встановлювати з урахуванням вимог 14.5.36.

14.5.5 Знак 3.3 «Рух вантажних автомобілів заборонено» потрібно застосовувати, щоб заборонити рух вантажних автомобілів і составів ТЗ з дозволеною максимальною масою понад 3,5 т (якщо на знаку на зображенні вантажного автомобіля не зазначена маса) або з такою, що перевищує зазначену на знакові, а також тракторів, самохідних машин і механізмів, з метою розвантаження найбільш напружених транспортних магістралей або окремих районів населених пунктів.

Дія знака не поширюється на вантажні автомобілі аварійних служб або які перевозять групи людей згідно з [4].

Для заборони руху вантажних автомобілів по окремих смугах проїзної частини знак 3.3 з табличкою 7.9 розташовують безпосередньо над смугою, якою заборонено рух.

Знак 3.3 потрібно встановлювати з урахуванням вимог 14.5.36.

14.5.6 Знак 3.4 «Рух з причепом заборонено» потрібно застосовувати, щоб заборонити рух вантажних автомобілів і тракторів з причепами будь-якого типу, а також буксирування механічних ТЗ. Знак 3.4 потрібно встановлювати на ділянках доріг, де рух цих ТЗ практично неможливий або він унеможливує зустрічний рух (ділянки доріг з крутими поворотами, крутими підйомами та спусками тощо).

Знак 3.5 «Рух тракторів заборонено» потрібно застосовувати для заборони руху тракторів, самохідних машин і механізмів.

Знак 3.6 «Рух мотоциклів заборонено» потрібно застосовувати для заборони руху на мотоциклах.

Знак 3.7 «Рух на мопедах заборонено» потрібно застосовувати для заборони руху на мопедах і велосипедах з підвісним двигуном.

Знак 3.8 «Рух на велосипедах заборонено» потрібно застосовувати для заборони руху на велосипедах та одно-, дво- або триколісних механічних ТЗ, що приводяться в рух за допомогою електричного двигуна (електричні скутери, сігвеї, гіроборди, гіроскутери тощо).

Знаки 3.4—3.8 потрібно встановлювати з урахуванням вимог 14.5.36.

14.5.7 Знаки 3.9 «Рух пішоходів заборонено» та 3.10 «Рух з ручними візками заборонено» потрібно застосовувати відповідно для заборони руху пішоходів і осіб, що рухаються з ручними візками на ділянках доріг, де він недопустимий (транспортні тунелі, мости, шляхопроводи, естакади, що не мають пішохідних доріжок або тротуарів, ділянки доріг, що ремонтують тощо), й установлювати з того боку дороги, на якому треба ввести заборону.

Знак 3.11 «Рух гужових возів (саней) заборонено» потрібно застосовувати для заборони руху гужових возів (саней), тварин під сідлом або в'юком, а також прогін худоби.

Знаки 3.9—3.11 потрібно встановлювати з урахуванням вимог 14.5.36.

14.5.8 Знак 3.12 «Рух транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі, заборонено» потрібно застосовувати для заборони руху ТЗ з розпізнавальним знаком «Табличка оранжевого кольору» відповідно до [4], що перевозять небезпечні вантажі.

Перед такою ділянкою потрібно вказати рекомендований напрямок руху цим ТЗ, встановленням знаків 4.20.1—4.20.3.

14.5.9 Знак 3.13 «Рух ТЗ, що перевозять вибухові та легкозаймисті вантажі, заборонено» потрібно застосовувати для заборони руху ТЗ з розпізнавальним знаком «Табличка оранжевого кольору» згідно з [4], що перевозять вибухові та легкозаймисті вантажі.

14.5.10 Знак 3.14 «Рух транспортних засобів, що перевозять речовини, які забруднюють воду, заборонено» потрібно застосовувати для заборони руху ТЗ з розпізнавальним знаком «Табличка оранжевого кольору» згідно з [4], що перевозять небезпечні для водних ресурсів навколишнього середовища речовини.

14.5.11 Знаки 3.1—3.8, 3.11—3.14 потрібно встановлювати на кожному в'їзді на ділянку дороги або територію, де заборонено рух відповідних видів ТЗ, при цьому перед боковими виїздами на дорогу знаки 3.1—3.8, 3.11—3.14 потрібно застосовувати з однією з табличок 7.3.1—7.3.3.

14.5.12 Знаки 3.12—3.14 із табличкою 7.2.1 потрібно встановлювати безпосередньо перед початком ділянки дороги, перевезення небезпечних вантажів якою заборонено (центральна частина міста, житлові масиви, природоохоронна зона тощо).

З метою завчасного інформування водіїв про ділянку дороги, де заборонено рух ТЗ, що перевозять небезпечні вантажі, потрібно перед одним з найближчих перехресть встановити відповідні знаки 3.12—3.14 з табличкою 7.1.1 та зазначити напрямок об'їзду ділянки, на якій уведено обмеження.

14.5.13 Знак 3.15 «Рух транспортних засобів, маса яких перевищує ...т, заборонено» потрібно застосовувати для заборони руху ТЗ, у тому числі їхніх составів, через штучні споруди (мости, шляхопроводи тощо) з обмеженою несучою спроможністю, загальна фактична маса яких (враховуючи масу пасажирів і вантажу) перевищує зазначену на знаку.

На знаку потрібно зазначати допустиму масу, що встановлена виходячи з фактичної несучої спроможності штучної споруди, визначеної за результатами спеціальних обстежень і випробувань.

14.5.14 Знак 3.16 «Рух транспортних засобів, навантаження на вісь яких перевищує ... т, заборонено» потрібно застосовувати для заборони руху ТЗ, у яких фактичне навантаження на будь-яку вісь більше від зазначеного на знакові. На знаку 3.16 повинно бути зазначено допустиме навантаження на вісь, яке визначають, виходячи з фактичної несучої спроможності штучної споруди або дорожнього одягу.

Для заборони руху ТЗ, загальна фактична маса яких перевищує 24 т, або фактичне навантаження на будь-яку вісь перевищує 7 т у літній період за температури повітря більше ніж 28 °С (з урахуванням типу та стану дорожнього покриття), потрібно застосовувати знаки 3.15, 3.16 з табличкою 7.20.

14.5.15 Знак 3.17 «Рух транспортних засобів, ширина яких перевищує ...м, заборонено» потрібно застосовувати для заборони руху ТЗ, габаритна ширина яких з вантажем або без нього більше від зазначеної на знаку.

Ширина, зазначена на знаку 3.17, повинна бути менше ніж фактична на 0,2 м. Знак 3.17 дозволено повторно встановлювати безпосередньо на прольоті або опорі штучної споруди з урахуванням 14.2.9.

14.5.16 Знак 3.18 «Рух транспортних засобів, висота яких перевищує ... м, заборонено» потрібно застосовувати для заборони руху ТЗ, габаритна висота яких із вантажем або без нього більше від зазначеної на знаку. Знак установлюють, якщо відстань від поверхні дорожнього покриття до низу прогінної будови штучної споруди, лінії електропередачі тощо не більше ніж 5 м.

Висота, яку зазначають на знаку 3.18, повинна бути менше ніж фактична на (0,2—0,4) м, зокрема для шляхопроводів, якими проходить автомобільна дорога або залізниця, відповідно на 0,3 м або 0,4 м. Різницю між фактичною та зазначеною висотою дозволено збільшувати залежно від рівності дорожнього покриття.

Знак 3.18 допустимо повторно встановлювати на прогоні штучної споруди, а у разі наявності перед ним габаритних воріт — на воротах.

14.5.17 Знак 3.19 «Рух транспортних засобів, довжина яких перевищує ... м, заборонено» потрібно застосовувати для заборони руху ТЗ (автопоїздів), габаритна довжина яких із вантажем або без нього більше від зазначеної на знаку. Знак встановлюють на ділянках доріг, де рух або роз'їзд із зустрічними ТЗ ускладнений (ділянки доріг з вузькою проїзною частиною, тісною забудовою, крутими поворотами тощо).

Знак 3.19 потрібно встановлювати з урахуванням вимог 14.5.36.

14.5.18 У разі встановлення одного зі знаків 3.15—3.19 на ділянці дороги між перехрестями, завчасно перед найближчим чи одним з ближніх перехресть повинен бути встановлений такий самий знак із табличкою 7.1.1 та зазначено напрямком об'їзду ділянки, на якій уведено обмеження.

14.5.19 Знак 3.20 «Рух транспортних засобів без дотримання дистанції ... м, заборонено» потрібно застосовувати у випадках, коли необхідно забезпечити між ТЗ, що рухаються, дистанцію не менше ніж зазначено на знаку (на мостах, шляхопроводах із великими прольотами обмеженої вантажопідйомності, льодових переправах, у тунелях тощо).

14.5.20 Знак 3.21 «В'їзд заборонено» потрібно застосовувати для заборони в'їзду усіх ТЗ з метою:

— запобігання зустрічному руху ТЗ на ділянках доріг з одностороннім рухом, при цьому на дорогах із кількома проїзними частинами, відокремленими одна від одної бульваром, розділювальною смугою в бордюрному профілі або огороженням, знак 3.21 дозволено встановлювати для кожної проїзної частини з одностороннім рухом;

— запобігання виїзду ТЗ назустріч загальному потоку на дорогах, позначених знаком 5.8;

— організації відокремленого в'їзду та виїзду на майданчиках, що використовуються для стоянки ТЗ, майданчиках відпочинку, АЗС тощо;

— заборони в'їзду на окрему смугу руху, при цьому знак 3.21 потрібно застосовувати разом із табличкою 7.9;

— запобігання в'їзду на дороги, що безпосередньо простягаються у межах прикордонної смуги до державного кордону і не забезпечують пересування до встановлених пунктів пропуску через державний кордон (крім сільськогосподарської техніки, інших транспортних засобів і механізмів, задіяних у провадженні відповідно до законодавства і за наявності відповідних на те законних підстав сільськогосподарської діяльності або інших робіт, ліквідації надзвичайних ситуацій та їхніх наслідків, а також ТЗ Збройних Сил, Національної гвардії, СБУ, Державної прикордонної служби, ДМС, ДФС, Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, Національної поліції та органів прокуратури під час виконання оперативних та службових завдань).

У разі встановлення знака 3.21 на ділянці дороги між перехрестями, на початку ділянки повинен бути встановлений попередній знак 3.21 із табличкою 7.1.1.

Не треба застосовувати знак 3.21 із табличками 7.3.1—7.3.3, 7.5.1—7.5.9.

14.5.21 Знаки 3.22 «Поворот праворуч заборонено» та 3.23 «Поворот ліворуч заборонено» потрібно застосовувати, щоб заборонити поворот на найближчому перетині проїзних частин у випадках, коли потрібний порядок руху неможливо забезпечити за допомогою знаків 4.1—4.6 або 5.16 і 5.18.

14.5.22 Знак 3.24 «Розворот заборонено» потрібно застосовувати, щоб заборонити розворот на перехрестях, де цей маневр важко виконати або він створює небезпеку для руху інших ТЗ.

Знак 3.24 не потрібно застосовувати для заборони розвороту в розривах розділювальних смуг на ділянках доріг між перехрестями.

14.5.23 На дорогах із двома і більше смугами для руху в даному напрямку дублюючі знаки 3.23 та 3.24 потрібно встановлювати над крайньою лівою смугою, якою транспорт рухається в напрямку перехрестя, на дорогах з розділювальною смугою — на розділювальній смузі. На дорогах без розділювальної смуги, де для зустрічного руху є не більше ніж дві смуги, допустимо встановлення дублюючого знака з лівого боку дороги.

14.5.24 Знак 3.25 «Обгін заборонено» потрібно застосовувати для заборони обгону усіх ТЗ усіма ТЗ (крім випадків передбачених [4]).

Знак 3.27 «Обгін вантажним автомобілям заборонено» потрібно застосовувати для заборони обгону вантажним автомобілям з дозволеною максимальною масою понад 3,5 т усіх ТЗ (крім випадків передбачених [4]).

Знаки 3.25 та 3.27 потрібно застосовувати на дорогах з однією смугою для руху в одному напрямку, якщо залежно від інтенсивності руху, ширини, стану проїзної частини тощо, створюється підвищена небезпека зіткнень при здійсненні обгону. Знаки 3.25, 3.27 потрібно застосовувати разом з розміткою 1.1 або 1.11 згідно з ДСТУ 2587. Для обмеження часу дії цих знаків застосовують одну із табличок 7.4.4—7.4.7.

Знак 3.25 потрібно застосовувати на ділянках доріг у межах кривих у плані, на підйомах та спусках (якщо спуск закінчується кривою в плані), на яких не забезпечена відстань видимості зустрічного автомобіля відповідно до таблиці 5.5 ДБН В.2.3-4 [12] та таблиці 5.7 ДБН В.2.3-5 [13].

Зона дії знаків 3.25, 3.27 визначається протяжністю небезпечної ділянки. Знаки 3.25, 3.27 потрібно встановлювати з урахуванням вимог 14.5.27, 14.5.36.

14.5.25 Знак 3.29 «Обмеження максимальної швидкості» потрібно застосовувати, щоб заборонити рух усіх ТЗ з більшою швидкістю ніж зазначено на знаку, у разі потреби введення на ділянці дороги іншої максимальної швидкості ніж на попередній ділянці.

Якщо обмеження максимальної швидкості, що його вводять на даній ділянці дороги, більше ніж на 20 км/год змінює її значення проти дозволеної швидкості руху на попередній ділянці, то треба використовувати ступінчасте обмеження швидкості з кроком не більше ніж 20 км/год послідовним установленням знаків 3.29, розміщених один від одного за відстані (100—200) м поза населеними пунктами та (50—100) м — у населених пунктах.

Ступінчасте обмеження швидкості можна не застосовувати перед населеними пунктами, позначеними знаком 5.49 чи 5.53, у напрямку яких одна смуга руху, якщо видимість знака 5.49 чи 5.53 становить більше ніж 150 м.

Мінімальна межа обмеження швидкості на дорогах не повинна бути нижче ніж 40 км/год, окрім випадків, коли обмеження вводять на ділянках зі слизьким покриттям (ожеледиця, сніговий накат); на ділянках проведення аварійно-ремонтних робіт чи ліквідації наслідків стихійних явищ; на ділянках, де влаштовані штучні підвищення з метою зниження швидкості ТЗ (підвищені пішохідні переходи, підвищені перехрестя, дорожні пагорби згідно з ДСТУ 4123).

У разі обмеження швидкості руху на небезпечних ділянках дороги (ділянки концентрації ДТП; небезпечні повороти; ділянки з обмеженою видимістю; місця звуження дороги тощо) зону дії знака потрібно визначати довжиною небезпечної ділянки.

Знак 3.29 потрібно встановлювати з урахуванням вимог 14.5.27, 14.5.36.

Знак 3.29 можна встановлювати з табличкою 7.4.4, якщо обмеження вводять на визначені години, наприклад, біля шкіл та дошкільних закладів, торгівельних комплексів тощо.

У населених пунктах, позначених знаками 5.49, 5.53, максимальну швидкість потрібно обмежити до 40 км/год на ділянках, якщо відстані від краю проїзної частини до лінії забудови менші ніж 5 м, а протяжність забудови населеного пункту більша ніж 1 км. Обмежити максимальну швидкість рекомендовано також:

- перед наземними пішохідними переходами розташованими біля шкіл і дошкільних закладів, закладів охорони здоров'я та постачальників послуг для осіб з інвалідністю;

- на ділянках, де влаштовано острівці безпеки за рахунок звуження проїзної частини;

- у місцях влаштування засобів заспокоєння руху згідно з ДСТУ 4123.

У населених пунктах, позначених знаком 5.51 (із синім тлом), максимальну швидкість рекомендовано обмежити:

- до 70 км/год, якщо відстань від краю проїзної частини до лінії забудови становить (15—25) м, а протяжність забудови становить менше ніж 1 км, і до 50 км/год — якщо протяжність більше ніж 1 км.

Примітка. При встановленні обмеження швидкості в населених пунктах, позначених знаком 5.51, потрібно враховувати наявність транспортного огороження, наземних пішохідних переходів, місцевих проїздів тощо.

Обмеження швидкості руху на спусках потрібно вводити, якщо спуск закінчується кривою в плані малого радіуса, мостом із шириною проїзної частини не більше ніж ширина проїзної частини дороги тощо. Для визначення максимальної межі обмеження швидкості в кінці спусків потрібно враховувати дорожні умови відповідно до таблиці 34.

Таблиця 34

Дорожні умови в кінці спуску	Допустима швидкість руху, км/год
Радіус кривої, м:	
менше ніж 100	40
100—200	50
201—400	60
Ширина проїзної частини на мосту:	
дорівнює ширині проїзної частини дороги	60
менше ніж ширина проїзної частини дороги на 1 м	40

На прямих горизонтальних ділянках дороги перед малими мостами з однією смугою руху в кожному напрямку максимально допустиму швидкість потрібно визначати для всього транспортного потоку відповідно до таблиці 35.

Таблиця 35

Ширина проїзної частини на мосту:	Допустима швидкість руху, км/год
дорівнює ширині проїзної частини дороги	70
менше ніж ширина проїзної частини дороги на 1 м	50

Знак 3.29 потрібно встановлювати разом зі знаком, який попереджає про характер небезпеки чи наближення до об'єкта небезпеки. Знак 3.29 застосовують самостійно у випадках наближення до митниці, дорожньої станції патрульної поліції, початку платної дороги тощо.

У разі використання ступінчастого обмеження швидкості знак, який попереджає про характер чи об'єкт небезпеки, потрібно встановлювати разом із останнім по ходу руху знаком 3.29.

Якщо знак, що попереджає про характер чи об'єкт небезпеки, встановлюють повторно відповідно до 14.3.4, знак 3.29 рекомендовано встановлювати разом із першим по ходу руху знаком.

14.5.26 Знак 3.31 «Зона обмеження максимальної швидкості» потрібно застосовувати в тому разі, коли швидкість треба обмежити на певній території (зона відпочинку, парк, АЗС, стоянка тощо), де немає чітко визначених доріг.

14.5.27 Знаки 3.26 «Кінець заборони обгону», 3.28 «Кінець заборони обгону вантажним автомобілям», 3.30 «Кінець обмеження максимальної швидкості», 3.32 «Кінець зони обмеження максимальної швидкості» та 3.42 «Кінець усіх заборон і обмежень» потрібно застосовувати для позначення кінця зони дії знаків 3.25, 3.27, 3.29 та 3.31, якщо немає потреби поширювати цю зону дії до найближчого за ходом руху перехрестя або до кінця населеного пункту.

На дорогах з однією, двома чи трьома смугами для руху в обох напрямках знаки 3.26, 3.28, 3.30, 3.32 та 3.42 потрібно розташовувати з лівого боку дороги на зворотному боці знаків 3.25, 3.27, 3.29 та 3.31, призначених для водіїв ТЗ, які рухаються в зустрічному напрямку.

Примітка. На дорогах з трьома смугами для руху в обох напрямках знаки 3.26, 3.28 дозволено розташовувати з правого боку дороги.

14.5.28 Знак 3.33 «Подачу звукового сигналу заборонено» потрібно застосовувати, щоб заборонити користування звуковими сигналами на ділянках доріг що проходять у безпосередній близькості від санаторіїв, будинків відпочинку, лікарень, оздоровчих таборів тощо, окрім випадків подачі звукового сигналу для попередження виникнення ДТП.

14.5.29 Знак 3.34 «Зупинку заборонено» застосовують, щоб заборонити зупинку і стоянку ТЗ. Його встановлюють з того боку дороги, на якому вводять заборону.

На ділянках доріг, де кількість смуг для руху в одному напрямку дві і більше, знак 3.34 потрібно застосовувати там, де, залежно від інтенсивності руху (таблиця 36) під час об'їзду ТЗ, що зупинилися, створюється підвищена небезпека зіткнення.

Таблиця 36

Значення дороги згідно з ДБН Б.2.2.12 [10]	Середньодобова інтенсивність руху смугою, авт/год
Безперервний рух	більше ніж 600
Регульований рух	більше ніж 300
Інші дороги	більше ніж 600

У місцях перетину дороги повітряними лініями електропередавання напругою не менше ніж 330 кВ знак 3.34 потрібно встановлювати з обох боків дороги за відстані не менше ніж 10 м від межі охоронної зони цих ліній.

Знак 3.34 дозволено застосовувати і в інших випадках, де потрібно заборонити зупинку і стоянку ТЗ для забезпечення безпеки руху.

14.5.30 Знаки 3.35 «Стоянку заборонено», 3.36 «Стоянку заборонено в непарні числа місяця» та 3.37 «Стоянку заборонено в парні числа місяця» потрібно застосовувати, щоб заборонити стоянку ТЗ, в усі дні, у непарні чи парні числа місяця відповідно, й установлювати з того боку дороги, на якому вводять заборону.

Для уточнення умов уведених заборон, дорожні знаки 3.34—3.37 можна застосовувати з табличками 7.2.2—7.2.6, 7.4.1—7.4.7, 7.5.17.5.6, 7.18, а для доріг з одностороннім рухом і табличку 7.2.7.

У разі одночасного застосування з обох боків проїзної частини знаків 3.36 та 3.37 час переміщення ТЗ з одного боку дороги на інший установлюють з 19 год 00 хв до 24 год 00 хв.

У випадках, коли потрібно заборонити зупинку або стоянку вздовж одного боку площі, фасаду будинку тощо, і знаки 3.34—3.37 не можуть бути встановлені так, щоб усі водії були поінформовані про введену заборону, дозволено установлювати ці знаки разом із однією з табличок 7.2.5 чи 7.2.6 або з табличкою 7.2.7 навпроти в'їзду на площу, під'їзду до будинку тощо, лицьовою частиною в бік водіїв ТЗ, що під'їжджають.

Якщо немає потреби поширювати дію знаків 3.34—3.37 до найближчого за ходом руху перехрестя чи кінця населеного пункту, то в кінці зони дії цих знаків рекомендовано встановити відповідні знаки з табличкою 7.2.3, а посередині — з табличкою 7.2.4. Дозволено також застосувати табличку 7.2.2 у разі зони дії знаків до 100 м.

Знаки 3.34—3.37 застосовують без табличок 7.2.2—7.2.4, якщо зону їхньої дії поширюють до видимого з місця встановлення цих знаків перехрестя чи кінця населеного пункту.

Дозволено застосовувати знак 3.34 разом із розміткою 1.4, а знак 3.35 — з розміткою 1.10.1 згідно з ДСТУ 2587, у цьому разі зону дії знаків визначає довжина лінії розмітки.

14.5.31 Знак 3.38 «Зона обмеженої стоянки» потрібно застосовувати для вказівки, що знак діє протягом визначеного часу стосовно всіх доріг, що знаходяться на чітко визначеній зоні в населеному пункті (окрема територія, площа тощо), на якій тривалість стоянки обмежена, незалежно від того, платна стоянка чи безоплатна. Знаки встановлюють на всіх дорогах, що ведуть в указану зону.

Конкретні умови про обмеження стоянки можуть бути зазначені у нижній частині знака або на додаткових табличках 7.4.1—7.4.7, 7.19, де указують час дії (дні й години доби), протягом яких діють обмеження або обмеження тривалості стоянки.

На всіх дорогах, які використовуються для виїзду з цієї зони, потрібно встановити знаки 3.39 «Кінець зони обмеженої стоянки».

14.5.32 Знак 3.40 «Митниця» застосовують для заборони ТЗ проїзд без зупинки біля митниці. Знак установлюють безпосередньо перед в'їздом на територію митниці.

14.5.33 Знак 3.41 «Контроль» застосовують для заборони ТЗ проїзд без зупинки перед контрольними пунктами (пост Національної поліції, карантинний пост, прикордонна зона, закрита територія, пункт оплати проїзду на платних дорогах тощо).

Перед наближенням до місця встановлення знака 3.41 потрібно застосувати ступінчасте обмеження швидкості за допомогою попереднього встановлення необхідної кількості знаків 3.29 відповідно до 14.5.25 та/або 3.31.

14.5.34 Знак 3.42 «Кінець усіх заборон і обмежень» потрібно застосовувати для позначення кінця зони дії одночасно кількох зі знаків: 3.20, 3.25, 3.27, 3.29, 3.31, 3.33—3.38, 3.44, 3.45.

14.5.35 Знак 3.43 «Небезпека» потрібно застосовувати для заборони руху усіх без винятку користувачів доріг, вулиць, залізничних переїздів у зв'язку з ДТП, аварією, проявом стихійного лиха чи іншою небезпекою для руху (зсув ґрунту, падіння каміння, сильний снігопад, повінь тощо).

14.5.36 Дія знаків 3.1—3.15, 3.19—3.21, 3.25, 3.27, 3.29, 3.33—3.37, 3.44, 3.45 поширюється від місця встановлення до найближчого перехрестя за знаком, а в населеному пункті у разі відсутності перехрестя — до кінця населеного пункту. Дія знаків не переривається в місцях виїзду з прилеглих до дороги територій і в місцях перехрещення (прилягання) польових, лісових та інших доріг без покриття, перед якими не встановлені знаки пріоритету.

Наведені знаки мають бути повторно встановлені після закінчення населеного пункту або безпосередньо за перехрестям у разі необхідності збереження обмежень, уведених знаком, установленим відповідно до кінця населеного пункту або перехрестя.

У разі необхідності зону дії знаків дозволено зменшувати:

— для знаків 3.20 та 3.33 — застосуванням таблички 7.2.1;

— для знаків 3.25, 3.27 та 3.29 — установленням у кінці зони їхньої дії відповідно знаків 3.26, 3.28 та 3.30, для знаків 3.44 та 3.45 — установленням знака 3.42. Дозволено знаки 3.26, 3.28, 3.30, 3.44 та 3.45 встановлювати із використанням таблички 7.2.1 (якщо зона дії не перевищує 100 м). Зону дії знака 3.29 допустимо зменшувати установленням знака 3.29 з іншим значенням максимальної швидкості руху;

— для знаків 3.34—3.37 — установленням у кінці зони їхньої дії повторних знаків 3.34—3.37 із табличкою 7.2.3.

14.5.37 Знаки 3.44 та 3.45 «Рух зазначених транспортних засобів заборонено» застосовують для заборони руху зазначених на них ТЗ та рівнозначні кільком установленим разом заборонним знакам.

14.6 Наказові знаки

14.6.1 Наказові знаки застосовують для введення необхідних режимів руху.

Наказові знаки встановлюють безпосередньо перед ділянками доріг, на яких вводяться необхідні режими руху, або в місцях, де вони скасовуються.

14.6.2 Знаки 4.1 «Рух прямо», 4.2 «Рух праворуч», 4.3 «Рух ліворуч», 4.4 «Рух прямо або праворуч», 4.5 «Рух прямо або ліворуч», 4.6 «Рух праворуч або ліворуч» потрібно застосовувати для надання дозволу руху на найближчому перехрещенні проїзних частин у напрямках, зазначених стрілками на знаку, а знаки 4.3, 4.5 та 4.6 — і для розвороту. Конфігурація стрілок дозволених напрямків руху на знаках, повинна відповідати реальному плануванню перехрестя.

Дія знаків 4.1—4.6 поширюється на перехрещення проїзних частин, перед якими вони установлені.

Дія знака 4.1, установленого на початку дороги або за перехрестям, поширюється на ділянку дороги до найближчого перехрестя, при цьому знак не забороняє поворот праворуч у двори та інші прилеглі території.

Дія знаків 4.1—4.6 не поширюється на ТЗ, що рухаються за встановленими для них маршрутами.

Якщо для регулювання руху на перехресті можуть бути використані як наказові знаки 4.3 чи 4.5, так і заборонний знак 3.22, потрібно застосовувати наказові знаки.

14.6.3 На дорогах із трьома і більше смугами для руху в одному напрямку знаки 4.1, 4.3, 4.5 потрібно встановлювати також над лівою зі смуг, рух якими здійснюється в бік перехрестя. При цьому на дорогах із розділювальною смугою дозволено встановлювати знаки на розділювальній смузі.

14.6.4 Знак 4.1 можна застосовувати також, щоб заборонити розвороти у розривах розділювальної смуги на ділянках доріг між перехрестями, при цьому знак належить встановлювати тільки на розділювальній смузі.

Знак 4.1 дозволено застосовувати для дублювання розмітки 1.1 чи 1.3 згідно з ДСТУ 2587. При цьому знак 4.1 потрібно встановлювати безпосередньо на початку ділянки дороги або за перехрестям. Дія знака в цьому разі поширюється до найближчого перехрестя, а за необхідності зменшення зони дії застосовують табличку 7.2.1.

14.6.5 Знаки 4.7 «Об'їзд перешкоди з правого боку», 4.8 «Об'їзд перешкоди з лівого боку», 4.9 «Об'їзд перешкоди з правого або лівого боку» застосовують для надання інформації водіям, що об'їзд острівців безпеки і різноманітних перешкод, які трапляються на проїзній частині, дозволено лише з боку(-ів), зазначеного(-их) стрілкою(стрілками) на знаках.

У разі встановлення знаків 4.7—4.9 на стійках дозволено під знаком встановлювати щити розміром 350 мм × 700 мм з нанесеною на них розміткою 2.3 згідно з ДСТУ 2587.

Примітка. Знаки 4.7, 4.8 дозволено не застосовувати на притротуарних острівцях безпеки згідно з ДСТУ 8751 та на шиканах згідно з ДСТУ 4123 за умови наявності освітлення.

У місцях проведення ремонтних робіт знаки 4.7 та 4.8 дозволено застосовувати для позначення лінії відхилу траєкторії руху ТЗ від перешкоди, яка повинна бути утворена одним знаком на початку, одним знаком у кінці лінії відхилу та одним знаком на кожну смугу руху, що перетинається лінією відхилу. При цьому нахил лінії до осі дороги повинен бути не менше ніж 1:10, 1:20, 1:50, якщо на ділянці дозволена швидкість руху 40, 60 та понад 60 км/год відповідно.

14.6.6 Знак 4.10 «Круговий рух» потрібно застосовувати, щоб дозволити рух ТЗ лише в зазначеному стрілками напрямку навколо центрального острівця, якщо організовано круговий рух ТЗ на перехресті (площі). Знак потрібно встановлювати на кожному в'їзді на перехрестя (площу) з рухом по колу.

14.6.7 Знак 4.11 «Рух легкових автомобілів» потрібно застосовувати для надання дозволу руху тільки легкових автомобілів, автобусів, мотоциклів і маршрутних ТЗ, що рухаються за встановленими маршрутами, а також вантажних автомобілів, дозволена максимальна маса яких не перевищує 3,5 т.

Дія знака 4.11 не поширюється на ТЗ, які обслуговують підприємства, розташовані в позначеній зоні, а також на ТЗ, що належать громадянам, які проживають або працюють у цій зоні. Ці ТЗ повинні в'їжджати в позначену зону і виїжджати з неї за найкоротшими маршрутами згідно з [4].

Знак 4.11 потрібно встановлювати на кожному в'їзді на дорогу, рух якою дозволено тільки зазначених ТЗ, при цьому перед боковими виїздами знаки повинні бути доповнені табличками 7.3.1—7.3.3.

Знак 4.11 потрібно застосовувати з табличкою 7.9 для дозволу руху тільки легкових автомобілів і мотоциклів по окремих смугах проїзної частини із зменшеною шириною. У цьому випадку знак 4.11 з табличкою 7.9 потрібно установлювати над смугою проїзної частини, на яку поширюється дія знака.

14.6.8 Знак 4.12 «Обмеження мінімальної швидкості» потрібно застосовувати для зазначення того, що на дорозі або окремій смузі проїзної частини, наприклад, на лівій смузі на затяжних підйомах, рух дозволено із швидкістю не менше ніж зазначено на знаку, але і не більше ніж це передбачено [4].

Для встановлення мінімально допустимої швидкості на окремій смузі/смугам руху зображення знака відображають на відповідних смугах руху на знаках 5.24, 5.25. Дозволено також застосування знака 4.12 з табличкою 7.9, розміщеного над смугою проїзної частини, на яку поширюється дія знака.

14.6.9 Знак 4.13 «Кінець обмеження мінімальної швидкості» потрібно застосовувати для позначення кінця зони дії знака 4.12.

14.6.10 Знак 4.14 «Доріжка для велосипедистів» потрібно застосовувати для позначення велосипедної доріжки, рухатися якою дозволено тільки на велосипедах та на одно-, дво- або триколісних механічних ТЗ, що приводяться в рух за допомогою електричного двигуна (електричні скутери, сігвеї, гірборди, гірскутери тощо).

Примітка. Якщо відсутній поруч тротуар або пішохідна доріжка, для дозволу спільного руху двох категорій користувачів (пішоходів та велосипедистів) замість знака 4.14 застосовують знак 4.17.

Знак 4.14 потрібно повторювати після кожного перетину велосипедної доріжки з дорогою.

14.6.11 Знак 4.15 «Кінець доріжки для велосипедистів» потрібно застосовувати для позначення кінця доріжки, позначеної знаком 4.14.

14.6.12 Знак 4.16 «Доріжка для пішоходів» потрібно застосовувати для позначення доріжок, призначених тільки для руху пішоходів.

Знак 4.16 потрібно повторювати після кожного перетину пішохідної доріжки з дорогою.

14.6.13 Знак 4.17 «Доріжка для пішоходів і велосипедистів» потрібно застосовувати для позначення доріжки, призначеної для сумісного її використання двома категоріями учасників дорожнього руху (пішоходами і велосипедистами) з дотриманням ними запобіжних заходів.

Знак 4.17 установлюють на початку доріжки і дублюють після кожного перехрестя.

14.6.14 Знак 4.18 «Суміжні пішохідна та велосипедна доріжки» потрібно застосовувати для позначення пішохідної та велосипедної доріжок, які прилягають одна до одної, але чітко розмежовані розміткою 1.1 згідно з ДСТУ 2587 або кольором покриття.

Порядок розташування символів на знаку 4.18 може бути змінено залежно від того, якою стороною доріжки користується та чи інша категорія учасників руху.

14.6.15 Знак 4.19 «Доріжка для вершників» зазначає, що доріжку, на початку якої він установлений, призначено для вершників. Вершники повинні користуватися цією доріжкою, якщо вона проходить уздовж проїзної частини дороги, велосипедної чи пішохідної доріжки. Знак 4.19 потрібно дублювати після кожного перетину проїзної частини.

14.6.16 Знаки 4.20.1—4.20.3 «Напрямок руху транспортних засобів з небезпечними вантажами» потрібно застосовувати для зазначення дозволеного напрямку руху ТЗ з розпізнавальними знаками «Знак безпеки» та «Табличка оранжевого кольору» відповідно до [4].

14.6.17 Знак 4.21 «Рух із застосуванням ланцюгів проти ковзання» потрібно застосовувати для позначення ділянки дороги, під час руху якою невикористання ланцюгів проти ковзання не менше ніж на двох ведучих колесах ТЗ, може призвести до неможливості здійснювати рух.

Знак потрібно застосовувати з табличкою 7.12.

14.6.18 Знак 4.22 «Кінець ділянки руху із застосуванням ланцюгів проти ковзання» потрібно застосовувати для позначення кінця зони дії знака 4.21.

14.6.19 Знаки 4.23 «Дорога для суміщеного руху легкових автомобілів та велосипедистів» і 4.24 «Кінець дороги для суміщеного руху легкових автомобілів та велосипедистів» потрібно застосовувати разом із розміткою 1.28.3 згідно з ДСТУ 2587 для позначення початку/кінця вулиць і доріг місцевого значення (окрім пішохідних вулиць) відповідно до таблиці 5.10 ДБН В.2.3-5 [13], призначених для суміщеного руху велосипедистів і руху легкових автомобілів, у випадку, якщо потрібно з'єднати велосипедні маршрути і немає можливості влаштувати велосипедну доріжку чи велосипедну смугу.

Знак 4.23 встановлюють з правого боку дороги/вулиці або над дорогою на початку ділянки суміщеного руху і дублюють після кожного перехрестя, знак 4.24 — в кінці ділянки. Дозволено розміщувати знак 4.24 на зворотному боці знака 4.23.

14.7 Інформаційно-вказівні знаки

14.7.1 Інформаційно-вказівні знаки застосовують для маршрутного орієнтування та інформування учасників руху про особливості режиму руху або розташування на шляху слідування населених пунктів та інших об'єктів.

14.7.2 Знак 5.1 «Автомагістраль» потрібно застосовувати для позначення доріг, на яких установлено відповідні режими руху згідно з розділом 27 [4]. Знак 5.1 потрібно встановлювати:

— на початку автомагістралі;

— із табличкою 7.1.1 перед найближчим до початку автомагістралі місцем для розвороту або перехрестям чи транспортною розв'язкою у різних рівнях;

— з табличками 7.1.3 або 7.1.4 перед з'їздами на автомагістраль.

Знак 5.1 дозволено повторювати після виїзду на автомагістраль.

14.7.3 Знак 5.2 «Кінець автомагістралі» потрібно застосовувати для позначення кінця автомагістралі.

Знак 5.2 потрібно встановлювати у кінці автомагістралі й на початку з'їздів із неї, а також попередньо з табличкою 7.1.1 за відстані 400 м та 1000 м від кінця автомагістралі.

14.7.4 Знак 5.3 «Дорога для автомобілів» потрібно застосовувати для позначення доріг, призначеної тільки для руху автомобілів, автобусів та мотоциклів, на яких діють особливі умови дорожнього руху згідно з розділом 27 (крім підрозділу 27.3) [4].

Знак 5.3 потрібно встановлювати:

— на початку дороги;

— із табличкою 7.1.1 — перед найближчим до початку цієї дороги місцем для розвороту або перехрестям;

— із табличкою 7.1.3 або 7.1.4 — перед виїздами на неї;

— із однією з табличок 7.3.1—7.3.3 — перед перетином з дорогою, позначеною знаком 5.3.

Якщо перед перехрестям є знак 2.1 або 2.2, знак 5.3 з відповідною табличкою потрібно встановлювати разом із ним.

14.7.5 Знак 5.4 «Кінець дороги для автомобілів» потрібно застосовувати для позначення кінця дороги, позначеної знаком 5.3.

14.7.6 Знак 5.5 «Дорога з одностороннім рухом» потрібно застосовувати для позначення дороги або відокремленої проїзної частини, по всій ширині якої ТЗ рухаються в одному напрямку.

Знак 5.5 потрібно встановлювати на початку дороги або відокремленої проїзної частини з одностороннім рухом і повторювати після перехресть.

Знак 5.5 дозволено не встановлювати на початку проїзної частини з одностороннім рухом, відокремленої від проїзної частини із зустрічним рухом розділювальною смугою. Також дозволено не встановлювати знак 5.5 на з'їздах з транспортних розв'язок у різних рівнях з одностороннім рухом.

14.7.7 Знак 5.6 «Кінець дороги з одностороннім рухом» потрібно застосовувати для зазначення кінця дороги або проїзної частини, позначеної знаком 5.5. Знак 5.6 дозволено установлювати попередньо з табличкою 7.1.1.

14.7.8 Знаки 5.7.1 та 5.7.2 «Виїзд на дорогу з одностороннім рухом» потрібно застосовувати для позначення виїзду на проїзну частину дороги з одностороннім рухом та встановлювати перед усіма боковими виїздами на неї.

Якщо біля виїзду на дорогу на одній опорі встановлюють кілька різних знаків, то знаки 5.7.1 та 5.7.2 потрібно розміщувати над іншими знаками.

14.7.9 Знак 5.8 «Дорога із смугою для руху маршрутних ТЗ» потрібно застосовувати для позначення дороги, на якій по спеціально відведеній смузі здійснюється рух ТЗ за встановленим маршрутом та велосипедистів, якщо рух такою смугою здійснюється назустріч загальному потоку ТЗ.

Знак потрібно встановлювати на початку дороги над проїзною частиною або з обох боків дороги; знак потрібно повторювати після перехресть протягом усієї ділянки дороги, що має цю смугу.

14.7.10 Знак 5.9 «Кінець дороги із смугою для руху маршрутних транспортних засобів» потрібно застосовувати для позначення кінця дії знака 5.8.

14.7.11 Знаки 5.10.1 та 5.10.2 «Виїзд на дорогу із смугою для руху маршрутних ТЗ» застосовують для позначення виїзду на дорогу, де рух ТЗ, що рухаються за встановленими маршрутами, здійснюється спеціально відведеною смугою, позначеною знаком 5.8, назустріч загальному потоку. Знаки потрібно встановлювати перед усіма боковими виїздами на дорогу.

Знаки 5.10.3 та 5.10.4 «Виїзд на дорогу із смугою для маршрутних ТЗ» застосовують для позначення виїзду на дорогу, де рух ТЗ, що рухаються за встановленими маршрутами, здійснюється спеціально відведеною смугою, позначеною знаком 5.11, попутно загальному потоку. Знаки потрібно встановлювати перед усіма боковими виїздами на дорогу.

14.7.12 Знак 5.11 «Смуга для руху маршрутних ТЗ» потрібно застосовувати для позначення виділеної смуги, призначеної для руху ТЗ, що рухаються за встановленими маршрутами та велосипедистів, якщо рух такою смугою здійснюється попутно загальному потоку ТЗ. Знак 5.11 потрібно встановлювати над виділеною смугою. Дозволено установлювати знак 5.11 праворуч від дороги, якщо він позначає праву смугу.

Знак потрібно повторювати після кожного перехрестя протягом усієї ділянки дороги, де рух маршрутних ТЗ організовано відокремленою смугою.

14.7.13 Знак 5.12 «Кінець смуги для руху маршрутних транспортних засобів» потрібно застосовувати для позначення кінця смуги, позначеної знаком 5.11.

14.7.14 Знак 5.13 «Дорога з реверсивним рухом» потрібно застосовувати для позначення доріг, де за допомогою реверсивних світлофорів можна здійснювати регулювання руху ТЗ по окремих смугах проїзної частини, й установлювати на початку дороги з реверсивним рухом. Знак потрібно повторювати знак після перехресть.

14.7.15 Знак 5.14 «Кінець дороги з реверсивним рухом» потрібно застосовувати для позначення кінця дороги, позначеної знаком 5.13.

14.7.16 Знак 5.15 «Виїзд на дорогу з реверсивним рухом» потрібно застосовувати для позначення виїзду на дорогу, позначену знаком 5.13, і встановлювати на всіх бокових виїздах.

14.7.17 Знак 5.16 «Напрямки руху по смугах» потрібно застосовувати для зазначення кількості смуг і дозволених напрямків руху кожною з них на перехресті, де потрібно забезпечити використання смуг з урахуванням інтенсивності руху ТЗ за різними напрямками, якщо ці напрямки відрізняються від дозволених напрямків руху (смугами на перехресті), які передбачено [4].

Знак 5.18 «Напрямок руху по смузі» потрібно застосовувати для зазначення дозволених напрямків руху смугою на перехресті, де потрібно забезпечити використання смуги з урахуванням інтенсивності ТЗ за різними напрямками, якщо ці напрямки відрізняються від дозволених напрямків руху (смугою на перехресті), які передбачено [4].

Конфігурація стрілок на знаках 5.16, 5.18 повинна відповідати реальним напрямкам руху на перехресті.

На дорогах, що мають перед перехрестям більше ніж три смуги для руху в одну сторону, знаки 5.16 та 5.18 потрібно встановлювати й попередньо у населених пунктах на відстані від 50 м до 100 м, поза ними — на відстані від 150 м до 300 м. На інших дорогах у разі необхідності, знаки 5.16 та 5.18 дозволено встановлювати попередньо за такої самої відстані.

Дія знаків 5.16 та 5.18, установлених попередньо перед перехрестям, поширюється на все перехрестя, якщо знаки 5.16 та 5.18, установлені безпосередньо перед перехрестям, не дають інших вказівок.

Знаки 5.16 та 5.18 потрібно встановлювати над проїзною частиною так, щоб водії мали змогу своєчасно здійснити необхідні перестроювання. Знак 5.18 потрібно розміщувати над серединою кожної із смуг, для якої його призначено.

Якщо кількість смуг руху в одну сторону перед перехрестям більше ніж три, то пріоритетним є застосування знаків 5.18.

Поза населеними пунктами на дорогах, що мають перед перехрестям не більше ніж три, а в населених пунктах — не більше ніж дві смуги для руху в одну сторону, знак 5.16 дозволено встановлювати праворуч від дороги, при цьому потрібно встановити і попередній знак 5.16.

На дорогах, що мають перед перехрестям більше ніж три смуги для руху в одну сторону, знаки 5.16 дозволено встановлювати праворуч від дороги за умови їх дублювання на розділювальній смузі або над крайньою лівою смугою руху.

За наявності знаків 5.16, 5.18 знаки 4.1—4.6 застосовувати не потрібно, за винятком їх застосування з однією з табличок 7.4.1—7.4.7 у населених пунктах (наприклад, коли рух в даному напрямку заборонено тільки в певні години доби чи у вихідні та святкові дні).

14.7.18 Знаки 5.17.1, 5.17.2 «Напрямок руху по смугах» з відповідною кількістю стрілок, потрібно застосовувати на ділянках доріг, що мають більшу кількість смуг руху в одному напрямку ніж у зустрічному, для зазначення напрямків руху по кожній із них.

Стрілки на знаках 5.17.1, 5.17.2, що позначають кількість смуг і напрямки руху, повинні бути направлені вертикально (вгору або вниз). Інші напрямки стрілок не дозволено.

Знаки 5.17.1, 5.17.2 потрібно встановлювати за кожним перехрестям протягом усієї ділянки дороги і на перегонах в місцях зміни напрямків руху по смугах.

Знаки 5.19.1—5.19.3 «Використання смуги руху» із зображенням знака, що забороняє (дозволяє) рух одного з видів ТЗ, потрібно застосовувати, щоб заборонити (дозволити) рух зазначених ТЗ відповідною смугою.

14.7.19 Знак 5.20.1 «Початок додаткової смуги руху» потрібно застосовувати для позначення початку додаткової смуги на підйом або смуги гальмування на транспортних розв'язках в одному або різних рівнях й встановлювати безпосередньо перед початком відгону такої смуги.

14.7.20 Знак 5.20.2 «Початок додаткової смуги руху» потрібно застосовувати для позначення додаткової смуги зліва або початок смуги гальмування перед перехрестям, призначеної для повороту ліворуч або розвороту чи на перегоні — призначеної для повороту ліворуч.

14.7.21 Знак 5.21.1 «Кінець додаткової смуги руху» застосовують для позначення кінця додаткової смуги на підйом або смуги розгону на транспортній розв'язці в одному або різних рівнях, в інших випадках і встановлюють за відстані 50 м від кінця смуги.

Знак 5.21.1 застосовують для позначення кінця смуги праворуч, призначеної для руху в попутному напрямку, в інших випадках, та встановлюють в населених пунктах за відстані від 50 м до 100 м від кінця смуги, а поза населеними пунктами — за відстані від 100 м до 200 м від кінця смуги.

14.7.22 Знак 5.21.2 «Кінець додаткової смуги руху» потрібно застосовувати для позначення:

— кінця смуги розгону на транспортній розв'язці в одному або різних рівнях та встановлювати за відстані 50 м від кінця смуги;

— кінця середньої смуги руху на дорогах, що мають три смуги руху згідно з ДСТУ Б В.2.3-30 і позначені знаком 5.17.1 та встановлювати біля початку перехідної лінії розмітки напрямного острівця, влаштованого в місці зміни схеми руху в одному напрямку з двох смуг на одну;

— кінця смуги, розташованої ліворуч і призначеної для руху в попутному напрямку, в інших випадках, та встановлювати в населених пунктах за відстані від 50 м до 100 м від кінця смуги, а поза населеними пунктами — за відстані від 100 м до 200 м від кінця смуги.

14.7.23 Знак 5.22 «Прилягання смуги для розгону транспортних засобів» потрібно застосовувати для інформування учасників руху про наявність попереду з правого боку прилягання смуги для розгону ТЗ.

Знак 5.22 потрібно встановлювати поза населеними пунктами за відстані (150 — 300) м до початку смуги розгону.

На транспортних розв'язках знак 5.22 встановлювати не потрібно.

14.7.24 Знак 5.23 «Прилягання додаткової смуги руху з правого боку» потрібно застосовувати для інформування учасників руху про прилягання до дороги смуги, якою транспорт рухається в тому самому напрямку. Знак 5.23 потрібно встановлювати за відстані від 150 м до 300 м до початку прилягання додаткової смуги.

14.7.25 Знак 5.24 «Мінімальна швидкість на різних смугах руху» із зображенням знаків 4.12 потрібно застосовувати у випадках, коли необхідно встановити мінімально допустиму швидкість на смугах, якщо їх більше ніж дві в напрямку підйому з метою зазначення смуги для тихохідного транспорту.

Знак 5.25 «Мінімальна швидкість на смузі руху» із зображенням знака 4.12 потрібно застосовувати у випадках, коли необхідно встановити мінімально допустиму швидкість на лівій смузі, що веде на підйом з метою зазначення смуги для тихохідного транспорту.

Як мінімально допустиму швидкість на знаках зазначають швидкість, яку перевищує 50 % ТЗ, що рухаються на підйом. Швидкості вимірюють у кінці підйому, отриману величину округлюють у менший бік до значення, кратного 10.

14.7.26 Знаки 5.26 «Обмеження максимальної швидкості на різних смугах руху» із зображенням знака 3.29 потрібно застосовувати у випадках, коли необхідно встановити максимальну швидкість на смугах руху.

14.7.27 Знаки 5.27.1 та 5.27.2 «Зміна напрямку руху на дорозі з розділювальною смугою» потрібно застосовувати на дорогах з розділювальною смугою для зазначення напрямку об'їзду закритої для руху ділянки проїзної частини і напрямку руху для повернення на праву проїзну частину відповідно.

Знак 5.27.1 із табличкою 7.1.1 установлюють з обох боків проїзної частини на відстані від 50 м до 100 м, а поза населеними пунктами, крім того, і за 500 м від розриву в розділювальній смузі, по якому здійснюється переїзд на проїзну частину, призначену для руху в зустрічному напрямку.

Знак 5.27.2 із табличкою 7.1.1 установлюють з обох боків проїзної частини на відстані від 50 м до 100 м до розриву в розділювальній смузі, по якому здійснюється переїзд на праву проїзну частину.

14.7.28 Знак 5.28 «Смуга руху для аварійної зупинки» застосовують для позначення смуги, спеціально підготовленої для аварійної зупинки ТЗ, у разі відмови гальмової системи (на гірських дорогах, дорогах з крутими спусками тощо).

Знак 5.28 установлюють на відстані від 50 м до 300 м до початку смуги аварійної зупинки. У разі, якщо відстань від вершини кривої в поздовжньому профілі до початку смуги для аварійної зупинки більша ніж 300 м, знак 5.28 потрібно встановити і попередньо на початку спуску з табличкою 7.1.1.

14.7.29 Знаки 5.29 «Місце для розвороту» і 5.30 «Зона для розвороту» потрібно застосовувати для позначення розривів у розділювальній смузі, де дозволено розворот, а на дорогах без розділювальної смуги — місць, де можна безпечно виконати розворот.

Знаки 5.29 і 5.30 установлюють безпосередньо в місцях, призначених для розвороту, а попередні знаки за відстані від 50 м до 150 м — у населених пунктах і від 150 м до 300 м — поза населеними пунктами.

14.7.30 Знаки 5.31.1—5.31.3 «Напрямок руху для вантажних автомобілів» потрібно застосовувати для позначення рекомендованого маршруту руху вантажним автомобілем, самохідним машинам.

Стрілка, що її наносять на знаках 5.31.1—5.31.3, повинна точно й зрозуміло вказувати на рекомендований напрямок руху для вантажних автомобілів.

На всій протяжності об'їзного маршруту знаки 5.31.1—5.31.3 потрібно встановлювати перед кожним перехрестям. Знаки 5.31.1—5.31.3 рекомендовано установлювати попередньо за відстані від 100 м до 150 м до перехрестя, де починається маршрут для руху вантажних автомобілів.

14.7.31 Знаки 5.32.1—5.32.3 «Тупик» потрібно застосовувати для позначення доріг, що не мають наскрізного проїзду.

Знак 5.32.1 потрібно встановлювати на початку дороги, знаки 5.32.2 та 5.32.3 — перед перетином із зазначеною дорогою. Знаки 5.32.1—5.32.3 не потрібно застосовувати як попередні, якщо в подальшому рух дорогою заборонено знаком 3.1 або 3.21.

14.7.32 Знак 5.33 «Рекомендована швидкість» потрібно застосовувати для зазначення швидкості, з якою рекомендовано рух на даній ділянці дороги, й установлювати на початку ділянки, при цьому, зона дії знака поширюється до найближчого перехрестя.

Дозволено застосування багатопозиційних знаків 5.33 зі змінною інформацією.

14.7.33 Знаки 5.34 «Житлова зона» та 5.35 «Кінець житлової зони» потрібно застосовувати для позначення початку і кінця житлової зони, на території якої діють особливі умови дорожнього руху згідно з [4].

Знак 5.34 потрібно встановлювати з правого боку всіх доріг, що ведуть до житлової зони, знак 5.35 — на виїзді з житлової зони. Дозволено розміщувати знак 5.35 на зворотному боці знака 5.34.

14.7.34 Знаки 5.36 «Пішохідна зона» та 5.37 «Кінець пішохідної зони» потрібно застосовувати для позначення початку і кінця пішохідної зони, на території якої проїзд ТЗ заборонено (історичні місця, центральні частини міст тощо).

Знак 5.36 потрібно встановлювати з правого боку дороги або над дорогою на початку зони, знак 5.37 — у кінці зони. Дозволено розміщувати знак 5.37 на зворотному боці знака 5.36.

Дозволено застосовувати знак 5.36 з табличками 7.4.1--7.4.7 що обмежують час дії.

14.7.35 Знаки 5.38.1 та 5.38.2 «Пішохідний перехід» потрібно застосовувати для позначення місць, призначених для організованого переходу пішоходів через проїзну частину, якщо інтенсивність руху автотранспорту перевищує 300 авт/год в обох напрямках та більше ніж 100 пішоходів перетинають проїзну частину хоча б в одну годину будь-якого дня тижня.

Знак 5.38.1 потрібно встановлювати праворуч від дороги, знак 5.38.2 — ліворуч, при цьому знак 5.38.1 повинен бути розташований відносно ТЗ, що наближаються до переходу, — на ближній межі переходу, а знак 5.38.2 — на дальній. На дорогах з розділювальною смугою дублюючий знак 5.38.2 потрібно встановлювати ліворуч від кожної з проїзних частин на розділювальній смузі на дальній межі пішохідного переходу. Зона пішохідного переходу обмежена створами знаків 5.38.1, 5.38.2.

Ширину нерозміченого пішохідного переходу між поперечними перетинами дороги, де встановлені знаки 5.38.1 та 5.38.2, потрібно визначати залежно від інтенсивності пішохідного потоку з розрахунку 1 м на 500 піш/год, але вона повинна становити не менше ніж 4 м.

Знак 5.38.2 дозволено розташовувати на зворотному боці знака 5.38.1, призначеного для водіїв зустрічного напрямку.

На регульованих перехрестях, зокрема і на тих, які позначено дорожньою розміткою 1.14.3 і світлофорну сигналізацію не переводять у режим жовтого миготіння, знаки 5.38.1 та 5.38.2 можна не встановлювати.

На нерегульованих перехрестях з нерозміченими пішохідними переходами які є продовженням тротуарів і за умови, що внутрішня межа переходу співпадає з краєм проїзної частини, знаки 5.38.1 та 5.38.2 дозволено установлювати тільки на зовнішніх (відносно центра перехрестя) межах переходу.

Знаки 5.38.1, 5.38.2 на ділянках доріг, на які є вихід з території дитячих закладів (дошкільних закладів, шкіл, дитячих таборів тощо), що прилягають безпосередньо до даної дороги, рекомендовано виготовляти із світлоповертального матеріалу III класу з додатковою зовнішньою облямівкою жовтого, або жовто-зеленого кольору з властивостями флуоресценції для покращення видимості та зосередження уваги водія відповідно до 8.5.3.

14.7.36 Знак 5.39 «Діагональний пішохідний перехід» потрібно застосовувати лише на регульованих перехрестях (на яких світлофорну сигналізацію не переводять у режим жовтого миготіння), де дозволено перехід по діагоналі. Знаки 5.39 (двосторонні) встановлюють замість знаків 5.38.1 та 5.38.2 на зовнішніх (відносно центра перехрестя) межах найближчого переходу Діагональний пішохідний перехід позначають дорожньою розміткою згідно з ДСТУ 2587, а його ширина повинна становити не менше ніж 4 м.

Примітка. На знаку 5.39 дозволено зобразити одну діагональ, якщо перехід пішоходів організовано по одній з діагоналей перехрестя.

14.7.37 Знаки 5.40.1 і 5.40.2 «Підземний пішохідний перехід» та 5.41.1 і 5.41.2 «Надземний пішохідний перехід» потрібно використовувати для позначення відповідно підземних та надземних пішохідних переходів та встановлювати зображенням назустріч руху основних пішохідних потоків біля сходів пішохідних переходів у різних рівнях.

14.7.38 Знаки 5.42.1 та 5.42.2 «Місце для стоянки» потрібно застосовувати для позначення місць та майданчиків для стоянки ТЗ. Знак 5.42.2 застосовують для позначення критих (підземних та надземних) стоянок.

Знак 5.42.3 дозволено застосовувати для позначення місця, де може зупинитися вантажний автомобіль, фургон тощо, виключно на час, необхідний для розвантаження/завантаження. Знак установлюють біля поштових відділень, магазинів, кафе, ресторанів, готелів тощо, за умови відсутності іншого під'їзду до них чи заїзду на внутрішню територію, на ділянках доріг і вулиць, де заборонено зупинку чи стоянку.

Знак 5.42.3 дозволено застосовувати з однією з табличок 7.4.1—7.4.7.

Знаки 5.42.1, 5.42.2 із табличками 7.28.1—7.28.4 позначають стоянки поблизу станцій метро та зупинок маршрутного транспорту, які призначені перед усім для тих ТЗ, водії яких бажають скористатися можливістю пересадки на громадський транспорт (метро, автобус, тролейбус, трамвай тощо).

Знак 5.42.1 із табличкою 7.5.9 застосовують для позначення стоянок для ТЗ, що здійснюють між-народні автомобільні перевезення вантажів.

З метою економії матеріалу, на знаках 5.42.1, 5.42.2 дозволено нанесення зменшеного зображення табличок до дорожніх знаків 7.5.9, 7.6.1—7.6.7, 7.14, 7.17, 7.23, 7.28.1—7.28.4, що характеризують умови та спеціалізацію стоянки. При цьому літеру «Р» можна змістити ліворуч.

14.7.39 Знаки 5.43 «Зона стоянки» та 5.44 «Кінець зони стоянки» застосовують для позначення початку і кінця зони, де дозволено стоянку на проїзній частині або вздовж проїзної частини за умов, що зазначаються на знакові або додаткових табличках під ним.

Знак 5.43 з однією з табличок 7.6.1—7.6.7 застосовують для позначення способу поставлення автомобіля.

На знаку 5.43 дозволено нанесення зображення табличок до дорожніх знаків відповідно до 14.9.

14.7.40 Знаки 5.45.1 «Пункт зупинки автобуса», 5.46.1 «Пункт зупинки трамвая» та 5.47.1 «Пункт зупинки тролейбуса» застосовують для позначення початку посадкового майданчика відповідних видів ТЗ, що рухаються за встановленими маршрутами.

Знаки 5.45.1, 5.46.1 та 5.47.1 установлюють на ближньому за напрямком руху ТЗ краю посадкового майданчика. За межами населених пунктів знаки 5.45.1, 5.47.1 можуть бути встановлені на павільйоні очікування з боку прибуття маршрутних ТЗ.

Знаки 5.45.2 «Кінець пункту зупинки автобуса», 5.46.2 «Кінець пункту зупинки трамвая», 5.47.2 «Кінець пункту зупинки тролейбуса» застосовують для позначення кінця розміщених у населених пунктах посадкових майданчиків відповідних видів маршрутних ТЗ.

У разі застосування знаків 5.45.1, 5.46.1 та 5.47.1 без позначення кінця посадкового майданчика знаками 5.45.2, 5.46.2, 5.47.2 протяжність посадкового майданчика зазначають застосуванням разом із знаком таблички 7.2.2, крім випадків розміщення знаків 5.45.1 та 5.47.1 на павільйоні очікування.

Кінець пункту зупинки маршрутних ТЗ дозволено не зазначати у випадку розміщення зупинкового майданчика в конструктивно виділеній зупинковій кишені.

14.7.41 Знак 5.48 «Місце зупинки таксі» застосовують для позначення місць стоянки таксі у населеному пункті. Знак 5.48 встановлюють на початку зони виділеної для стоянки таксі. У нижній частині знака може бути нанесено зображення таблички 7.2.1 із зазначенням протяжності зони стоянки таксі. Довжина зони стоянки таксі позначається розміткою 1.17.3 згідно з ДСТУ 2587.

14.7.42 Знаки 5.49 «Початок населеного пункту» і 5.50 «Кінець населеного пункту» потрібно застосовувати для позначення найменування й початку/кінця забудови населеного пункту, де діють загальні правила щодо обмеження швидкості руху в населених пунктах згідно з [4], за винятком тих ділянок, коли інші знаки встановлюють інші обмеження щодо швидкості руху в населеному пункті.

Знаки 5.49 та 5.50 установлюють на фактичній межі забудови населеного пункту, яка прилягає до дороги.

На дорогах з однією, двома або трьома смугами для руху в обох напрямках знак 5.50 дозволено розміщувати ліворуч, на зворотному боці знака 5.49, призначеного для зустрічного руху.

14.7.43 Знаки 5.51 «Початок населеного пункту» та 5.52 «Кінець населеного пункту» потрібно застосовувати для позначення найменування і початку населеного пункту (за умови віддаленості забудови від проїзної частини та/або відокремлення від проїзної частини огороженням першої групи згідно з ДСТУ 8751, відсутності наземних пішохідних переходів тощо) та кінця населеного пункту, де не діють загальні обмеження швидкості руху в населених пунктах згідно з [4].

Знак 5.51 дозволено застосовувати для позначення початку населеного пункту, де відсутня забудова, і встановлювати на фактичній адміністративній межі населеного пункту, визначеній в установленому порядку.

На дорогах з однією, двома або трьома смугами для руху в обох напрямках знак 5.52 дозволено розміщувати ліворуч, на зворотному боці знака 5.51, призначеного для водіїв ТЗ, що рухаються у зустрічному напрямку.

14.7.44 Знак 5.53 «Початок забудови населеного пункту» застосовують виключно в межах населених пунктів, початок яких позначено знаком 5.51, для позначення межі, де починається забудова безпосередньо поблизу проїзної частини (за умови наявності такої забудови) і де потрібно дотримуватися загальних обмежень швидкості руху в населених пунктах згідно з [4], за винятком тих ділянок, коли інші знаки встановлюють інші вимоги щодо швидкості руху в населених пунктах.

14.7.45 Знак 5.54 «Кінець забудови населеного пункту» застосовують у населених пунктах, позначених знаком 5.51, для виділення межі закінчення забудови населеного пункту, розташованої безпосередньо поблизу проїзної частини (за умови подальшої відсутності такої забудови на ділянці дороги протяжністю не менше ніж 1 км де встановлено знак 5.52).

Знак 5.54 не встановлюють, якщо в кінці забудови або за відстані менше ніж 1 км від неї встановлено знак 5.52.

Необхідність застосування знаків 5.49 (5.50) чи знаків 5.51 та 5.53 (5.52, 5.54) і місця їх встановлення визначають під час розробки схеми ОДР згідно з ДСТУ 8752 з урахуванням впливу руху ТЗ на життєдіяльність мешканців населеного пункту (безпеку руху пішоходів і велосипедистів, екологічну безпеку тощо).

14.7.46 Знак 5.55 «Показчик загальних обмежень швидкості» застосовують для інформування водіїв про загальні обмеження швидкості на території України. Знак 5.55 потрібно встановлювати на початку в'їзду на територію держави.

14.7.47 Знак 5.56 «Можливість використання дороги» застосовують для інформування водіїв про можливість руху гірською дорогою, зокрема у разі переїзду через перевал, назва якого зазначається у верхній частині знака. Таблички 1, 2 та 3 — змінні. Табличка 1 червоного кольору з написом «Закрито» забороняє рух, зеленого з написом «Відкрито» — дозволяє. Таблички 2 та 3 білого кольору з написами і позначеннями на них — чорного. У разі, коли проїзд відкрито, на табличках 2 та 3 вказівки відсутні. У разі коли проїзд закрито, на табличці 3 зазначають населений пункт, до якого дорога відкрита, а на табличці 2 роблять напис «Відкрито до...».

Знак 5.56 потрібно встановлювати на початку ділянки дороги, що веде до перевалу, або на початку якої можна обрати інший маршрут чи прийняти інше рішення щодо руху в напрямку перевалу.

14.7.48 Знак 5.57 «Попередній показчик напрямків» застосовують для зазначення не більше ніж трьох напрямків руху до населених пунктів або інших об'єктів з урахуванням 7.1.9, а знак 5.58 «Попередній показчик напрямку» — для зазначення об'єктів що розташовані в одному напрямку.

Знак 5.57 застосовують також для того, щоб показати об'їзд ділянок доріг, на яких встановлено один із заборонних знаків 3.15—3.19. На знаку повинна бути нанесена схема маршруту об'їзду аналогічно знаку 5.63 та зображення відповідного заборонного знака.

14.7.49 Знак 5.57 потрібно встановлювати за відстані 500 м від перехрестя або початку смуги гальмування поза населеними пунктами і за 50 м — у населених пунктах. На дорогах I категорії згідно з ДБН В.2.3-4 [12] знак 5.57 потрібно встановлювати також і попередньо за відстані 800 м від перехрестя або початку смуги гальмування, а на автомагістралях його рекомендовано встановити і за відстані за (2—3) км від транспортної розв'язки в різних рівнях.

У нижній частині знака 5.57 зазначають відстань від місця розміщення знака до перехрестя або початку смуги гальмування.

Дозволено встановлювати знак 5.57 над проїзною частиною.

На знаку 5.57 дозволено зазначати напрямки руху для кожної зі смуг, за умови його розміщення над проїзною частиною.

На знаку 5.57 можуть бути нанесені зображення знаків 3.2—3.8, 3.11—3.20, 3.29, 3.31, 5.1, 5.3, 5.31.1—5.33, 5.42.1, 5.42.2, 5.66, 5.82.1, 5.83.1, 6.1—6.23, символи аеропорту та інші піктограми, що інформують учасників дорожнього руху про напрямки маршруту, особливості чи режими руху.

14.7.50 Знак 5.58 потрібно застосовувати на дорогах із двома і більше смугами для руху в одному напрямку.

Знак 5.58 потрібно встановлювати над проїзною частиною дороги безпосередньо перед початком смуги гальмування, а у разі її відсутності за відстані 150 м від перехрестя поза населеними пунктами і 50 м — у населених пунктах.

На дорогах із двома або трьома смугами для руху в обох напрямках застосування знака 5.58 дозволено на ділянках доріг, де встановити знак 5.57 складно (високі насипи, глибокі виїмки, наявність будівель, зелених насаджень), а також перед перехрестями, де для ліво- і правоповоротного потоку відведено самостійні смуги. У цьому разі знак 5.58 потрібно встановлювати за відстані 500 м від перехрестя або початку смуги гальмування поза населеними пунктами і за 50 м — у населених пунктах, а на дорогах I категорії згідно з ДБН В.2.3-4 [12], крім того, і за відстані 800 м від перехрестя чи початку смуги гальмування.

У нижній частині знака 5.58 під стрілкою напрямку рекомендовано зазначати відстань від місця розміщення знака до перехрестя або початку смуги гальмування.

14.7.51 Знаки 5.59 «Показчик напрямку» та 5.60 «Показчик напрямків» застосовують для зазначення відповідно одного чи декількох (двох, трьох) напрямків руху до населених пунктів або інших об'єктів (з урахуванням 7.1.9, 7.1.11).

Знаки 5.59 та 5.60 потрібно встановлювати безпосередньо перед перехрестям або з'їздом із дороги. Якщо дорога має не більше ніж дві смуги для руху в обох напрямках, допускають встановлювати знаки 5.59 та 5.60 ліворуч від дороги, а у разі наявності розділювальної смуги — і на ній.

У населених пунктах дозволено застосовувати знак 5.60 як попередній показчик напрямків (замість знаків 5.57 та 5.58), який встановлюють відповідно до 14.7.49, 14.7.50.

На знаках 5.59 та 5.60 може бути зазначено відстані до позначених на них об'єктів (км), нанесено зображення знаків 3.2—3.8, 3.11—3.20, 3.29, 3.31, 5.1, 5.3, 5.31.1—5.33, 5.42.1, 5.42.2, 5.66, 5.82.1, 5.83.1, 6.1—6.23, символи аеропорту та інші піктограми.

Написи на знаках 5.57—5.60 можуть бути продубльовані латинськими літерами на дорогах відповідно до 7.3.1.

14.7.52 Знак 5.61 «Показчик відстаней» (підтвердження маршруту) потрібно застосовувати (з урахуванням 7.1.9, 7.1.11) для зазначення відстаней (км) та підтвердження напрямку до населених пунктів, розташованих на маршруті.

Знак 5.61 потрібно встановлювати на виїздах з міст та інших великих населених пунктів, після транспортних розв'язок у різних рівнях, складних перехресть (кільцеві розв'язки, перехрещення більше ніж двох доріг тощо) за відстані не менше ніж 100 м від закінчення зони транспортної розв'язки згідно з ДБН В.2.3-4 [12] та на ділянках доріг між ними — не рідше ніж через 40 км. Відстань указують від місця встановлення знака до початку зазначеного населеного пункту.

Примітка. Дозволено для підтвердження маршруту після транспортної розв'язки у різних рівнях, складного перехрестя та при виїзді з населеного пункту замість знака 5.61 встановлювати знак 5.66.

На дорогах з однією, двома або трьома смугами для руху в обох напрямках знак 5.61 дозволено розміщувати ліворуч, на зворотному боці знака 5.57.

Якщо написи на знаку 5.61 потрібно продублювати латинськими літерами відповідно до 7.3.1, дозволено, з огляду на компоновальні розміри знаків 5.61, обсяг інформації на них та складність розміщення, таке:

- дублювати написи латинськими літерами на одному знаку;
- встановлювати дублюючий знак 5.61 з написами латинськими літерами через 50 м від першого знака;
- розміщувати основний та дублюючий знаки 5.61 поряд один з одним над проїзною частиною в одному перерізі.

14.7.53 Знак 5.62 «Схема руху» застосовують за необхідності позначити маршрут руху, якщо на перехресті рух в окремих напрямках заборонено, або позначити дозволені напрямки руху на перехресті зі складним плануванням.

Схема руху, зображена на знаку 5.62, повинна відповідати реальному плануванню перехрестя.

Знак потрібно встановлювати безпосередньо перед перехрестям. Дозволено установлювати попередній знак у населених пунктах за відстані (50—100) м, а поза населеними пунктами — за відстані (150—300) м від перехрестя.

14.7.54 Знак 5.63 «Схема об'їзду» застосовують для зазначення маршруту об'їзду ділянки дороги, яка тимчасово закрита для руху.

Знак потрібно встановлювати поза населеними пунктами за відстані (150—300) м, а в населених пунктах — за відстані (50—100) м від початку об'їзду.

14.7.55 Знаки 5.64.1—5.64.3 «Напрямок об'їзду» застосовують для зазначення напрямку об'їзду ділянки дороги, яка тимчасово закрита для руху.

Знаки 5.64.1—5.64.3 встановлюють перед кожним перехрестям, де змінюється напрямок маршруту.

Стрілка, яку наносять на знаках 5.64.1—5.64.3, повинна точно й зрозуміло вказувати на рекомендований напрямок об'їзду.

14.7.56 Знаки 5.65.1 та 5.65.2 «Назва об'єкта» застосовують для позначення назви об'єкта, іншого ніж населений пункт (вулиця, річка, озеро, перевал, визначне місце, межа адміністративного району тощо). Знаки 5.65.1 та 5.65.2 встановлюють безпосередньо перед об'єктом. Знак 5.65.1 позначає об'єкти в населених пунктах, знак 5.65.2 — на всіх інших дорогах та на дорогах, що проходять через населені пункти, позначені знаком 5.51.

Місця пересічення дорогою меж адміністративних територіальних одиниць (областей, районів) повинні бути позначені знаками 5.65.2 із зазначенням назви області чи району.

14.7.57 Знак 5.66 «Номер маршруту (дороги)» застосовують для зазначення номера маршруту (дороги), затвердженого в установленому порядку. Знак 5.66 потрібно встановлювати на початку дороги і повторювати через кожні (15—20) км. Знак 5.66 дозволено встановлювати після транспортної розв'язки у різних рівнях, складного перехрестя, при виїзді з населеного пункту для підтвердження маршруту, якщо не встановлено знак 5.61.

Знак 5.66 дозволено встановлювати на одному стояку із знаком 5.68.

14.7.58 Знаки 5.67.1—5.67.3 «Номер і напрямок маршруту (дороги)» застосовують перед перехрестям для:

- зазначення номера дороги, що перетинається;
- інформування щодо зміни на перехресті напрямку маршруту (дороги) із зазначеним номером;
- організації виїзду на дорогу із зазначеним номером на транспортній розв'язці у різних рівнях чи транспортній розв'язці в одному рівні із складним плануванням (кільцеві розв'язки, пересічення більш ніж двох доріг тощо).

Дозволено застосовувати знаки 5.67.1—5.67.3 в інших випадках, якщо виникають труднощі в орієнтуванні водіїв щодо напрямку маршруту на транспортних розв'язках у різних рівнях, при розгалуженні доріг тощо.

Колір тла та написів на знаках 5.66, 5.67.1—5.67.3 — відповідно до 7.2.8.

14.7.59 Знак 5.68 «Кілометровий знак» застосовують для позначення відстані від початку дороги (населеного пункту, державного кордону, місця прилягання до іншої дороги або від іншого об'єкта згідно з паспортом дороги) до місця встановлення знака.

На дорогах без розділювальної смуги з чотирма і менше смугами руху знаки 5.68 потрібно встановлювати тільки з одного боку дороги.

На дорогах з розділювальною смугою знаки 5.68 потрібно установлювати посередині розділювальної смуги.

14.7.60 Знак 5.69 «Місце зупинки» застосовують для зазначення місця зупинки ТЗ під час заборонного сигналу світлофора (регулювальника) чи перед залізничними переїздами, рух через які регулюється світлофорами.

Знак потрібно установлювати праворуч від дороги або над проїзною частиною.

Якщо знак застосовується самостійно (без розмітки 1.12 згідно з ДСТУ 2587), то відстань від знака до світлофора, шлагбаума повинна дорівнювати 5 м, а до ближньої рейки — 10 м.

Примітка. У разі розташування світлофора у місці розвороту, ця відстань може бути зменшена.

Дозволено застосовувати знак для дублювання розмітки 1.12, нанесеної згідно з ДСТУ 2587.

14.7.61 Знак 5.70 «Зміна схеми руху» застосовують для позначення ділянок доріг, на яких тимчасово або постійно змінено схему організації дорожнього руху та/або встановлено нові дорожні знаки.

Знак 5.70 застосовують упродовж не менш як трьох місяців у випадку зміни схеми організації дорожнього руху на постійній основі.

У випадку зміни схеми руху на тимчасовій основі, знак 5.70 застосовують протягом необхідного проміжку часу та встановлюють не менше ніж за 100 м до першого тимчасового дорожнього знака.

14.7.62 Знак 5.71 «Аеропорт» застосовують для позначення місця розташування аеропорту.

14.7.63 Знак 5.72 «Залізничний вокзал чи пункт зупинки поїздів» застосовують для позначення місця розташування залізничного вокзалу чи пункту зупинки поїздів.

14.7.64 Знак 5.73 «Автовокзал чи автостанція» застосовують для позначення місця розташування автовокзалу чи автостанції.

14.7.65 Знак 5.74 «Тунель» застосовують для позначення початку ділянки дороги, що проходить через тунель завдовжки не менше ніж 1000 м і на якій застосовуються спеціальні правила.

Якщо при в'їзді в тунель не видно його кінця, зі знаком 5.74 потрібно застосовувати табличку 7.2.1, на якій зазначають довжину тунелю. Довжину тунелю дозволено зазначити в нижній частині знака.

За потреби назву тунелю дозволено вказати на самому знаку 5.74 або окремо на знаку 5.65.1 чи 5.65.2.

14.7.66 Знак 5.75 «Закінчення тунелю» може бути встановлений на місці з якого припиняють дію спеціальні правила що встановлені для ділянки дороги, що проходить через тунель.

14.7.67 Знак 5.76 «Автоматична відеофіксація порушень Правил дорожнього руху» застосовують для позначення ділянок доріг, де можливе здійснення контролю за порушенням правил дорожнього руху за допомогою спеціальних технічних та/або електронних засобів.

Для зазначення довжини ділянки дороги, на якій можливе здійснення контролю за порушенням правил дорожнього руху за допомогою спеціальних технічних та/або електронних засобів, знак 5.76 застосовують із табличкою 7.2.1. Дозволено довжину ділянки зазначати у нижній частині знака 5.76.

14.7.68 Знак 5.77 «Морський (річковий) порт чи вокзал» застосовують для позначення місця розташування морського (річкового) порту чи вокзалу.

14.7.69 Знаки 5.71—5.73, 5.77 установлюють безпосередньо біля об'єктів, а якщо вони розташовані осторонь дороги — біля повороту до них. У цьому випадку на знаку треба позначити напрямок руху до об'єкта і відстань до нього, використовуючи зображення відповідно до табличок 7.1.1, 7.1.3 та 7.1.4.

14.7.70 Знак 5.78 «Радіостанції, що передають інформацію про дорожній рух» застосовується для позначення ділянки дороги, на якій здійснюється прийом передачі радіостанції за частоти, вказаної на знаку.

14.7.71 Знаки 5.79.1 та 5.79.2 «Аварійний вихід» застосовують для позначення місцезнаходження аварійних виходів з тунелю.

Знаки 5.80.1, 5.80.2 «Показчик напрямку і відстані до аварійного виходу» та знак 5.81 «Показчик напрямків і відстані до аварійних виходів» застосовують для зазначення напрямку і відстані до найближчих аварійних виходів з тунелю. У тунелях вони повинні бути розташовані на бічних стінах за відстані не більше ніж 50 м один від одного за висоти від 1,0 м до 1,5 м.

14.7.72 Знаки 5.82.1 та 5.83.1 «Платна дорога» застосовують для інформування учасників дорожнього руху про наявність оплати за проїзд дорогою чи окремою ділянкою дороги. Знаки встановлюють при в'їзді на платні дороги та, попередньо, для вибору альтернативного маршруту з безоплатним проїздом:

— з табличкою 7.1.1 — перед найближчими до початку платної дороги місцем для розвороту чи транспортною розв'язкою;

— з табличками 7.1.3 або 7.1.4 — перед найближчою транспортною розв'язкою перед з'їздом на платну дорогу.

Знаки 5.82.1 або 5.83.1 встановлюють перед знаками 5.57, 5.58 (якщо ці об'єкти не позначені на самих знаках 5.57, 5.58), у цьому разі, таблички 7.1.1, 7.1.3 або 7.1.4 не застосовують.

14.7.73 Знаки 5.82.2 та 5.83.2 «Кінець платної дороги» застосовують для позначення виїзду з платної дороги чи її ділянки. Знаки встановлюють безпосередньо при виїзді з платної дороги.

14.7.74 Знаки 5.84 «Початок прикордонної смуги» та 5.85 «Кінець прикордонної смуги» застосовують для позначення прикордонної території, де діють особливі умови для в'їзду, передбачені пунктом 2.4-3 [4].

Знаки 5.84 та 5.85 встановлюють на фактичній межі території місцевої ради або територіальної громади, прилеглої до державного кордону, або до берегів прикордонних річок, озер та інших водойм.

На дорогах де є не більше ніж три смуги руху в обох напрямках, знак 5.85 можна встановлювати зі зворотного боку знака 5.84.

14.7.75 Знаки 5.86 «Початок контрольованого прикордонного району» та 5.87 «Кінець контрольованого прикордонного району» застосовують для позначення в'їзду до та виїзду з території, де діють особливі умови, передбачені пунктом 2.4-3 [4].

Знаки 5.86 та 5.87 установлюють на фактичній межі території району, міста, прилеглої, як правило, до державного кордону або до узбережжя моря, що охороняються органами Державної прикордонної служби.

14.7.76 Знак 5.88 «Велосипедна смуга» застосовують для позначення виділеної на проїзній частині велосипедної смуги згідно з ДБН В.2.3-5 [13]. Якщо велосипедна смуга, відокремлена від основної проїзної частини розміткою 1.2 згідно з ДСТУ 2587, знак 5.88 у поєднанні з табличкою 7.9 потрібно розташовувати над виділеною велосипедною смугою на її початку та повторювати після кожного перехрестя до її закінчення.

Якщо велосипедна смуга відокремлена від основної проїзної частини бар'єром, знак 5.88 дозволено установлювати праворуч від дороги.

14.7.77 Знак 5.89 «Кінець велосипедної смуги» застосовують для позначення кінця смуги для руху велосипедистів, позначеної знаком 5.88. Знак 5.89 потрібно встановлювати в кінці велосипедної смуги, а також попередньо з табличкою 7.1.1 на відстані (50—100) м.

14.7.78 Знаки 5.90 «Зона для пішоходів і велосипедистів» та 5.92 «Кінець зони для пішоходів і велосипедистів» потрібно застосовувати для позначення початку і кінця виділеної зони для суміщеного руху пішоходів і велосипедистів, на території якої проїзд інших ТЗ заборонено (історичні місця, центральні частини міст тощо).

Знак 5.90 потрібно встановлювати з правого боку дороги/вулиці або над дорогою на початку зони, знак 5.91 — у кінці зони.

Знак 5.91 можна встановлювати на зворотній стороні знака 5.90.

14.7.78.1 Суміщену зону для руху пішоходів і велосипедистів можна влаштовувати у випадку, якщо об'їзд цієї ділянки спричиняє ризик чи немає можливості влаштувати поруч велосипедний маршрут.

14.7.78.2 У зоні для суміщеного руху пішоходів і велосипедистів заборонено виділяти велосипедні доріжки розміткою з метою не надання переваги велосипедному транспорту відносно до пішоходів.

14.7.78.3 Зважаючи на ширину вулиці та щільність потоку пішоходів, рух велосипедистів рекомендовано облаштовувати так:

- за інтенсивності руху до 100 пішоходів/год дозволено змішаний рух пішоходів і велосипедистів;
- за інтенсивності руху (100—200) пішоходів/год рекомендовано виділити для велосипедистів окрему смугу, використовуючи боковий простір вулиці (виділивши кольором, фактурою покриття тощо, але без застосування розмітки і знаків), якщо це дозволяє ширина вулиці. Рух велосипедистів потрібно організувати проти потоку пішоходів.

Не рекомендовано влаштовувати суміщений рух пішоходів і велосипедистів на торгівельних вулицях та за інтенсивності руху більше ніж 200 пішоходів/год.

14.7.78.4 У разі прийняття рішення щодо дозволу влаштування зони для руху пішоходів і велосипедистів потрібно перевірити сумісність руху велосипедного транспорту з рухом пішоходів. Якщо перевірка не дає однозначного результату, то для отримання досвіду, рух велосипедистів можна

дозволити спочатку тимчасово на наперед визначений проєктувальником період, після чого приймають остаточне рішення.

14.7.79 Знаки 5.92.1 та 5.92.2 «Велосипедний переїзд» потрібно застосовувати для позначення організованого переїзду велосипедистів через проїзну частину, влаштованого згідно з ДБН В.2.3-5 [13], ДСТУ 8906 і розташованого поза перехрестям та з'їздами з транспортних розв'язок.

Примітка. На регульованих велосипедних переїздах, де світлофорну сигналізацію не переводять у режим жовтого миготіння і забезпечена видимість розмітки 1.15 згідно з ДСТУ 3587, знаки 5.92.1 та 5.92.2 можна не встановлювати.

Знак 5.92.1 потрібно встановлювати праворуч від дороги, знак 5.92.2 — ліворуч, при цьому знак 5.92.1 повинен бути розташований відносно ТЗ, що наближаються до велосипедного переїзду за 0,5 м від ближньої межі розмітки 1.15 згідно з ДСТУ 2587, а знак 5.92.2 — за 0,5 м від дальньої. На дорогах із розділювальною смугою дублюючий знак 5.92.2 потрібно встановлювати ліворуч від кожної з проїзних частин на розділювальній смузі за 0,5 м від дальньої межі велосипедного переїзду. Зона велосипедного переїзду обмежена створами знаків 5.92.1, 5.92.2, а за їх відсутності — межами розмітки 1.15 згідно з ДСТУ 2587.

Знак 5.92.2 дозволено розташовувати на зворотному боці знака 5.92.1, призначеного для водіїв зустрічного напрямку.

14.7.80 Знаки 5.93.1 та 5.93.2 «Суміжні пішохідний перехід та велосипедний переїзд» потрібно застосовувати для позначення місць, де пішохідний перехід, влаштований з урахуванням 14.7.35, і велосипедний переїзд розташовані поруч за відстані не більше ніж 0,4 м один від одного.

Знак 5.93.1 потрібно встановлювати праворуч від дороги, знак 5.93.2 — ліворуч, при цьому знак 5.93.1 повинен бути розташований відносно ТЗ, що наближаються до переходу/переїзду на ближній межі розмітки пішохідного переходу або за 0,5 м від переїзду, а знак 5.93.2 — на дальній. Знак 5.93.2 дозволено розташовувати на зворотному боці знака 5.93.1, призначеного для водіїв зустрічного напрямку. На дорогах із розділювальною смугою дублюючий знак 5.93.2 потрібно встановлювати ліворуч від кожної з проїзних частин на розділювальній смузі за 0,5 м від дальньої межі суміжних пішохідного переходу/велосипедного переїзду.

Зона суміжного велосипедного переїзду і пішохідного переходу обмежена створами знаків 5.93.1, 5.93.2 або, у разі їх відсутності — розміткою пішохідного переходу і велосипедного переїзду згідно з ДСТУ 2587.

На регульованих перехрестях, на яких світлофорну сигналізацію не переводять у режим жовтого миготіння, знаки 5.93.1 та 5.93.2 можна не встановлювати.

14.7.81 Знак 5.94.1 «Дорога із зустрічною велосипедною смугою» потрібно застосовувати для позначення дороги, на якій по спеціально виділеній і відокремленій розміткою згідно з ДСТУ 2587 смузі організовано рух велосипедистів у зустрічному до загального потоку ТЗ напрямку згідно з ДБН В.2.3.5 [13].

Знак 5.94.1 потрібно встановлювати на початку дороги над проїзною частиною або з обох боків дороги і повторювати після перехресть протягом усієї ділянки дороги, що має цю смугу.

Рух велосипедистів назустріч загальному транспортному потоку дозволено влаштовувати на вулицях і дорогах населених пунктів з одностороннім рухом, на яких обмежена швидкість руху до 40 км/год або інтенсивність руху становить менше ніж 1 000 авт/добу.

14.7.82 Знак 5.94.2 «Кінець дороги із зустрічною велосипедною смугою» потрібно застосовувати для позначення кінця дії знака 5.94.1.

14.7.83 Знаки 5.95.1 та 5.95.2 «Виїзд на дорогу з одностороннім рухом і зустрічною велосипедною смугою» потрібно застосовувати для позначення виїзду на дорогу з одностороннім рухом, за наявності на ній велосипедної смуги, рух якою здійснюється назустріч загальному транспортному потоку. Знаки 5.95.1 або 5.95.2, в даному випадку, потрібно встановлювати взамін знаків 5.7.1, 5.7.2 перед усіма боковими виїздами на дорогу.

Якщо перед виїздом на дорогу на одній опорі встановлюють кілька різних знаків, то знаки 5.95.1 та 5.95.2 потрібно розміщувати над іншими знаками.

14.7.84 Знаки 5.96.1 «Зона габаритно-вагового контролю» і 5.96.2 «Кінець зони габаритно-вагового контролю» потрібно застосовувати для позначення початку і кінця спеціально обладнаних вздовж автомобільних доріг загального користування майданчиків, призначених для проходження стаціонарного або пересувного пунктів габаритно-вагового контролю вантажних автомобілів.

Схеми організації дорожнього руху в зоні розташування габаритно-вагового контролю повинні бути узгоджені з відповідними підрозділами Національної поліції України та Державним агентством автомобільних доріг України.

14.8 Знаки сервісу

14.8.1 Знаки сервісу 6.1—6.23 застосовують для інформування учасників руху про відповідні об'єкти, розташовані на маршруті. Знаки сервісу потрібно встановлювати попередньо та безпосередньо біля об'єктів, а якщо вони розташовані осторонь дороги — перед перехрестям, місцем повороту до них. У цьому випадку на знаку треба зазначати напрямок руху до об'єкта і відстань до нього.

На дорогах поза населеними пунктами знаки сервісу встановлюють попередньо за (60—80) км, (15—20) км і (400—800) м від позначеного об'єкта із зазначенням на знаках відстані до об'єкта. Зазначаючи відстань до об'єктів, розташованих осторонь дороги, на знаках сервісу, що встановлюють за (60—80) км і (15—20) км, потрібно враховувати відстань від об'єкта до повороту до нього.

На дорогах у населених пунктах знаки сервісу встановлюють попередньо за (50—100) м від позначеного об'єкта із зазначенням на знаках відстані до об'єкта.

14.8.2 Дозволено на знаку сервісу 6.10 замість напису «Дорожня станція патрульної поліції» зазначати інші офіційно вживані назви підрозділів Національної поліції та Міністерства внутрішніх справ України або їхні скорочення, а також номери їхніх контактних телефонів.

14.8.3 У разі розташування кількох об'єктів сервісу в одному місці дозволено зображення знаків сервісу розміщувати на щиті прямокутної форми з білим світлоповертальним тлом відповідно до 8.5.1.

У нижній частині такого щита можна зазначати відстань та напрямок руху до об'єктів сервісу.

14.8.4 На знаках сервісу чи щитах для їх розміщення заборонено наносити зображення та написи, що містять рекламну інформацію (логотипи, торгові марки, власні назви: підприємств, організацій, суб'єктів підприємницької діяльності, об'єктів торгівлі, харчування, розважальної сфери, автосервісу тощо).

14.8.5 Колір символів, зображених на знаках 6.7.1—6.7.7, відповідає наступним видам палива на автозаправній станції: чорний — бензин та дизпаливо; блакитний — газ, зелений — зарядка для електромобілів. Кількість символів на знаках та їх колір повинні відповідати видам палива на автозаправній станції та відображати наявність зарядки для електромобілів.

14.9 Таблички до дорожніх знаків

14.9.1 Таблички до дорожніх знаків застосовують для уточнення, обмеження дії інших дорожніх знаків. Таблички потрібно застосовувати лише разом зі знаками.

У разі розміщення знаків на стояках таблички потрібно розташовувати безпосередньо під знаком до якого вони відносяться.

Примітка. Дозволено таблички 7.2.2—7.2.4 та 7.8 розташовувати праворуч знаків, до яких вони відносяться, якщо на одному стояку розміщено два, три знаки.

У разі розміщення знаків на консольних опорах або над проїзною частиною, узбіччям або тротуаром таблички рекомендовано розташовувати праворуч від знака.

З одним знаком, за винятком знаків 5.42.1, 5.42.2 та 5.43, дозволено застосовувати не більше ніж дві таблички.

14.9.2 Табличку 7.1.1 «Відстань до об'єкта» застосовують для позначення відстані від знака до початку небезпечної ділянки, місця запровадження відповідного обмеження або до певного об'єкта (місця), розташованого попереду за ходом руху. Табличку 7.1.1 застосовують із попереджувальними знаками, якщо початок небезпечної ділянки міститься на іншій відстані, ніж зазначена у 14.3.2, а також з іншими попередньо встановленими знаками, за винятком знаків 5.16, 5.18, 5.20.1, 5.20.2, 5.31.1—5.31.3, 5.63 і знаків сервісу.

14.9.3 Табличку 7.1.2 «Відстань до об'єкта» застосовують зі знаком 2.1, який встановлено попередньо перед перехрестям поза населеним пунктом, у тому разі, коли безпосередньо перед перехрестям встановлено знак 2.2, а також зі знаком 2.2 у разі неможливості його встановлення в місці, з якого для водія ТЗ, що зупинився для надання пріоритету у русі, забезпечено видимість ТЗ, які наближаються дорогою, що перетинається.

14.9.4 Таблички 7.1.3 та 7.1.4 «Відстань до об'єкта» застосовують з попереджувальними знаками в місцях повороту в бік небезпечних ділянок дороги, а також зі знаками 5.1, 5.3, 5.42.1, 5.42.2 у місцях повороту до зазначених об'єктів. На табличках 7.1.3 та 7.1.4 зазначають відстань від краю проїзної частини, з якої здійснюється поворот, до об'єкта, розташованого біля дороги.

14.9.5 Табличку 7.2.1 «Зона дії» застосовують для позначення довжини небезпечної ділянки, позначеної попереджувальними знаками, або зону дії заборонних та інформаційно-вказівних знаків.

Табличку 7.2.1 застосовують:

— із попереджувальними знаками 1.3.1, 1.3.2, 1.6, 1.7, 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 1.13—1.18, 1.33, 1.36, 1.37, 1.39 та 1.41 для зазначення довжини небезпечної ділянки, але, якщо знак установлюють повторно, табличку потрібно встановлювати під повторним знаком;

— із заборонними знаками 3.20, 3.25, 3.27 та 3.33 для зазначення зони дії знаків. Зона дії знаків, зазначена на табличці, не повинна сягати далі зони, передбаченої 14.5.36;

— з інформаційно-вказівним знаком 5.33, крім випадку, коли його застосовано з попереджувальним знаком, якщо дія знаків не поширюється до найближчого перехрестя.

14.9.6 Таблички 7.2.2—7.2.7 «Зона дії» застосовують зі знаками 3.34—3.37, а також 5.45.1, 5.46.1, 5.47.1 (тільки табличка 7.2.2):

— табличку 7.2.2 — для зазначення зони дії знака, якщо вона не поширюється до найближчого перехрестя, а також для зазначення довжини одного або кількох розміщених один за одним зупинкових майданчиків, позначених знаками 5.45.1, 5.46.1 і 5.47.1 без позначення кінця посадкового майданчика знаками 5.45.2, 5.46.2 і 5.47.2;

— табличку 7.2.3 — для зазначення кінця зони дії знака;

— табличку 7.2.4 — для інформування водіїв про те, що вони перебувають у зоні дії знаків 3.34—3.37;

— таблички 7.2.5—7.2.7 — для зазначення зони дії знака праворуч, ліворуч або праворуч і ліворуч від нього, якщо зупинку або стоянку заборонено вздовж одного боку або з обох боків площі, фасаду будинку тощо.

14.9.7 Таблички 7.3.1—7.3.3 «Напрямок дії» застосовують зі знаками 3.1—3.8, 3.11—3.14, 4.11, 4.12, 4.16—4.19, 5.3, 5.34, 5.36 та 5.91 для зазначення напрямку дії знаків, розташованих безпосередньо перед перехрестям, або напрямки руху до позначених об'єктів, що розташовані безпосередньо біля дороги.

Дозволено застосування табличок 7.3.1 та 7.3.2 зі знаками 5.42.1—5.42.3, щоб зазначати розташування майданчика для стоянки відносно дороги, якщо він віддалений від краю проїзної частини не більше ніж на 10 м, а також із знаками 1.5.1—1.5.3 та 1.37 для інформування про ділянки виконання дорожніх робіт, якщо відстань від перехрестя до початку такої ділянки не більше ніж 10 м.

14.9.8 Таблички 7.4.1—7.4.3 застосовують, щоб зазначити дні тижня, протягом яких діє знак: 7.4.1 — суботні, недільні та святкові дні, 7.4.2 — робочі дні, 7.4.3 — період часу, який охоплює кілька днів тижня. Дозволено на табличці 7.4.3, як період часу, зазначити «недільні та святкові дні».

Табличку 7.4.4 «Час дії» застосовують для того, щоб зазначити час доби, протягом якого діє знак в суботні, недільні та святкові дні.

Таблички 7.4.5—7.4.7 «Час дії» застосовують для того, щоб зазначити дні тижня і час доби, протягом яких діє знак.

14.9.9 Таблички 7.5.1—7.5.9 «Вид транспортного засобу» застосовують, щоб зазначити вид ТЗ, на який поширюється дія знака.

Табличка 7.5.1 поширює дію знака на вантажні автомобілі, зокрема й з причепом, з дозволеною максимальною масою понад 3,5 т; 7.5.3 — на легкові автомобілі, а також вантажні автомобілі з дозволеною максимальною масою до 3,5 т; 7.5.8 — на ТЗ з розпізнавальним знаком «Табличка оранжевого кольору» відповідно до [4], що перевозять небезпечні вантажі; 7.5.9 — на автомобілі, що здійснюють міжнародні автомобільні перевезення вантажів.

14.9.10 Таблички 7.6.1—7.6.7 «Спосіб поставлення транспортного засобу на стоянку» застосовують зі знаком 5.43, щоб позначити спосіб поставлення ТЗ на стоянці біля тротуару або з його використанням. Символи, зображені на знаках 7.6.1—7.6.7, можуть бути дзеркальними.

Примітка. Табличку 7.6.7 потрібно застосовувати для зазначення способу паркування під кутом 30°, 45° чи 60°.

На табличці 7.6.1 зазначено, що всі види ТЗ повинні бути поставлені на стоянку на проїзній частині вздовж тротуару. На табличках 7.6.2—7.6.7 зазначено спосіб ставлення легкових автомобілів та мотоциклів на стоянці, зокрема із використанням тротуару, якщо його ширина при цьому залишиться не менше ніж 2,0 м відповідно до 15.10, в) [4].

У населених пунктах, де стоянку дозволено з лівого боку вулиці, можна застосовувати таблички 7.6.1—7.6.7 із дзеркальним зображенням символів.

14.9.11 Табличку 7.7 «Стоянка з непрацюючим двигуном» застосовують зі знаками 5.42.1—5.42.3 або 5.43 для заборони стоянки ТЗ із працюючим двигуном.

14.9.12 Табличку 7.8 «Напрямок головної дороги» застосовують зі знаками 2.1—2.3, щоб позначити напрямок головної дороги на перехресті, де вона змінює свій напрямок.

14.9.13 Табличку 7.9 «Смуга руху» застосовують для зазначення смуги, на яку поширюється дія знака або світлофора, у цьому разі знак потрібно розташовувати над смугою руху.

14.9.14 Табличку 7.10 «Кількість поворотів» застосовують зі знаками 1.3.1 або 1.3.2, якщо кількість кривих у плані три і більше. На табличці потрібно зазначати кількість кривих у плані.

Кількість кривих у плані можна позначати безпосередньо і на знаках 1.3.1 та 1.3.2.

14.9.15 Табличку 7.11 «Поромна переправа» застосовують зі знаком 1.8 для інформування про наближення до поромної переправи.

14.9.16 Табличку 7.12 «Ожеледиця» застосовують зі знаками 1.13, 1.38, 1.39, 3.1—3.4, 3.6—3.14, 3.25, 3.27, 3.29, 3.31 та 4.21 для зазначення того, що дія знака поширюється тільки на зимовий період часу, коли проїзна частина може бути слизькою.

14.9.17 Табличку 7.13 «Вологе покриття» застосовують зі знаками 1.13, 1.38, 1.39, 3.1—3.4, 3.6—3.14, 3.25, 3.27, 3.29 та 3.31 для зазначення того, що дія знака поширюється на період, коли покриття проїзної частини вологе чи мокре.

14.9.18 Табличку 7.14 «Платні послуги» застосовують зі знаками 5.42.1, 5.42.2 або 5.43 для позначення місць, майданчиків або зони стоянки ТЗ, на яких беруть платню за паркування, а також зі знаками 6.6, 6.11 та 6.21 де послуги надають тільки за плату.

14.9.19 Табличку 7.15 «Місце для огляду автомобілів» застосовують зі знаками 5.42.1, 5.42.2 та 6.15 для позначення майданчиків для стоянки та місць, на яких є естакада або оглядова канава.

14.9.20 Табличку 7.16 «Пішоходи з порушенням зору» застосовують зі знаками 1.32, 5.38.1, 5.38.2 та 5.39, а також із транспортними світлофорами для попередження про те, що пішохідним переходом користуються пішоходи з порушенням зору.

14.9.21 Табличку 7.17 «Особи з інвалідністю» застосовують зі знаками 5.42.1, 5.42.2 та 5.43 для позначення місця (або спеціально відведену частину майданчика) для стоянки ТЗ, якими керують особи з інвалідністю.

14.9.22 Табличку 7.18 «Крім осіб з інвалідністю» застосовують для зазначення того, що дія знаків 3.1, 3.34—3.38 не поширюється на ТЗ, якими керують особи з інвалідністю.

14.9.23 Табличку 7.19 «Обмеження тривалості стоянки» застосовують зі знаками 5.42.1, 5.42.2 та 5.43 для зазначення максимально допустимої тривалості перебування ТЗ на стоянці.

14.9.24 Табличку 7.20 «Обмеження по температурі» застосовують із знаками 3.15 та 3.16 для заборони руху за температури повітря більше ніж 28 °С ТЗ, маса яких перевищує 24 т, навантаження на вісь перевищує 7 т.

14.9.25 Таблички 7.21.1—7.21.5 «Вид небезпеки» застосовують зі знаком 1.41 для інформування про можливий вид ДТП у місцях або на ділянках їх концентрації.

Дозволено таблички 7.21.1—7.21.5 застосовувати зі знаком 1.39.

14.9.26 Табличку 7.22 «Лижники» застосовують зі знаком 1.39 для позначення ділянок доріг, поблизу яких розташовані гірськолижні траси або траси інших зимових видів спорту.

14.9.27 Табличку 7.23 «Місце для зарядки електромобілів» дозволено застосовувати із знаками 5.42.1, 5.42.2 у разі, якщо зарядна станція для електромобілів розташована за межами автозаправної станції у спеціально відведених місцях за погодженням з уповноваженим підрозділом Національної поліції.

14.9.28 Табличку 7.24 «Евакуатор» застосовують із знаками 3.34—3.37 для попередження про можливу евакуацію автомобіля без відома власника.

14.9.29 Табличку 7.25 «Острівець безпеки» застосовують для інформування водіїв про наявність попереду острівця безпеки і звуження ширини проїзної частини. Табличку дозволено встановлювати із знаками 1.39, 1.41, 1.5.1—1.5.3, 3.29, 5.33.

14.9.30 Табличку 7.26 «Термін застосування денних ходових вогнів (денного світла)» дозволено застосовувати із знаками 5.50, 5.52, 5.54 для нагадування вітчизняним та надання інформації іноземним водіям про загальні вимоги до умов руху дорогами України згідно з [4].

Примітка. Табличка збільшеного розміру розміщена у четвертій секції знака 5.55.

14.9.31 Табличку 7.27 «Нанесення розмітки» дозволено застосовувати із знаками 1.37 для інформування про вид дорожніх робіт.

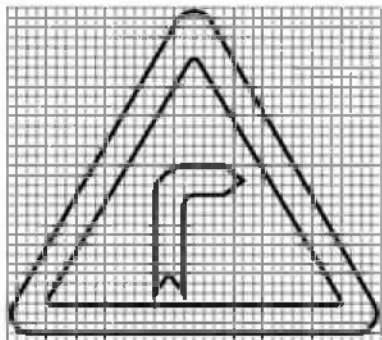
14.9.32 Таблички 7.28.1—7.28.4 застосовують зі знаками 5.42.1, 5.42.2 для інформування водіїв ТЗ про можливість пересадки на міський громадський транспорт (метро та інші види маршрутного транспорту).

14.9.33 Таблички 7.29.1—7.29.6 «Напрямок руху велосипедистів» застосовують зі знаками 4.14, 4.17 та 4.18 для інформування велосипедистів про напрямок руху, одно чи двосторонній рух велосипедною доріжкою.

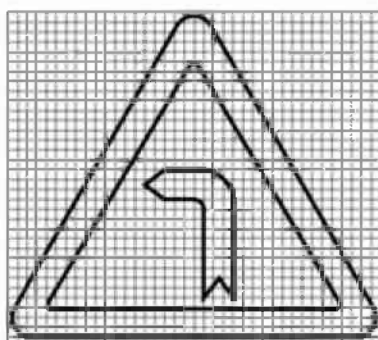
ДОДАТОК А
(обов'язковий)

ЗОБРАЖЕННЯ ЗНАКІВ НА МАСШТАБНІЙ СІТЦІ

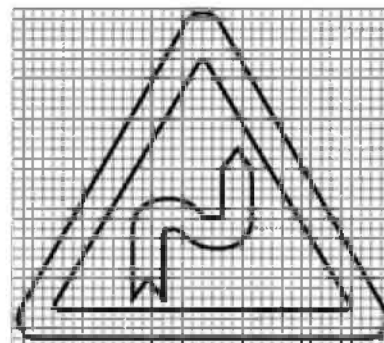
А.1 Попереджувальні знаки

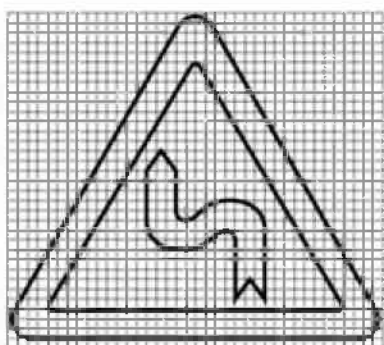
1.1

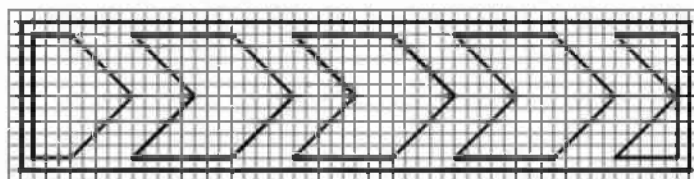
1.2

1.3.1

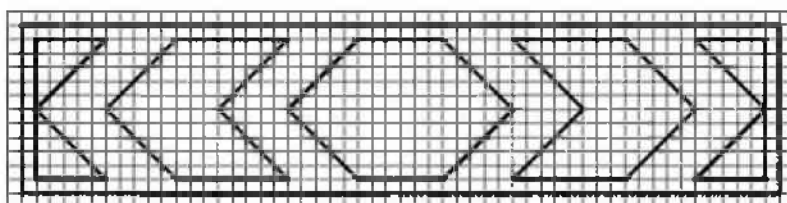
1.3.2

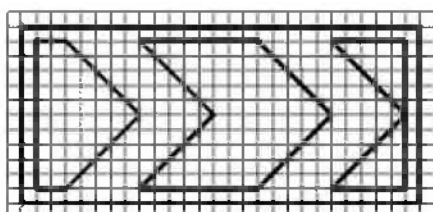
1.4.1

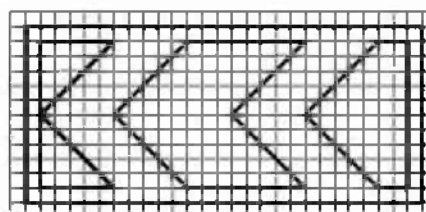
1.4.2

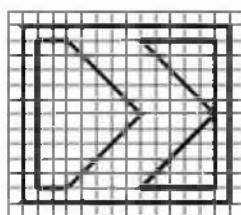
1.4.3

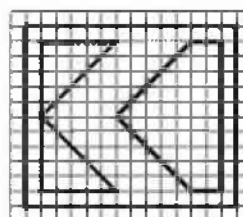
1.4.4

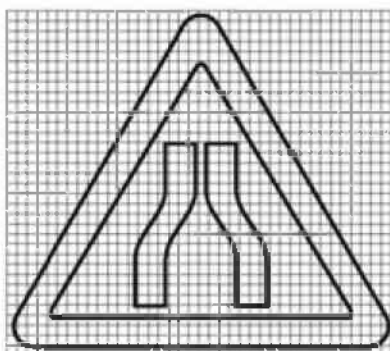
1.4.5

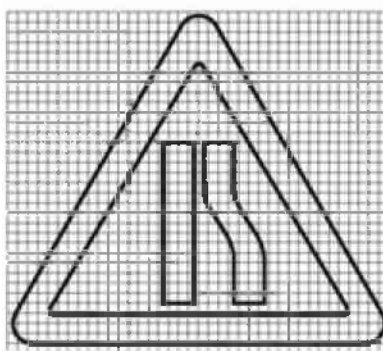
1.4.6

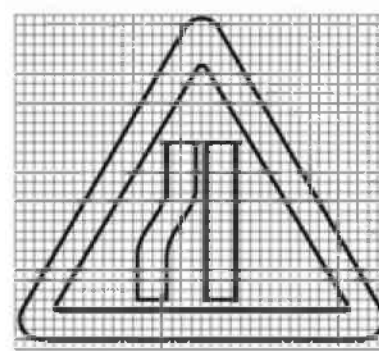
1.4.7

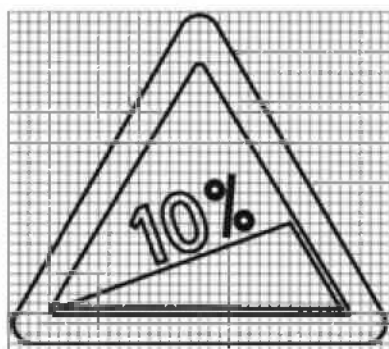
1.5.1

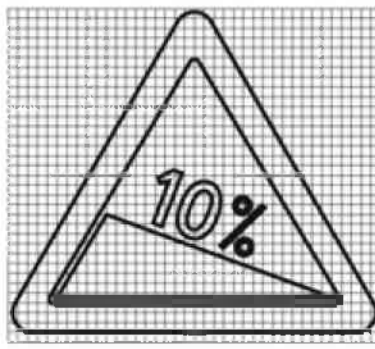
1.5.2

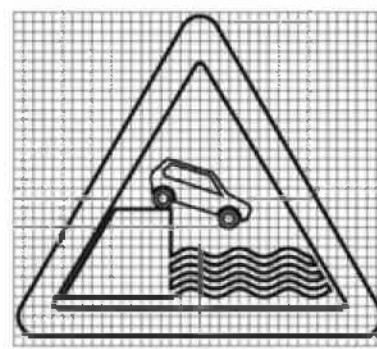
1.5.3

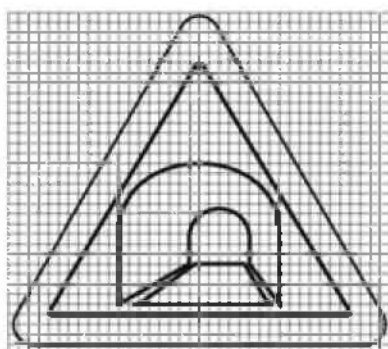
1.6

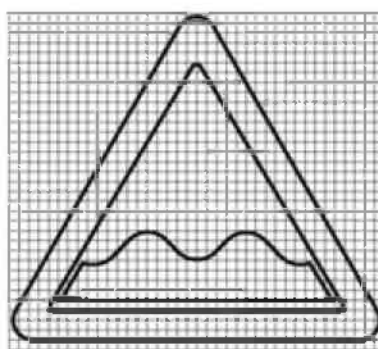
1.7

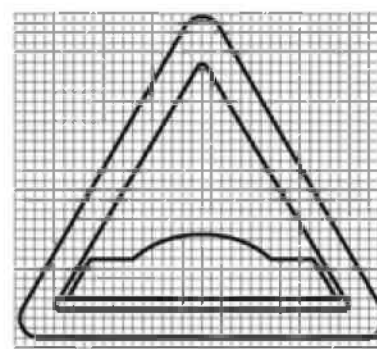
1.8

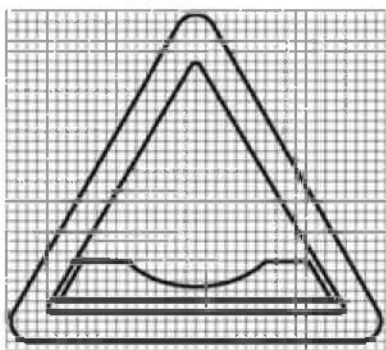
1.9

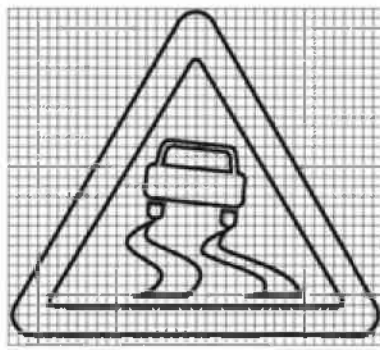
1.10

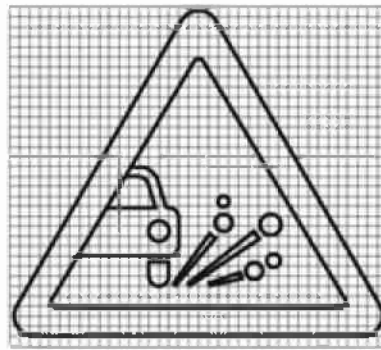
1.11

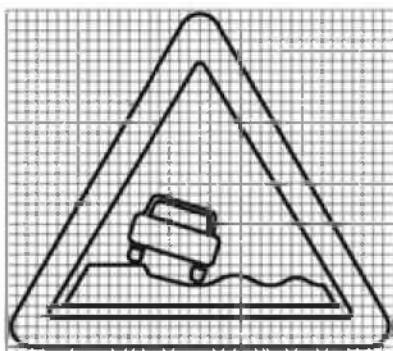
1.12

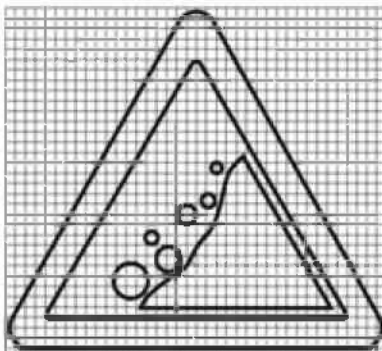
1.13

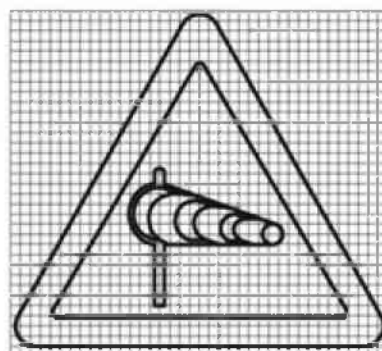
1.14

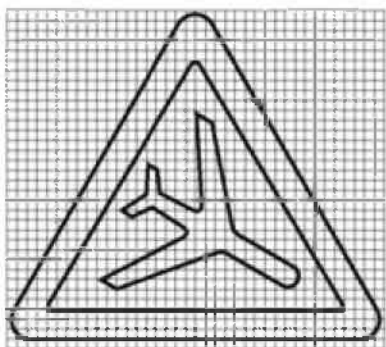
1.15

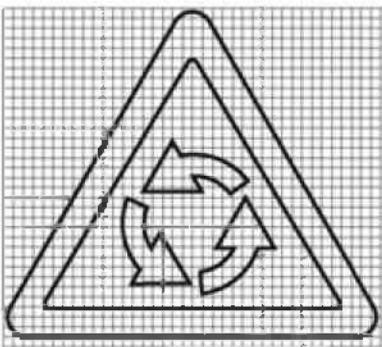
1.16

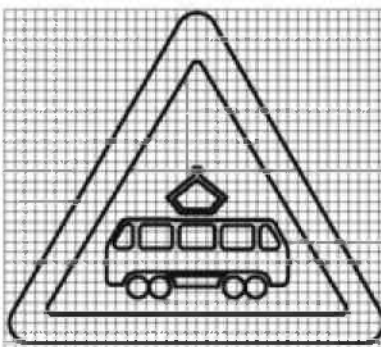
1.17

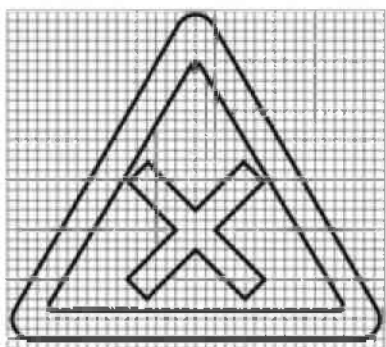
1.18

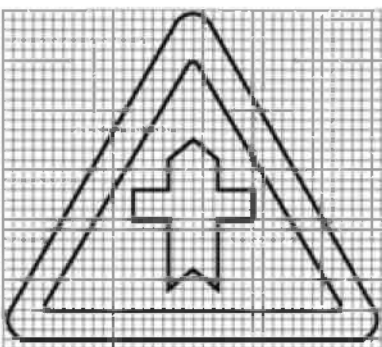
1.19

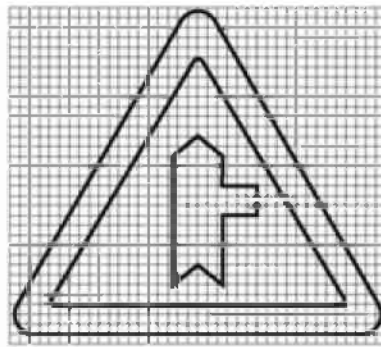
1.20

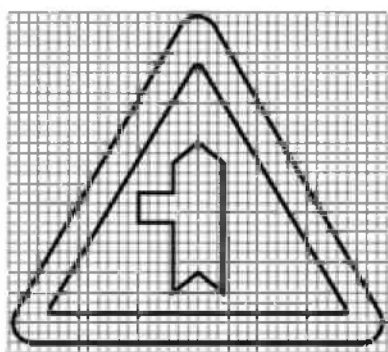
1.21

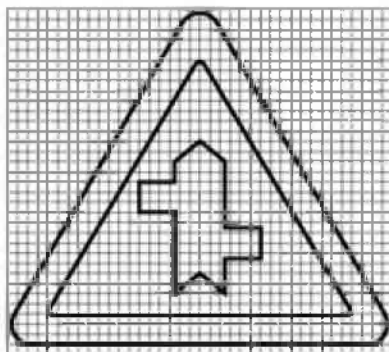
1.22

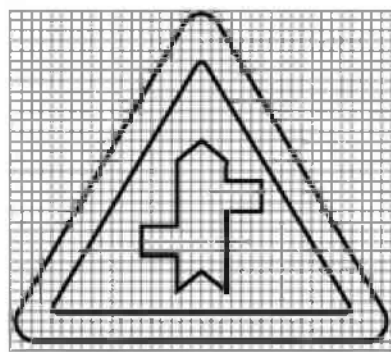
1.23.1

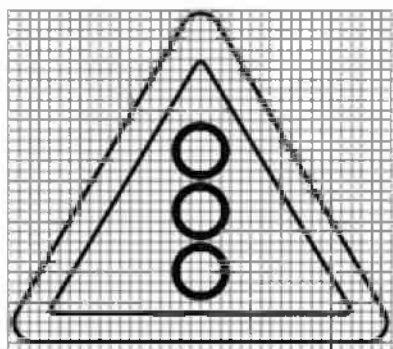
1.23.2

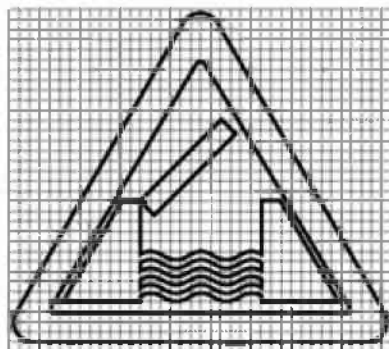
1.23.3

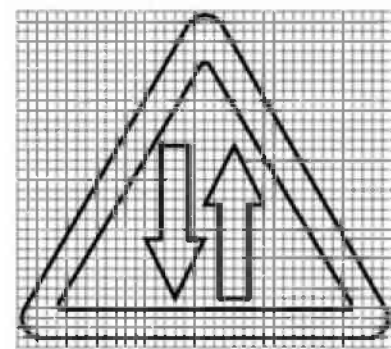
1.23.4

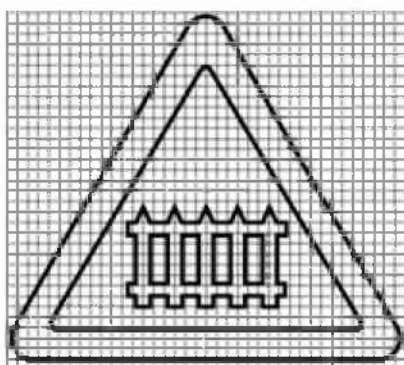
1.24

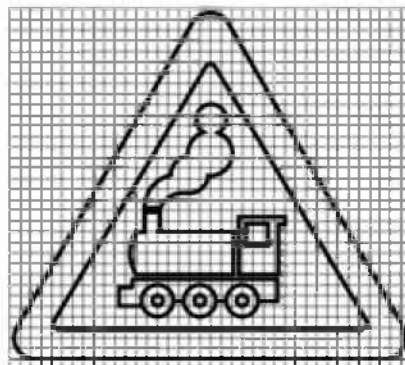
1.25

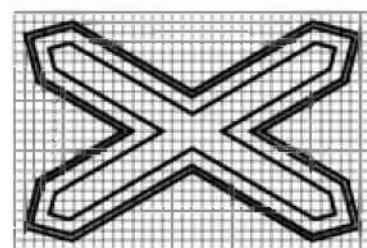
1.26

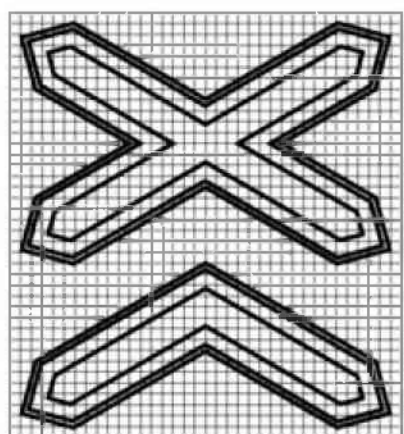
1.27

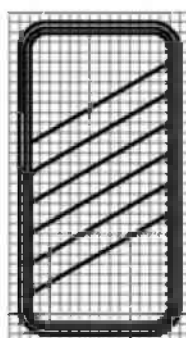
1.28

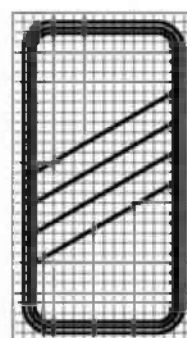
1.29

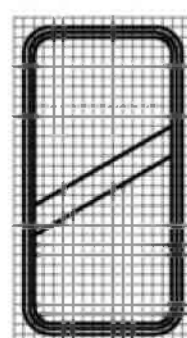
1.30

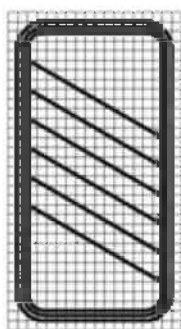
1.31.1

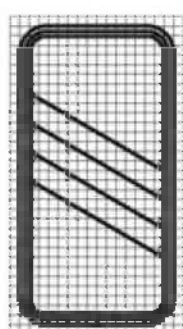
1.31.2

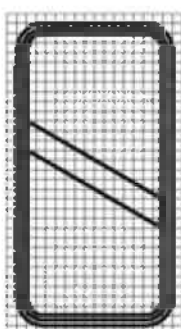
1.31.3

1.31.4

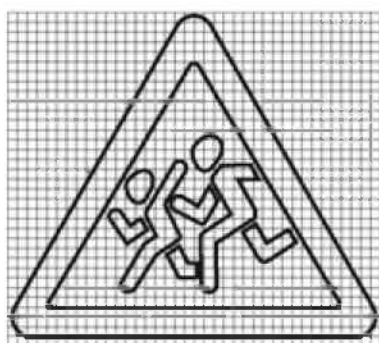
1.31.5

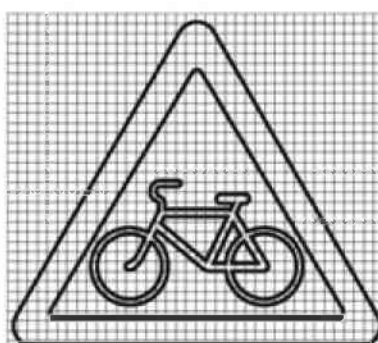
1.31.6

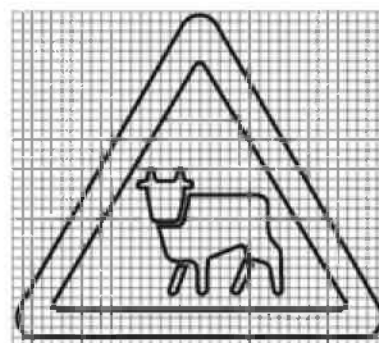
1.32

1.33

1.34

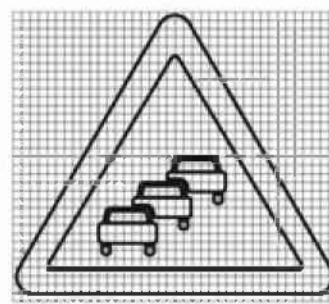
1.35

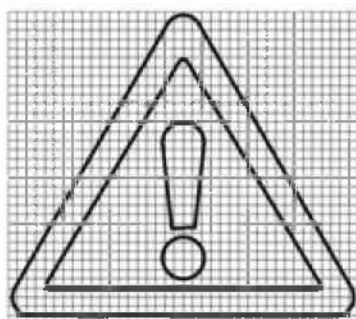
1.36

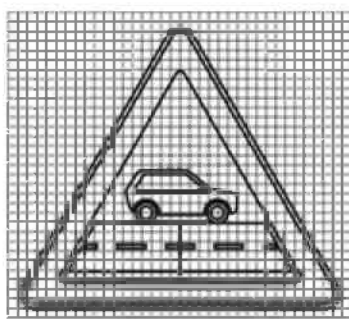
1.37

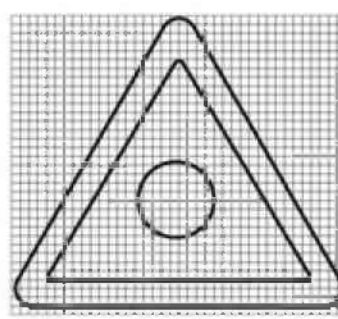
1.38

1.39

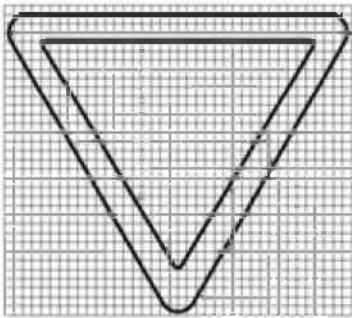

1.40

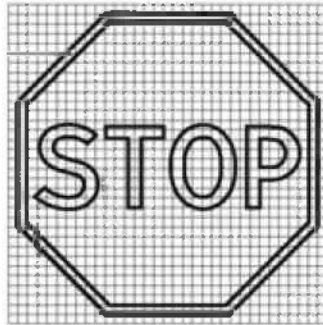

1.41

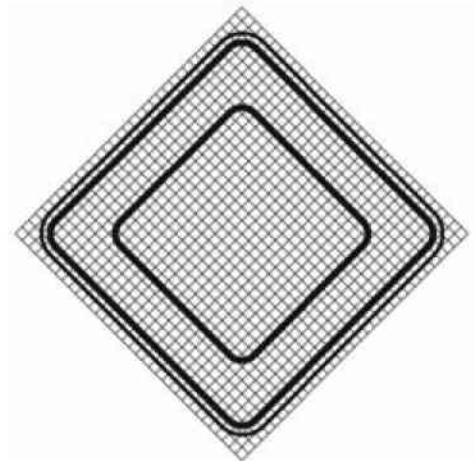
А.2 Знаки пріоритету

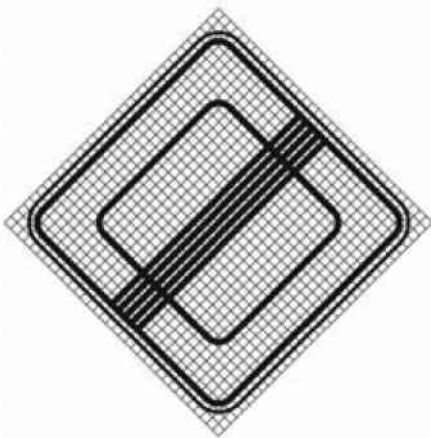
2.1

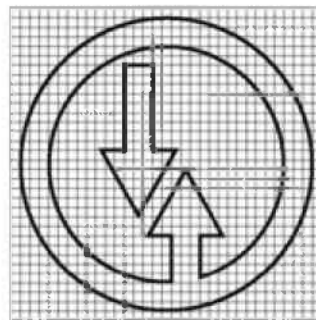
2.2

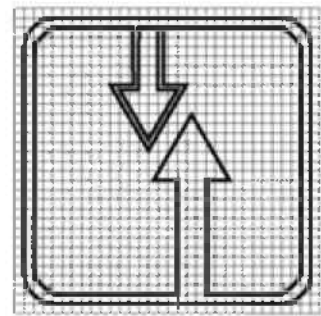
2.3

2.4

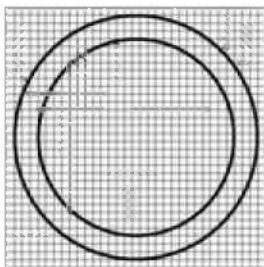

2.5

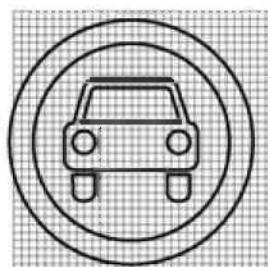

2.6

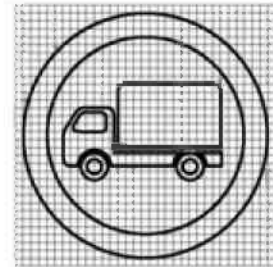
А.3 Заборонні знаки

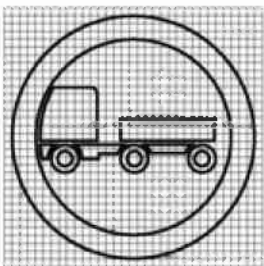
3.1

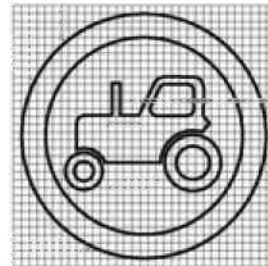
3.2

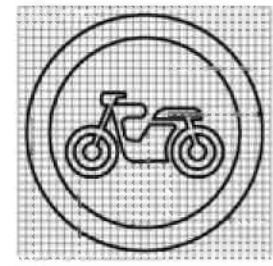
3.3

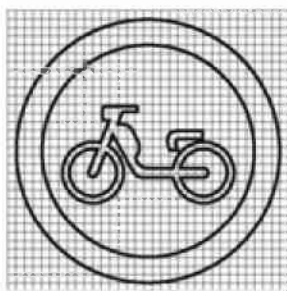
3.4

3.5

3.6

3.7

3.8

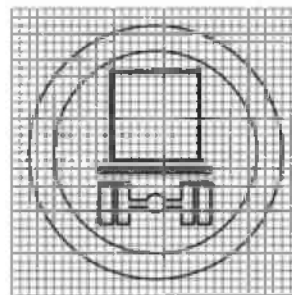
3.9

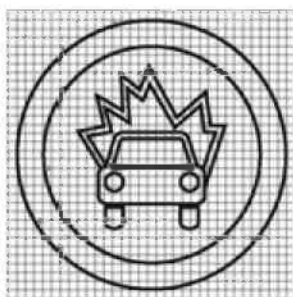
3.10

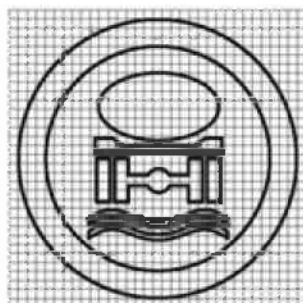
3.11

3.12

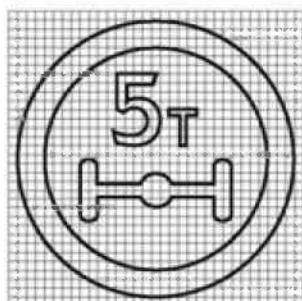
3.13

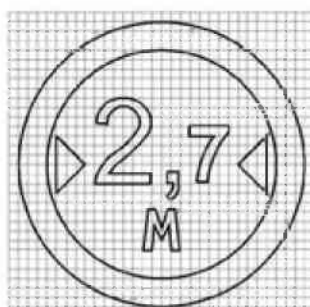
3.14

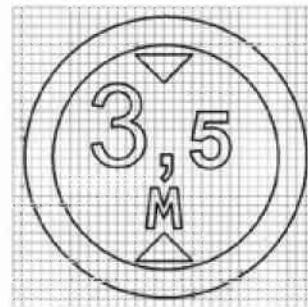
3.15

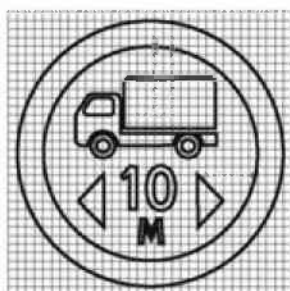
3.16

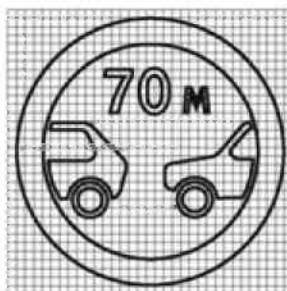
3.17

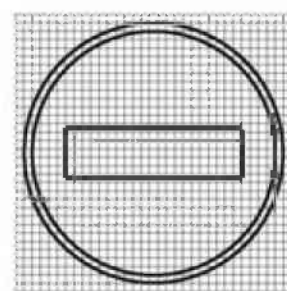
3.18

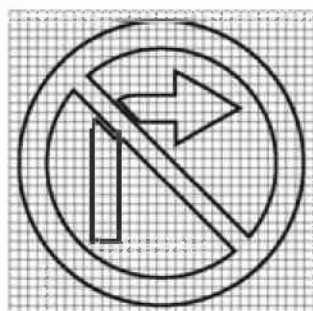

3.19

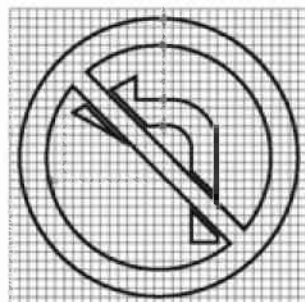

3.21

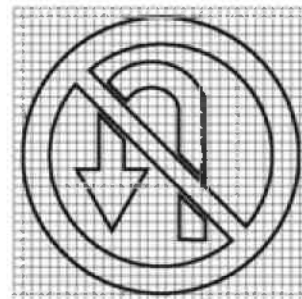

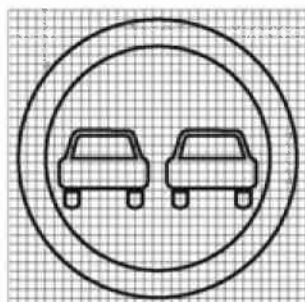
3.22

3.23

3.24

3.25

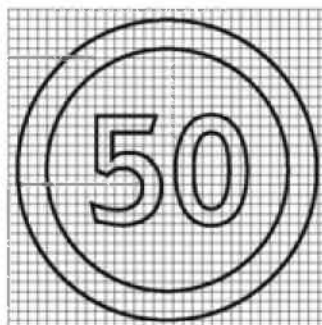
3.26

3.27

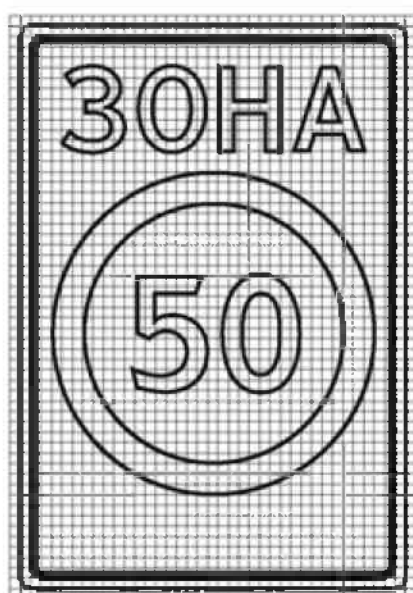
3.28

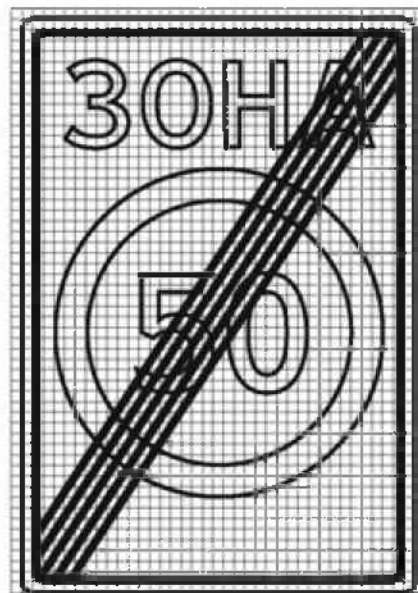
3.29

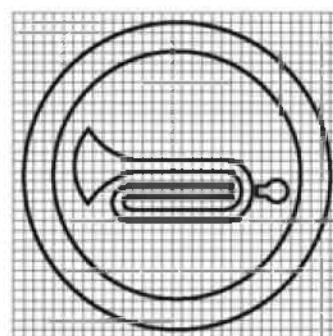
3.30

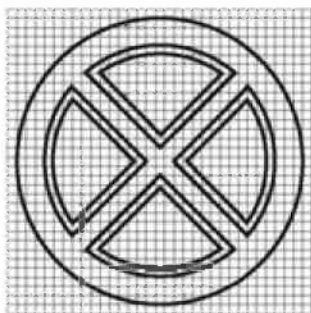
3.31

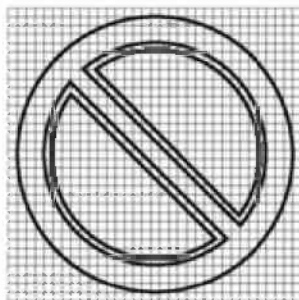
3.32

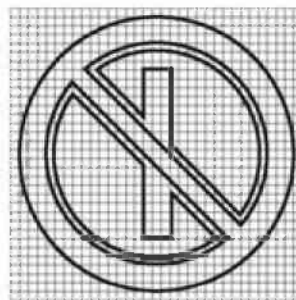
3.33

3.34

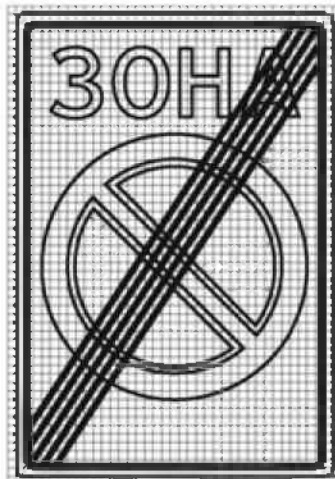
3.35

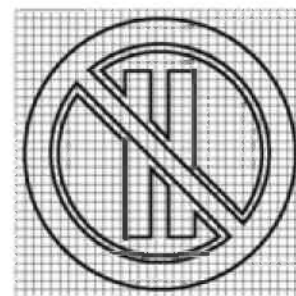
3.36

3.38

3.39

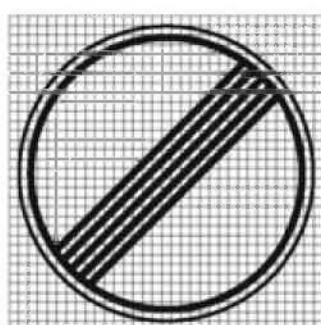
3.37

3.40

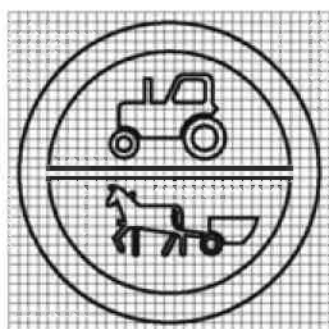
3.41

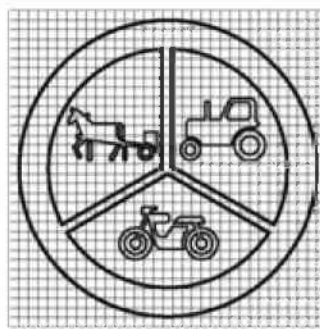
3.42

3.43

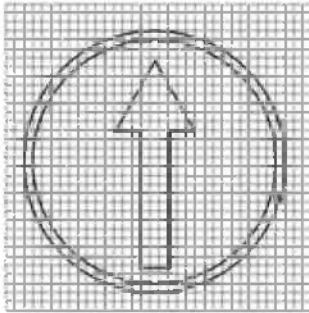

3.44

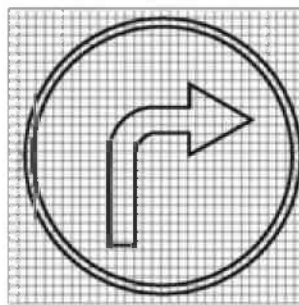

3.45

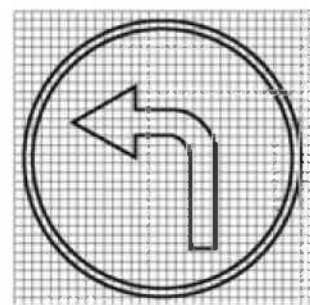
А.4 Наказові знаки

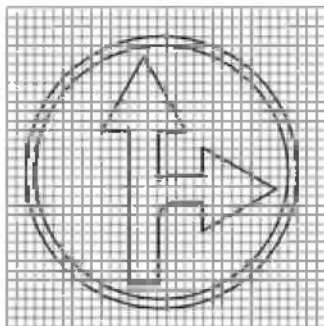
4.1

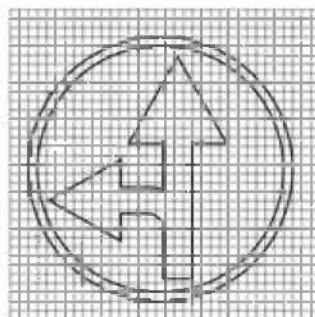
4.2

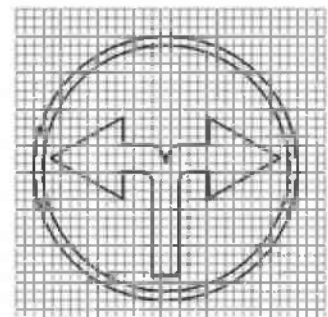
4.3

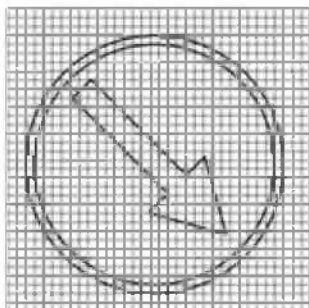
4.4

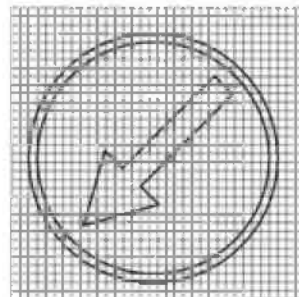
4.5

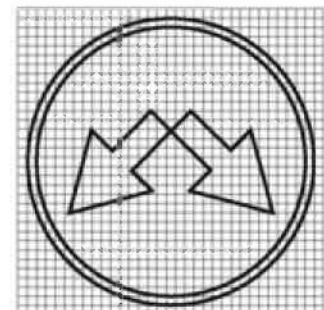
4.6

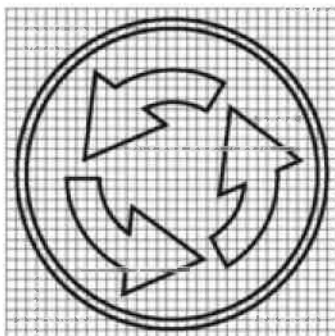
4.7

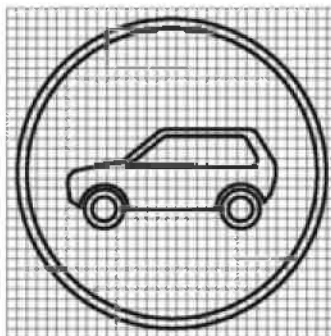
4.8

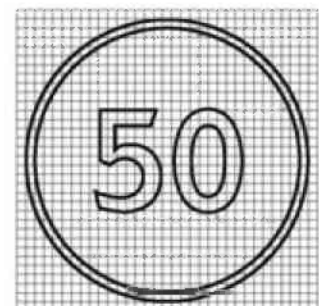
4.9

4.10

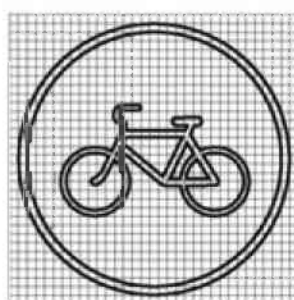
4.11

4.12

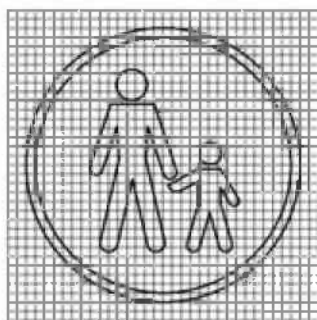
4.13

4.14

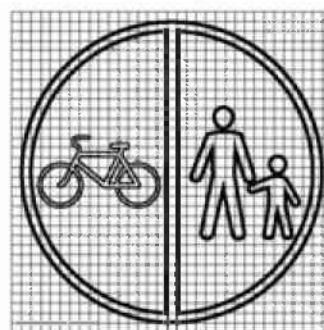
4.15

4.16

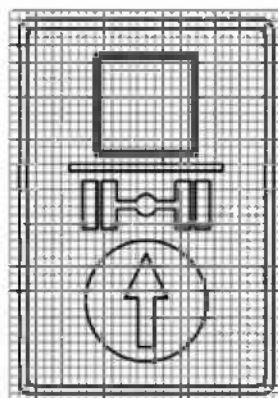
4.17

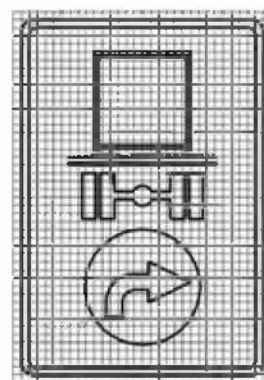
4.18

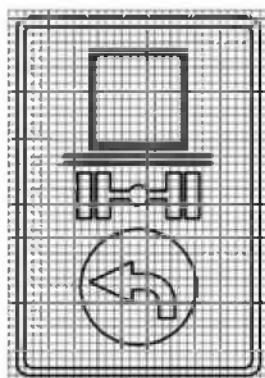
4.19

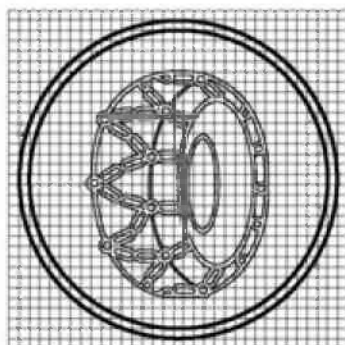
4.20.1

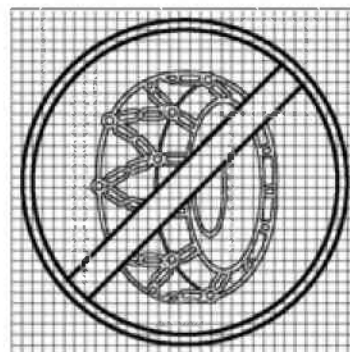
4.20.2

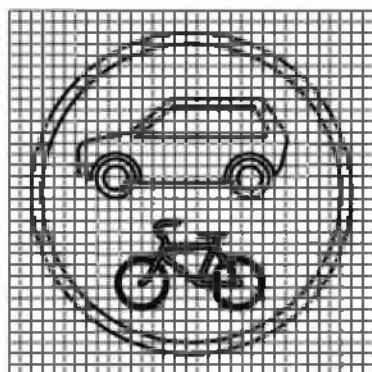
4.20.3

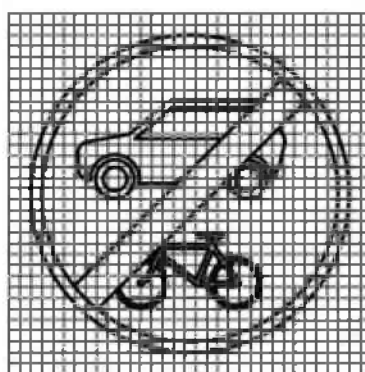
4.21

4.22

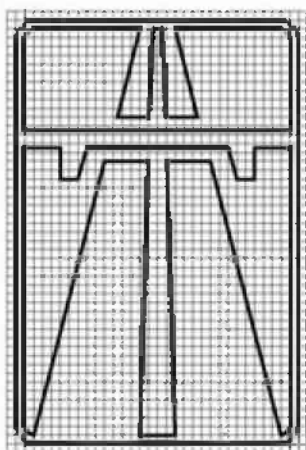

4.23

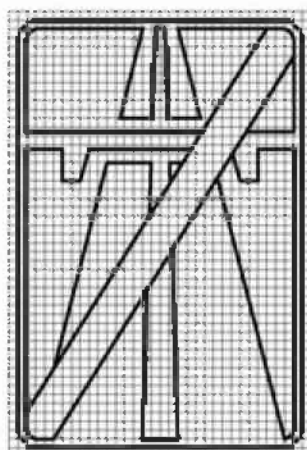

4.24

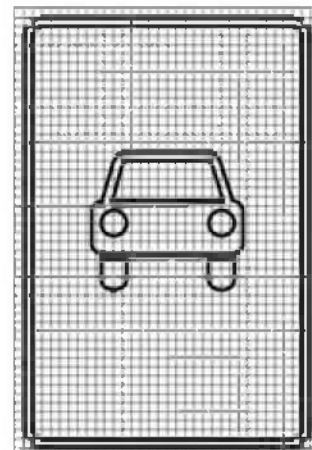
A.5 Інформаційно-вказівні знаки

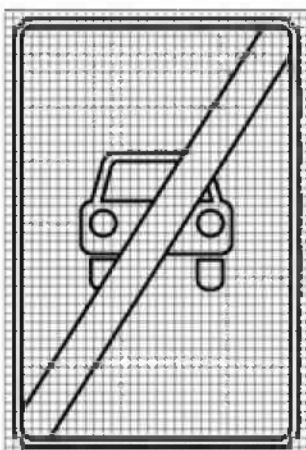
5.1

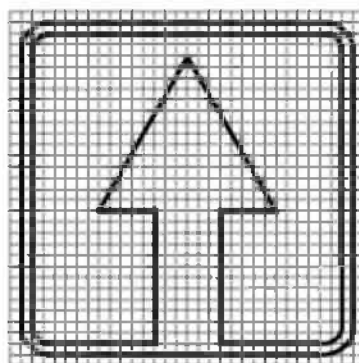
5.2

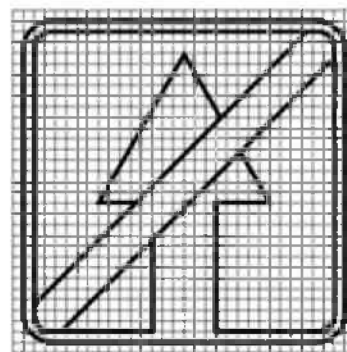
5.3

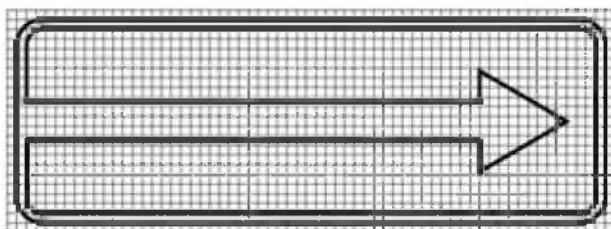
5.4

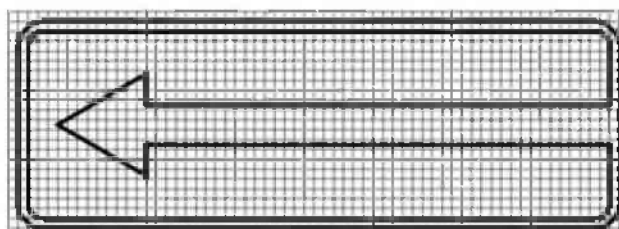
5.5

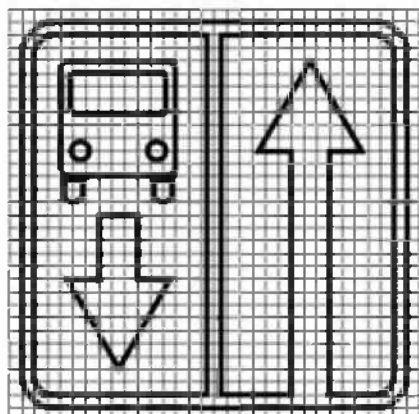
5.6

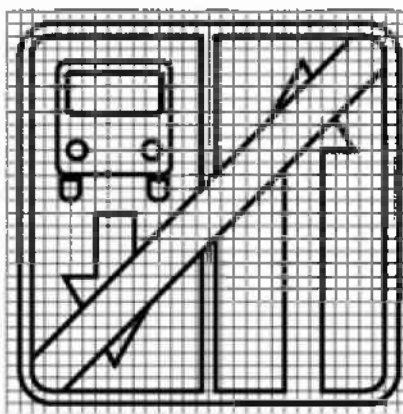
5.7.1

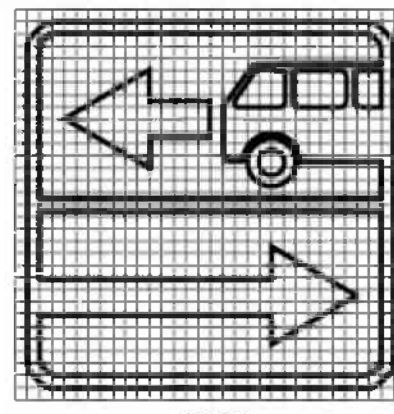
5.7.2

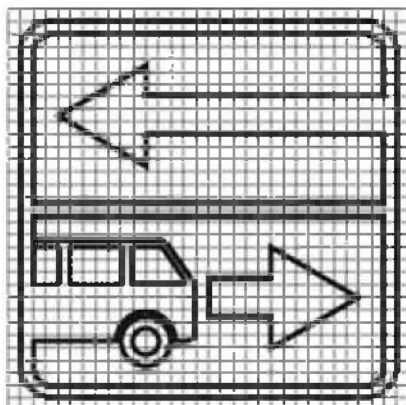
5.8

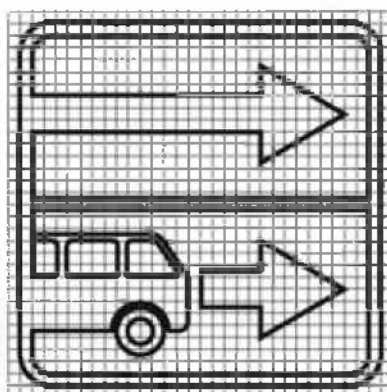
5.9

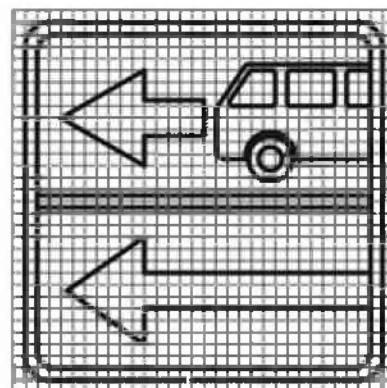
5.10.1

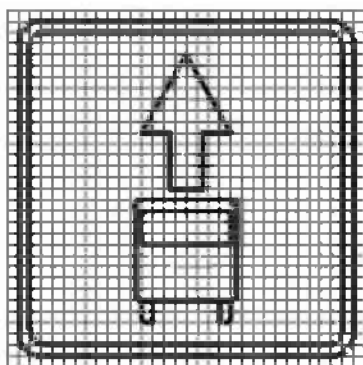
5.10.2

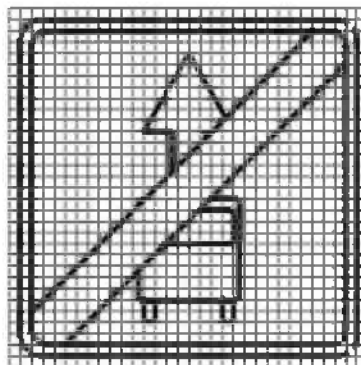
5.10.3

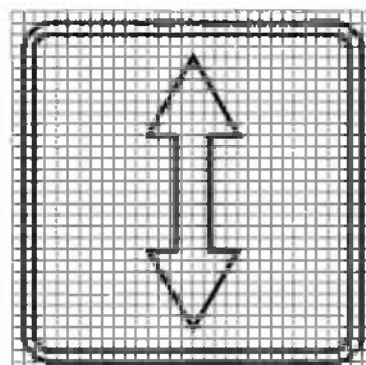
5.10.4

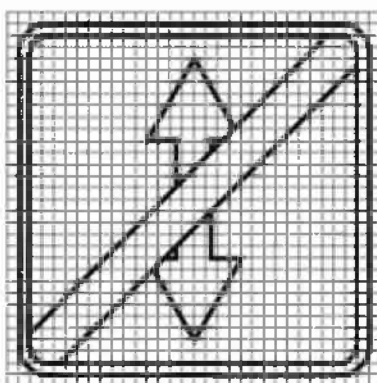
5.11

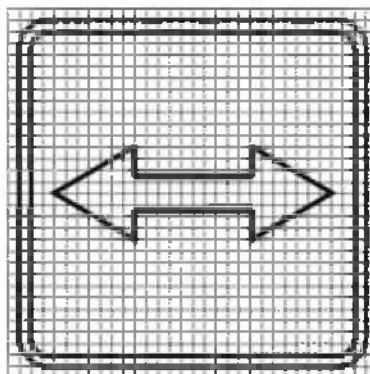
5.12

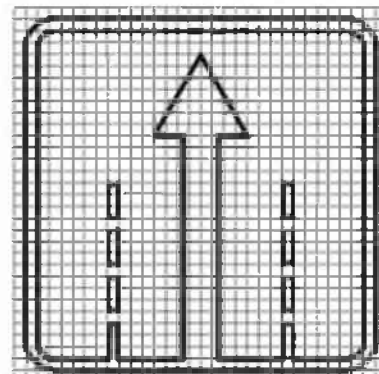
5.13

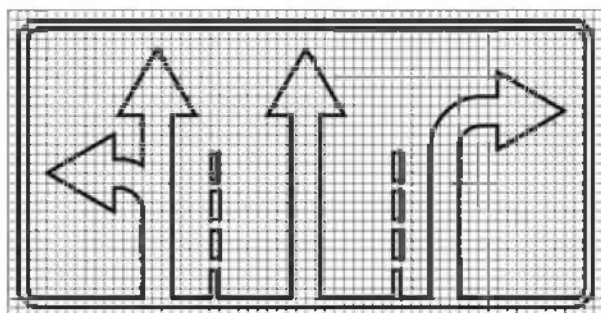
5.14

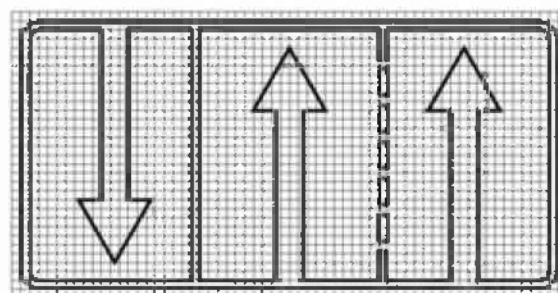
5.15

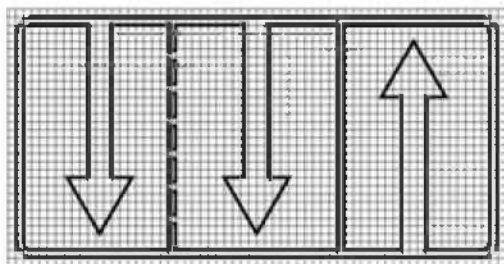
5.18

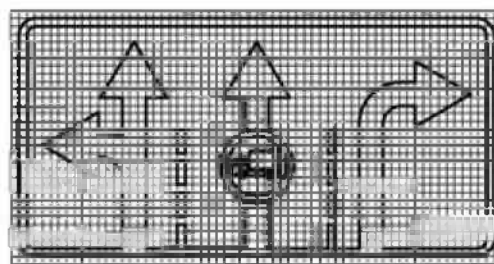
5.16

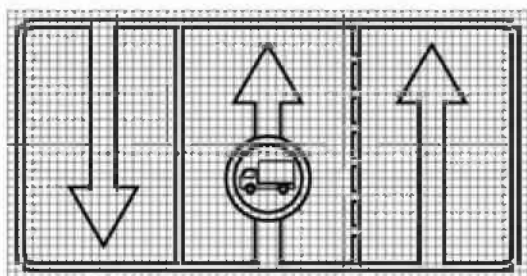
5.17.1

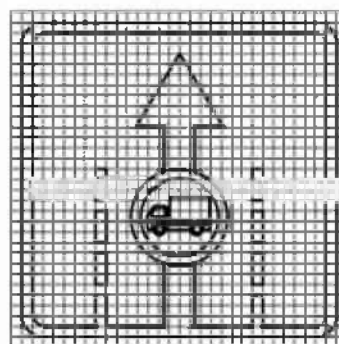
5.17.2

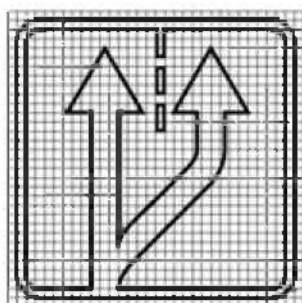
5.19.1

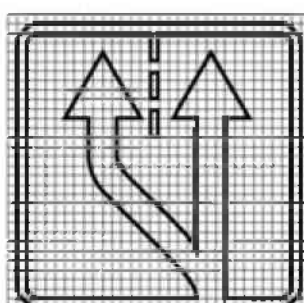
5.19.2

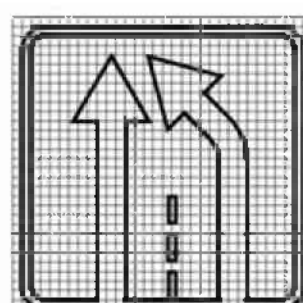
5.19.3

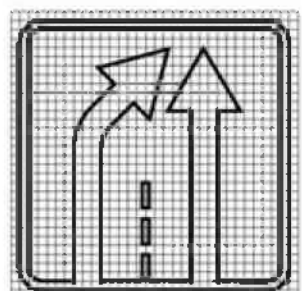
5.20.1

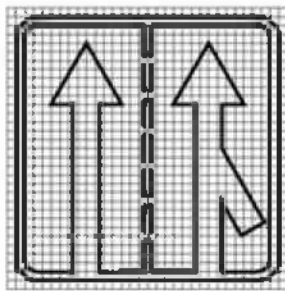
5.20.2

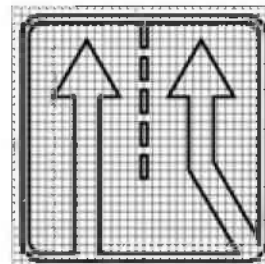
5.21.1

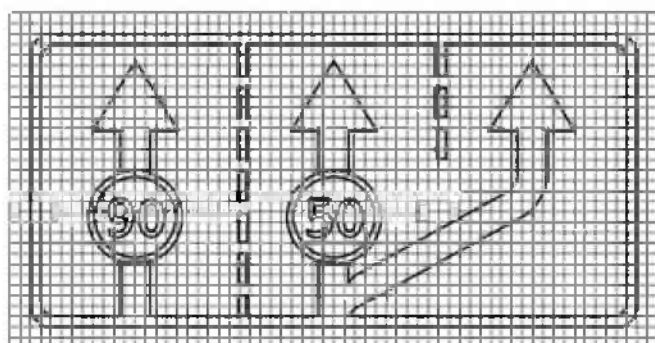
5.21.2

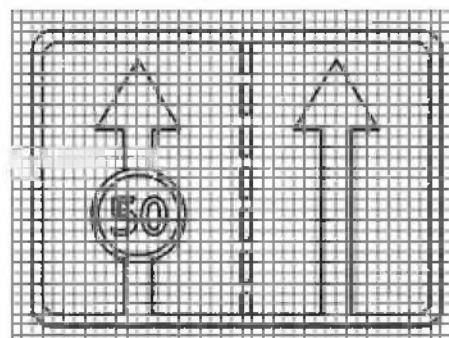
5.22

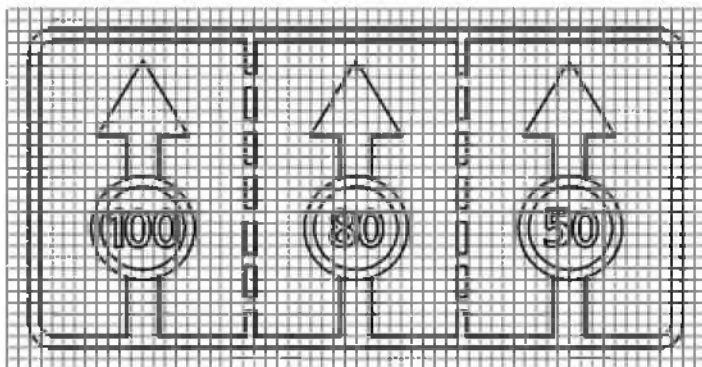
5.23

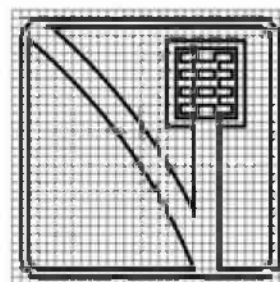
5.24

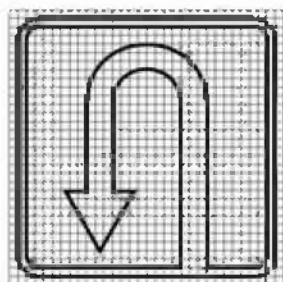
5.25

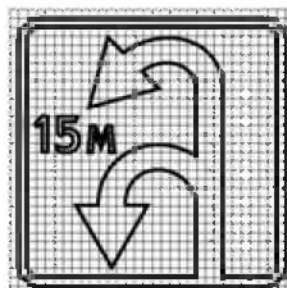
5.26

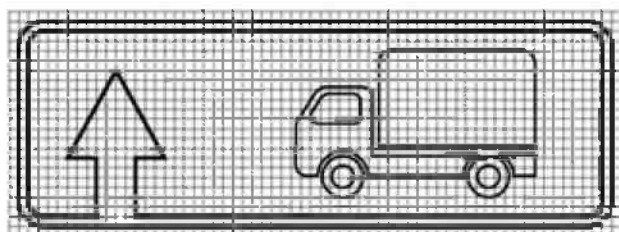
5.28

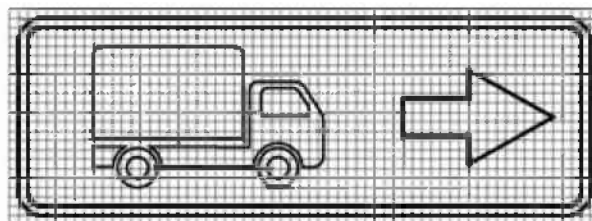
5.29

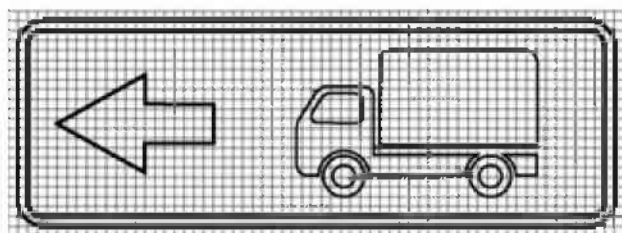
5.30

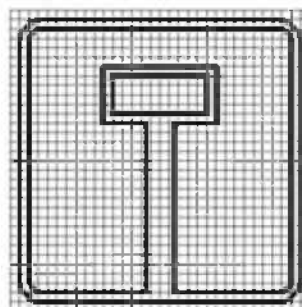
5.31.1

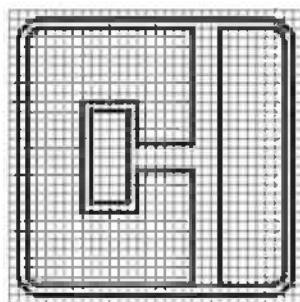
5.31.2

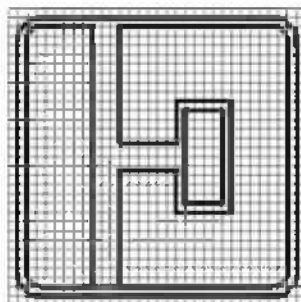
5.31.3

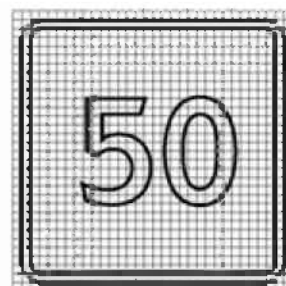
5.32.1

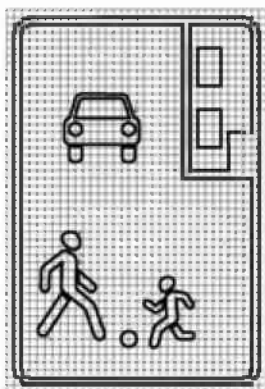
5.32.2

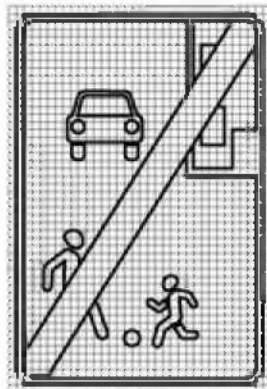
5.32.3

5.33

5.34

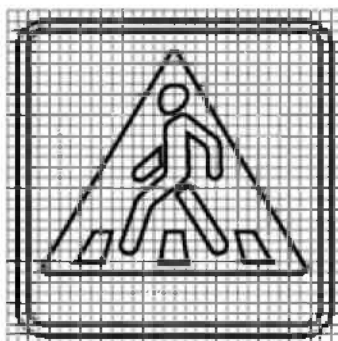
5.35

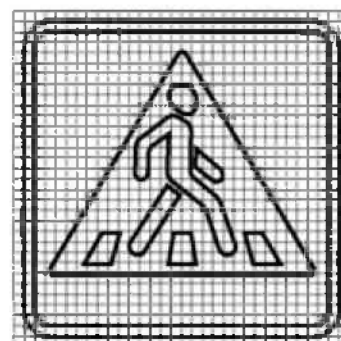
5.36

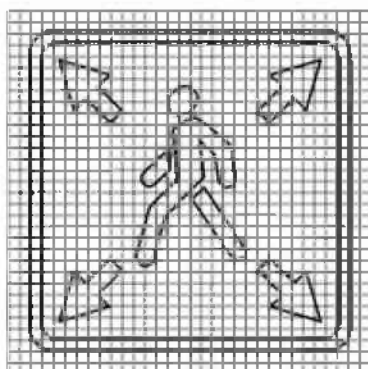
5.37

5.38.1

5.38.2

5.39

5.40.1

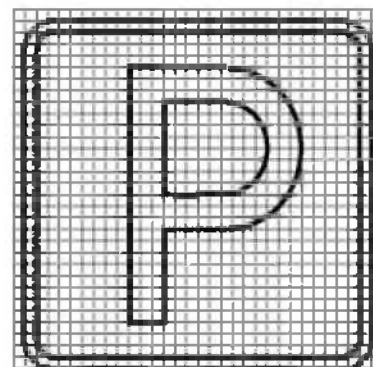
5.40.2

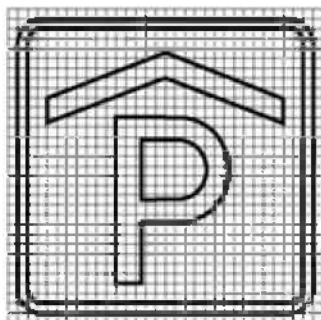
5.41.1

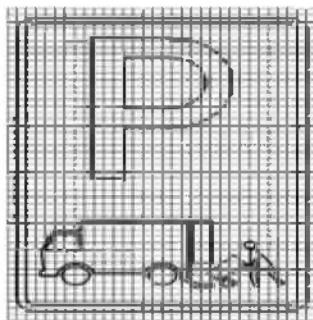
5.41.2

5.42.1

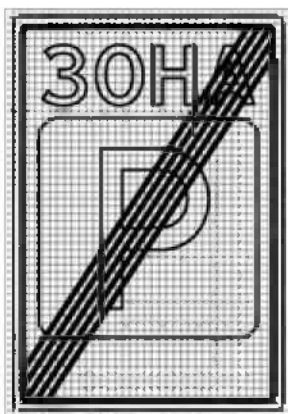
5.42.2

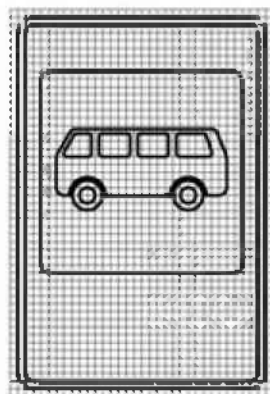
5.42.3

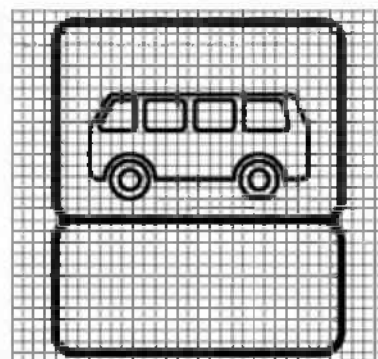
5.43

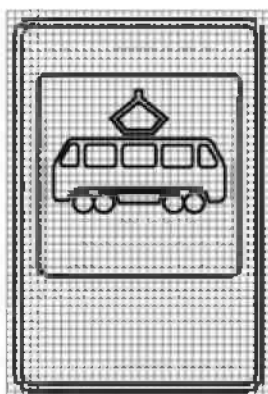
5.44

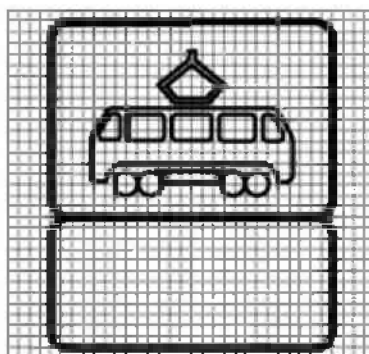
5.45.1

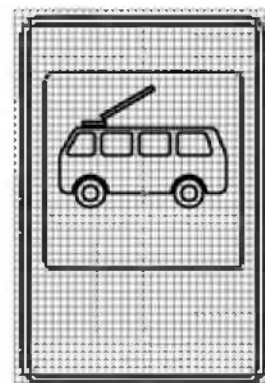
5.45.2

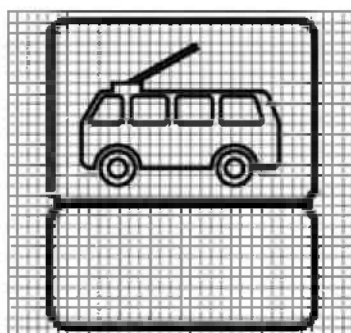
5.46.1

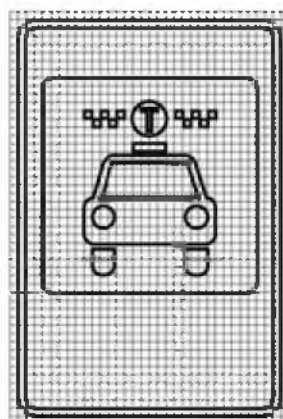
5.46.2

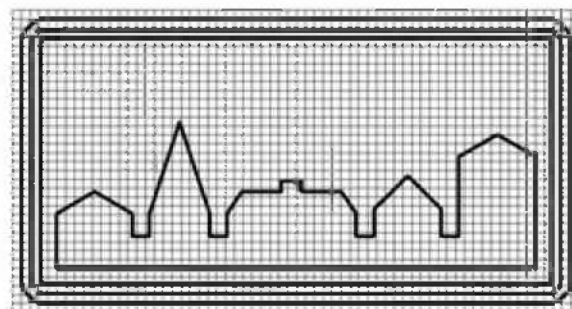
5.47.1

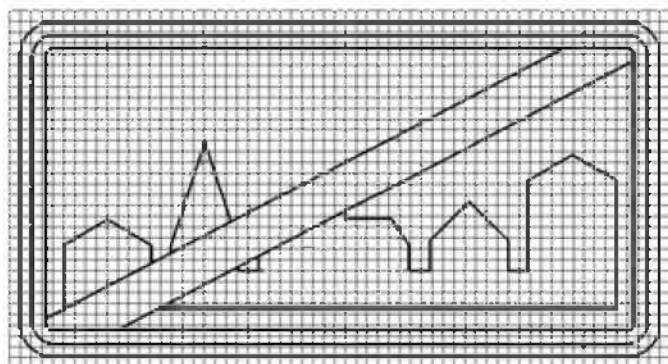
5.47.2

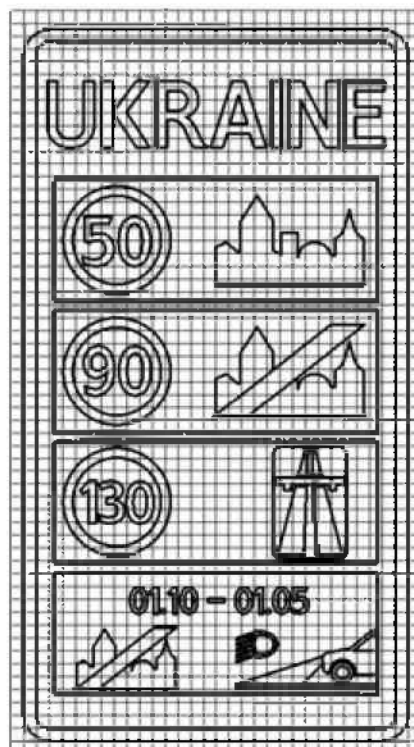
5.48

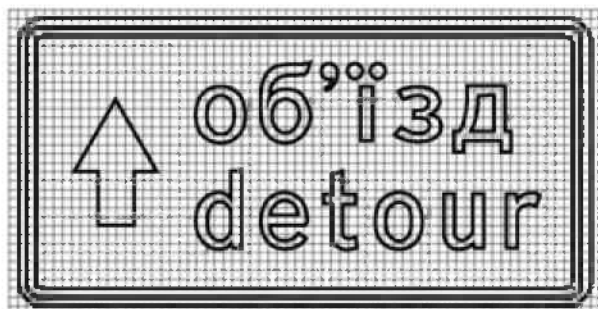
5.53

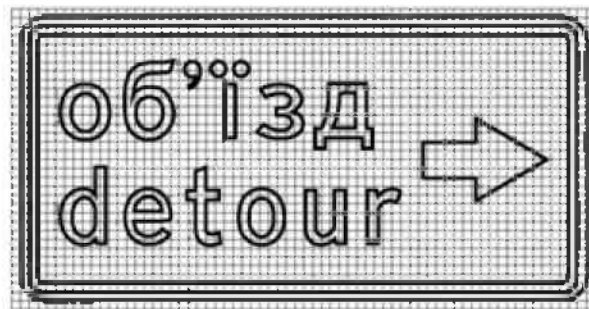
5.54

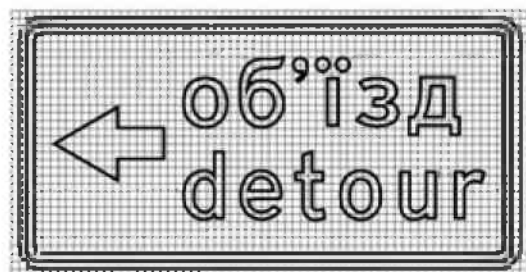
5.55

5.64.1

5.64.2

5.64.3

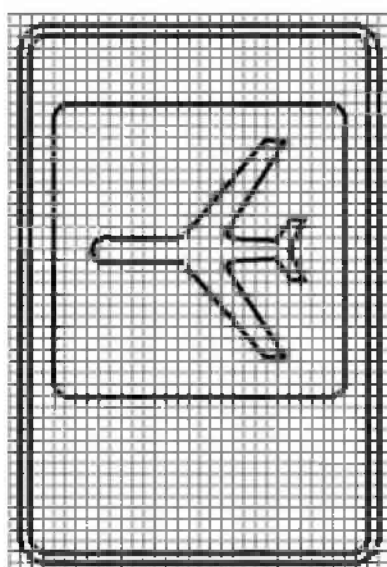
5.68

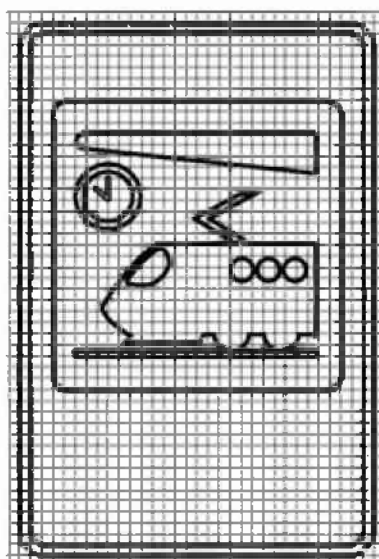
5.69

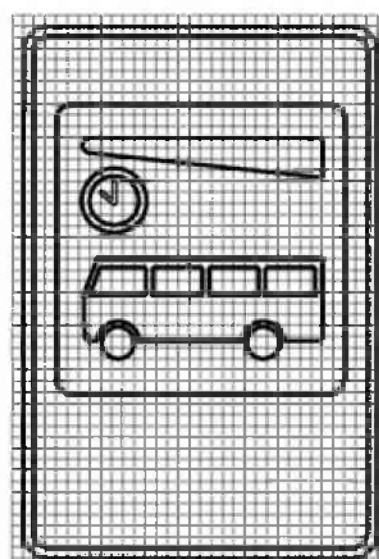
5.70

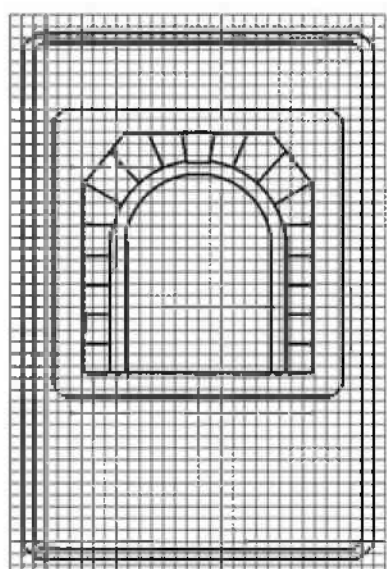
5.71

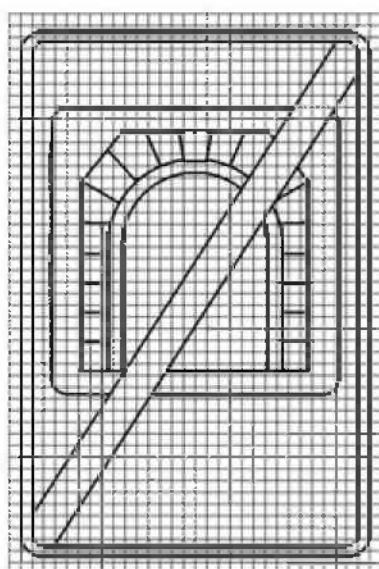
5.72

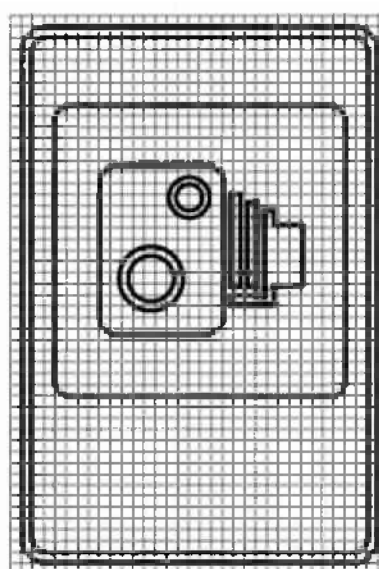
5.73

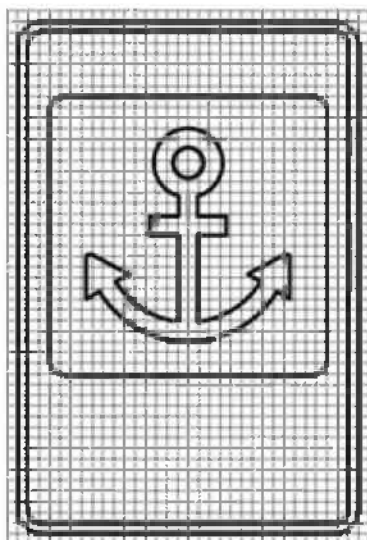
5.74

5.75

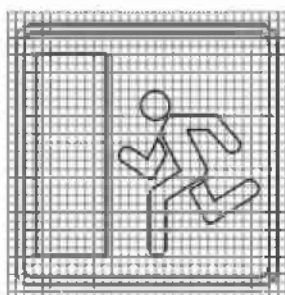
5.76

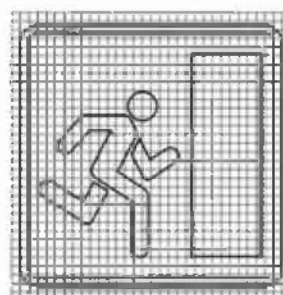
5.77

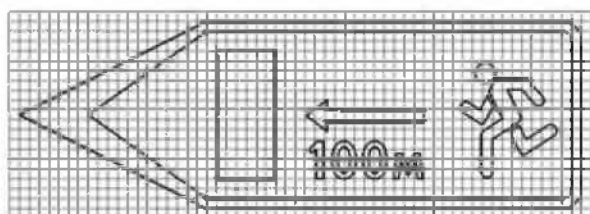
5.78

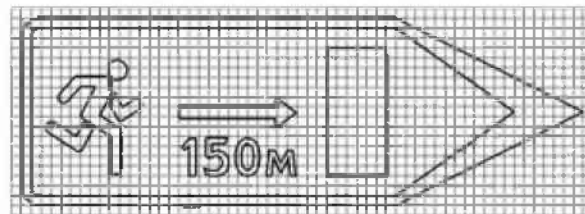
5.79.1

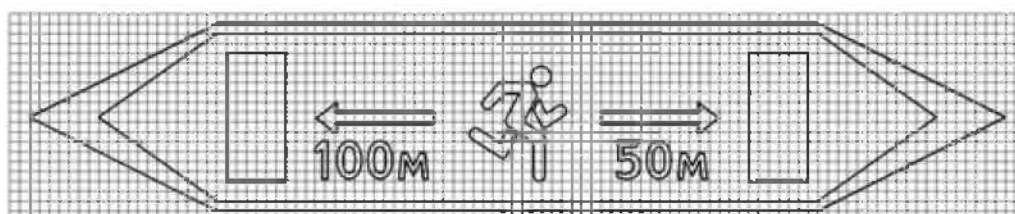
5.79.2

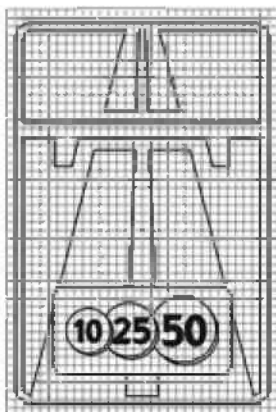
5.80.1

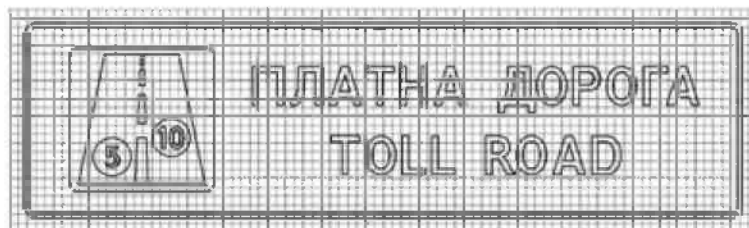
5.80.2

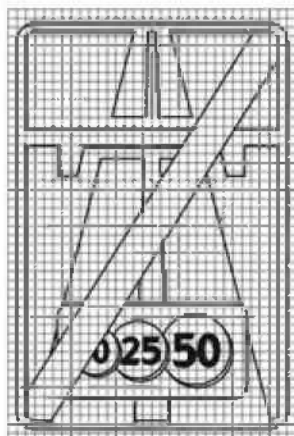
5.81

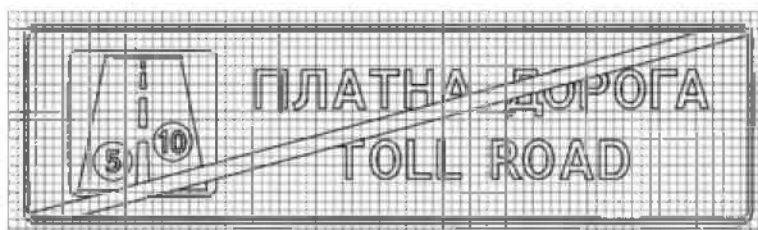
5.82.1

5.83.1

5.82.2

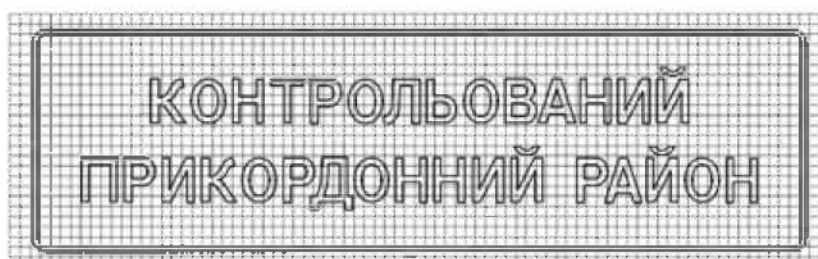
5.83.2

5.84

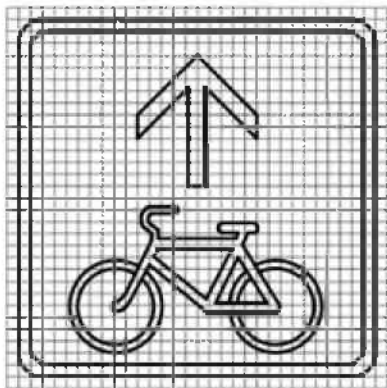
5.85

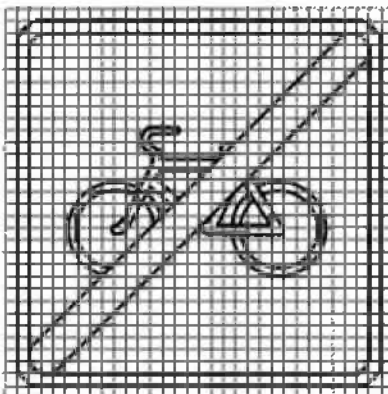
5.86

5.87

5.88

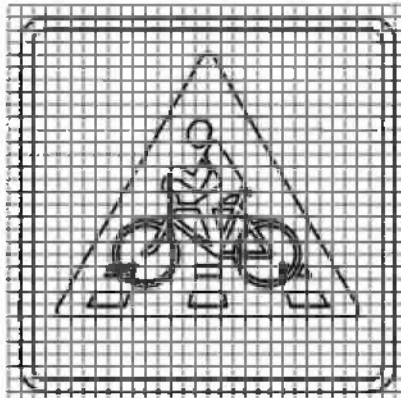
5.89

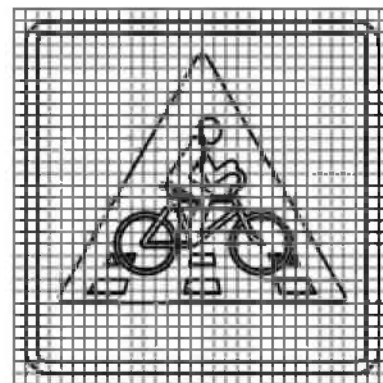
5.90

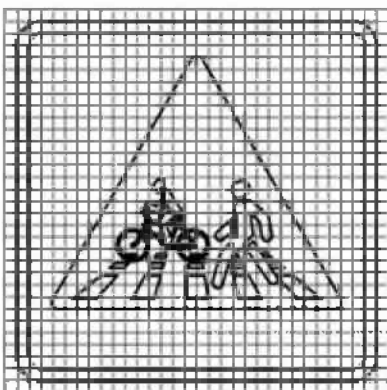
5.91

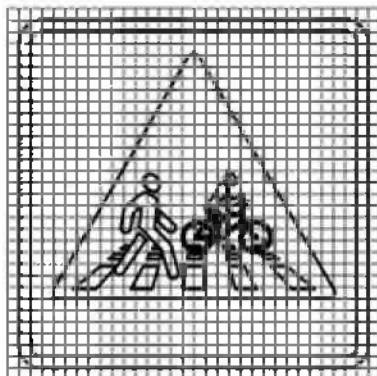
5.92.1

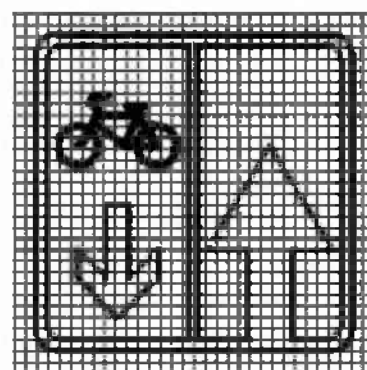
5.92.2

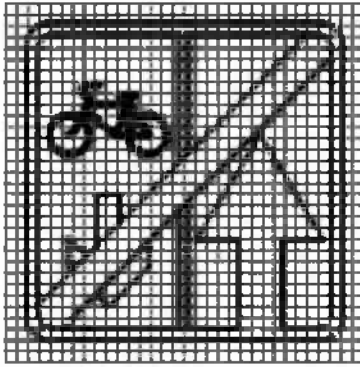
5.93.1

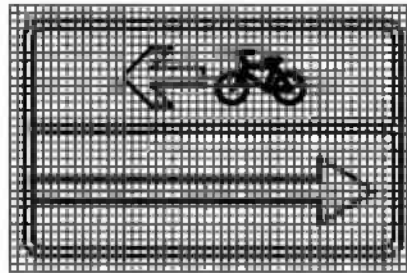
5.93.2

5.94.1

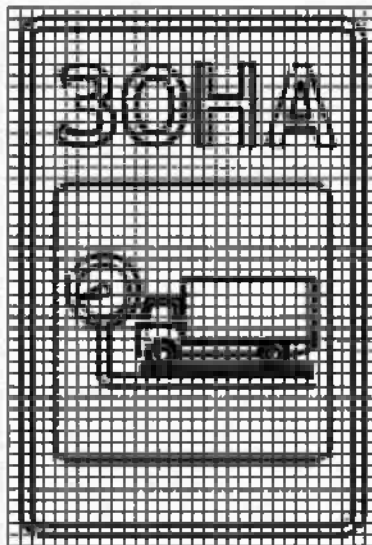
5.94.2

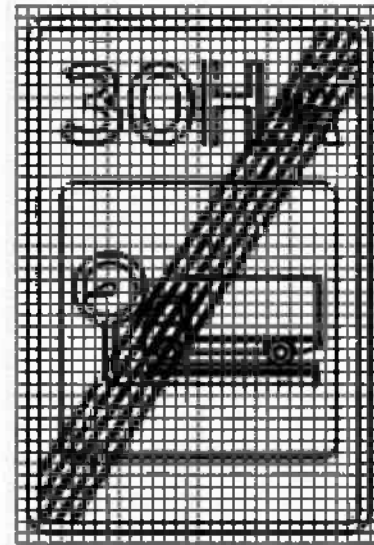
5.95.1

5.95.2

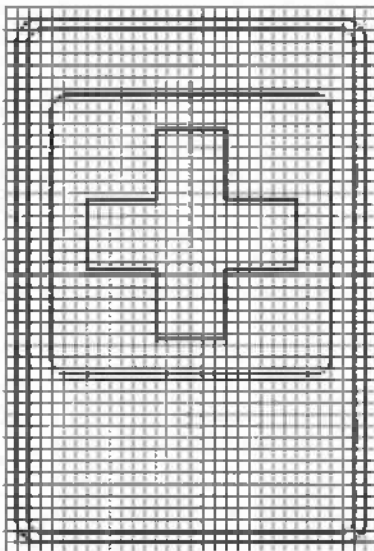

5.96.1

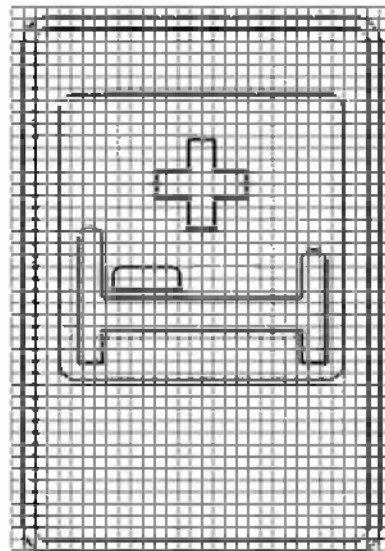

5.96.2

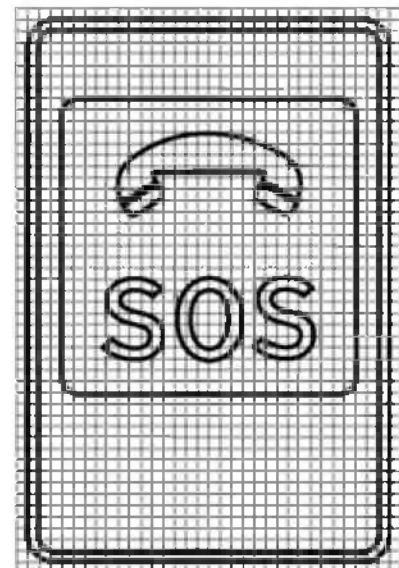
А.6 Знаки сервісу

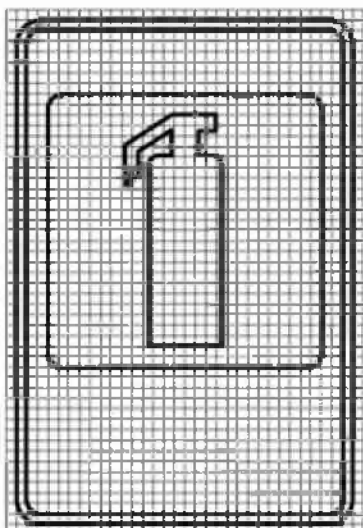
6.1

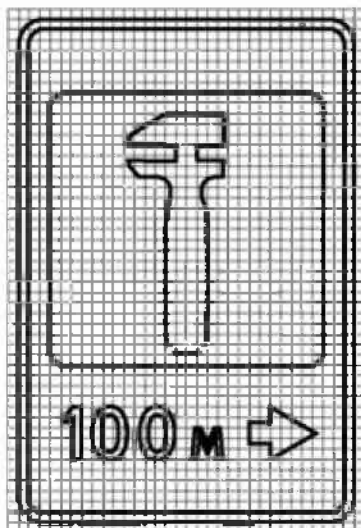
6.2

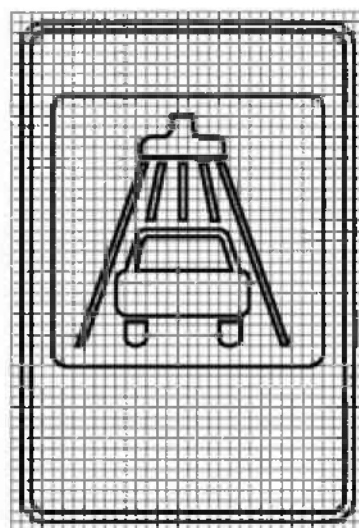
6.3

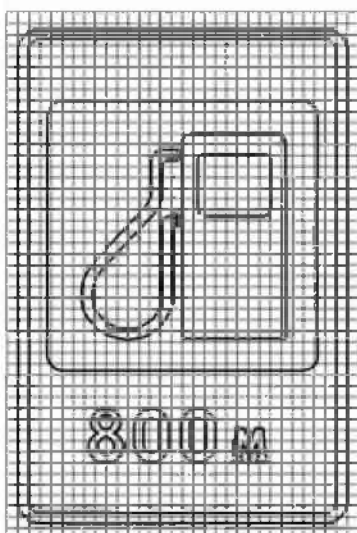
6.4

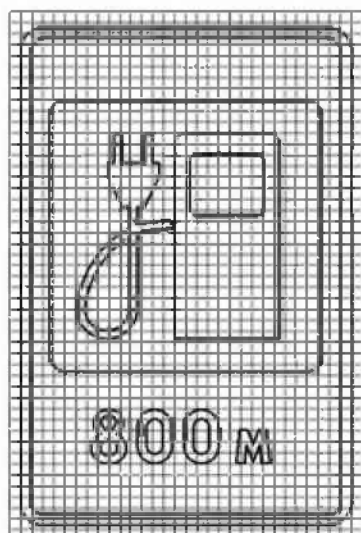
6.5

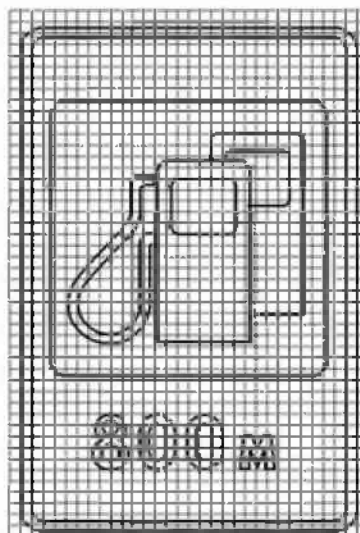
6.6

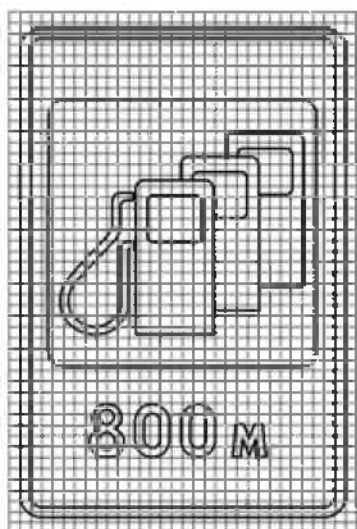
6.7.1, 6.7.2

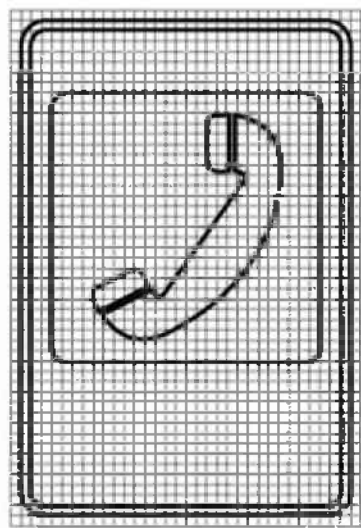
6.7.3

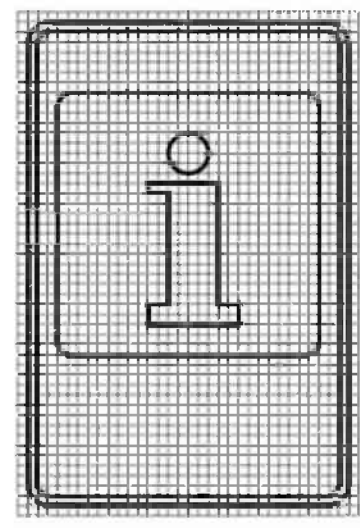
6.7.4-6.7.6

6.7.7

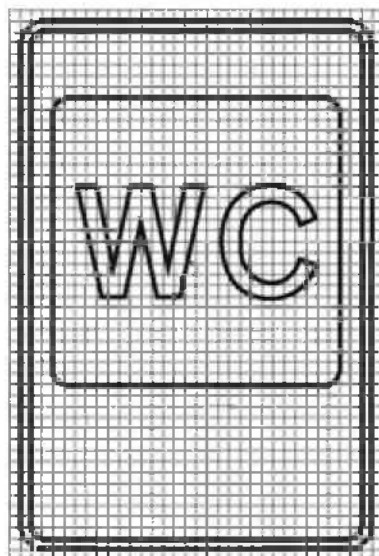
6.8

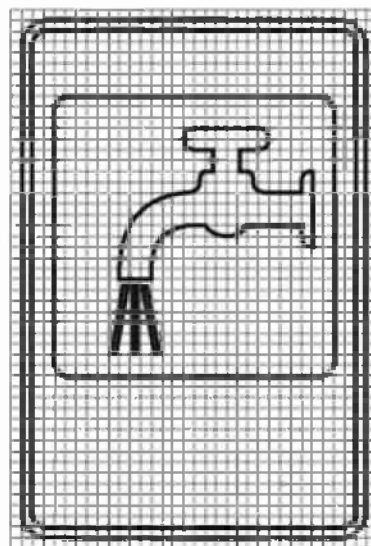
6.9

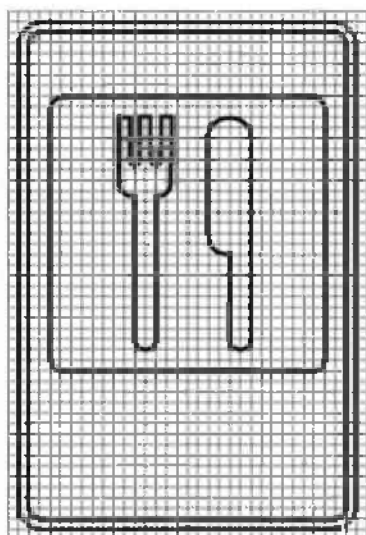
6.10

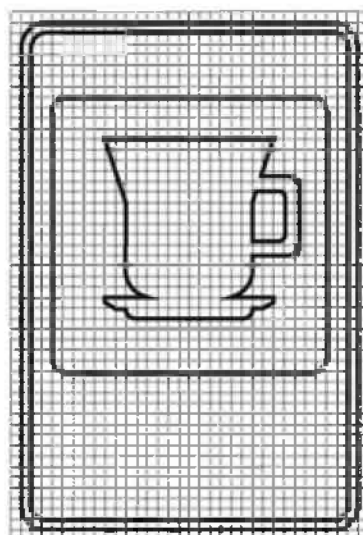
6.11

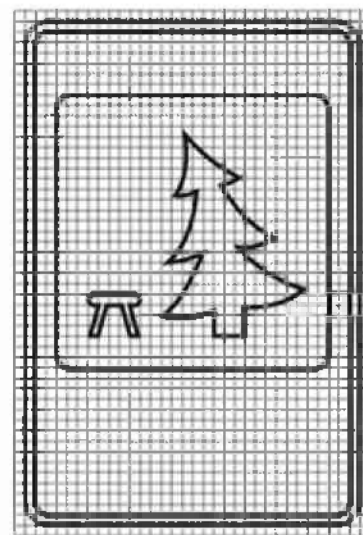
6.12

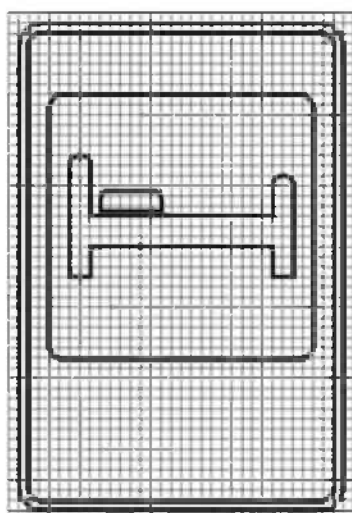
6.13

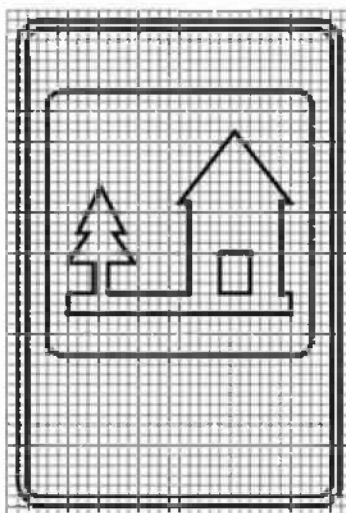
6.14

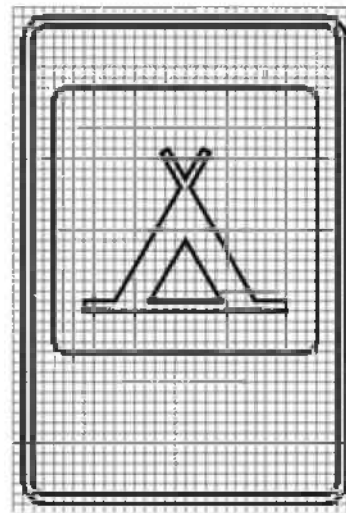
6.15

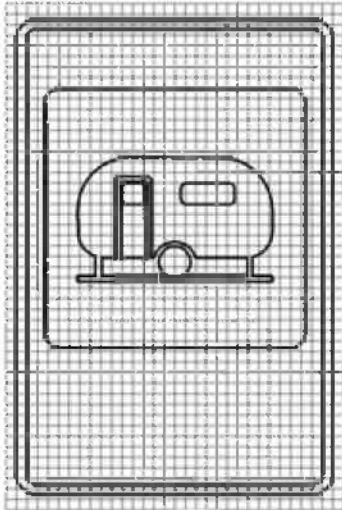
6.16

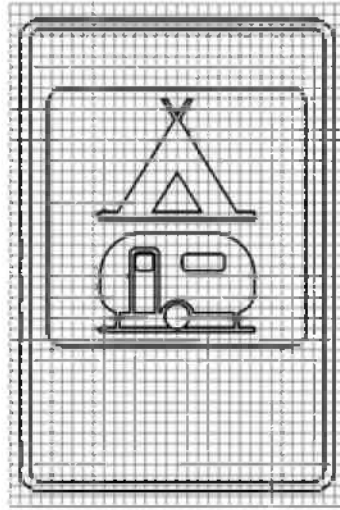
6.17

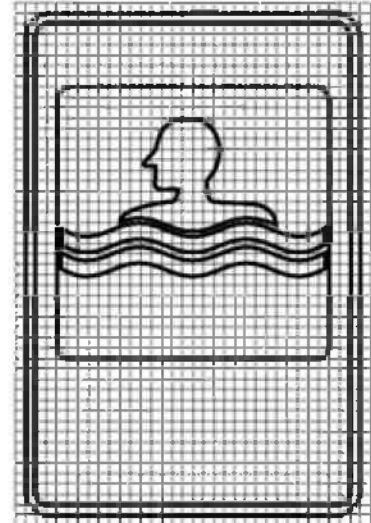
6.18

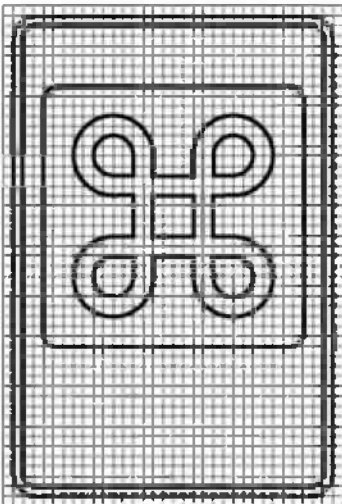
6.19

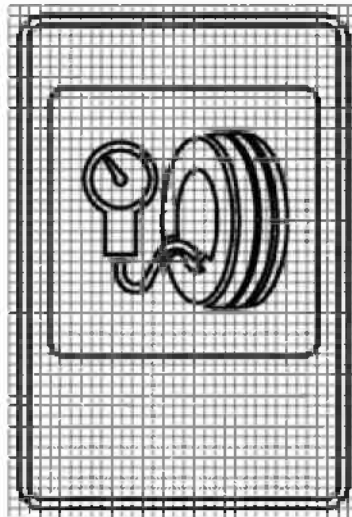
6.20

6.21

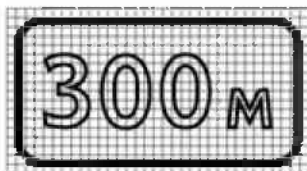

6.22

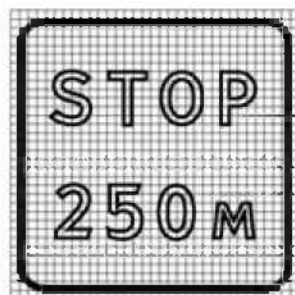

6.23

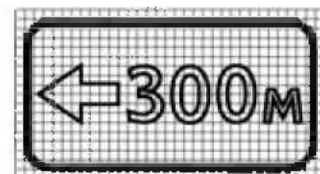
А.7 Таблички до дорожніх знаків

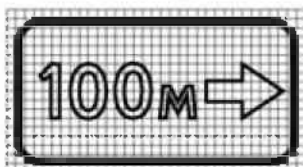
7.1.1

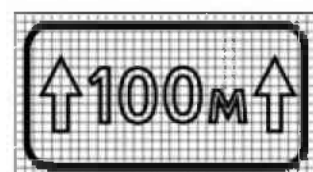
7.1.2

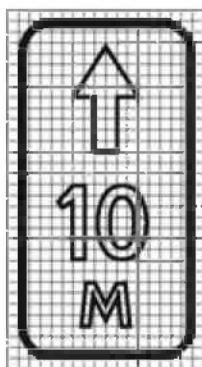
7.1.3

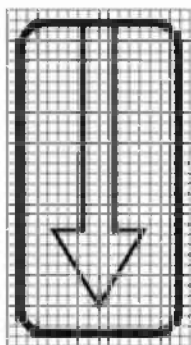
7.1.4

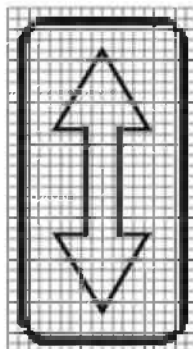
7.2.1

7.2.2

7.2.3

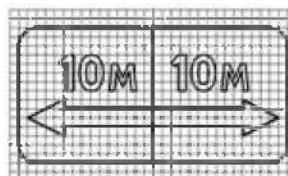
7.2.4

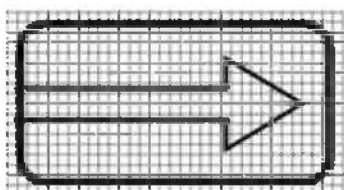
7.2.5

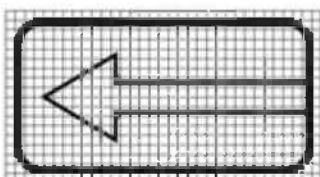
7.2.6

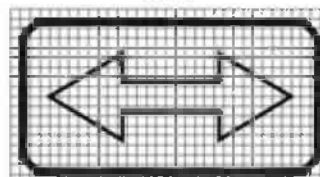
7.2.7

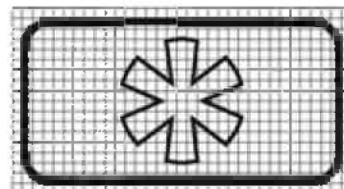
7.3.1

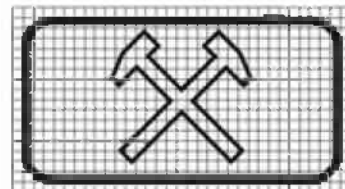
7.3.2

7.3.3

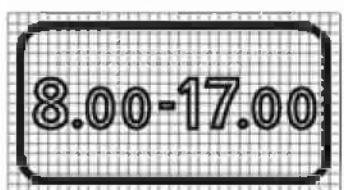
7.4.1

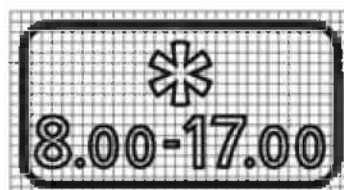
7.4.2

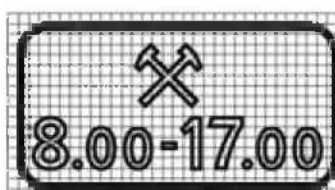
7.4.3

7.4.4

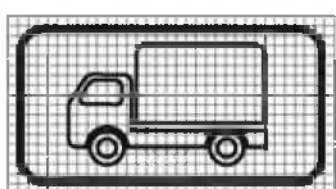
7.4.5

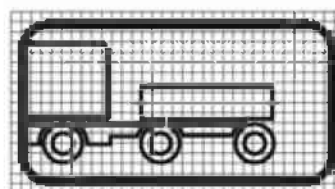
7.4.6

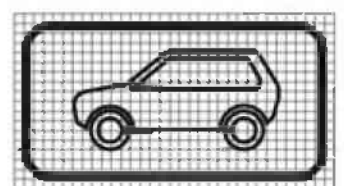
7.4.7

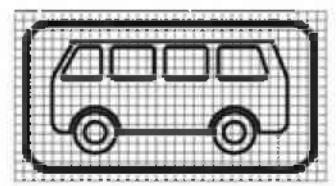
7.5.1

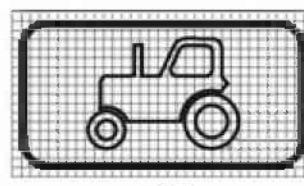
7.5.2

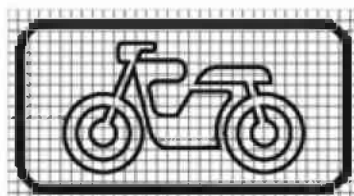
7.5.3

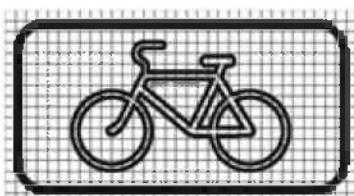
7.5.4

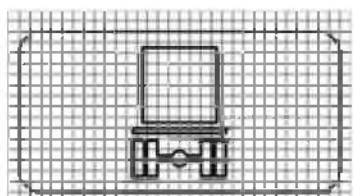
7.5.5

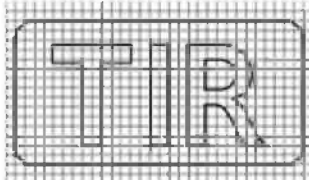
7.5.6

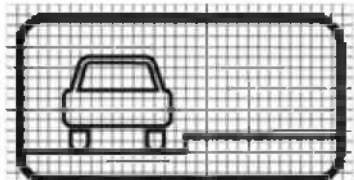
7.5.7

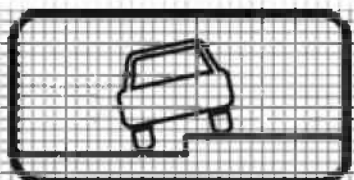
7.5.8

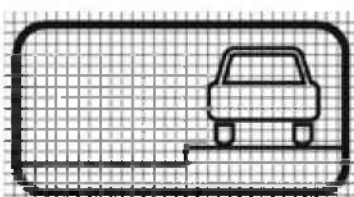
7.5.9

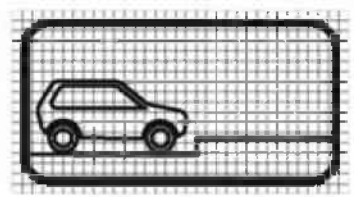
7.6.1

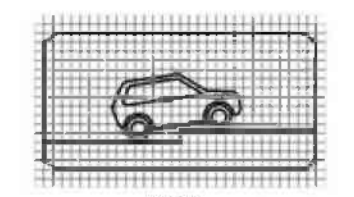
7.6.2

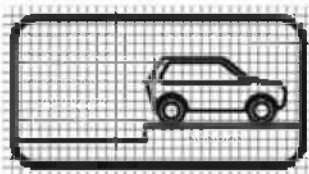
7.6.3

7.6.4

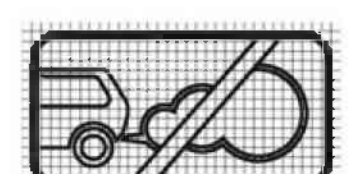
7.6.5

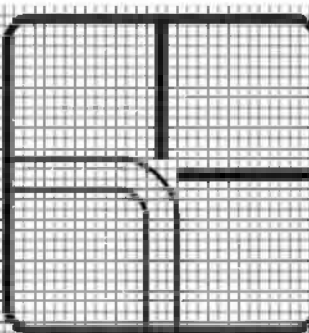
7.6.6

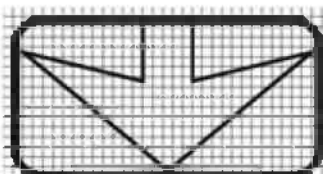
7.6.7

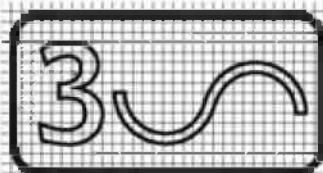
7.7

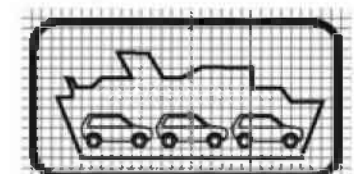
7.8

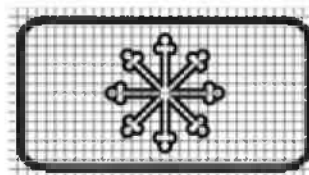
7.9

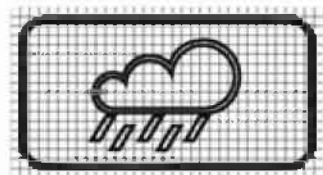
7.10

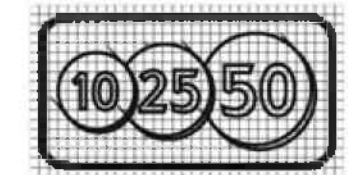
7.11

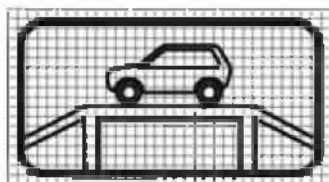
7.12

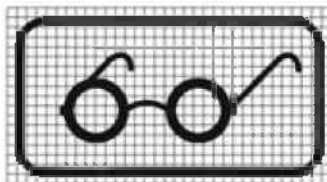
7.13

7.14

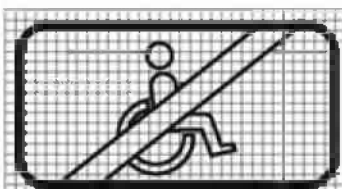
7.15

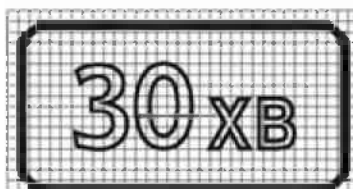
7.16

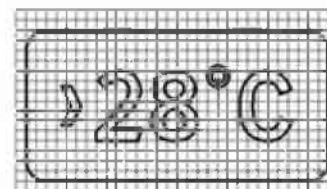
7.17

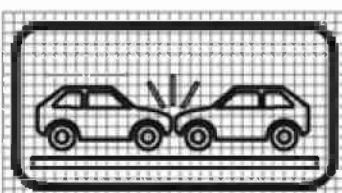
7.18

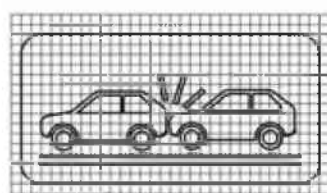
7.19

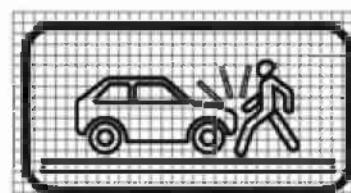
7.20

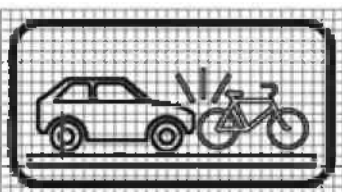
7.21.1

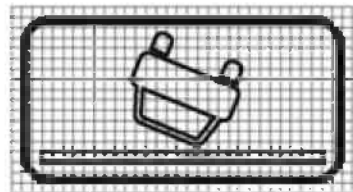
7.21.2

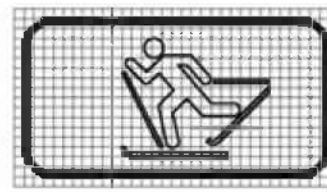
7.21.3

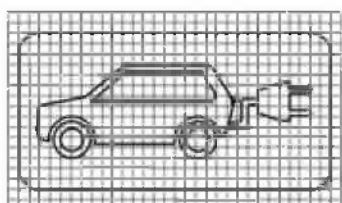
7.21.4

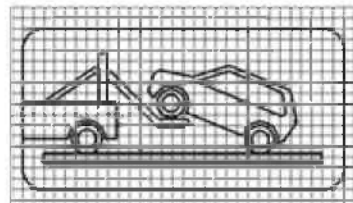
7.21.5

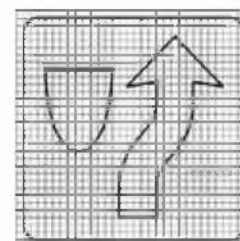
7.22

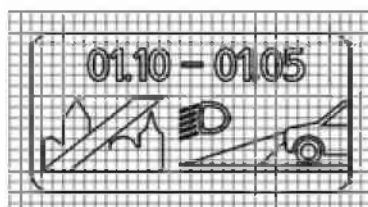
7.23

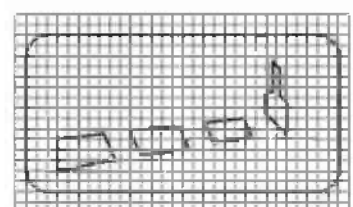
7.24

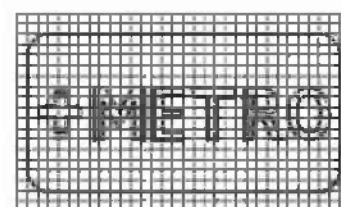
7.25

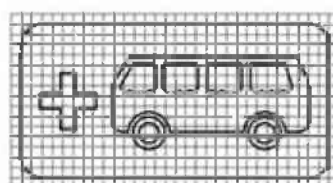
7.26

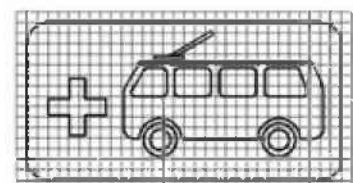
7.27

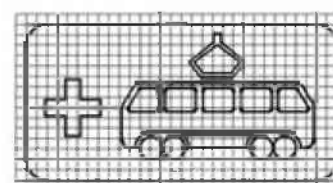
7.28.1

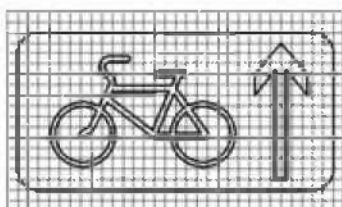
7.28.2

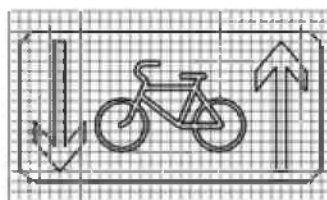
7.28.3

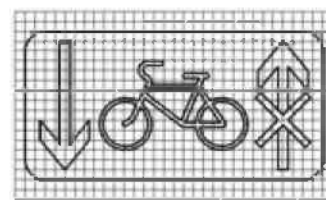
7.28.4

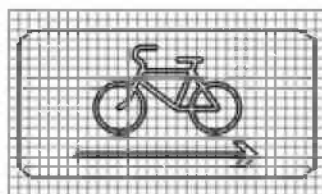
7.29.1

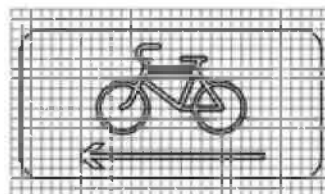
7.29.2

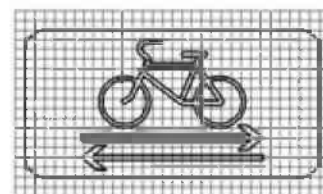
7.29.3

7.29.4

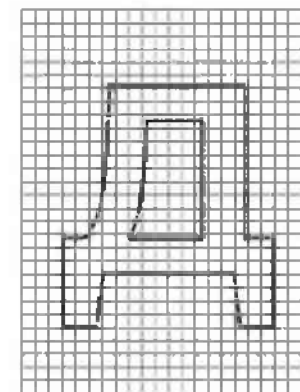
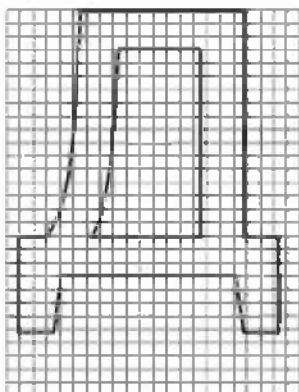
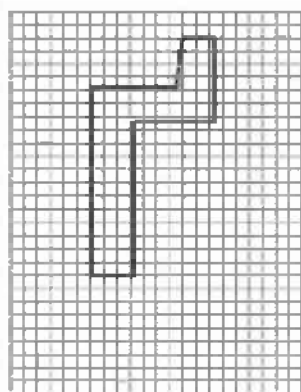
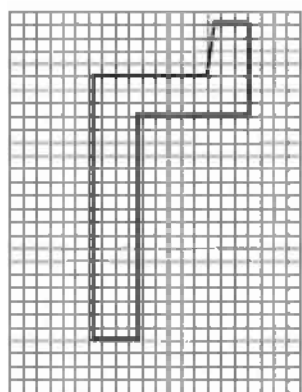
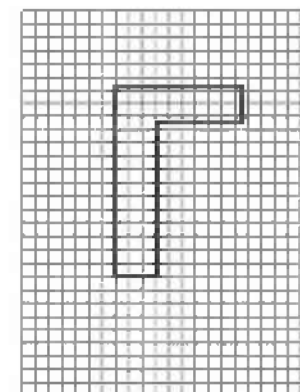
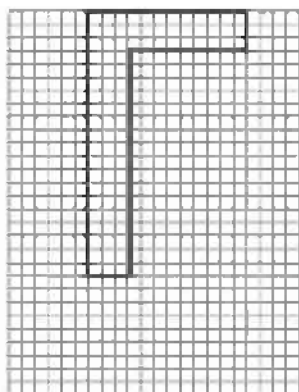
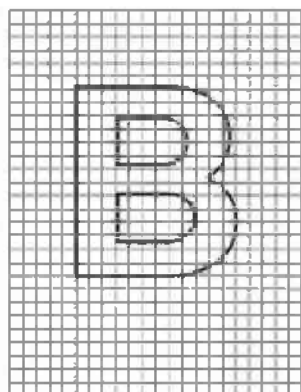
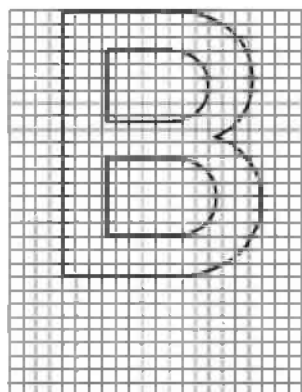
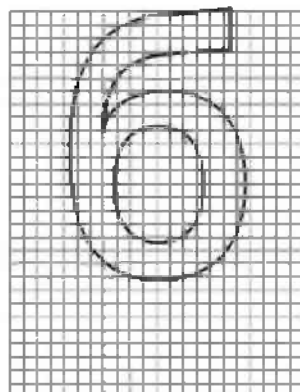
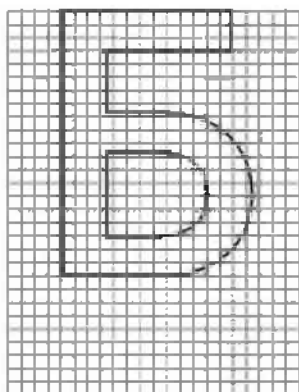
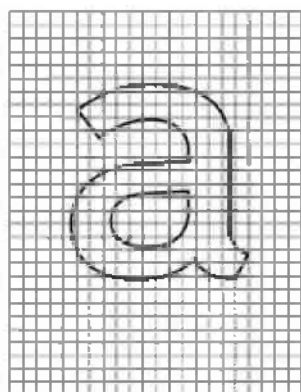
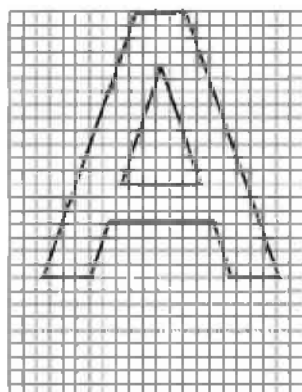
7.29.5

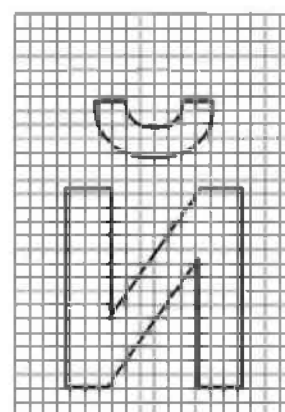
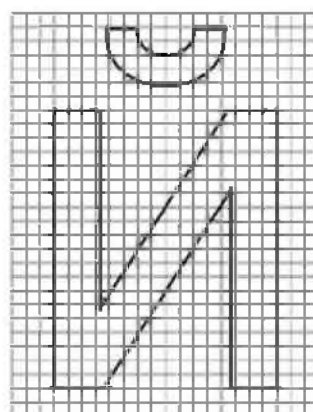
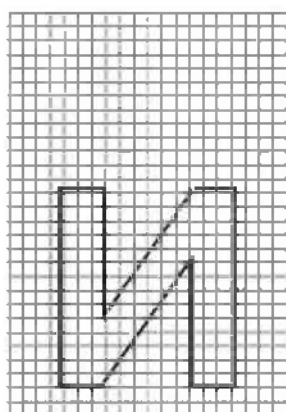
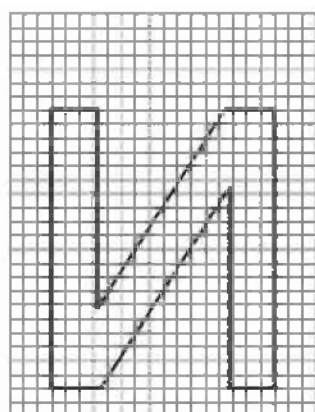
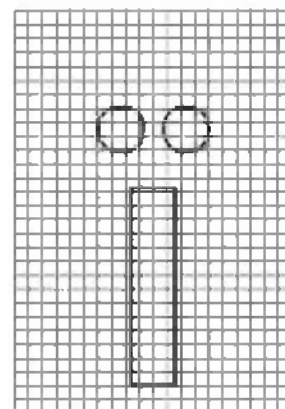
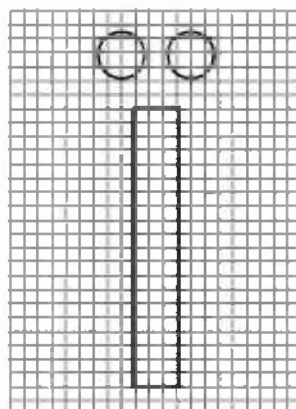
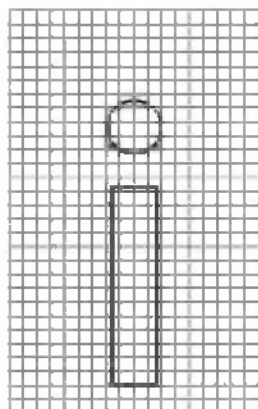
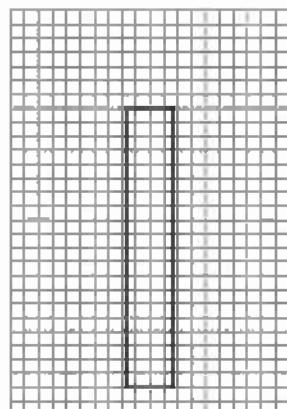
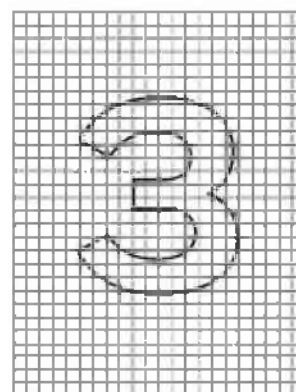
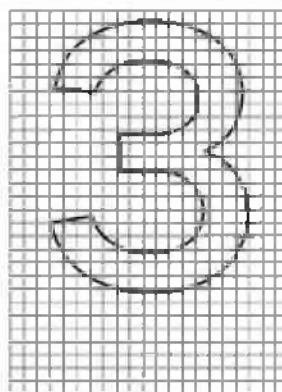
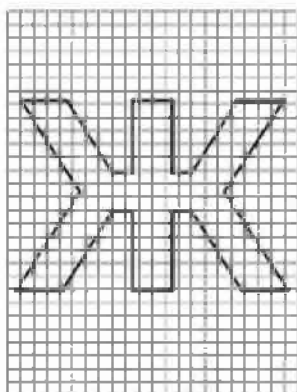
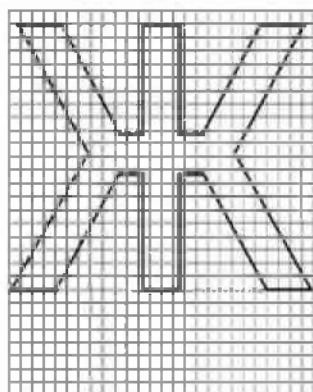
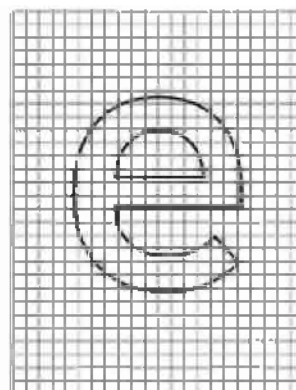
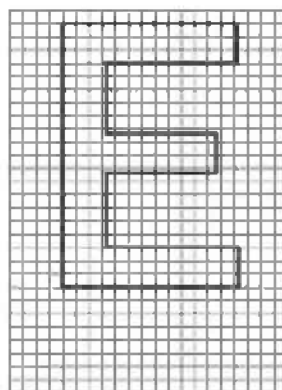
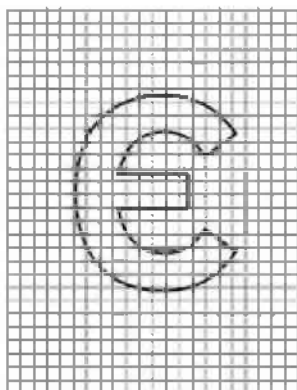
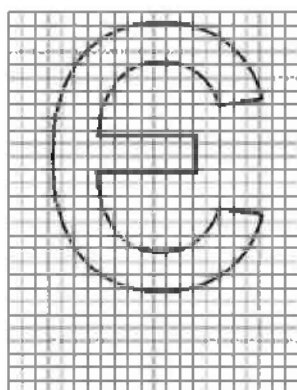

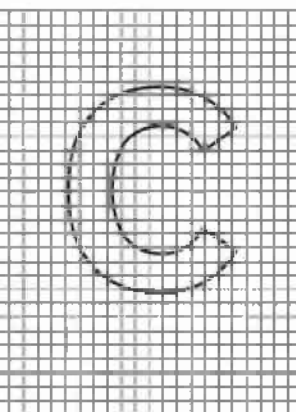
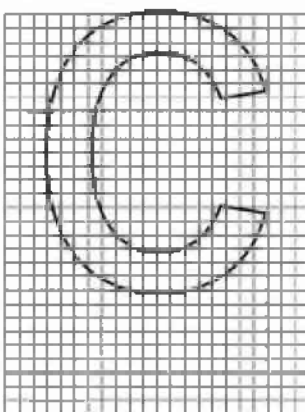
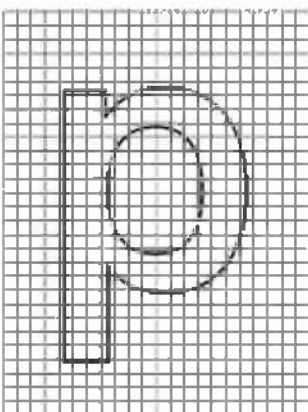
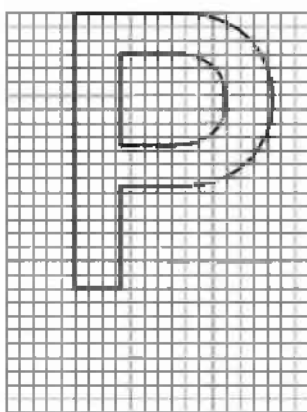
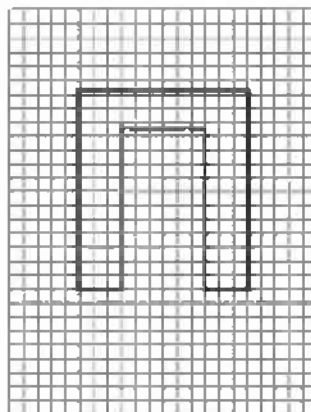
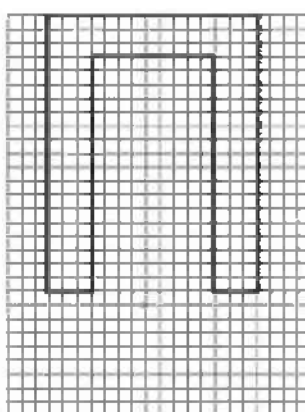
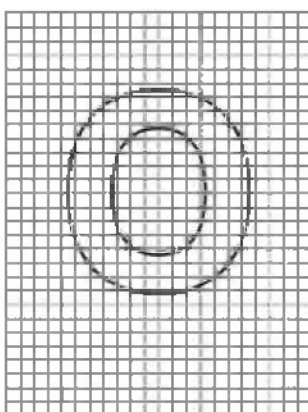
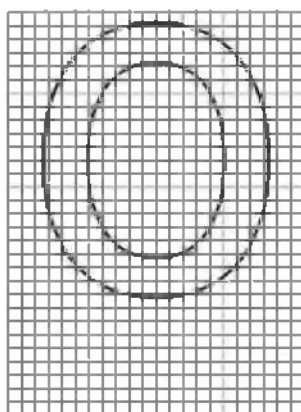
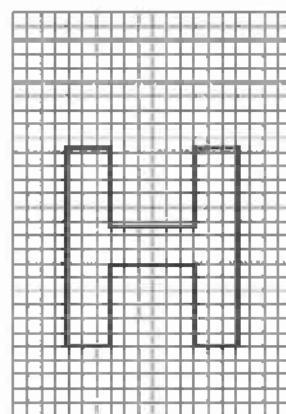
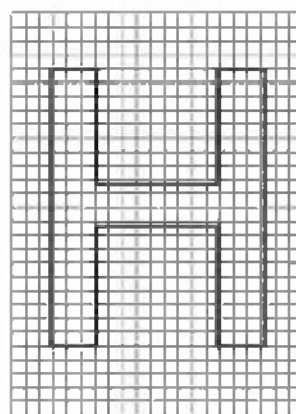
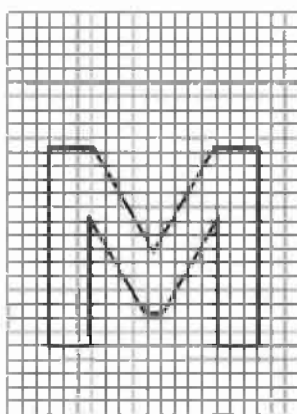
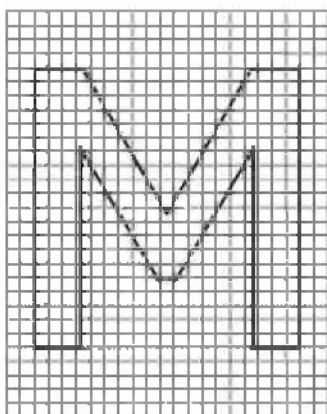
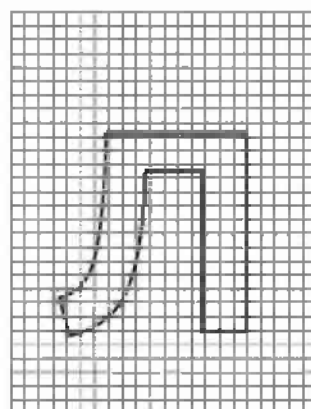
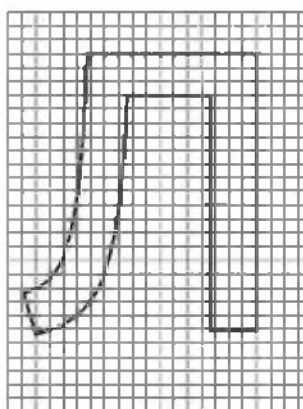
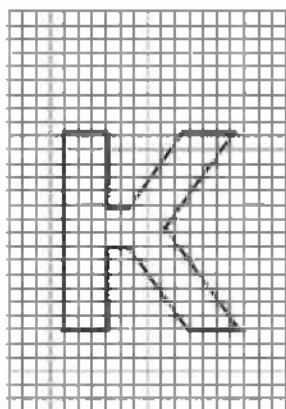
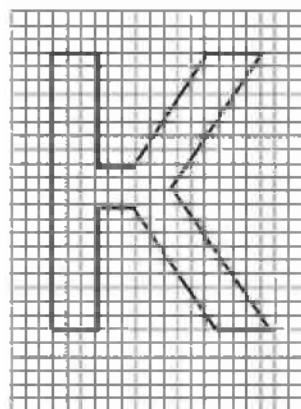
7.29.6

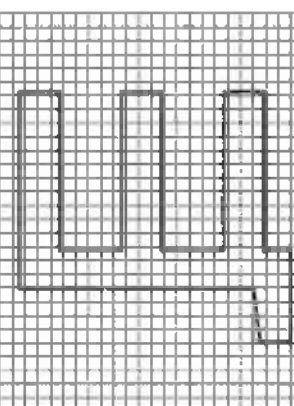
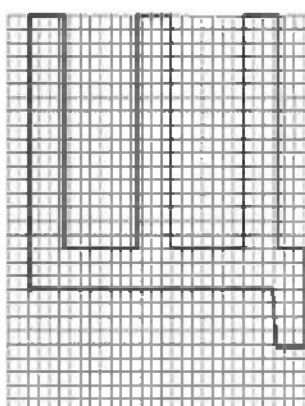
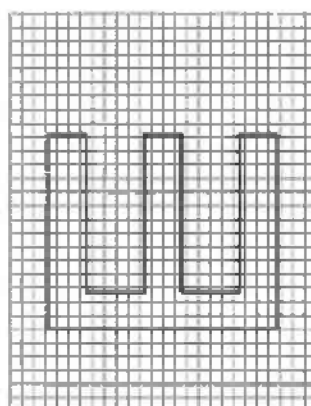
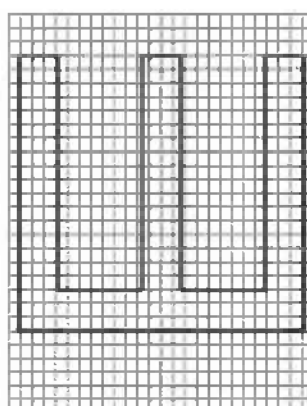
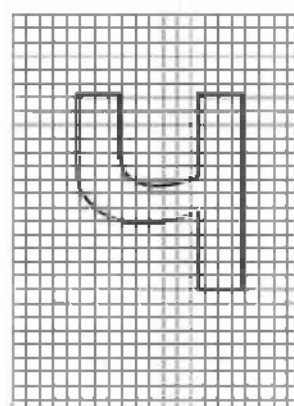
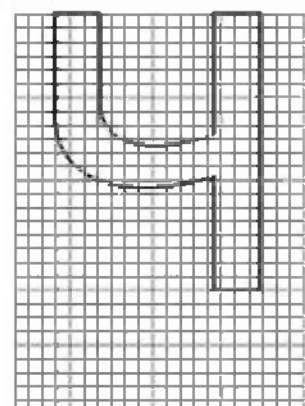
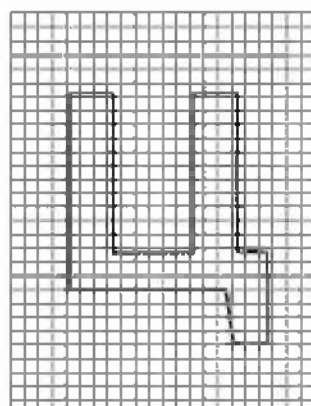
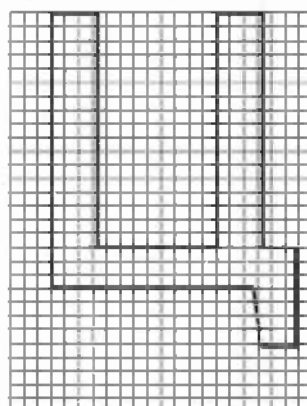
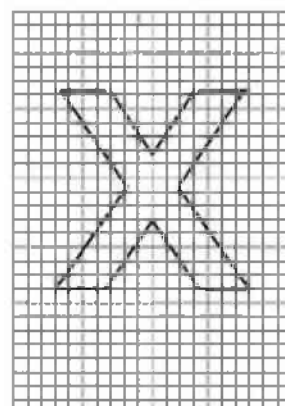
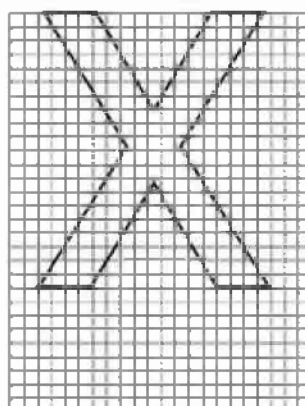
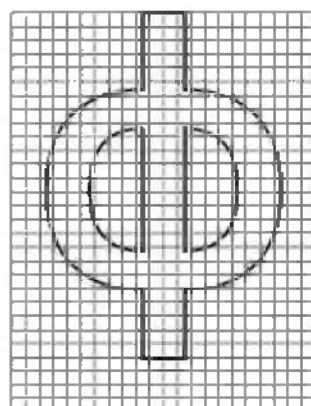
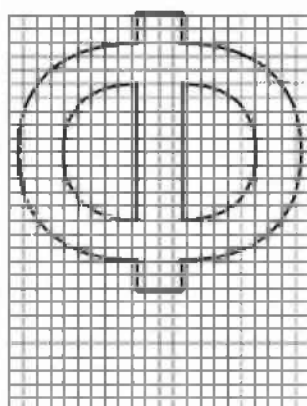
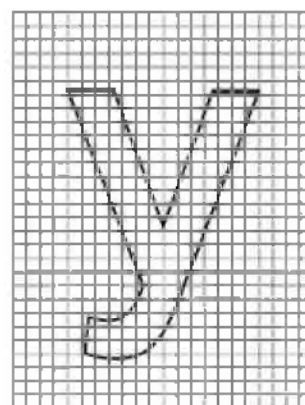
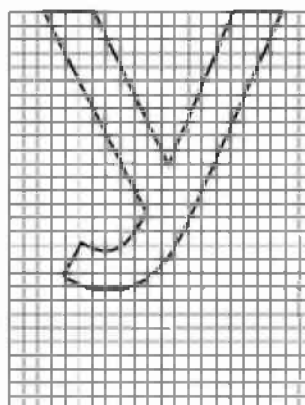
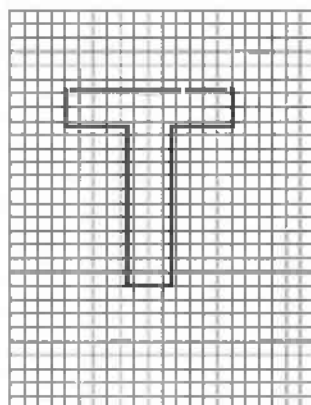
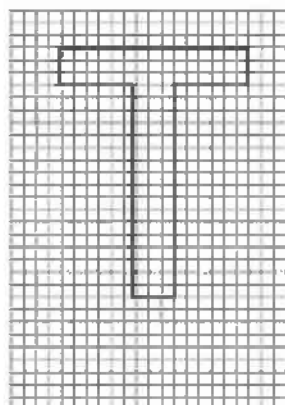
ДОДАДОК Б
(обов'язковий)

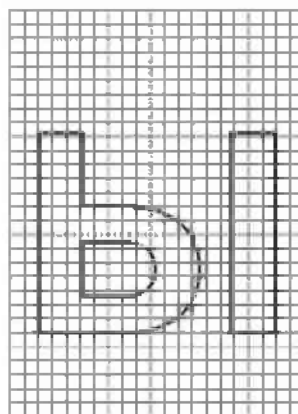
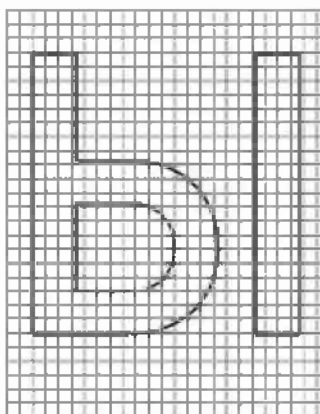
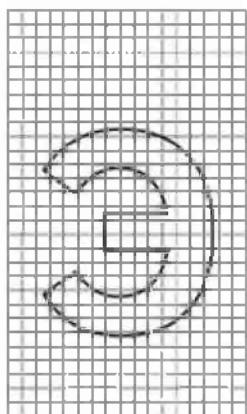
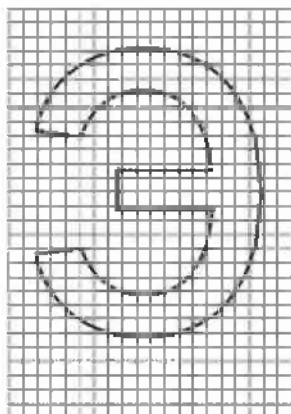
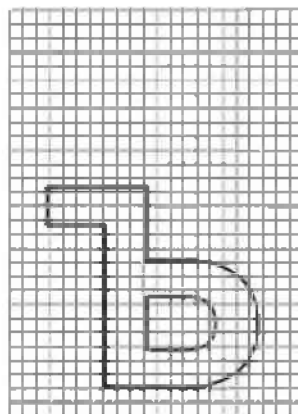
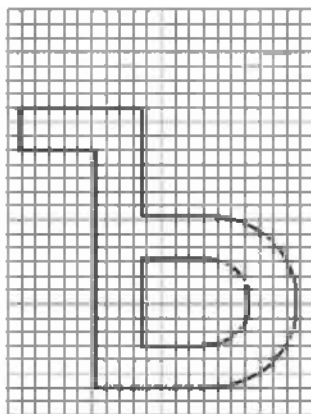
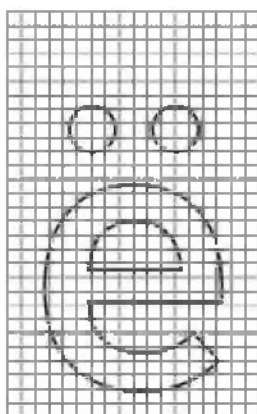
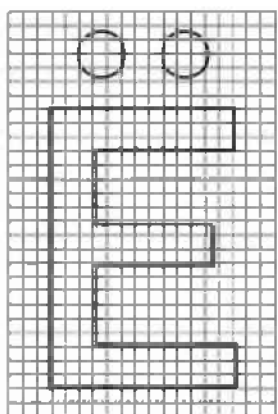
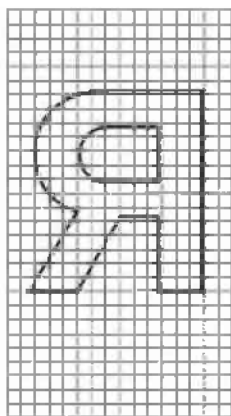
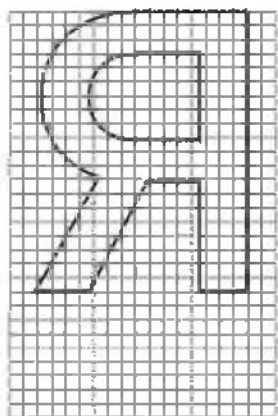
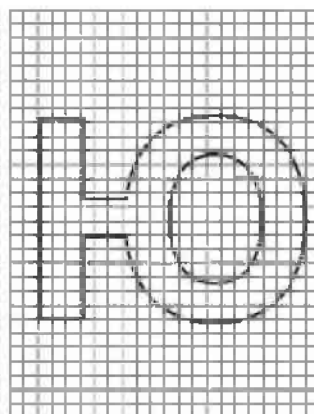
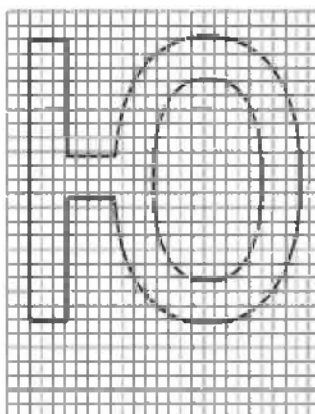
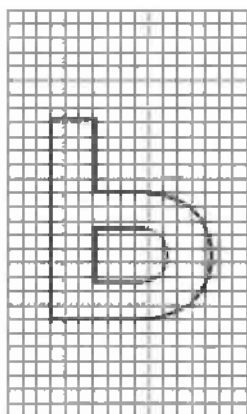
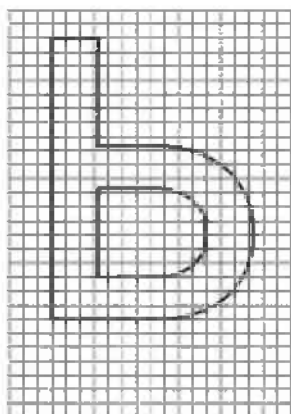
ШРИФТ НА МАСШТАБНІЙ СІТЦІ
ЛІТЕРИ УКРАЇНСЬКОЇ АБЕТКИ (ДОПОВНЕНІ ЛІТЕРАМИ РОСІЙСЬКОЇ АБЕТКИ),
ЛІТЕРИ ЛАТИНСЬКОЇ АБЕТКИ, ЦИФРОВІ ТА РОЗДІЛОВІ ЗНАКИ

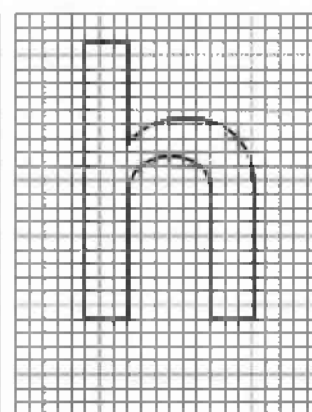
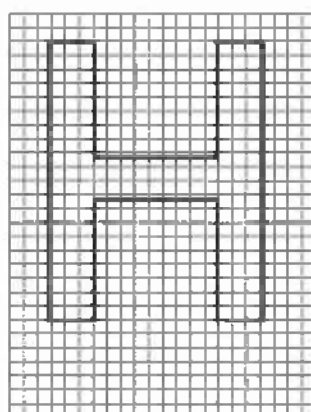
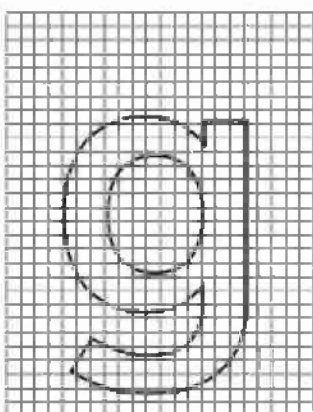
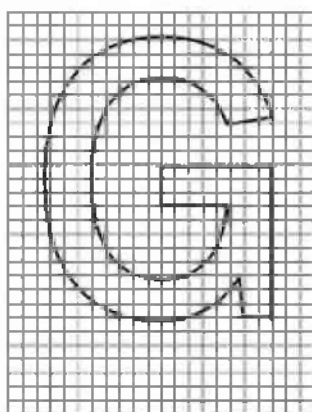
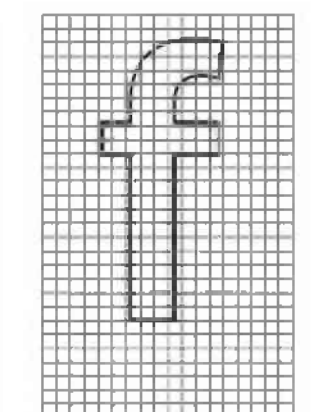
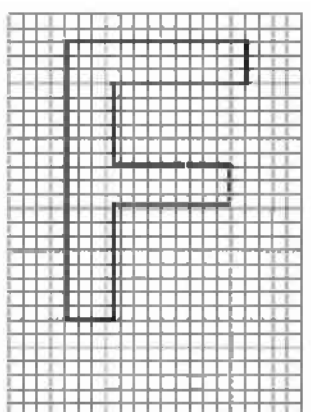
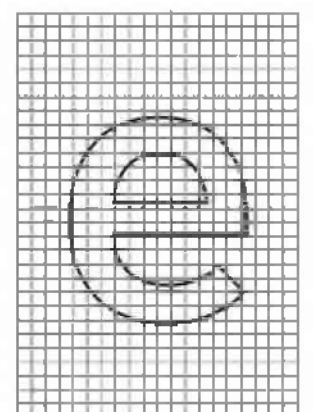
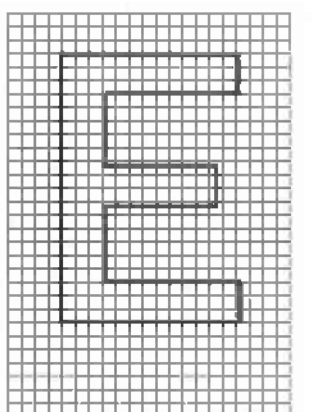
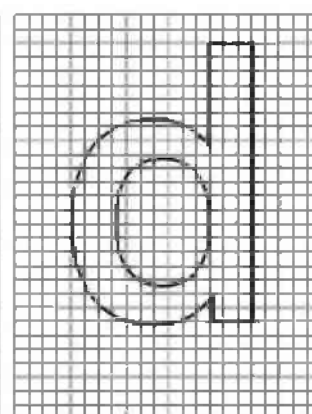
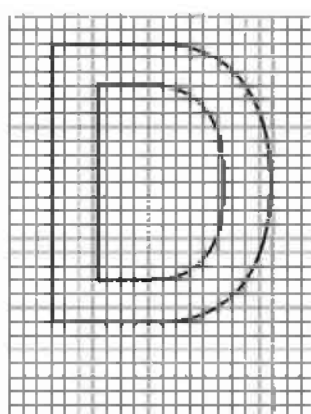
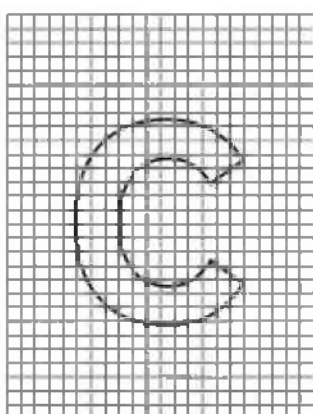
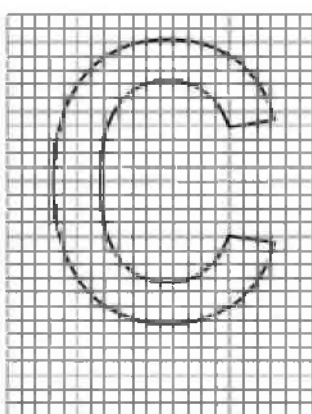
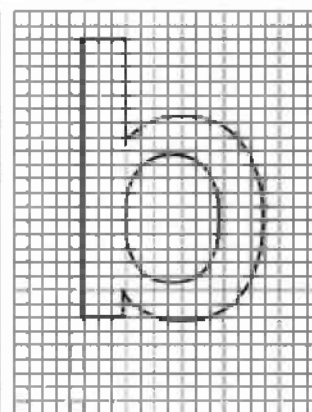
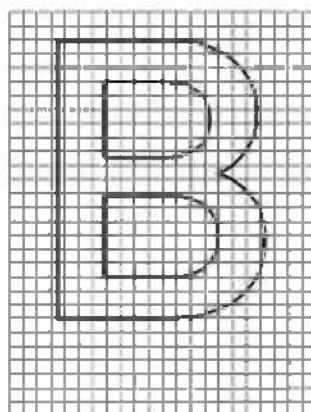
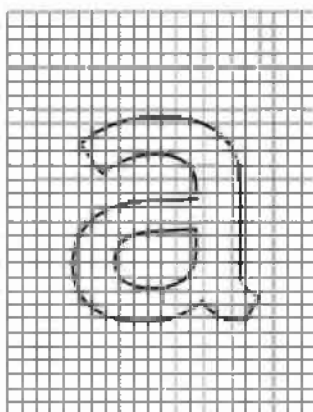
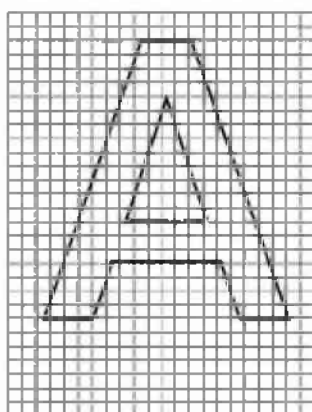

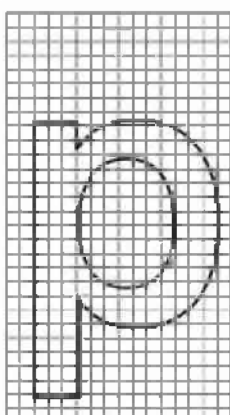
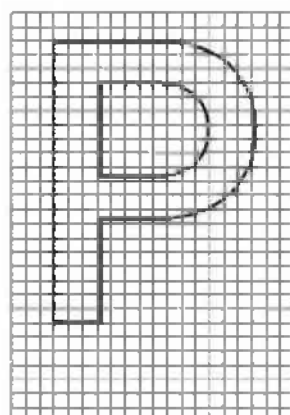
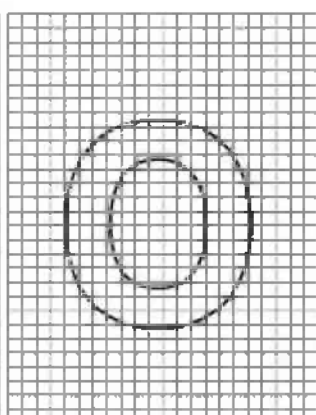
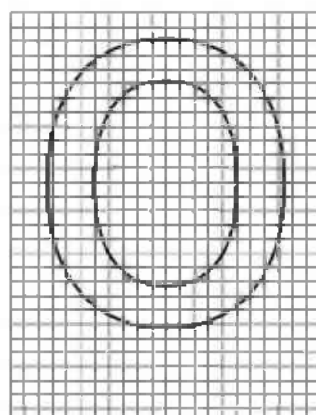
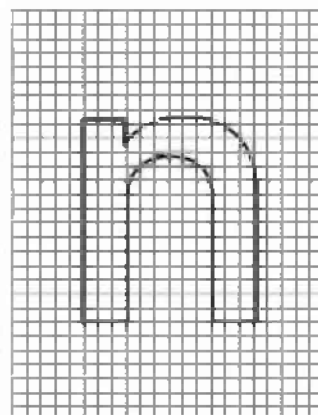
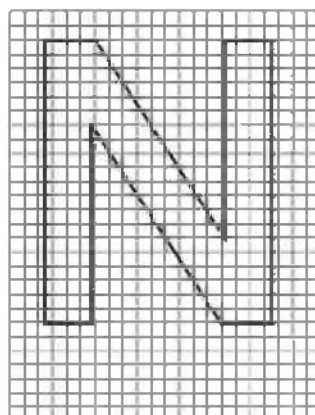
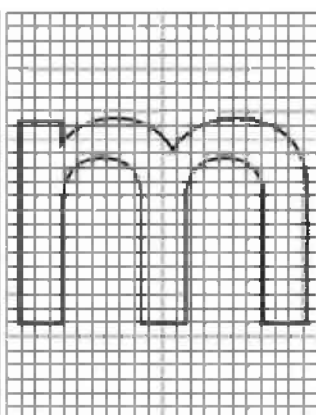
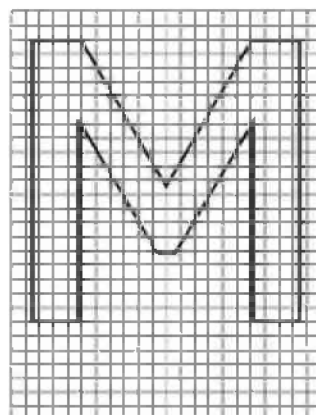
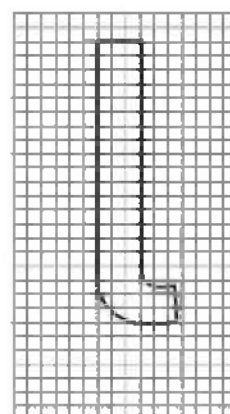
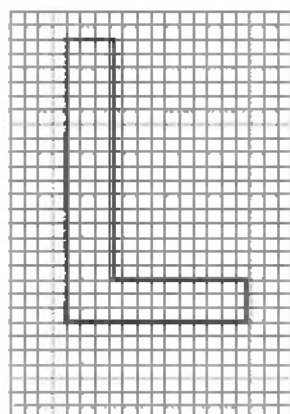
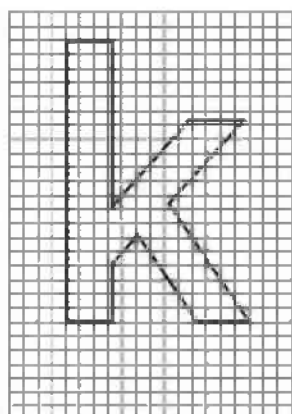
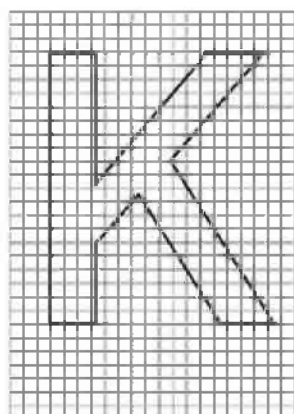
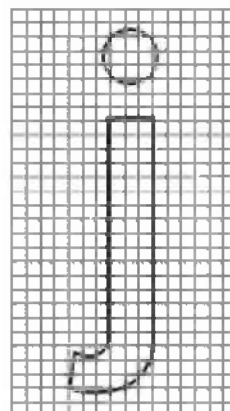
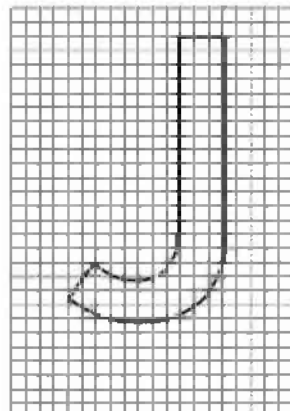
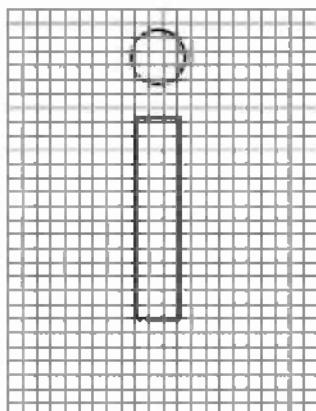
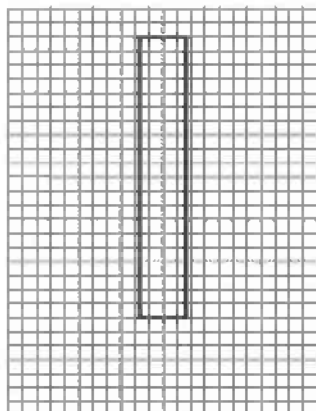

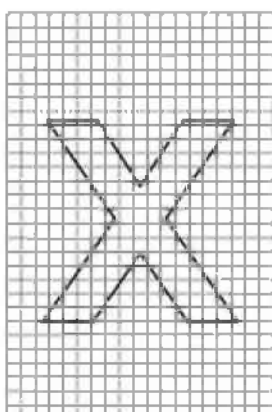
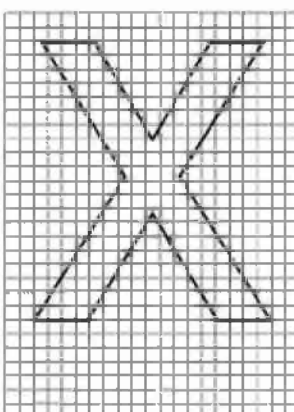
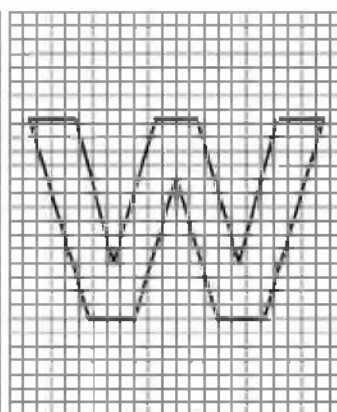
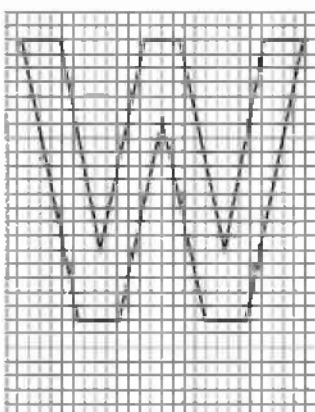
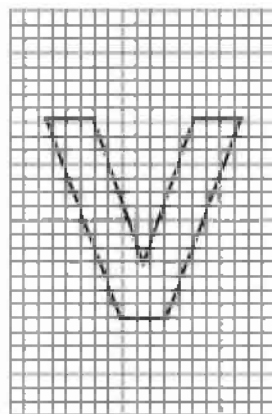
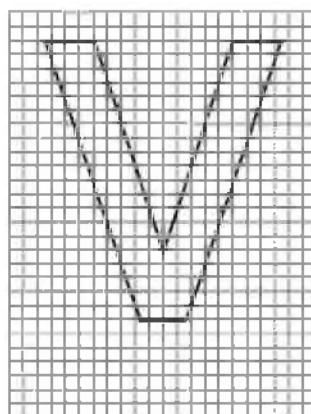
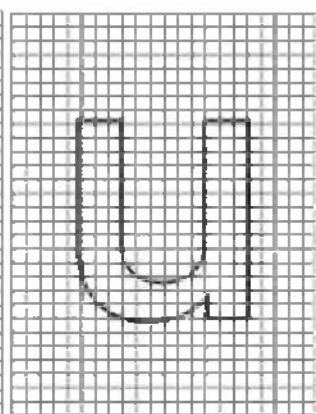
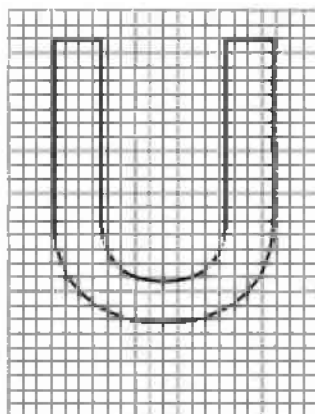
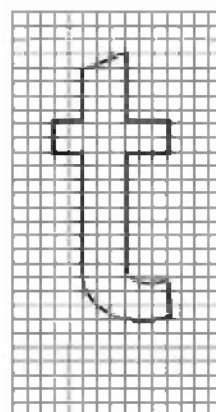
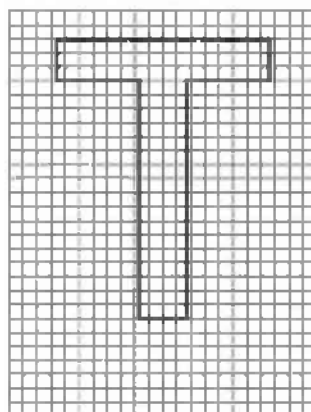
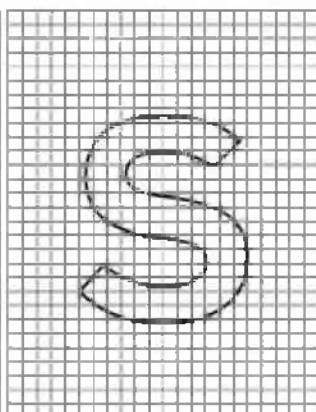
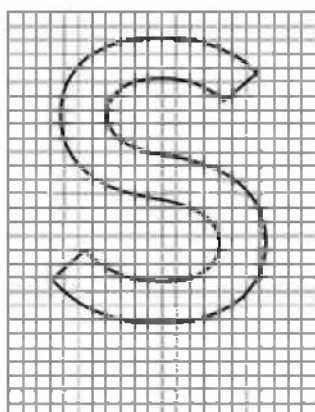
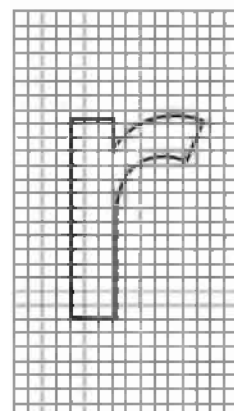
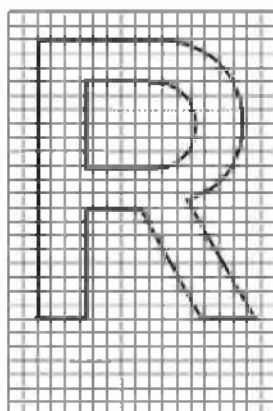
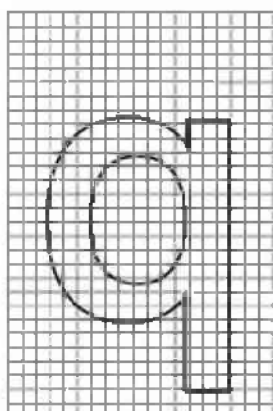
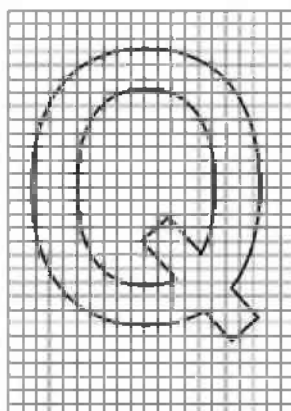

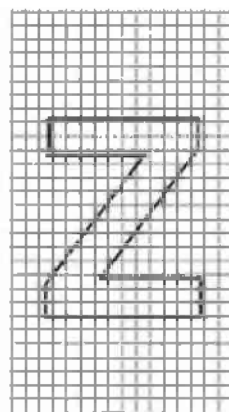
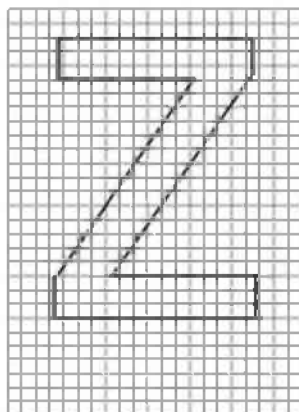
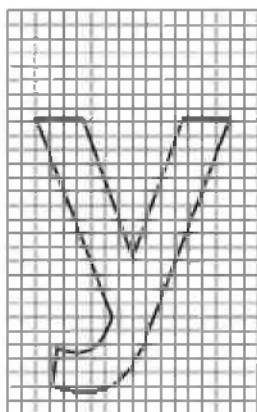
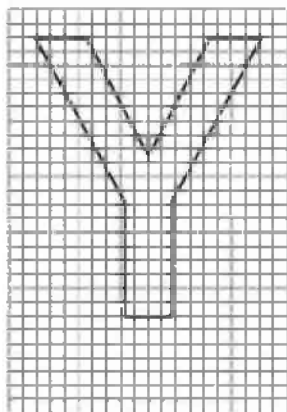

Літери латинської абетки

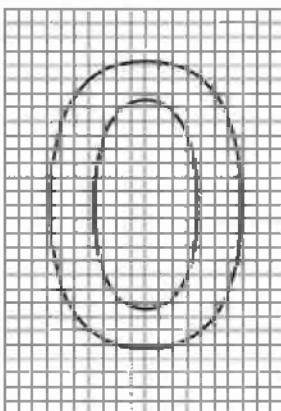
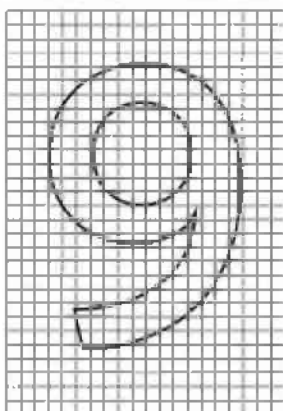
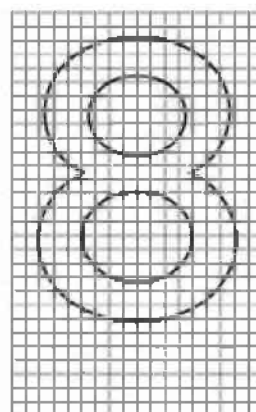
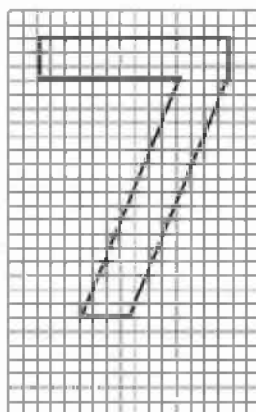
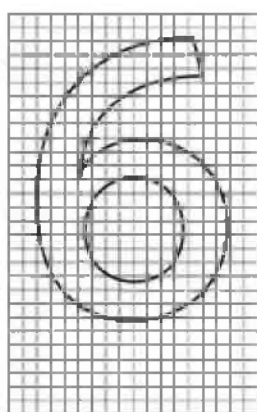
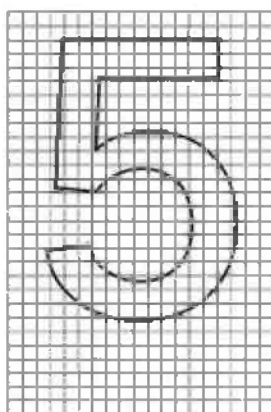
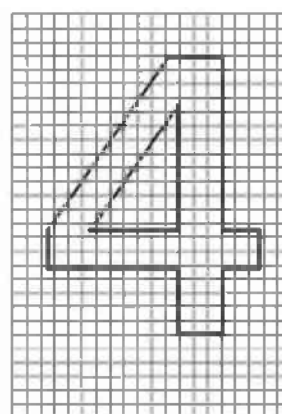
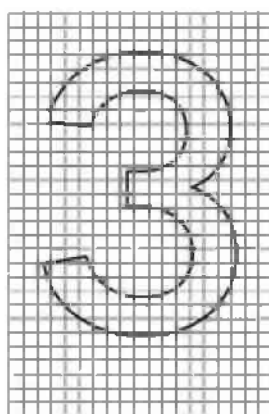
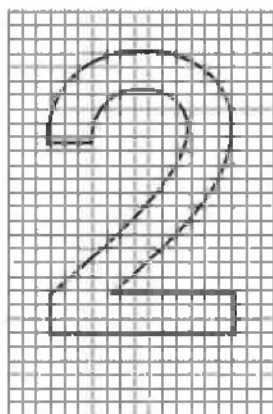
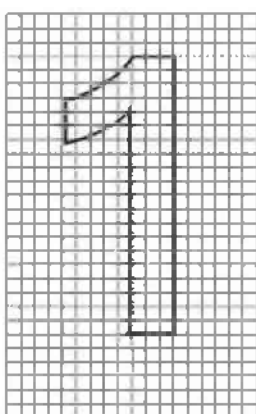

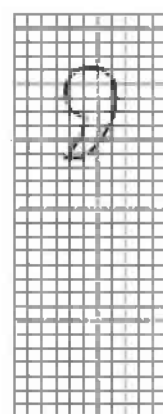
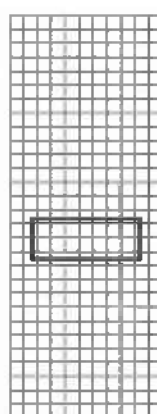
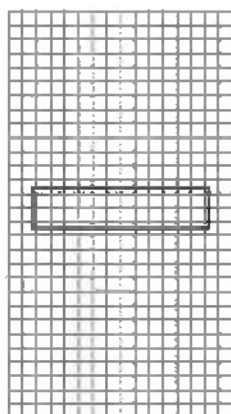
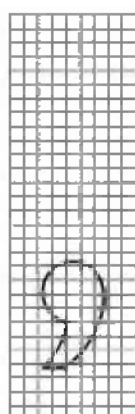
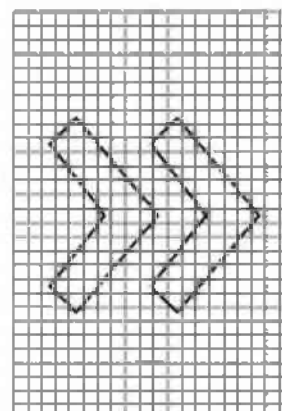
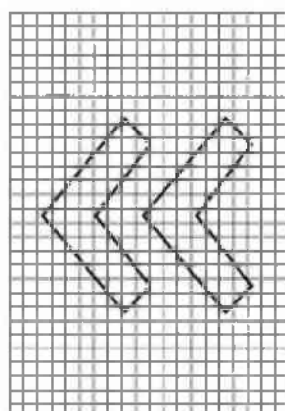
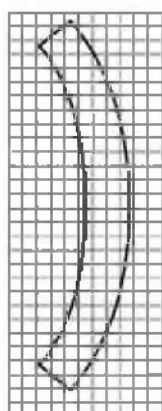
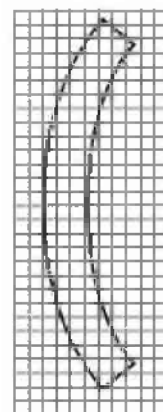
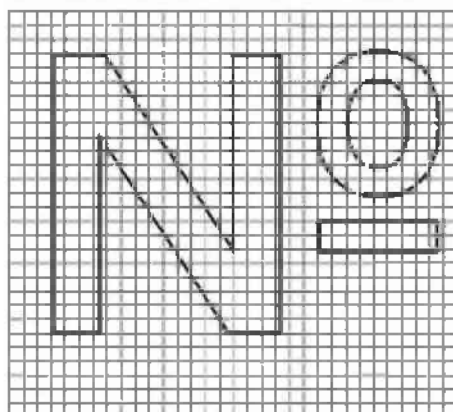
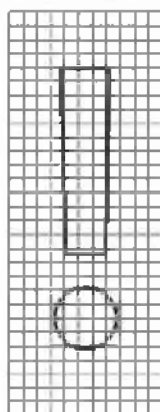
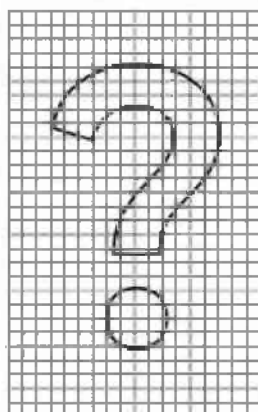

Цифри та розділові знаки

ДОДАТОК В
(довідковий)

ПЕРЕЛІК АВТОМОБІЛЬНИХ ДОРІГ КАТЕГОРІЇ «Е» НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Таблиця В.1 — Перелік автомобільних доріг категорії «Е», що проходять через територію України*

Індекс	Напрямок маршруту
	ЗАХІД — СХІД
	Основні дороги на території України
Е 40	Кале...—...Брюсель...—...Кельн...—...Дрезден...—...Краків...—...Пшемишль...—... Львів — Рівне — Житомир — Київ — Харків — Луганськ...— ...Волгоград...Бухара...—...Самарканд... — Ташкент...—...Бішкек...—...Ридер
Е 50	Ужгород — Мукачеве — Стрий — Тернопіль — Хмельницький — Вінниця — Умань — Кропивницький — Дніпро — Донецьк — Ростов-на-Дону — Армавір — Мінеральні Води — Махачкала (Суміщена з Е 58 на ділянці Ужгород — Мукачеве та з Е 81)
	Проміжні дороги
Е 38	Глухів — Курськ...— Воронеж —... — Чимкент
Е 58	Відень — Братислава — Зволєн — Кошице — Ужгород — Мукачеве — Халмсу — Сучава — Ясси —...— Кишинів — Одеса — Миколаїв — Херсон — Мелітополь — Таганрог — Ростов-на-Дону (Суміщена з Е 50 на ділянці Ужгород — Мукачеве та з Е 81)
	ПІВНІЧ — ПІВДЕНЬ
	Основні дороги
Е 85	Клайпеда — Каунас — Вільнюс — Ліда — Брест — Ковель — Луцьк — Дубно — Кременець — Тернопіль — Чернівці — Сирет — Сучава — ...— Александруполіс
Е 95**	Санкт-Петербург — Псков — Гомель — Чернігів (по кільцевій) — Київ — Одеса ...—... Самсун — Мерзифон
Е 101**	Москва — Калуга — Брянськ — Глухів — Київ
Е 105**	Кіркінес — Мурманськ — Петрозаводськ — Санкт-Петербург — Москва — Орел — Харків — Симферополь — Алушта — Ялта
	Проміжні дороги
Е 81	Мукачеве — Халмсу —...- Бухарест — ... Констанца (збігаючись із маршрутом Е 58 у межах території України)
Е 87	Одеса — Ізмаїл — Рені — Галаці —... — Варна — Бургас — ...— Анталія
Е 97	Херсон — Джанкой — Феодосія — Керч — Новоросійськ — Сочі — Сухумі — Поті — (відсутня ланка) — Трабзон —...— Ашкале
	ВІДГАЛУЖЕННЯ, З'ЄДНУВАЛЬНІ ДОРОГИ
Е 372	Варшава — Люблін — Львів
Е 373	Люблін — Ковель — Рівне — Сарни — Коростень — Київ («Варшавка»)
Е 471**	Мукачеве — Львів
Е 573	Пюшпелкладань — Ньїредьхаза — Чоп — Ужгород
Е 581**	Тишица — Мерешешті — Текуч — Альбіта — Леушень — Кишинів — Одеса
Е 583**	Себеоані — Роман — Ясси — Бельци — Могилів-Подільський — Вінниця — Житомир
* — згідно з [16] ** — уточнення згідно з [17] Примітка. Напівгрубим шрифтом виділено назви населених пунктів на території України.	

ДОДАТОК Г
(обов'язковий)

ШИРИНА ЛІТЕРНИХ ПЛОЩ

Таблиця Г.1 — Ширина літерних площ літер української абетки та літер російської абетки

Велика літера	Ширина літерних площ за висоти великої літери, h_b , мм						Мала літера	Ширина літерних площ за висоти великої літери, h_b , мм					
	100	150	200	300	400	500		100	150	200	300	400	500
А	97	145	194	291	388	485	а	80	120	160	241	321	401
Б	93	140	186	280	373	467	б	83	125	167	251	335	419
В	98	148	197	296	395	494	в	82	123	164	246	328	410
Г	80	120	160	241	321	401	г	66	99	132	198	264	330
Ґ	79	119	159	239	319	398	ґ	66	99	132	198	264	330
Д	109	164	219	328	438	547	д	89	134	179	269	359	449
Е	90	135	180	271	361	452	е	80	121	161	242	323	404
Є	96	144	192	289	385	482	є	76	114	152	228	304	380
Ж	138	207	276	414	552	690	ж	113	169	226	339	452	565
З	90	135	180	271	361	452	з	76	115	153	230	307	383
И	109	164	219	328	438	547	и	89	133	178	267	357	446
І	47	70	94	141	188	235	і	42	64	85	128	171	214
Ї	47	70	94	141	188	235	ї	42	64	85	128	171	214
Й	109	164	219	328	438	547	й	89	133	178	267	357	446
К	98	148	197	296	395	494	к	82	123	164	246	328	410
Л	104	157	209	314	419	523	л	85	127	170	255	340	425
М	123	185	247	371	495	619	м	101	152	203	305	407	508
Н	106	159	213	319	426	532	н	88	132	176	264	352	440
О	103	155	207	310	414	517	о	82	124	165	248	330	413
П	106	159	213	319	426	532	п	87	131	175	262	350	437
Р	93	140	186	280	373	467	р	86	130	173	260	347	434
С	96	144	192	289	385	482	с	75	113	151	226	302	377
Т	86	130	173	260	347	434	т	71	107	142	214	285	357
У	95	143	191	287	383	479	у	78	117	157	235	314	392
Ф	122	183	245	367	490	613	ф	103	155	207	310	414	517
Х	94	141	188	282	376	470	х	79	119	159	239	319	398
Ц	109	164	219	328	438	547	ц	89	134	179	269	359	449
Ч	101	151	202	303	404	505	ч	83	125	166	250	333	416
Ш	150	225	301	451	602	752	ш	122	183	245	367	490	613
Щ	154	232	309	464	619	773	щ	126	189	252	378	504	630
Ь	94	141	188	282	376	470	ь	79	118	158	237	316	395
Ю	142	214	285	428	571	714	ю	116	175	233	350	466	583
Я	98	148	197	296	395	494	я	83	125	166	250	333	416
Ё	90	135	180	271	361	452	ё	80	121	161	242	323	404
Ъ	111	166	222	333	445	556	ъ	92	138	184	276	369	461
Ы	133	200	266	400	533	666	ы	111	166	222	333	445	556
Э	96	144	192	289	385	482	э	76	114	152	228	304	380

Примітка. Дробові значення ширини літерних площ для висоти великої літери (h_b) округлені до найближчого меншого цілого значення.

Таблиця Г.2 — Ширина літерних площ літер латинської абетки

Велика літера	Ширина літерних площ за висоти великої літери, h_b , мм						Мала літера	Ширина літерних площ за висоти великої літери, h_b , мм					
	100	150	200	300	400	500		100	150	200	300	400	500
A	97	145	194	291	388	485	a	79	119	159	239	319	398
B	98	148	197	296	395	494	b	88	132	176	264	352	440
C	96	144	192	289	385	482	c	75	112	150	225	300	375
D	102	154	205	308	411	514	d	86	130	173	260	347	434
E	90	135	180	271	361	452	e	80	121	161	242	323	404
F	86	130	173	260	347	434	f	52	78	104	157	209	261
G	104	156	208	312	416	520	g	86	130	173	260	347	434
H	106	159	213	319	426	532	h	86	130	173	260	347	434
I	47	70	94	141	188	235	i	42	64	85	128	171	214
J	73	110	147	221	295	369	j	44	66	88	132	176	220
K	101	152	203	305	407	508	k	83	125	166	250	333	416
L	83	125	167	251	335	419	l	47	70	94	141	188	235
M	123	185	247	371	495	619	m	127	191	254	382	509	636
N	109	164	219	328	438	547	n	86	130	173	260	347	434
O	103	155	207	310	414	517	o	82	124	165	248	330	413
P	93	140	186	280	373	467	p	86	130	173	260	347	434
Q	103	155	207	310	414	517	q	86	130	173	260	347	434
R	99	149	198	298	397	497	r	64	97	129	194	259	324
S	91	136	182	273	364	455	s	72	108	144	216	288	360
T	86	130	173	260	347	434	t	55	83	110	166	221	276
U	107	160	214	321	428	535	u	86	130	173	260	347	434
V	93	140	186	280	373	467	v	78	117	157	235	314	392
W	138	207	276	414	552	690	w	114	172	229	344	459	574
X	94	141	188	282	376	470	x	79	119	159	239	319	398
Y	91	137	183	275	366	458	y	78	117	157	235	314	392
Z	88	132	176	264	352	440	z	71	107	142	214	285	357

Примітка. Дробові значення ширини літерних площ для висоти великої літери (h_b) округлені до найближчого меншого цілого значення.

Таблиця Г.3 — Ширина літерних площ цифр та розділових знаків

Цифри	Ширина літерних площ за висоти великої літери h_b , мм						Розділові знаки	Ширина літерних площ за висоти великої літери h_b , мм					
	100	150	200	300	400	500		100	150	200	300	400	500
1	71	107	142	214	285	357	? (знак питання)	75	113	151	226	302	377
2	88	133	177	266	354	443	! (знак оклику)	48	73	97	146	195	244
3	88	133	177	266	354	443	№ (нумерація)	163	245	327	491	654	818
4	88	133	177	266	354	443	(дужки відкрити	51	77	103	155	207	258
5	88	133	177	266	354	443	) дужки закрити	51	77	103	155	207	258
6	88	133	177	266	354	443	« (лапки відкрити)	94	141	188	282	376	470
7	88	133	177	266	354	443	» (лапки закрити)»	94	141	188	282	376	470
8	88	133	177	266	354	443	. (крапка)	43	65	86	130	173	217
9	88	133	177	266	354	443	, (кома)	46	69	92	139	185	232
0	88	133	177	266	354	443	— (тире)	149	224	298	448	597	747
							- (дефіс)	84	126	169	253	338	422
							' (апостроф)	42	63	84	126	169	211

Примітка. Дробові значення ширини літерних площ для висоти великої літери (h_b) округлені до найближчого меншого цілого значення.

ДОДАТОК Д
(довідковий)**ПЕРЕЛІК МІЖНАРОЖНИХ ТРАНСПОРТНИХ КОРИДОРІВ
НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ**

Перелік міжнародних транспортних коридорів, що пролягають по території України, наведено в таблицях Д.1 та Д.2.

Таблиця Д.1 — Перелік транспортних коридорів України, що є складовою частиною мережі міжнародних транспортних коридорів

Номер (назва) коридору	Маршрут по Україні (автомобільний)
№ 3 (Крітський)	Краківець — Львів — Рівне — Житомир — Київ
№ 5 (Крітський)	Косини — Чоп — Стрий — Львів
№ 9 (Крітський)	Нові Яриловичі — Чернігів — Кіпті — Київ — Любашівка — Платонове
Відгалуження 9а	Любашівка — Одеса
Відгалуження 9с	Кіпті — Бачівськ

Таблиця Д.2 — Перелік транспортних коридорів України, які пропонується долучити як доповнення до мережі міжнародних транспортних коридорів

Номер (назва) коридору	Маршрут по Україні (автомобільний)
Балтійське море — Чорне море	Ягодин — Ковель — Луцьк — Тернопіль — Хмельницький — Вінниця — Умань — порти Чорного моря
Відгалуження	Тернопіль — Чернівці — Порубне/Мамалига
Євро-Азіатський (ЄАТК)	Одеса — Миколаїв — Херсон — Джанкой — Керч
Європа — Азія (на Волгоград, Макат)	Краківець — Львів — Рівне — Житомир — Київ — Полтава — Харків — Дебальцеве — Ізварине (модернізація) Косини — Івано-Франківськ — Тернопіль — Вінниця — Кіровоград — Дніпропетровськ — Донецьк — Ізварине (нова траса)
Відгалуження	Вінниця — Київ
ЧЕС (Причорноморські країни)	Рені — Ізмаїл — Одеса — Миколаїв — Херсон — Мелітополь — Бердянськ — Маріуполь — Новоазовськ
* — згідно з [3]	

ДОДАТОК Е
(обов'язковий)

ТРАНСЛІТЕРАЦІЯ ЛІТЕР УКРАЇНСЬКОЇ АБЕТКИ ЛІТЕРАМИ ЛАТИНИЦІ

Таблиця Е.1 — Транслітерація української абетки латиницею відповідно до [5]

Українська літера	Латиниця	Позиція у слові	Приклади написання	
			українською мовою	латиницею
Аа	Aa		Алушта	Alushta
Бб	Bb		Бориспіль	Boryspil
Вв	Vv		Вінниця	Vinnytsia
Гг	Hh		Гадяч	Hadiach
Ґґ	Gg		Галаган	Galagan
Дд	Dd		Донецьк	Donetsk
Ее	Ee		Рівне	Rivne
Єє	Ye, ie	Ye — на початку слова, ie — в інших позиціях	Єнакієво	Yenakieve
			Короп'є	Koropie
Жж	Zh, zh		Житомир	Zhytomyr
Зз	Zz		Закарпаття	Zakarpattia
Ии	Yy		Коломия	Kolomyia
Іі	Ii		Івано-Франківськ	Ivano-Frankivsk
Її	Yi, i	Yi — на початку слова, i — в інших позиціях	Мар'їне	Marine
Йй	Y, i	Y — на початку слова, i — в інших позиціях	Йосипівка Стрий	Yosypivka Stryi
Кк	Kk		Київ	Kyiv
Лл	Ll		Львів	Lviv
Мм	Mm		Миколаїв	Mykolaiv
Нн	Nn		Ніжин	Nizhyn
Оо	Oo		Одеса	Odesa
Пп	Pp		Полтава	Poltava
Рр	Rr		Рівне	Rivne
Сс	Ss		Суми	Sumy
Тт	Tt		Тернопіль	Ternopil
Уу	Uu		Ужгород	Uzhhorod
Фф	Ff		Фастів	Fastiv
Хх	Kh, kh		Харків	Kharkiv
Цц	Ts, ts		Біла Церква	Bila Tserkva
Чч	Ch, ch		Чернівці	Chernivtsi
Шш	Sh, sh		Шостка	Shostka
Щщ	Shch, shch		Щасливе Гоща	Shchaslyve Hoshcha
Юю	Yu, iu	Ui — на початку слова, iu — в інших позиціях	Юріївка Корюківка	Yuriivka Koriukivka
Яя	Ya, ia	Ya — на початку слова, ia — в інших позиціях	Яготин Феодосія	Yahotyn Feodosiia
Примітка 1. Буквосполучення «зг» відтворюється латиницею як «zgh» (наприклад, Згорани — Zghorany).				
Примітка 2. М'який знак і апостроф латиницею не відтворюються.				

ДОДАТОК Ж
(обов'язковий)

СКОРОЧЕННЯ НАЙЧАСТІШЕ ВЖИВАНИХ СЛІВ

Таблиця Ж.1 — Скорочення найчастіше вживаних слів українською та англійською мовами

Слова		Скорочення слів	
українською мовою	англійською мовою	українською мовою	англійською мовою
Аеропорт	Airport	аерп.	Не скорочують
Бульвар	Boulevard	бул.	Blvd
Водосховище	—	вдсх	—
Вулиця	Street	вул.	Str.
Година	Hour	год	Не скорочують
Головний	Main	голов.	M.
Гора	Mount	г.	Mt.
Готель	Hotel	гот.	Не скорочують
Долина	Valley	дол.	Val
Залізничний	—	залізн.	—
Завод	—	з-д	—
Імені	—	ім.	—
Інститут	—	ін-т	—
Канал	Canal	кан.	Не скорочують
Кілометр на годину	kilometer per hour	км/год	km.p.h.
Контрольно-пропускний пункт (на кордоні)	Check point	—	—
Магазин	Shop	маг.	Не скорочують
Метр	Meter	м	m
Хвилина	Minute	хв	min
Морський	—	мор.	—
Музей	Museum	муз.	Не скорочують
Набережна	Embankment	наб.	emb.
Область	Region	обл.	reg.
Озеро	Lake	оз.	L
Острів	Isle	о-в	Isl.
Пам'ятник	Monument	пам.	Не скорочують
Перевал	Pass	пер.	p.
Провулок	Side-street	пров.	Не скорочують
Площа	Square	пл.	sq.
Поштове відділення	post office	п.в.	Post
Пристань	landing place	прист.	Не скорочують
Проїзд	Passage	пр-д	pass.
Проспект	Avenue	просп.	Ave.
Район	District	р-н	D.
Річка	River	р.	riv.
Санаторій	Sanatorium	сан.	Не скорочують
Сільськогосподарський	—	с.-г.	—
Станція	Station	ст.	—
Тонна	Ton	т	t
Тупик	blind alley	туп.	Не скорочують
Фабрика	—	ф-ка	—
Центр міста	(City) centre	центр	Не скорочують

Примітка. Слова «місто», «село», «хутір» тощо та їхні скорочення на знаках біля назви населеного пункту не пишуть.

ДОДАТОК И
(довідковий)

ПРИКЛАДИ КОМПОНУВАННЯ ЗНАКІВ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПРОЄКТУВАННЯ

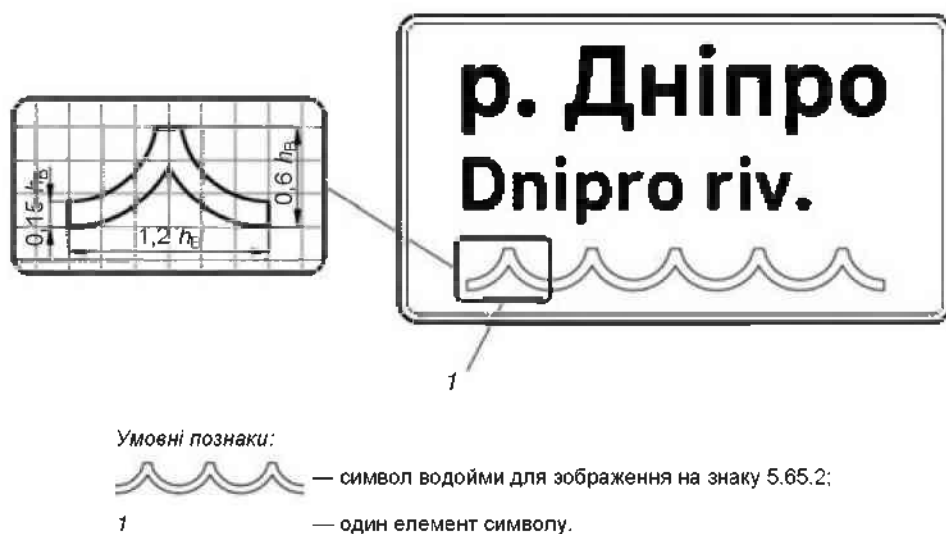
Рисунок И.1 — Знак 5.60

Рисунок И.2 — Знак 5.59

Рисунок И.3 — Знак 5.59

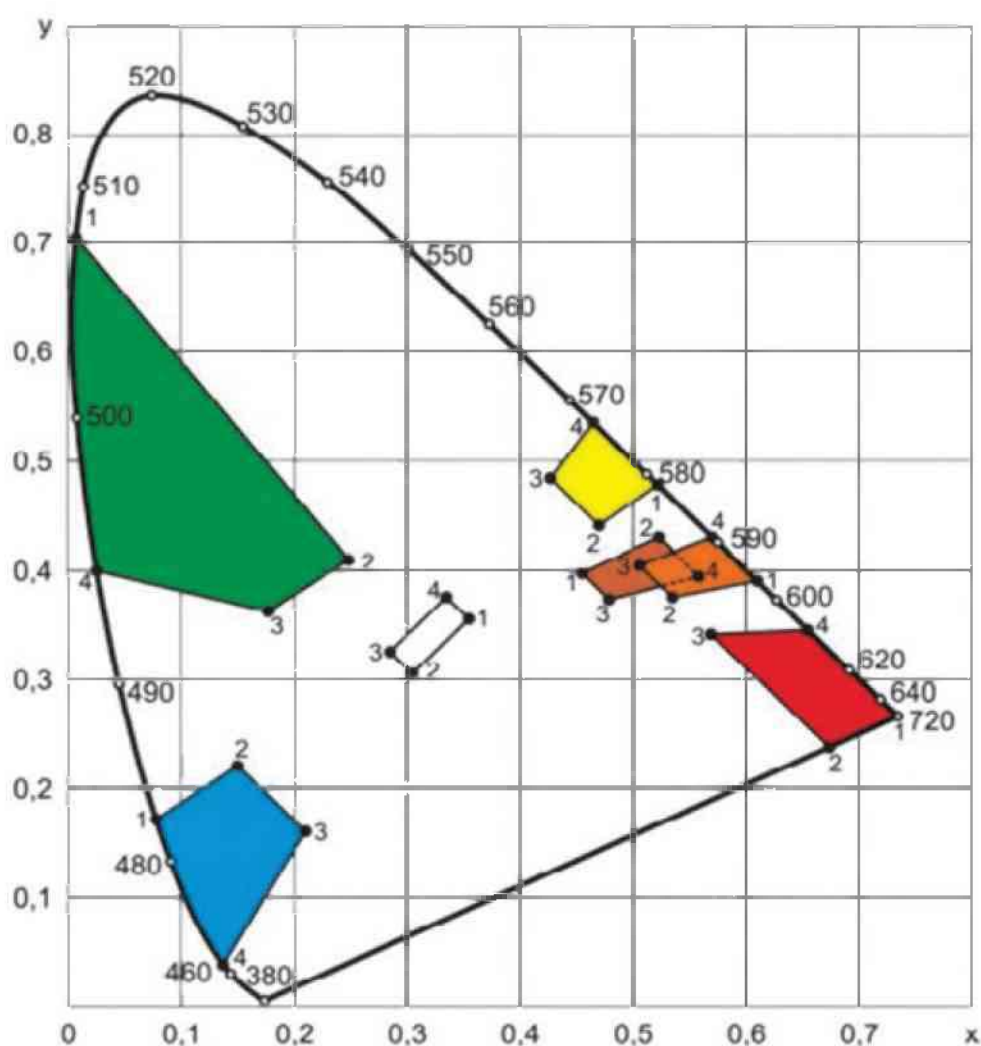

Примітка. Кількість елементів символу залежить від довжини напису, але не менше ніж 3.

Рисунок И.4 — Знак 5.65.2

ДОДАТОК К
(обов'язковий)

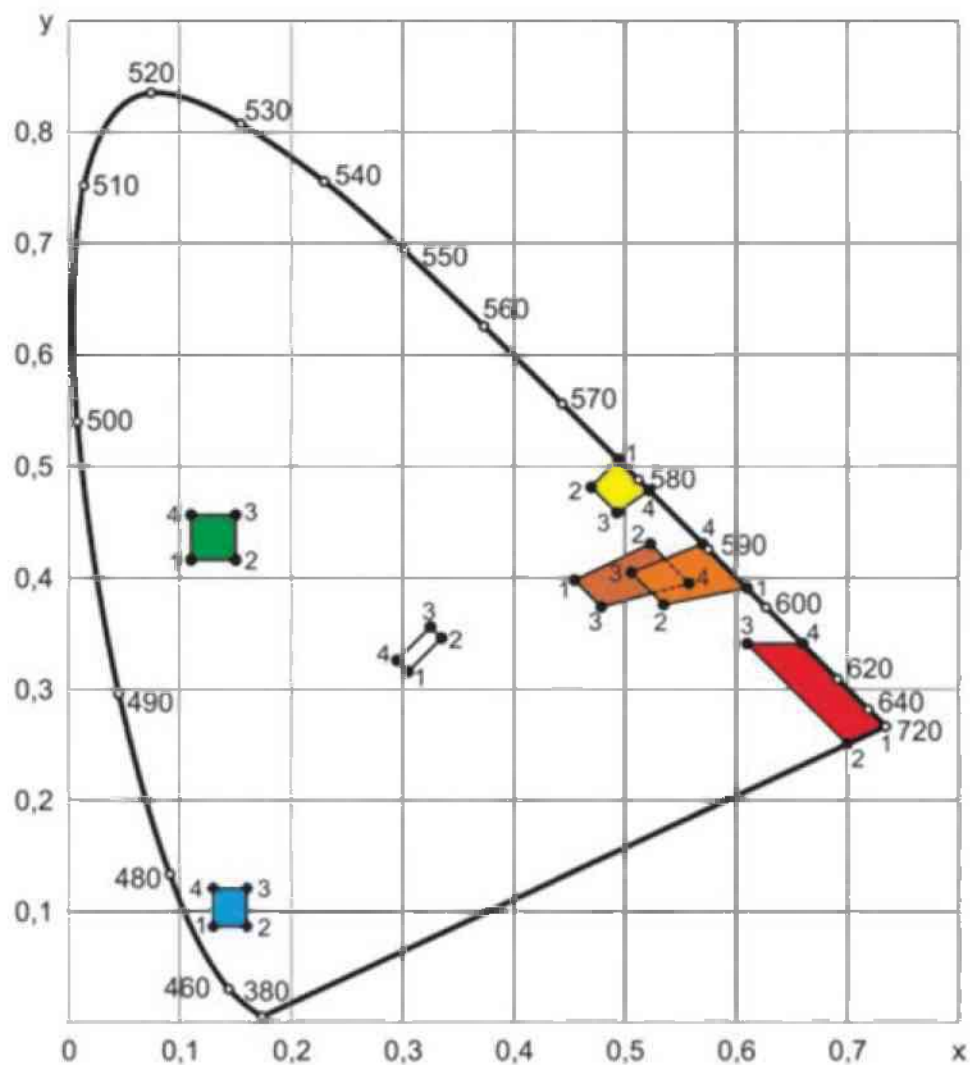
ГРАФІКИ КОЛІРНИХ ОБЛАСТЕЙ ЗОБРАЖЕНЬ ДОРОЖНІХ ЗНАКІВ У КОЛОРИМЕТРИЧНІЙ СИСТЕМІ МКО 1931 РОКУ

Умовні позначки:

1, 2, 3, 4 — координати точок перетину граничних ліній кольорних областей.

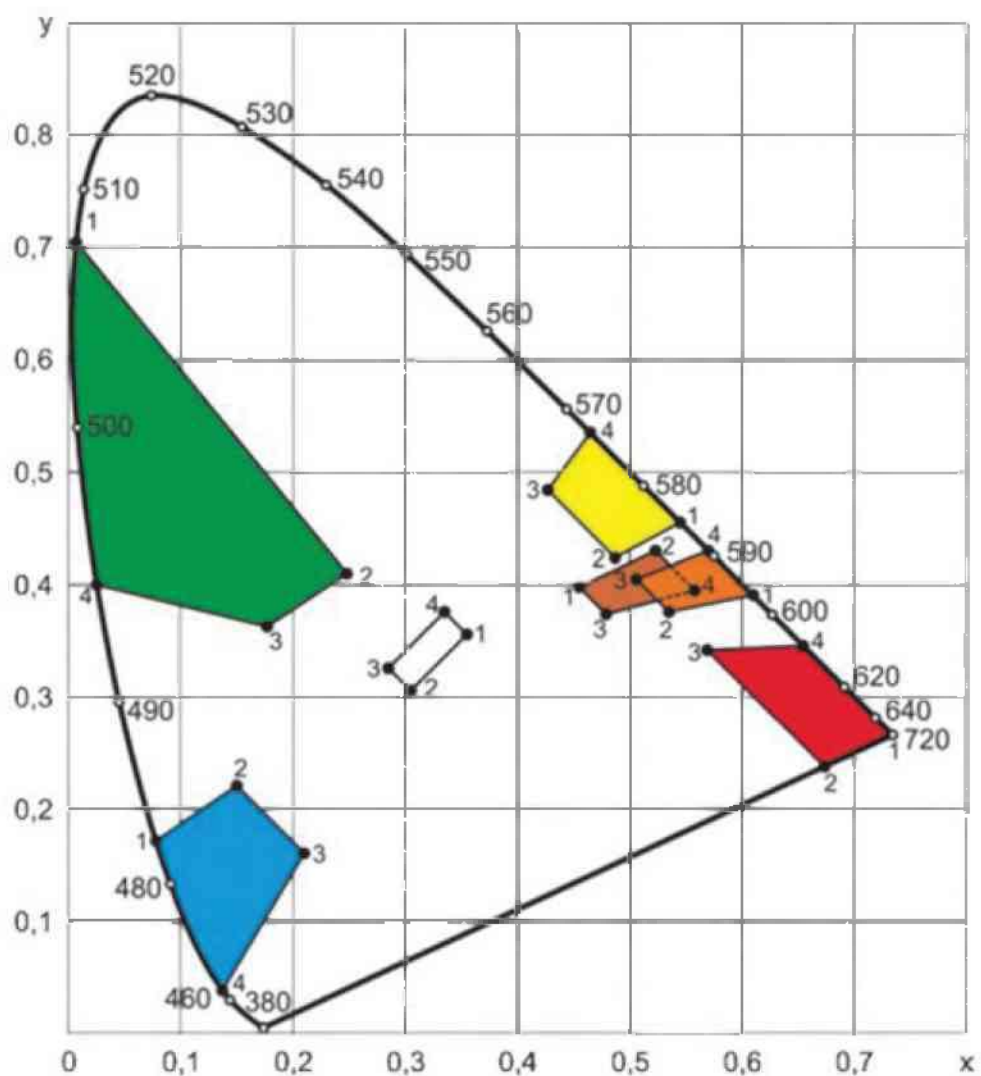
Рисунок К.1 — Графік кольорних областей зображень дорожніх знаків (світлоповертальний матеріал I класу із середньою кольоростійкістю)

Умовні позначки:

1, 2, 3, 4 — координати точок перетину граничних ліній кольорних областей.

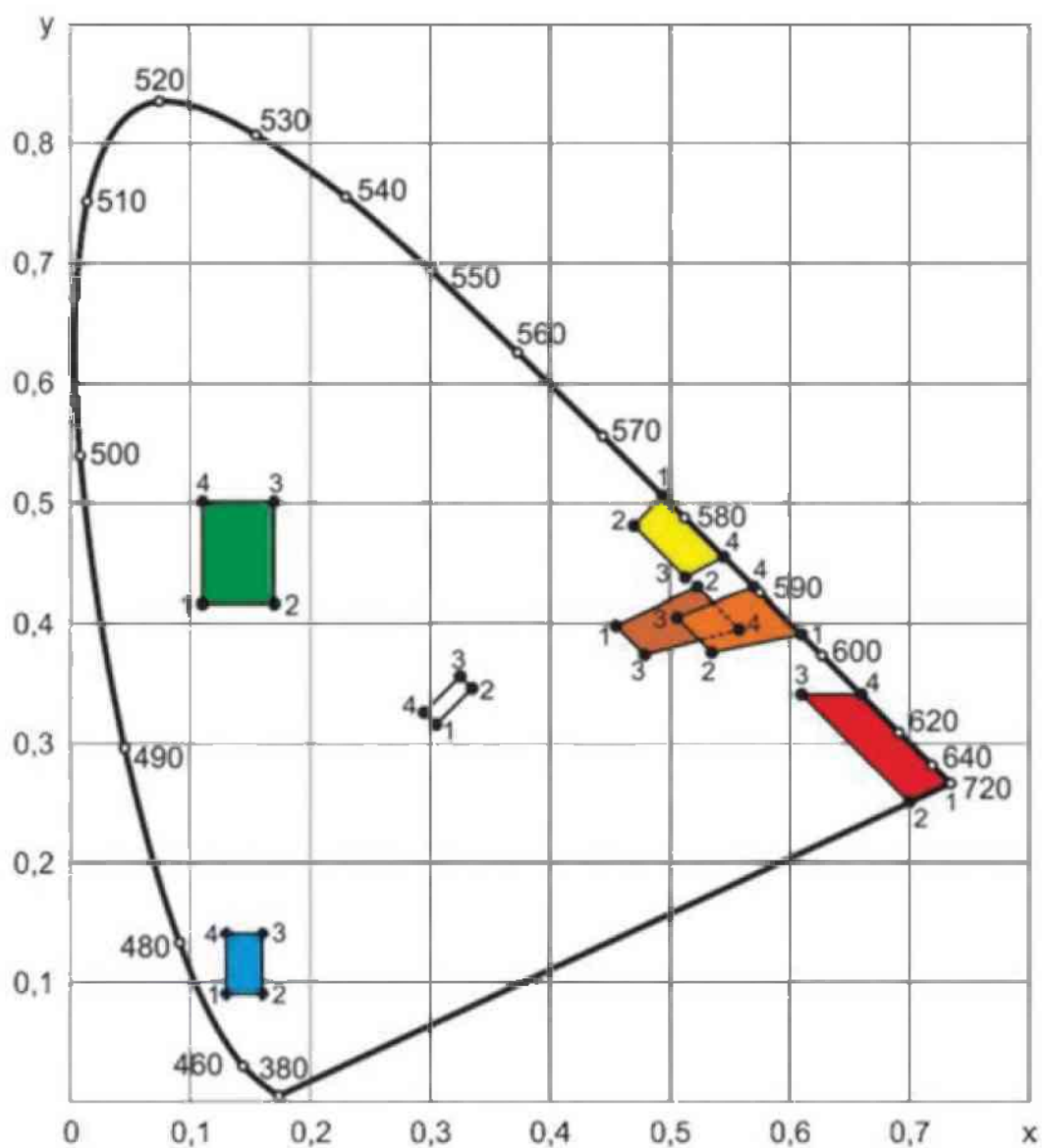
Рисунок К.2 — Графік колірних областей зображень дорожніх знаків (світлоповертальний матеріал I класу із високою кольоростійкістю)

Умовні позначки:

1, 2, 3, 4 — координати точок перетину граничних ліній колірних областей.

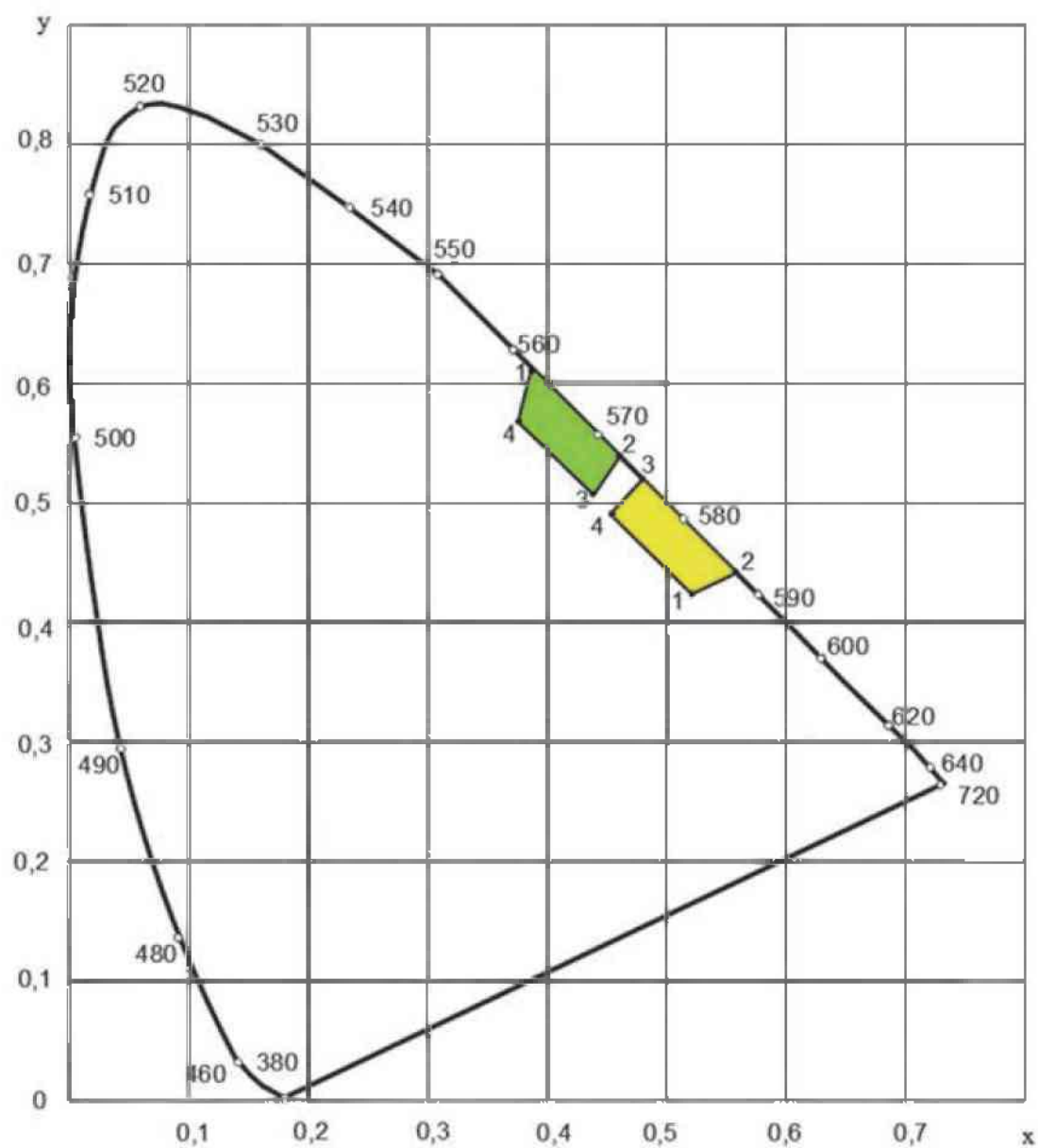
Рисунок К.3 — Графік колірних областей зображень дорожніх знаків (світлоповертальний матеріал II класу із середньою кольоростійкістю)

Умовні позначки:

1, 2, 3, 4 — координати точок перетину граничних ліній кольорних областей.

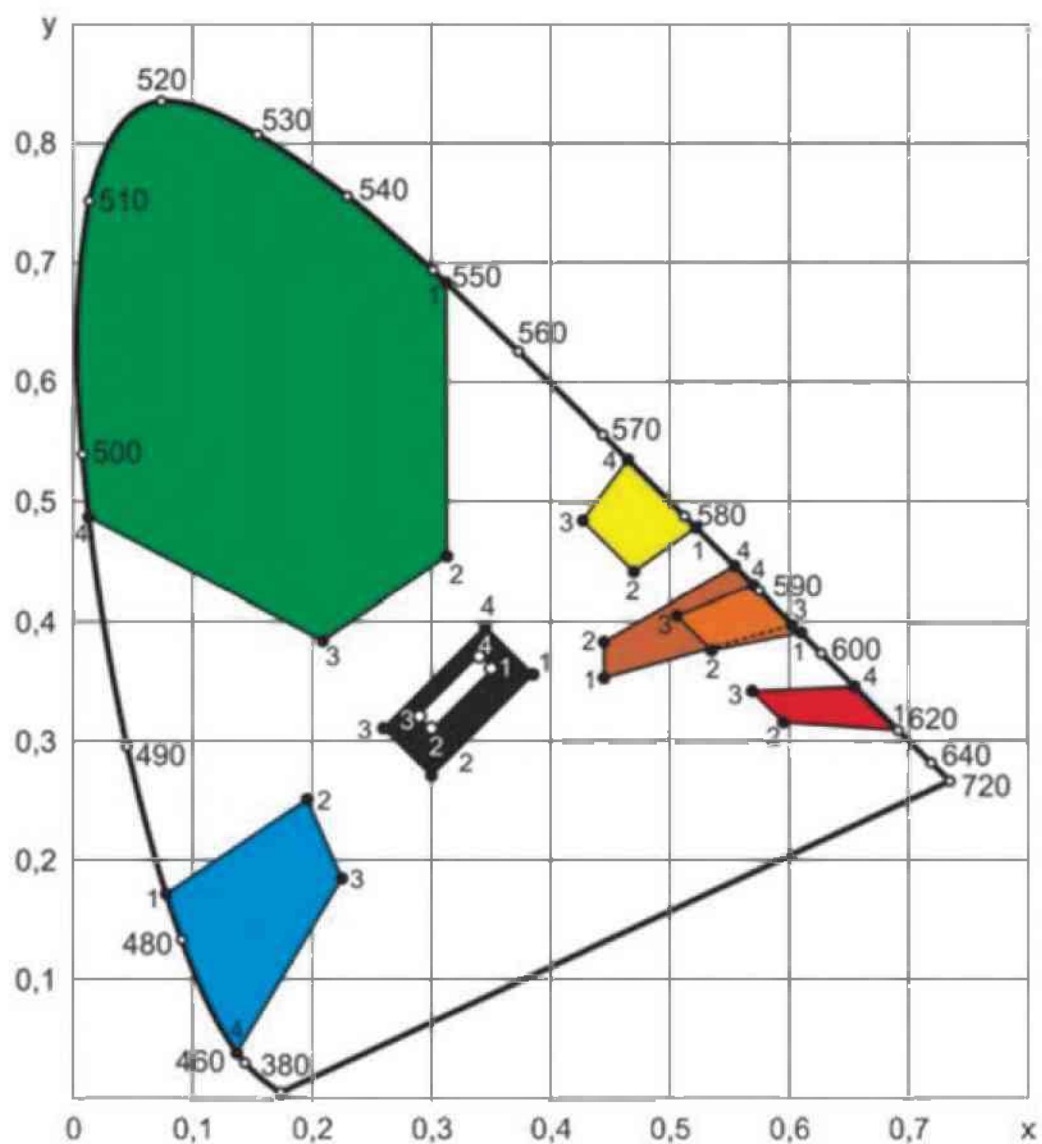
Рисунок К.4 — Графік кольорних областей зображень дорожніх знаків (світлоповертальний матеріал II класу із високою кольоростійкістю світлоповертальний матеріал III класу без властивостей флуоресценції)

Умовні позначки:

1, 2, 3, 4 — координати точок перетину граничних ліній колірних областей.

Рисунок К.5 — Графік колірних областей зображень дорожніх знаків (світлоповертальний матеріал III класу із властивостями флуоресценції)

Умовні позначки:

1, 2, 3, 4 — координати точок перетину граничних ліній колірних областей.

Рисунок К.6 — Графік колірних областей зображень дорожніх знаків із внутрішнім освітленням

ДОДАТОК Л
(обов'язковий)**МЕТОД ВИЗНАЧЕННЯ АДГЕЗІЇ МАТЕРІАЛУ ДО ОСНОВИ ЗНАКА****Л.1 Суть методу**

Суть методу полягає у визначенні здатності матеріалу не відшаровуватися від основи знака після прикладення навантаження масою $(0,80 \pm 0,01)$ кг протягом $(300 \pm 0,2)$ с.

Л.2 Засоби вимірювання, додаткове обладнання:

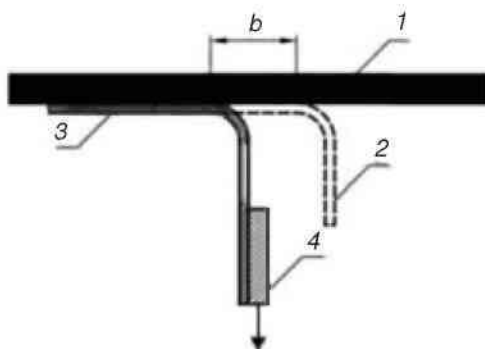
- вантаж масою $(0,80 \pm 0,01)$ кг;
- секундомір з точністю 0,2 с;
- лінійка з ціною поділки 1 мм;
- зразки-підкладки, виготовлені з матеріалу основи знака, розміром не менше ніж $200 \text{ мм} \times 70 \text{ мм}$;
- ацетон технічний.

Л.3 Порядок підготування і проведення випробування

З випробувального матеріалу вирізають зразок розміром $[(25 \times 150) \pm 2]$ мм. Із зразка знімають захисну плівку (приблизно наполовину її загальної довжини) і наклеюють відповідно до рекомендацій виробника на попередньо знежирений ацетоном зразок-підкладку, виготовлений з матеріалу основи знака. Наклеєний зразок матеріалу витримують до випробування протягом 72 год за температури $(20 \pm 5) ^\circ\text{C}$.

Випробування проводять за температури $(20 \pm 5) ^\circ\text{C}$. Встановлюють зразок матеріалу, як показано на рисунку Л.1, і навішують вантаж масою $(0,80 \pm 0,01)$ кг. Навантажують зразок протягом $(300 \pm 0,2)$ с, після чого вимірюють довжину відшарування зразка матеріалу від зразка-підкладки.

Зразок вважають таким, що витримав випробування, якщо довжина відшарування не перевищує 50 мм.

Умовні позначки:

- 1 — зразок-підкладка;
- 2 — зразок матеріалу до випробування;
- 3 — зразок матеріалу після випробування;
- 4 — вантаж масою $(0,80 \pm 0,01)$ кг;
- b — довжина відшарування зразка.

Рисунок Л.1 — Схема визначення адгезії матеріалу до основи знака

ДОДАТОК М
(обов'язковий)

МЕТОД ВИЗНАЧЕННЯ СТІЙКОСТІ СВІТЛОПОВЕРТАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ДО ВПЛИВУ УДАРНОГО НАВАНТАЖЕННЯ

М.1 Суть методу

Суть методу полягає у визначенні стійкості світлоповертального матеріалу до удару від вантажу масою 0,45 кг, який падає з висоти 0,22 м.

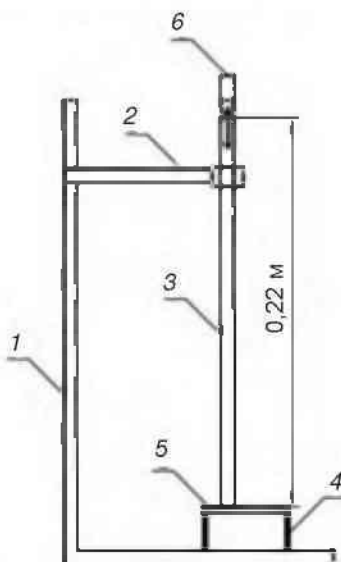
М.2 Засоби вимірювання, додаткове обладнання:

- вантаж масою $(0,45 \pm 0,01)$ кг з кульовим ударником діаметром (100 ± 1) мм;
- напрямна завдовжки $(0,22 \pm 0,01)$ м;
- ацетон технічний.

М.3 Порядок підготування і проведення випробування

Перед випробуванням зразок світлоповертального матеріалу розміром $[(100 \times 100) \pm 2]$ мм наклеюють відповідно до рекомендацій виробника на попередньо знежирений ацетоном зразок-підкладку, виготовлений із матеріалу основи знака. Потім його встановлюють світлоповертальним матеріалом вгору на опори, як показано на рисунку М.1.

На поверхню світлоповертального матеріалу по напрямній скидають вантаж із кульовим наконечником. Після удару зразок оглядають з метою виявлення тріщин і відшаровування від підложки в радіусі 6 мм від точки удару.

Умовні позначки:

- 1 — стійка;
- 2 — тримач;
- 3 — напрямна;
- 4 — опора для установки зразка;
- 5 — зразок світлоповертального матеріалу;
- 6 — вантаж з кульовим ударником.

Рисунок М.1 — Схема визначення стійкості світлоповертального матеріалу до впливу ударного навантаження

ДОДАТОК Н
(обов'язковий)

МЕТОД ВИЗНАЧЕННЯ СТІЙКОСТІ СВІТЛОПОВЕРТАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ДО ОЧИЩУВАЛЬНИХ РІДИН

Н.1 Суть методу

Суть методу полягає у візуальній оцінці світлоповертального матеріалу після його контакту з різними очищувальними рідинами.

Н.2 Засоби вимірювання, додаткове обладнання:

- склянки хімічні об'ємом не менше ніж 1000 мл;
- скляні палички для підвішування зразків;
- очищувальні рідини відповідно до 12.18;
- ацетон технічний;
- фільтрувальний папір.

Н.3 Порядок підготовки і проведення випробування

Перед випробуванням зразок світлоповертального матеріалу, який повинен бути в формі квадрата зі стороною (100 ± 2) мм, наклеюють відповідно до рекомендацій виробника на попередньо знежирений ацетоном зразок-підкладку, виготовлений з матеріалу основи знака. Зразок-підкладка повинен мати отвір посередині однієї зі сторін.

Зразок навішують на скляну паличку і поміщають у стакан з очищувальною рідиною. Відстань між зразками має бути не менше ніж 20 мм, час витримки в очищувальній рідині — (10 ± 1) хв. Після закінчення зазначеного часу зразок дістають із рідини, промивають проточною водою і висушують за допомогою фільтрувального паперу. На поверхні випробуваного зразка не повинно бути бульбашок, тріщин, горбів, здуття тощо.

ДОДАТОК П
(довідковий)

БІБЛІОГРАФІЯ

- 1 Закон України «Про автомобільні дороги»
- 2 Закон України «Про дорожній рух»
- 3 Постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.1996 № 1512 «Про першочергові заходи щодо створення національної мережі міжнародних транспортних коридорів»
- 4 Постанова Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 № 1306 «Про Правила дорожнього руху»
- 5 Постанова Кабінету Міністрів України від 27.01.2010 № 55 «Про впорядкування транслітерації українського алфавіту латиницею»
- 6 Постанова Кабінету Міністрів України від 30.01.2019 № 55 «Про затвердження переліку автомобільних доріг загального користування державного значення»
- 7 НАПБ А.01.001-2014 Правила пожежної безпеки в Україні, затверджені наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України від 05.03.2015 за № 252/26697
- 8 НПАОП 0.00-4.12-05 Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затверджене наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 № 15, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України від 15.02.2005 за № 231/10511
- 9 НПАОП 63.21-1.01-09 Правила охорони праці під час будівництва, ремонту та утримання автомобільних доріг, затверджені наказом Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 28.12.2009 № 216, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України від 15.03.2010 за № 218/17513
- 10 ДБН Б.2.2-12:2019 Планування та забудова територій, затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 26.04.2019 № 104
- 11 ДБН В.2.2-40:2018 Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення, затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327
- 12 ДБН В.2.3-4:2015 Автомобільні дороги. Частина I. Проектування. Частина II. Будівництво, затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 21.09.2015 № 234
- 13 ДБН В.2.3-5:2018 Вулиці та дороги населених пунктів, затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 24.04.2018 № 103
- 14 Єдині правила ремонту і утримання автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, правил користування ними та охорони, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 30.03.1994 № 198
- 15 Конвенція про дорожні знаки і сигнали (Відень, 8 листопада 1968 року). {Конвенція ратифікована із застереженням і заявами Указом Президії ВР УРСР № 2615-VIII від 25.04.74. Дата внесення до Єдиного реєстру нормативно-правових актів 22.10.2013. Реєстраційний код акта: 69347/2013}
- 16 Європейська угода про міжнародні автомагістралі (Женева, 15 листопада 1975 року). Приєднання до Угоди згідно з постановою Кабінету Міністрів УРСР від 09.11.82 № 537 (537-82-п)
- 17 Європейська угода про міжнародні автомагістралі ECE/TRANS/SC.1/384 14 March 2008
- 18 ISO 15368:2021 Optics and photonics — Measurement of reflectance of plane surfaces and transmittance of plane parallel elements
- 19 ISO 4892-2:2013 Plastics — Methods of exposure to laboratory light sources — Part 2: Xenon-arc lamps
- 20 EN 12899-1:2007 Fixed, vertical road traffic signs — Part 1: Fixed signs.

Код згідно з НК 004: 93.080.30

Ключові слова: автомобільні дороги, безпека дорожнього руху, велосипедна смуга, дорожні знаки, дорожні знаки індивідуального проектування, зона дії знаків, таблички до дорожніх знаків, типорозмір.
